Nejasen uvoz (3. stran) — Tudi dinar gre lahko na morje (8. stran) — Priloga RTV (11.stran)

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 31. MAJA 1968 • LETO X., ŠTEVILKA 148 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

PRVA IZDAJA

De Gaulle je razpustil parlament in — vztraja

V šestminutnem govoru po radiu je de Gaulle sporočil, da razpušča parlament, da bo razpisal volitve in da prelaga datum referenduma — Po nepotrjenih poročilih se francoske enote iz Nemčije zbirajo okrog Pariza

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 30. maja (Po telefonu). V dramatičnem zaokretu je danes de Gaulle izjavil, da ne bo odstopil, da razpušča parlament, da bo razpisal splošne volitve in da prelaga datum referenduma. Pred tem je državni svet razsodil, da je de Gaullov predlog o referendumu neustaven. Francoske čete iz ZR Nemčije se baje koncentrirajo okrog Pariza. Med njimi so menda jurišne padalske enote. Vodja »neodvisnih republikancev« Giscard d'Estaing je odrekel podporo vladi. Pojasnjena je skrivnost včerajšnje de Gaullove odsotnosti: govorijo, da je stopil osebno v stik z nekaterimi vojaškimi poveljniki.

Dve minuti pred napovedanim de Gaullovim govorom po radiju je zmanjkalo električnega toka. Govor je trajal samo šest minut in v Parizu so ga lahko poslušali samo tisti, ki imajo baterijske tranzistorske sprejemnike.

De Gaulle je po radiju povedal, da »v sedanjih okoliščinah« ne bo odstopil, a da sklep o razpustitvi parlamenta začne veljati danes. Tudi referendum o ekonomskih in univerzitetnih reformah, ki ga je pred nekaj dnevi določil za 16. junija, ne bo v določenem roku. Kdaj bo referendum, ni povedal. Tudi datuma splošnih volitev ni omenil, razpisane bodo »po določbah ustave«.

»Franciji grozi diktatura,« je dejal de Gaulle.

Rekel je tudi, da bo storil še druge korake, ne samo razpisal volitve, če se bo nadaljevalo sedanje merjenje sil z delavci in študenti ob stavki.

De Gaullov glas je zvenel strogo in odločno.

»Če se sedanji položaj nadaljuje,« je dejal de Gaulle, »bo to zmaga komunizma.«

General de Gaulle se je vrnil zgodaj dopoldne po petindvajseturni odsotnosti s helikopterjem iz Colombeya, kjer je prebil noč, znova v Elizejsko palačo v Parizu. Točneje: iz Pariza je odšel de Gaulle, vrnil se je general.

Nekaj je gotovo: sedanji kaos dolgo ne more trajati. Receptov za ozdravljenje sedanje krize v Franciji ne manjka. Poleg teh, ki jih pripravljata de Gaulle in Pompidou, so se že oglasili tudi mnogi opozicijski politiki zlasti Pierre Mendès-France in d'Estaing kot novator znotraj sedanje vladne večine. Komunistična partija Francije je imela prav tako danes zasedanje svojega centralnega komiteja in je podprta, zaradi sinočnje množične manifestacije sindikatov CGT v Parizu, postavila ostreje zahtevo po svoji ustrezni udeležbi v ljudski vladi. Seveda pa obstaja še vedno neodgovorjeno vprašanje, tudi kaj bo z ogromno

● Nadaljevanje na zadnji strani

ZADNJI DNEVI PETE REPUBLIKE? — Demonstracije na pariškem Trgu republike. Telefoto: UPI

Dodatni ukrepi za hitrejšo rast v gospodarstvu

Iz ekspozeja Mike Špiljka — Razprava v gospodarskem in zveznem zboru

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Pod predsedstvom Vidoja Smilevskega je bila danes dopoldne skupna seja zveznega in gospodarskega zbora. Na njej je predsednik ZIS Mika Špiljak prebral poročilo o gospodarskih gibanjih v prvih štirih mesecih letos in o predlogih najnovejših gospodarskih ukrepov, s katerimi naj bi poživili gospodarsko rast.

Po mnenju Mike Špiljka gospodarska gibanja v tem času niso bila povsem zadovoljiva, vendar to nikakor ne bi smelo zamegliti pozitivnih tendenc, da se izkopljemo iz stagnacije. Te tendence so, čeprav skromne, vendarle vidne.

Industrijska proizvodnja se je v prvih štirih mesecih povečala v primerjavi z istim časom lani za 2.7 %. Proizvodnja se je najbolj povečala v ladjedelništvu — za 54 %, električne energije je za 10 % več, v industriji nekovin se je proizvodnja povečala za 9 odst. itd.

O strukturnih spremembah in diferenciaciji govori tudi podatek, da se je proizvodnja v kovinski industriji povečala od leta 1964 za komaj 3 %, medtem ko je hkrati proizvodnja kovinskih konstrukcij večja za 43%, vozil pa za 14%. Sočasno se je proizvodnja v precizni mehaniki zmanjšala za 22%, proizvodnja tirniških vozil pa za 14%.

Izvoz in uvoz količinsko zaostajata v primerjavi s prvimi štirimi meseci lani; izvoz je manjši za 5 %, uvoz pa za 3%.

Ohrabrujoče je dejstvo, da je industrija povečala izvoz na konvertibilno področje in s tem v celoti nadomestila padec izvoza kmetijskih pridelkov.

Še zmerom je čutiti vpliv čezmernega in nenadzorovanega uvoza, ki ovira prodajo domačih izdelkov. Proizvajalčeve cene industrijskih proizvodov mirujejo, cene na drobno pa so večje za 3.8% v primerjavi z lanskim decembrom. Investicijska poraba je večja za 9%, izplačila za investicije iz sredstev delovnih organizacij pa za 10 odst.

Nominalni osebni dohodki so se povečali za 7%, realni dohodki pa samo za 1%, ker so življenjski stroški narasli za 6,8%. Zaloge v industriji se kopičijo počasneje, kot so se lani. To velja zlasti za april.

V zaposlovanju se nadaljuje neugoden razvoj. Število vseh zaposlenih se je zmanjšalo za 0.7%, tistih, ki iščejo zaposlitev, pa je za skoraj 10 odst. več.

Povzetek: Trg je razmeroma stabilen, povpraševanje postaja živahnejše. Dinamika v nekaterih industrijskih vejah je tudi letos zadovoljiva. Toda hkrati se kažejo resni problemi hitrejše rasti proizvodnje na temeljnih gospodarskih področjih, težave so pri izvozu, v likvidnosti gospodarstva in v kmetijstvu, pač spričo omejenih izvoznih možnosti.

Predsednik ZIS je dejal, da je precej tovarn in drugih delovnih organizacij v resnih te-

Nadaljevanje na 2. strani

Na mrtvi točki

Poslanci so rekli ne. Ne bodo še enkrat na forumu kot je socialno-zdravstveni zbor sprejemali že sprejeta načela o zdraviliškem zdravljenju, poudarjali nadaljnjo veljavo že sklenjenih sklepov. To bi bil papirnat način urejanja nekega problema, zapiranje oči pred resnico, ki jo vsi poznajo: praksa gre že dobri dve leti svojo pot mimo načel. Zavarovanci ne morejo na zdravljenje v zdravilišče, tudi če bi jim bilo to zelo potrebno, zdravilišča pa so prazna, oprema neizkoriščena, ker ni denarja za to obliko zdravstvenega varstva.

Odločitev poslancev, da zgolj govorjenje o načelih ne zadošča, in temu ustrezna naloga, naložena odborom, naj najdejo in predložijo to kar nam manjka — elastične rešitve, kako naj se zavarovanec zdravi v zdravilišču, nam budi upanje, da vsa zadeva z zdravilišči le ne bo večno podobna povesti o jari kači.

Nesporno je bilo in ostaja dejstvo, da ima Slovenija v svojih zdraviliščih zavidanja vredno bogastvo, da pa to bogastvo zadnja leta ničemur ne služi, nasprotno, z nezasedenimi zmogljivostmi ustvarja nove in nove deficite. Anomalija je nevzdržna: zaradi izredno številnih prometnih nesreč pa tudi nesreč na delovnem mestu so naši nezgodni oddelki prenatrpani in bolniki se zdravijo v razmerah, ki niso več ničemur podobni. Hitro jih odpuščajo v domačo oskrbo, brez prave nege in rehabilitacije pa se jim bolniški dopusti zavlačujejo. In tudi veliko razmeroma mladih ljudi je invalidsko upokojenih, ker niso bili deležni ustrezne rehabilitacije. Podobno je s srčnimi in drugimi bolniki. Porazna bi bila računica, če bi enkrat odkrito primerjali, koliko znesejo taki stroški in koliko manjši bi bili izdatki, če bi uporabljali vsaj bolnišnične oddelke v naših zdraviliščih.

Hkrati pa tudi ne poznamo nobene elastičnosti in se kot pijanec plota držimo samo možnosti — ali plača vse socialno zavarovanje, ali pa bolnik ne gre v zdravilišče, čeprav bi ljudje marsikdaj radi sami nekaj prispevali k stroškom zdraviliškega zdravljenja, kadar bi jim bilo to pri okrevanju potrebno. Tudi ni nikogar, ki bi razširil iniciativo gospodarskih organizacij, pripravljenih, da za zdravljenje članov svojih kolektivov v zdraviliščih tudi nekaj prispevajo. Bo zahteva poslancev, da preidemo od besed k dejanjem, premaknila stvari naprej?

MARIJA NAMORŠ

Oglušelost Bundestaga

Domnevajo, da bo sprejet zakon o izrednem stanju v ZRN

BONN, 30. maja (Tanjug). Pričakujejo, da bo bonski parlament danes dokončno sprejel zakon o izrednem stanju, ne meneč se za proteste in demonstracije. V včerajšnji debati o tako imenovanih običajnih zakonih iz skupka predpisov o izrednem stanju se je večina poslancev strinjala s tem, da bi jih sprejeli.

Medtem je konjeniška policija, opremljena z gasilskimi brizgalnami in drugimi sredstvi, stražila dohode k Bundestagu, da bi odvrnila morebitne napade demonstrantov.

Na današnjem sklepnem zasedanju bosta potrebni dve tretjini poslanskih glasov, da bi izglasovali zakon. Voditelji koalicijskih frakcij hočejo zagotoviti, da bi se glasovanja udeležilo čimveč poslancev, in so zato sklenili razposlati vsem odsotnim poslancem brzojavne pozive, naj pridejo danes v Bundestag. Tako so celo nekega poslanca, ki se mudi na Južni Koreji, brzojavno poklicali, naj se neutegoma vrne v Bonn. Tudi predsednik Bundestaga Gerstenmeier je predčasno končal svoj obisk v Indiji.

Menijo, da bo proti zakonu glasovalo poleg socialnodemokratskih nezadovoljnežev in opozicijskih liberalcev tudi več poslancev krščanske unije, med katerimi je tudi minister za Bundeswehr Schröder, ki pa se noče udeležiti seje Bundestaga zato, ker po njegovem določila zakona »niso dovolj ostra«.

Študentje in srednješolci medtem še naprej protestirajo in demonstrirajo. Študentje stavkajo na skoraj vseh univerzah in visokih šolah. Na Bavarskem so včeraj prenehala skoraj vsa predavanja. Tam se je tudi večina srednješolcev pridružila protestnim demonstracijam. V Frankfurtu je ustavljen pouk v vseh 17 gimnazijah. Policija je danes vdrla v Goethejevo univerzo v Frankfurtu in pregnala iz poslopja stavkajoče študente. Pet jih je aretirala. Policija je sporočila, da so poslopje »očistili« na ukaz notranjega ministra zvezne dežele Hessen.

V zahodnem Berlinu so študentje univerze in visokih šol zasedli posamezne seminarske prostore. Izbruhnile so množične demonstracije. V Heidelbergu in Nürnbergu so študentje zasedli univerzitetne prostore. Tudi v Kielu in drugih mestih študentje demonstrirajo.

Sindikalni voditelji pa so se postavili na oportunistično stališče in so se izrekli proti splošni stavki. Delavske organizacije so zato pasivne in študentje so ostali brez njihove množične podpore.

Premier DR Vietnama o pogovorih

Dejal je, da v Parizu ne bodo sprejeli »nobenih pogojev«

HONGKONG, 30. maja (AP, AFP). Severnovietnamski premier Pham Van Dong je izjavil, da njegova vlada ne bo sprejela »nobenih pogojev ali recipročnih ukrepov« na pariških pogovorih. »ZDA so država, ki je napadla. ZDA so vdrle v Vietnam. ZDA so potencirale vojno. Če na pariških pogovorih ne bo nobenih pozitivnih rezultatov, je jasno, da bo vsa odgovornost zadela ZDA.«

Severnovietnamski list »Nan Dan« piše, da nova Tran Van Huongova vlada v Saigonu »ni nič drugega kot skupina ameriških agentov, v kateri se je zbralo več pajdašev dveh krvnikov, Ngo Din Diema in Ngo Din Huja«.

Ceausescu v Kotoru

DUBROVNIK, 30. maja (Tanjug). Generalni sekretar romunske KP in predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu, ki se mudi na obisku v Dubrovniku, se je s člani romunske partijske in državne delegacije danes dopoldne sprehodil po Stradunu in si ogledal znamenitosti mesta. Čeprav je vse dopoldne deževalo, so Dubrovčani potrpežljivo čakali na njegov prihod na Stradun, kjer so ga prisrčno pozdravili.

Danes popoldne so romunski gostje odpotovali v Kotor, kjer so se seznanili z znamenitostmi tega mesta.

Tiskovna konferenca v DSZZ

BEOGRAD, 30. maja. — Na današnji tiskovni konferenci je predstavnik DSZZ navedel koledar bližnjih državniških obiskov.

Britanski zunanji minister Michael Stewart pride v Jugoslavijo 5. junija.

Indijski predsednik dr. Zakir Husain bo na osebno vabilo predsednika Tita obiskal našo državo 10. junija.

Kiro Gligorov bo prve dni junija obiskal ČSSR in vrnil podpredsedniku vlade ČSSR njegov lanski obisk.

Ker zaradi stavk v Franciji ni bilo mogoče dobiti telefonskih zvez z Mavretanijo predstavnik DSZZ ni mogel potrditi informacije, da bo mavretanski predsednik Ould Daddah prispel v Jugoslavijo 3. junija.

In še kratek komentar o obisku Ceausesca: doslej so govorili o mednarodnem položaju. Pogovori so potekali v prijateljskem vzdušju in smo z njimi zadovoljni.

V. H.

Novotny izključen iz CK

Zmaga nad konservativci

Komisija za rehabilitacijo bo še letos ugotovila odgovornost za politične procese

PRAGA, 30. maja (Tanjug). Centralni komite KPČ je izključil iz svojih vrst bivšega prvega sekretarja CK KPČ Antonina Novotnega. Hkrati so na plenumu CK njega in več drugih razrešili članstva v KPČ. Odločitev plenuma je med prebivalstvom naletela na ugoden odmev.

Dokler ne bo dokončno razjasnjena odgovornost za politične procese v preteklosti, je CK KPČ »suspendiral« člane KPČ: Antonina Novotnega, Karla Bacileka, Pavla Davida, Bruna Kelerja, Štefana Raisa, Viljema Širokega in Jirija Urvalko. Ti so najbolj odgovorni za organiziranje znanih političnih procesov, med katerimi je bil najbolj mračen proces proti bivšemu generalnemu sekretarju partije Slanskemu in še desetim partijskim in državnim funkcionarjem, ki so jih obesili.

Potem ko je centralni komite sprejel poročilo komisije za partijsko rehabilitacijo, je tej komisiji zadal nalogo, da najpozneje do konca tega leta razišče vzroke in posledice nezakonitih političnih procesov v letih 1948 do 1954. Komisija bo predvsem ugotovila odgovornost organov in posameznikov za organiziranje teh procesov.

Plenarno zasedanje CK KPČ se nadaljuje.

Uragan nad Novorosijskom

NOVOROSIJSK, 30. maja. (TASS.) — Nad črnomorskim pristaniščem Novorosijskom se je razbnesle uragan, katerega hitrost je znašala do 160 km na uro. V pristanišču so prenehali natovarjati in raztovarjati blago. Ladje so zapustile zaliv in odplule na odprto morje. Ponesrečila se je samo grška ladja »Leonardos«. Njeno posadko so rešili. Človeških žrtev ni bilo. Uragan je popoldne že pojenjal.

Terorista z beograjske postaje prijeli

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). — Danes so sporočili, da je državna varnostna služba odkrila povzročitelja eksplozije na beograjski železniški postaji; v eksploziji je bilo ranjenih več ljudi, nastala pa je tudi precejšnja materialna škoda.

23. maja letos je Ivan Jelić, doma iz Omanska pri Doboju, proti večeru podtaknil razstrelivo ob vhodu v garderobo na beograjski postaji. Do nedavna je bil zaposlen v Dornbirnu v Avstriji. V sporočilu je rečeno, da je Jelić podtaknil razstrelivo, ker ga je k temu nagovorila neka emigrantska teroristična skupina v ZRN, ki mu je tudi preskrbela razstrelivo. Jelića so z dokaznim gradivom vred izročili okrožnemu sodišču v Beogradu.

Ne samo principi — tudi številke govorijo proti

Predlogi o korenitih spremembah delitve dohodka so rasli izven gospodarske prakse

LJUBLJANA, 30. maja. Zoper delne, premalo kompleksne rešitve v gospodarstvu, sprejete po premalo premišljenih razgledljanjih, v hitrem postopku, smo se doslej borili s principialnim stališčem, da takšni postopki ogrožajo demokratičnost. Zdaj pa so tu tudi številke, ki kažejo težke materialne posledice takšnih postopkov. Tako so dejali na seji upravnega odbora republiške gospodarske zbornice, ko so ocenili najnovejše podatke o rezultatih medsebojnega klirinškega pobotanja terjatev delovnih organizacij.

Je torej gospodarstvo res tako brez moči, da lahko le s trpkim zadovoljstvom ugotavlja, kako se uresničujejo napovedi o škodljivih posledicah, ki so jih predstavniki gospodarstva predvideli vnaprej, nihče pa jih ni upošteval. Takšna je bila osnovna skupna misel članov upravnega odbora ob podatku, da je obseg medsebojne zadolženosti v organizacijah naše republike za okoli 700 milijonov novih dinarjev večji kot ob začetku priprav na izvedbo kliringa. Računajo, da se je zaradi kliringa dokaj zmanjšalo poravnavanje tekočih obveznosti in tako je bila tudi plačana realizacija v gospodarstvu naše republike v prvih štirih mesecih tega leta za 7 odstotkov manjša kot v istem času lani. V novih dinarjih izraženo je bila torej v prvih štirih mesecih tega leta plačana realizacija za nad 2200 milijonov manjša, kot bi bila, če kliringa ne bi bilo. V vsej naši republiki pa so delovne organizacije do 8. maja vnovčile za nekaj nad 1500 milijonov novih dinarjev prijavljenih terjatev. Prav to je najbolj neugodno,

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

CK Srbije: polemika s stališči članov Ćosića in Marjanovića

Drugi dan razprave o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v Socialistični republiki Srbiji

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Centralni komite ZK Srbije je nadaljeval danes razpravo o mednacionalnih odnosih. Debata poteka ob dokumentu o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v SR Srbiji, vendar pa prevladuje v nastopih polemika z Dobrico Ćosićem in Jocom Marjanovićem, ki sta se včeraj zavzela za stališča, nasprotna nekaterim temeljnim določbam politike Zveze komunistov.

Čutim dolžnost, je dejala Katerina Patrnogić, ko je omenila Ćosićeve in Marjanovićeve ugotovitve, da ne le kot članica CK, temveč tudi kot komunistka in človek, ki živi na Kosovu in Metohiji, odgovorim na pol resnice in laži. Izjavila je, da je politični položaj v tej pokrajini zdaj neprimerno boljši, kot je bil pred četrto sejo CK ZKJ in šesto sejo CK ZK Srbije, in da tovrstne ocene ne morejo sloneti na posameznih ekscesih.

Patrnogićeva je navedla vrsto dejstev o razmerah na Kosovu in Metohiji. Med drugim je zavrnila glasove o razseljevanju Srbov in Črnogorcev. Povedala je, da je med deset tisoč ljudmi, ki se vsako leto selijo iz pokrajine, devet tisoč pripadnikov albanske narodnosti.

Laszlo Rehak je oporekal ugotovitvi Dobrice Ćosića, da dokument o mednacionalnih odnosih, o katerem razpravlja CK, ni na zadostni ideološki in politični ravni. Rehak je bil nasprotnega mnenja, da bo dokument koristen za politično akcijo in da je v njem izjemnega pomena stališče, po katerem je srbski narod z narodnostmi, ki živijo v SR Srbiji, samo z razvijanjem socialistične republike na načelih internacionalizma in kot sestavni del jugoslovanske socialistične skupnosti mogel v povojnem času doseči tako velike uspehe.

Po Rehakovem mnenju je pomen tega stališča v tem, ker so v nekaterih sedanjih ustavnonih debatah navajali, da narodnosti so v nekem smislu konstituitivni element, vendar ne, kadar gre za SR Srbijo kot državno skupnost.

Nekaj pridržkov je Rehak imel tudi glede stališča v dokumentu, ki se nanaša na tendence v zvezi z zahtevami narodnosti po kulturni avtonomiji. Predvsem je menil, da je vsa stvar pretirana in da samoupravne institucije, zlasti v občinah, ki so naseljene pretežno z narodnostmi, dajejo dovolj možnosti za nacionalno izražanje.

Naposled je Rehak zavrnil tudi Ćosićeve trditve o madžarskem segregacionizmu. Poudaril je, da zapiranje vase ne more biti realni interes te narodnosti v Vojvodini.

Plenum nadaljuje z delom.

SOBOTNA PRILOGA

Igor Gruden:
SLOVENSKI KULTURNI PROSTOR SEGA ČEZ DRŽAVNE MEJE
Dopis iz Trsta

Božidar Pahor:
DANIEL COHN-BENDIT
Portret tedna

STODVAJSET LET PO MANIFESTU SPET HODI STRAH PO EVROPI...
Ali so študentski nemiri uvod v novo dobo?

Marijan Tršar:
BOŽIDAR JAKAC
Naši sodobni slikarji in kiparji

Jože Snoj:
UTEMELJEVANJE SLOVENSKE PRIČUJOČNOSTI
Pogovor s Srečkom Vilharjem

SEDANJI ARHITEKT NAJBLIŽJI OBLIKOVALCU
Še veliko nerazvozlanih vprašanj

Matevž Hace:
POLOVICO VASI BO MOJE!
Pripoved

Boris Kuhar:
MALLORCA — RAJ NA ZEMLJI
Iz popotne beležnice

ZA KONEC TEDNA

Američani podprli frank

PARIZ, 30. maja (UPI). Ameriška banka za federalne rezerve je dodelila francoski banki kredit sto milijonov dolarjev, da bi podprla frank v sedanjem izrednem položaju.

Nadaljevanje s prve strani

Dodatni ukrepi za večjo rast v gospodarstvu

žavah. Število delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubo, narašča, ni pa tudi malo podjetij, ki izplačujejo delavcem samo minimalne osebne dohodke, nekatera izmed njih pa ne zmorejo niti tega. Špiljak je dejal, da pripravljajo ukrepe za povečanje minimalnega osebnega dohodka, saj ta resno zaostaja za rastjo in sedanjo ravnijo osebnih dohodkov. Ne more in ne sme se zgoditi, je dejal, da minimalnega osebnega dohodka ne bi izplačali. Če tega ne more storiti delovna organizacija, mora odločno ukrepati komuna ali republika.

V reformnih razmerah se produktivnost v industriji poveča vsako leto povprečno za 2%. To se je nadaljevalo tudi v prvih štirih mesecih letos. V delovnih organizacijah se čedalje bolj izraža poslovnost, opaziti je hitrejše odzive na zahteve trga, spreminja se asortiment in kakovost in delovne organizacije se prilagajajo proizvodnim programom. Čedalje intenzivnejši je boj za produktivnost in izkoriščanje zmogljivosti, za znižanje proizvodnih stroškov, za to, da bi intenzivirali proces kooperacije in integracije, nadalje za uspešnejše reševanje problemov v zvezi s presežno delovno silo in zato, da bi izboljšali kvalifikacijsko strukturo.

Iz podatkov zavoda za raziskavo trga — podatke so zbrali z anketo, objavljeno aprila letos — je razvidno, da se je struktura proizvodnje v začetku letošnjega leta izrazite je spremenjala kot l. 1967.

Predsednik Špiljak je nato naštel pet področij, za katera veljajo ukrepi ZIS, sprejeti ob koncu aprila, in ukrepe, ki jih bo skupščina sprejela na tem zasedanju. Gre za kreditno politiko, izvozno in uvozno politiko, za uspešnejše reševanje trga in domačega povpraševanja, za likvidnost in za to, da bi razbremenili gospodarstvo prevelikih obveznosti in spodbudili proces prerazdelitve narodnega dohodka v prid gospodarskim organizacijam.

Prizadevali smo se in si še bomo, da z ukrepi, ki jih sprejemamo, ne bomo omejevali delovanja ekonomskih zakonitosti, temveč da bomo ravno krepili ekonomske motive aktivnosti gospodarstva. Druga pomembna ekonomsko-politična predpostavka, ki smo jo upoštevali pri vseh naših odlokih, je, da bi z njimi zagotovili selektivnost in zavrnili tiste rešitve, ki bi ukrepom dajale linearni značaj.

Nadalje je predsednik ZIS govoril o značaju in pomenu posameznih predlaganih ukrepov. Ti ukrepi so usmerjeni k ključnim sektorjem in njih namen je dinamizirati gospodarstvu in izvoz ter poživiti investicijsko aktivnost. Osnovne intencije so, da bi uresničili predvideno politiko na področju plačilne bilance, kar pa zadeva domači trg, da bi povečali porabo s potrošniškimi krediti, s krepitvijo investicijske aktivnosti, zlasti z zidavo stanovanj in s prodajo proizvodne serijske opreme na domačem trgu.

Predsednik Špiljak je dejal, da mora po mnenju ZIS materialni položaj gospodarstva še naprej biti predmet resne pozornosti in akcije. ZIS bo v zvezi z debato o srednjeročnem planu in o bilancah federacije predlagal nadaljnje rešitve. Dosedanje raziskave o tem, kakšne so možnosti za prerazdelitev v prid gospodarstvu, so pokazale, da bo že zdaj, še zlasti pa prihodnje leto mogoče pomembneje krepiti materialno podlago samoupravljanja. Špiljak je dejal, da bo sredstva od dopolnilnega davka na promet in carin (več kot 50 milijard S din na leto) mogoče že od prihodnjega leta porabiti za to, da bi povečali reprodukcijsko zmožnost gospodarstva. Že prihodnje leto bo prav tako mogoče ukiniti prispevek v sklad za obnovo Skopja, kajti preostale obveznosti temu skladu bo mogoče leta 1970 poravnati iz drugih virov. Realna je tudi možnost, da postopno zmanjšujemo obveznosti v zvezi z vplačili v skupne rezervne sklade in da se še naprej zmanjšujejo bančne obresti. ZIS se je nedvoumno izrekel tudi za ponovno preučitev možnosti, da bi zmanjšali obremenitve gospodarstva za proračunsko in splošno porabo.

V celotni politiki nadaljnjega razvoja, je poudaril predsednik ZIS se bomo morali odločneje lotiti problema zaposlovanja; o tem bo v zvezi s sklepi o zaposlovanju razpravljala skupščina na prihodnjem zasedanju.

ZIS je obravnaval ta položaj, o katerem je govoril mladini tudi tovariš Tito; med drugim je ZIS pripravil nadaljnje ukrepe za bistvenejšo pospešitev zidave stanovanj, kar bo omogočilo večje zaposlovanje.

ZIS je, kot je dejal Špiljak, skupaj z republiškimi izvršnimi sveti še posebno skrbno preučeval delovanje sistema prispevkov in davkov občanov. Izrazil je mnenje, da je v davčni politiki vrsta pomanjkljivosti in da ni prilagojena novim pojavom in odnosom v gospodarstvu in družbi. Še bolj zaostaja organizirana davčna služba. Gradivo o teh vprašanjih so že poslali skupščinskim odborom.

Predsednik ZIS je govoril še o nekaterih vprašanjih, med njimi tudi o očitkih, da so sedanji ukrepi blažilni in da ne bodo bistveneje spremenili sistema gospodarjenja, niti ne bodo vnesli pomembnejše spremembe v proizvodne odnose in v delitev narodnega dohodka.

Ti ukrepi, je dejal Špiljak, naj bi dopolnilno podprli tista gospodarska gibanja, ki so bila v skladu z razvojno politiko, določeno z resolucijo skupščine. Neposredno pred nami so debate o akcijah in ukrepih, ki jih je treba sprejeti v zvezi z analizo o uresničevanju srednjeročnega plana, nato ukrepi na področju zaposlovanja ter oblikovanja in delitve dohodka.

Nekateri so bili mnenja, je dejal Špiljak, da se s sprejemanjem novih predpisov kopičijo ukrepi in da tako vnašamo v proizvodne odnose novo kvaliteto, ki nas oddaljuje od samoupravnega odločanja. Hkrati se zadnje čase krepi pritisk, da bi administrativno reševali stvari. Ta pritisk pogostokrat izvira iz docela nasprotnih interesov proizvajalcev samih.

Ni treba veliko dokazovati, je poudaril Špiljak, da bi nazadovali, če bi podprli takšno prakso, da bi nas to usmerilo v nadaljnje etatistične rešitve z vsemi posledicami, ki bi jih takšna smer imela za razvoj naše samoupravne družbe.

Na koncu bi rad poudaril, je končal predsednik ZIS, da pričakujemo, da bodo že sprejeti ukrepi in tisti, ki jih bo danes obravnaval ta dom, dali že do konca leta dopolnilne spodbude proizvodnji in izvozu, in da bodo ustrezno vplivali na stopnjo rasti gospodarstva v celoti.

Razprava v zveznem zboru

Zvezni zbor je nadaljeval ločeno sejo z debato o gospodarskih gibanjih v prvih mesecih letos in o predlogih novih gospodarskih ukrepov.

Besedo je najprej dobil poslanec ZDENKO HAS, ki je v daljšem govoru omenil rezultate decembrskih ukrepov in naravo sedanjih predlogov. Očitno je, je dejal, da se naloge, določene s skupščinsko resolucijo o gospodarski politiki za letošnje leto, ne izpolnjujejo zadovoljivo. Kritiziral je počasno sprejemanje ukrepov v zvezi z zunanjetrgovinsko menjavo in se zavzel za to, da bi zveznemu izvršnemu svetu in organom uprave dali večja pooblastila na tem torišču. Še zlasti je govoril o zaposlovanju in poudaril, naj bi izdelali najširši program zaposlovanja, v katerega bi obvezno uvrstili tudi javna dela.

ZARKO ŽUPUNSKI je največ govoril o negativnem vplivu nenadzorovanega uvoza na domačo proizvodnjo. Dejal je, da smo lani uvozili 7600 tovornjakov, 6300 motornih koles, 5000 traktorjev, več strojev za obdelavo kovin in drugih proizvodov kovinske industrije, čeprav domače proizvodne zmogljivosti niso dovolj izkoriščene. Te proizvode smo uvažali tudi v prvih letošnjih mesecih. Župunski je menil, da povzroča še hujše motnje uvoz živil. Navzlic kritiki so uvozniki v tujini kupovali meso in smetano, čeprav hkrati zadruge in kmetje ne vedo, kam z živino in mlekom.

Poslanec RANKO BALORDA je o sedanjem položaju v premogovnikih govoril kot o hudi krizi. O teh rudnikih je bilo veliko govorjenja, vendar nobenih rešitev. Zdaj pa niti ne govorimo več o tem, kot da bi problemov ne bilo.

V gradivu zveznega zavoda za gospodarsko planiranje, je dejal LUTVO AHMETOVIĆ, je nekako mimogrede ugotovljeno, da je prišlo do ponovne delitve narodnega dohodka v škodo gospodarstva, da je delitev med družbo in gospodarstvom v nasprotju z reformo, ker slabi reproduktivno moč gospodarstva in materialne osnovne samoupravljanja. Ahmetović je predlagal, naj bi skupno vsoto obresti na vložena sredstva znižali na raven, kakršna je bila pred valorizacijo, in da bi razmislili o tem, ali ne bi vrnili del davka na promet gospodarstvu. Opozoril je na nekatere slabosti deviznega in zunanjetrgovinskega režima, ki se izražajo v neenakih možnostih gospodarjenja, prelivanju sredstev v prid manj produktivnim itd.

Poslanec DUŠAN DJUROVIĆ je izjavil, da bo glasoval za predlagane ukrepe, ker meni, da so v skladu z resolucijo o gospodarski politiki. Djurović je prav kakor poslanec Ahmetović kritiziral sedanjo ponovno delitev med družbo in gospodarstvom in poudaril, da se »ta delitev ne ujema s tistim, o čemer smo se dogovorili«.

VIDOE SMILEVSKI je končal današnjo sejo zveznega zbora nekaj pred 14. uro. Debato o gospodarskih gibanjih bo zbor nadaljeval jutri ob 9. uri.

Razprava v gospodarskem zboru

Na današnjem zasedanju gospodarskega zbora zvezne skupščine so bili najprej na dnevnem redu odgovori na poslanska vprašanja.

Andres Kovacs je vprašal, kdaj bo zvezni sekretariat za finance podpisal pogodbo z Jugoslovansko investicijsko banko o financiranju proizvodnje nafte. Odgovoril je zvezni sekretar za finance **Janko Smole.** Ko je zvezni izvršni svet sprejel bilanco federacije do 1970. leta, je sprejel odločitev, da se udeležba federacije pri financiranju izgradnje naftne industrije zagotovi iz tujih posojil. V tem smislu je zvezni sekretariat za finance predlagal, da se sprejmejo ustrezni predpisi. Ko jih bo ZIS sprejel, bo podpisana pogodba z Jugoslovansko investicijsko banko o zagotovitvi udeležbe federacije pri financiranju omenjenih zmogljivosti.

Poslanca Ace Isev in Stojan Matkaliev sta vprašala, zakaj še ni predlogov za povečanje carinske tarife za kemične proizvode in barvasto metalurgijo. **Janko Smole** je dejal, da so te dni izdelali predloge glede zaščite za kemične proizvode. Kar pa zadeva proizvode barvaste metalurgije, je obveljalo stališče, naj se o ravni carinskih stopenj razpravlja v okviru dogovorov o ziroma sporazumov med proizvajalci in zainteresiranimi potrošniki. Pobudo za to je prevzela zvezna gospodarska zbornica in lahko v kratkem pričakujemo ustrezne predloge.

Mirko Ranogajec je vprašal, zakaj ni bil že doslej sprejet odlok o višini globalne devizne kvote za leto 1968 za tekstilno industrijo. Zvezni sekretar za zunanjo trgovino **Vasil Grivčev** je pritrdil, da je to res pereče vprašanje, zato je tudi zvezni sekretariat za zunanjo trgovino zaprosil svet za tekstilno industrijo zvezne gospodarske zbornice, naj pripravi ustrezen predlog. Da med tem tekstilna industrija ne bi ostala brez surovin, je bilo odločeno, naj se na osnovi lanskih razmerij izdajo akontacije tekstilni industriji, s čimer bi se ji omogočilo, da ne bi zaostala s proizvodnjo. Toda tudi to ni rešilo problema. Zvezni izvršni svet je zato sklenil, naj zvezni organi uprave skupno s svetom za tekstilno industrijo zvezne gospodarske zbornice obdelajo omenjeno problematiko in pripravijo predloge. Sklenjeno je bilo, da bo predlog izdelan v juniju in predložen pristojnim zveznim organom. Hkrati pa tudi predlagamo, je dejal Grivčev, povečanje globalne devizne kvote za tekstilno industrijo v znesku pet milijonov dolarjev, da bi podprli tiste organizacije, ki več prispevajo k izvozu.

A. J.

Razprava v zboru narodov

Zbor narodov zvezne skupščine je na današnji seji pod predsedstvom Vide Tomšič obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o davku na promet in predloge za sprejetje nekaterih zakonov.

Zbor je predlog podprl. — Prav tako ni imel pripomb k predlogu za sprejetje zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o financiranju družbenopolitičnih skupnosti, kot tudi ne k predlogu za sprejetje zakona o spremembah temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov. Pripomb ni bilo k predlogu za sprejetje zakona o dopolnitvi temeljnega zakona o prometu blaga.

Zbor pa je sklenil dati pobudo pristojnim zborom in telesom zvezne skupščine, da bi ocenili dosedanje izkušnje glede praktične uporabe zakona, ki daje državljanom pravico, da ustanavljajo podjetja. Navedli so primer skupine državljanov, ki so v Osijeku ustanovili tekstilno tovarno ter zaposlili kakih 130 delavcev, čeprav je znano, koliko delavcev lahko zaposli državljan.

Kongres radiologov

PULJ, 30. maja (Tanjug) — Tu se je danes začel 8. kongres jugoslovanskih radiologov. Razen delegatov iz teh republik se ga udeležujejo tudi gostje iz 16 evropskih držav. Na kongresu bodo med tridnevnim delom prebrali 220 strokovnih referatov o radiologiji pri nas. Med kongresom bodo odprli tudi dve razstavi — znanstveno in tehniško farmacevtsko — na katerih bo prikazalo svoje izdelke 27 razstavljavcev iz devet držav.

ZSS: želje in možnosti

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti o samoupravljanju

LJUBLJANA, 30. maja. Pomen družbenih dejavnosti ter vloga in pomen sindikalne organizacije v teh panogah, s posebnim poudarkom na samoupravljanju in samoupravnih odnosih, je bila danes osrednja téma skupne seje republiškega sveta in republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti Slovenije.

Še preden bi omenili tehtne in sveže misli predsednika republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti Slovenije Slavka Bohanca moramo reči, da je tak način obravnavanja problemov v republiških sindikalnih forumih, če že ne nekaj novega, pa vsaj delna uveljavitev stremljenj po drugačnih zasnovah sindikalnega dela.

To je v svojih uvodnih besedah omenil tudi govornik in poudaril, da ne gre zgolj za formalno novost, pač pa za globok vsebinski smisel, ki je povezan z družbeno pomembnostjo teh dejavnosti, saj je v tem sindikatu vključenih 74.000 delavcev.

Težko je v nekaj besedah nanizati vse probleme s tega področja, ki so bili omenjeni na plenumu. Med pomembnejšimi vprašanji samoupravljanja v družbenih dejavnostih je, kdo naj vpliva na vsebino dela in kako priti do ustreznega in z vsemi težnjami uravnovešenega narodnega dohodka. Iz dosedanjih razgovorov, raziskav in vsakdanje prakse namreč čutimo, da odnos med organi družbenopolitičnih skupnosti v občinah in republiki ter med novimi samoupravnimi skupnostmi ni najbolje uravnan. Kažejo se vzporednosti in, kot nekateri menijo, tudi preobilica posameznih samoupravnih organizmov. Res je namreč, je bilo poudarjeno, da se nevzdržna praksa kaže tudi v tem, da nekdo odloča o programu in pravicah v družbenih dejavnostih, nekdo drugi o denarju, nekdo tretji pa naj to izvaja. Prepad med željami in možnostmi je seveda ob tem neizbežen.

Precej je bilo govora o šolstvu. Tu je položaj najbolj kritičen, čeprav vsa znamenja govore, da se bo stanje zboljšalo. Naj omenimo zgolj naslednji podatek: delež v narodnem dohodku je v štirih letih padel od 4,8 na 4,3%, narodni dohodek pa je v tem času porasel za 149%.

Tako republiški svet kot republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti sta v celoti podprla osnutek stališč, ki jih bodo sindikati posredovali vsem ustreznim republiškim pa tudi zveznim organom. Mimo tega so sprejeli tudi sklep o uveljavljanju dogovora o vrednotenju dela šolskih zavodov med izobraževalno skupnostjo SR Slovenije in predsedstvom republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti.

Republiški svet sindikatov Slovenije je nato sprejel še sklep o sklicanju konference slovenskih sindikatov, na kateri naj bi razen izvolitve delegatov za prihodnji zvezni kongres obravnavali predkongresno dejavnost in analizirali videjnopolitične ter družbenoekonomske probleme v naši republiki v sedanjem času.

I. AUSEC

Predsedstvo RSZS Slovenije o sindikalni članarini

LJUBLJANA, 30. maja. — Predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije je na današnji popoldanski seji obravnavalo materialni položaj občinskih in republiških sindikalnih organov Slovenije. Sprejeli so predlog proračuna RSZS in način delitve članarine v letošnjem letu.

I. A.

Pogovori o financiranju v Iskri

KRANJ, 29. maja — V kranjski tovarni ISKRA — ELEKTROMEHANIKA so se danes sešli predsednica SR Hrvaške dr. Savka Dabčević, sekretar IK CK ZKH Mika Tripalo, predsednik IS SRS Stane Kavčič, sekretar IK ZKS Franc Popit ter vodilni predstavniki združenega podjetja ISKRA ter zagrebške tovarne NIKOLA TESLA.

Po prihodu v tovarno so si gostje najprej ogledali proizvodnjo telefonskih naprav, električnih merilnih mehanizmov ter kinoprojektorjev, nato pa so imeli skupne razgovore o sedanjem položaju teh tovarn v Sloveniji in Hrvaški ter problematiki poslovanja.

Po prihodu v tovarno so si gostje najprej ogledali proizvodnjo telefonskih naprav, električnih merilnih mehanizmov ter kinoprojektorjev, nato pa so imeli skupne razgovore o sedanjem položaju teh tovarn v Sloveniji in Hrvaški ter problematiki poslovanja.

V obširni debati so se zaustavili pri osrednjem problemu: kako najti rešitve in pota za financiranje sedanjega integriranega podjetja ISKRA — RIZ in razširjene proizvodnje telekomunikacijskih naprav, o kateri sta se dogovorili združena ISKRA in zagrebška tovarna NIKOLA TESLA po pogodbi o poslovnotehničnem sodelovanju. Sedanja razdrobljenost bank v teh republikah je namreč velika ovira za normalno poslovanje, hkrati pa onemogoča tudi razširitev kapacitet za proizvodnjo, ki ima sicer zagotovljeno prodajo na tržiščih doma in v tujini.

MARJAN KRALJ

Občani bodo lahko dobili „Delo“ tudi ob nedeljah

Dogovor med predstavniki ČP Delo in PTT o izdajanju nedeljskih številk na poštah

LJUBLJANA, 30. maja. Na skupnem sestanku predstavnikov združenega podjetja za PTT promet in ČP Delo so razpravljali zlasti o nedavnem ukrepu PTT, da ob nedeljah na poštah ne bi več izdajali časopisov, kar je narekovala nujnost vključitve PTT dejavnosti v proces družbene reforme in ekonomskega poslovanja. Po daljši razpravi so se predstavniki obeh podjetij dogovorili o obojestranskih naporih in ukrepih, tako da bodo že prihodnjo nedeljo občani spet lahko dobili nedeljsko številko »Dela« na poštah, zlasti v večjih krajih ter turističnih središčih.

Na sestanku so predstavniki združenega PTT podjetja poudarili pomembne uspehe, ki so jih dosegli v zadnjih letih pri modernizaciji celotne PTT službe, saj se v Sloveniji PTT služba že močno približuje evropski ravni. S temi dejstvi je najširša javnost marsikje slabo seznanjena, pač pa ljudje pogosto poudarjajo pomanjkljivosti, ki slone le na enostranskih pogledih. Mimogrede smo slišali, da tudi v največjih evropskih mestih in razvitih deželah pošte ob nedeljah močno omejujejo svojo dejavnost. Predstavniki PTT so tudi povedali, da ne gre za zapiranje pošt ob nedeljah, marveč je podjetje želelo le ukiniti izdajanje časopisov ob nedeljah. Po navedbah predstavnikov PTT je izdajanje časopisov ob nedeljah za pošto precejšnje breme, saj gredo stroški samo za razpošiljanje in dostavljanje »De'-x ob nedeljah v precejšnje desetmilijonske vsote (seveda starih dinarjev). PTT pa mora poslovati rentabilno kot vsaka gospodarska organizacija in zato ne more prevzeti tolikšnih stroškov na lastna ramena. V razpravi smo tudi slišali, da sprejme podjetje PTT sklepe o novem delovnem času ob nedeljah le s soglasjem občinskih skupščin. Hkrati pa im[illegible] organizaciji jugoslovanskih PTT podjetij, ki določa, da morajo vsi interesenti, ki žele od pošte kakršne koli storitve izven rednega delovnega časa, le-te tudi sami plačati.

Predstavniki ČP »Delo« so v razpravi med drugim poudarili, naj podjetje PTT v časopisnih in založniških podjetjih ne vidi le nekakšnega nepotrebnega zla, marveč predvsem pomembno poslovno stranko. Pošta namreč ne ustvarja dohodka od ČP Delo samo pri dostavljanju nedeljskih številk Dela, marveč tudi iz mnogih drugih virov — naj omenimo samo tisoče dopisnic, ki vsak teden prihajajo v uredništva (nagradne križanke itd.). Slednjič so se dogovorili, da bo ČP Delo s svoje strani z dodatnimi ukrepi zagotovilo nadaljnje razpošiljanje nedeljskih številk Dela, podjetje PTT pa bo tako kot doslej v vseh večjih mestih ter industrijskih in turističnih središčih izdajalo ob nedeljah dnevnik Delo.

IGOR PRESERN

Volitve in imenovanja

LJUBLJANA, 30. maja. — Republiški zbor je na seji v torek razrešil dosedanja člana upravnega odbora republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij inž. Mirana Mejaka in Franca Kraglja. Miran Mejak je postal član ZIS, Franc Kragelj pa odhaja na novo službeno mesto v zvezni izvršni svet. Na njuno mesto je republiški zbor imenoval člana izvršnega sveta Draga Flisa in direktorja zavoda za planiranje Jožeta Novinška.

Na tej seji so izvolili tudi sodnike porotnike okrožnega sodišča v Celju in skupščinsko komisijo za vprašanja borcev NOV, ki jo volijo vsi zbori republiške skupščine.

V. J.

Dogovor o rekonstrukciji mejnega prehoda na Škofijah

KOPER, 30. maja. Dopoldne so se sešli na Škofijah predstavniki občinske skupščine in Invest-biroja iz Kopra, ter tržaškega oddelka italijanskega ministrstva za javna dela ter zastopniki jugoslovanskih in italijanskih carinskih in mejnih služb, da bi koordinirali rekonstrukcijska dela na škofijskem mejnem prehodu, ki ga nameravajo razširiti tudi na italijanski strani. Predstavniki sosednje dežele so izjavili, da bodo tudi oni v kratkem začeli razširjati prehod, da bodo dela končana še letos. Po zaključku vseh del bo na naši strani 12 stez, na italijanski pa osem

L. C.

Pozdravljeni, potniki karavane bratstva in enotnosti!

Danes se bodo v Mariboru, Celju in nekaterih drugih krajih spet srečali slovenski pregnanci in njihovi nekdanji gostitelji iz Srbije. S karavano bratstva in enotnosti bodo gostje iz Kraljeva, Čačka, Kruševca, Titovega Užica in nekaterih drugih krajev obiskali slovenske družine, katerim so med vojno nudili zatočišče in jim pomagali v težkih časih pregnanstva. Sprejeli jih bodo kot svoje. Spet se bo v očeh marsikaterega udeleženca tega srečanja utrnila solza ob spominu na skupno življenje in težke dni med vojno.

Letošnja karavana bratstva in enotnosti bo znova potrdila bratske vezi in v boju skovano prijateljstvo med jugoslovanskimi narodi. Obisk gostov iz Srbije pa je tudi priložnost, da se občani iz raznih krajev Srbije in Slovenije čim bolje seznanijo in navežejo še tesnejše stike. Iz Srbije bodo prišli tudi gospodarstveniki, družbenopolitični delavci, kulturni in kmetijski delavci in drugi strokovnjaki. Vsekakor bodo ob tem obisku navezali tesne stike s slovenskimi družbenopolitičnimi delavci in strokovnjaki z najrazličnejših področij.

Organizacije SZDL Maribora in Kraljeva ter nekaterih drugih srbskih mest že doslej tesno sodelujejo. Ob tem srečanju pa lahko ugotavljamo, da še vedno niso izkoriščene vse možnosti za razvijanje medsebojnega sodelovanja industrijskih in kmetijskih delovnih organizacij, kulturnih ustanov, športnih društev in nekaterih drugih ustanov ter društev.

Udeleženci letošnje karavane bratstva in enotnosti lahko v medrepubliškem sodelovanju opravijo pomembno poslanstvo pri uresničevanju najrazličnejših skupnih nalog.

Pozdravljeni, potniki karavane bratstva in enotnosti!

Kjerkoli se boste te dni mudili, počutite se kot doma. Prepričani smo, da bo vaš obisk okrepil že tradicionalno sodelovanje in še bolj zbližal občane obeh republik.

MARJAN KOS

Pregloboko zajemanje dohodka

Plenum centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva: bremena reforme naj ne nosijo samo proizvajalci

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 30. maja. Družbene skupnosti, banke, trgovine in zavarovalnice zajemajo preveč dohodka gospodarskih organizacij, so danes ugotovili člani centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva na seji, ki bo trajala dva dni. Na dnevnem redu je »materialna osnova samoupravljanja«.

Kljub temu da odteka dohodek delovnih organizacij industrije in rudarstva v trgovino, proračune, banke in zavarovalnice čezmerno, pa je osebna poraba delavcev teh panog gospodarstva v skladu s produktivnostjo, kar za nobeno drugo dejavnost ne velja, so ugotovili danes in poudarili, da ni prav, da nosi vse breme reforme prav delavstvo proizvodnje. Zaradi tega slabi materialna baza samoupravljanja.

Iz današnjih predlogov diskutantov izzveni zahteva, naj pristojni organi sklepajo mnogo hitreje kot doslej, predvsem pa naj se sindikat opredeli za konkretno in nedvoumno aktivnost na vseh ravneh.

Mile Medanović iz Zagreba je na primer predlagal, naj od občin dalje do federacije sindikati zahtevajo naj vsi prizadeti vrnejo čezmerno zajet dohodek delovnim organizacijam. Medanović je naredil tudi primerjavo naraščanja osebnih dohodkov v gospodarstvu in negospodarstvu — v prvem znaša povečanje 1,3 odst., v drugem pa 13 odst. Ne glede na to, kako je to mogoče opravičiti, to bode v oči vse delavce. Lani je npr. 44.000 delavcev prejemalo minimalne osebne dohodke od 15 do 20 tisoč dinarjev po en ali več mesecev, 40.000 delavcev pa nima večjih osebnih dohodkov od 30.000 dinarjev. Zato nekateri zahtevajo povečanje minimuma vsaj v industrijskih centrih na 40 tisoč dinarjev mesečno.

Lani so se izgube v industriji in rudarstvu povečale za 207 odst — znašale so 79 milijard S dinarjev, a še predlanske niso pokrite. Po podatkih so izgube manjše za 9 milijard od za 3 odstotke večjih prispevkov skupnosti, ki znašajo nekaj čez 88 milijard S din.

To je hkrati eden izmed glavnih motivov za trditev, da delovne organizacije pravzaprav niso tako slabo gospodarile, kot se zdi iz raznih poročil, temveč da so plačevale preveč tujih izdatkov, bržčas često neupravičenih. Lani je bil ustvarjeni neto produkt za 5 odst. manjši, dajatve skupnosti pa za 3 odst. večje, iz česar sklepajo, da družbene skupnosti ustvarjajo dohodke na glede na položaj gospodarstva oziroma ne glede na to, kako se ustvarja neto produkt.

To so bile glavne pripombe današnjih diskusij.

VIKTOR SIREC

Jasna kmetijska politika

Razširjena seja odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora skupščine SRS

LJUBLJANA, 30. maja. Začetni uspehi v kmetijstvu po gospodarski reformi so povzročili, da so razprave o poznejših težavah šele zdaj prišle do skupščinskih organov. Tako so opravičili na razširjeni seji odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora skupščine SRS, na katero so povabili tudi nekatere poslance in zastopnike ustanov, ki delajo za kmetijstvo, zakaj niso bili že storjeni nekateri nujni ukrepi za omilitev težav, ki ogrožajo živinorejo.

Razmere v kmetijstvu so se poslabšale zaradi nenačrtnega uvoza nekaterih živil po dumpinških cenah, zlasti pa zaradi težav pri izvozu živine in mesa. Kmetijci si tu ne morejo pomagati sami. Na družbenih posestvih tehnologija ne zaostaja za gospodarsko razvitimi državami, proizvodni stroški pa so nekje celo nižji. Vzlic temu ne morejo konkurirati živinorejcem v drugih državah zaradi visokih carin in prelevmanov. Pomagati bi jim morala družba z vezanjem uvoza nekaterih vrst blaga z našim izvozom. Trg pa bo treba poiskati še v nekaterih drugih državah. Uvoz nekaterih živil že ureja družba z ustrezno obdavčitvijo, izvoza mesa pa še nismo pospešili. Pitališča goved se praznijo in lahko se zgodi, da ne bo pitane živine, ko se bo izvoz spet odprl. Zato je potrebna jasna kmetijska in izvozna politika, so poudarjali med razpravo, da bodo živinorejci vedeli ali lahko tvegajo pitanje živine ali ga omejijo. Upoštevati pa je treba, da na travnatem svetu, ki v Sloveniji prevladuje, lahko pridelujejo le krmo za živino.

Kmetijske organizacije v Sloveniji so imele lani več zgub kot prejšnje leto. Če ne bi plačevale obresti na poslovni sklad, bi bila zguba za 10 milijonov din manjša. Če bi jim znižali še nekatere družbene dajatve, ki so višje kot pri kmetih, pa bi bili na zeleni veji, čeprav so se cene njihovih proizvodov znižale od začetka reforme. Odložiti bi bilo treba tudi odplačevanje investicijskih kreditov.

Ugotavljali so, da je potrebna tesnejša poslovna povezava med kmetijskimi organizacijami, živilsko industrijo in trgovino, da bi bile manjše razlike med njihovo prodajno ceno in ceno v trgovini. Ne vedo pa, kdo jim lahko pomaga uresničiti take želje.

Menili so, da bo treba spet ustanoviti republiški sklad za pospeševanje kmetijstva in urediti kmetijsko pospeševalno službo, ki pri kmetijskih organizacijah hudo šepa. Sprejeti bi bilo treba tudi zakon za preprečevanje drobljenja kmečkih posestev. Kmetom pa ne bo mogoče pomagati le z večjimi samoupravnimi pravicami v kmetijskih zadrugah, ampak bo treba poiskati tudi gmotna sredstva za naložbe v gospodarjenje.

J. P.

Turistična taksa ne sme biti določena v pavšalu

Republiško ustavno sodišče je razveljavilo take določbe odlokov gorenjskih občinskih skupščin

LJUBLJANA, 30. maja. Republiško ustavno sodišče je na današnji javni obravnavi pod predsedstvom Milka Goršiča razveljavilo tiste določbe odlokov občinskih skupščin Radovljica, Jesenice, Kranj, Tržič in Škofja Loka o komunalnih taksah, ki predpisujejo, da plačajo lastniki počitniških hišic turistično takso v letnem pavšalnem znesku. Sodnik poročevalec je bil Milan Apih.

Pobudnik ocene ustavnosti in zakonitosti radovljiškega odloka je bilo vrhovno sodišče, vtem ko je pobudo za oceno odlokov še drugih štirih gorenjskih občin prevzelo samo ustavno sodišče, saj gre za isto stvar. Predstavnik vrhovnega sodišča je dejal, da pavšaliranje turistične takse za lastnike počitniških hišic ni v skladu z republiškim zakonom o komunalnih taksah, ker se te takse plačujejo za uporabo predmetov in storitev, ki jih določa 4. člen zakona. Z določitvijo enotnega zneska ne glede na število oseb in nočnin pa bi se taksa spremenila v navaden davek. Sámo lastništvo hišice pa ne more biti razlog za plačilo turističtne takse. Pavšaliran znesek te takse pa pomeni tudi neenakost pred zakonom.

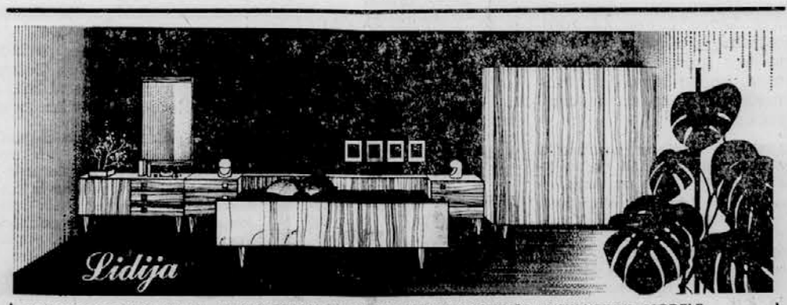
Predstavnik radovljiške občine je vztrajal pri odloku, povedal, da so ga že spremenili v tem smislu, da turistične takse ne plačajo tisti lastniki letnih hišic, ki jih imajo v krajih zunaj naselij ali zazidalnih območij. Glede davkov je kontrola možna, vtem ko za bivanje v letnih hišicah ni izvedljiva. Ves pavšal znaša v tej občini 2 milijona starih dinarjev, kar bi zadostovalo za namestitev komaj enega človeka, ki bi bivanje kontroliral in še ne bi vsega obsegel. Zagovornik drugih štirih občin pa je svoj pogovor oprl predvsem na to, da je v zakonu rečeno samo, da se turistična taksa lahko pobira za začasno bivanje v turističnih krajih, nič pa ne govori o tem, kako se to lahko stori.

Predstavnik republiškega sekretariata za finance dr. Belizar Kerščič pa je dejal, da pavšal ni v nasprotju s sistemom, saj je turistična taksa proračunski dohodek in med proračunskimi dohodki poznamo tudi take v pavšalnem znesku. Predsednik turistične zveze dr. Danilo Dougan pa je nasprotoval mnenju, da je turistična taksa navaden proračunski dohodek in se turistična zveza že dlje zavzema, naj bi tako zbrana sredstva namensko uporabljali — sicer prek proračunov — za kar so bila pobrana. Posebej je poudaril, da je vsak začasni prebivalec, ki turistične naprave uporablja, dolžan plačati tudi takso, torej tudi lastniki letnih hišic.

Po sklenjeni obravnavi je sodišče odločilo, da se napadene določbe občinskih odlokov razveljavijo, ker zakon o komunalnih taksah ne pooblašča občin, da bi takso za začasno bivanje lahko pavšalirale. Podlaga za določitev takse obveznosti je lahko samo dejansko začasno bivanje ne glede na to, ali občan prebiva začasno v svoji letni hišici ali kot gost. V obrazložitvi je dalje rečeno, da bi pavšalna turistična taksa pomenila, da je podlaga za nastanek obveznosti že letna hišica v turističnem kraju. Zgolj na podlagi lastništva letne hišice ali celo na podlagi zazidane površine predpisana taksa, kakor je predpisana v jeseniški občini, pa ni več taksa za začasno bivanje temveč davek na dohodek od stavbe. Tega pa so letne hišice, če se ne oddajo v najem, oproščene po zakonu o prispevkih in davkih občanov. Spremeni pa se tudi v pavšalni davek na dohodek od premoženja in premoženjskih pravic, ki pa ga lahko občina predpiše le na dohodek od oddajanja opravljenih sob. Ker ni zakonskega pooblastila za predpis turistične takse v pavšalu, so določbe občinskih odlokov v nasprotju z ustavo, ki pravi, da občina sicer samostojno določa svoje dohodke, toda le v mejah zakona. Stališče, da pomeni pavšaliranje le način predpisovanja in pobiranja takse, pa je v nasprotju s členom ustave, ki pravi, da se postopek določa samo z zakonom, torej ne z občinskim predpisom.

V. JARC

Deliał

PREDNO SE ODLOČITE ZA NAKUP SPALNICE, SI OGLEJTE NAJNOVEJŠE EKSKLUZIVNE MODELE:
Sibila Lidija Jolanda
V TRGOVINAH
SLOVENIJALES
Vižmarje 168
Kidričeva 1
MARIBOR: Partizanska 15
CELJE: Zidanškova 15 – Savinjsko nabrežje 8

Oskrba s sadjem in zelenjavo

Domači paradižnik ima prednost pred uvoznim

Uvoz paradižnika in drugih vrtnin samo dopolnilo domače proizvodnje — »Od domačih pridelovalcev bomo zahtevali kvalitetno blago in primerne cene«, pravijo v podjetju »Prehrana«

Kdo je kriv, da na našem trgu ni vedno in ob vsakem času dovolj vrtnin? Je kriva trgovina? Proizvajalci? Železnica? To sem hotel odkriti, ugotovil pa sem, da so za občasna pomanjkanja, slabo blago na trgu, za visoke cene in podobne težave, ki tarejo gospodinje, preklinjamo pa jih vsi, krivi eni in drugi, čeprav se prizadeti trudijo, da bi kar najbolj zadovoljili potrebe in želje slovenskega potrošnika.

Pred dnevi so se kmetovalci iz Makedonije razburili. Zvezna gospodarska zbornica jih je obvestila, da bodo trgovci še naprej lahko uvažali paradižnik. Celo delegacijo bodo poslali v Beograd. Od zveznih organov bo zahtevala, naj z visokimi davščinami zaščitijo domačega proizvajalca.

Borijo se za zaščito svojega dela. Lani jim je namreč na poljih zgnilo na vagone rdečih sadežev.

»Sodimo, da je uvoz vrtnin lahko samo dopolnilo domače proizvodnje,« je povedal Ludvik Glavnik, vodja poslovalnice za uvoz sadja veletrgovine »Prehrana«. — »Uvažamo le takrat, kadar domači proizvajalci ne morejo ponuditi blaga določene kvalitete in skušajo diktirati visoke, kakovosti blaga neprimerne cene in kadar iskane vrtnine na trgu ni.«

Paradižnik iz Makedonije bo zrel sredi junija; doslej ga ni bilo.

»V preteklih mesecih smo tedensko uvozili iz Romunije vagon, največ dva, svežega paradižnika. Prvorazredne kakovosti je bil. Za uvoz iz Romunije smo se odločili zaradi kvalitete, primerne cene in tudi hitre in točne dostave paradižnika v naša skladišča. Ko bo domačega paradižnika dovolj, bomo seveda kupovali in oskrbovali tržišče samo z njim. Razumljivo je, da bomo od proizvajalcev zahtevali dobavo po konkurenčnih cenah,« je še povedal predstavnik »Prehrane«.

Paradižnik letos ni uvažala samo »Prehrana«. Tudi podjetje »Slovenija sadje« je oskrbelo slovenski trg s 400 tonami paradižnika s Kanarskih otokov.

Bojazen kmetovalcev iz Makedonije je torej odveč, če se za preplahom ne skriva še kaj drugega. Morda izsiljevanje domačega potrošnika? Geslo »zaščitimo domačega proizvajalca« je namreč močno orožje nesposobnih in zaostalih proizvajalcev. Zato se lahko primeri, da bodo potrošniki v prihodnje morda v nekaterih letnih obdobjih ostali brez paradižnika, sredi sezone pa ga bodo kupovali po precej višjih cenah, kot bi ga sicer. Slovenski trgovci z vrtninami in sadjem zatrjujejo, da kaj takega ne bodo kupovali.

Potrošnik hoče kupovati kvalitetno blago. Kmetovalce v tujini je tak odnos kupca do vrtnin in sadja že zdavnaj prisilil, da boljše in cenejše proizvajajo in blago potrošnikovemu okusu primerno pripravljajo za prodajo. Prav v tem naši kmetovalci močno zaostajajo za tujino. Še vedno velja stara mišelnost, da lahko na trg prinesemo plodove kar v koših. Tako je bilo mogoče v časih, ko je kmet pripeljal svoj pridelek na mestno tržnico iz okoliških vasi. Zdaj je to drugače. Kmetijski kombinati so oddaljeni od prodajnih mest tudi po tisoč in več kilometrov in vrtnine ter sadeže je že zavoljo prevoza treba drugače pripraviti, da o željah in zahtevah kupcev ne govorim.

»Če je bil uvoz, ki ga, razen južnega sadja, ne bi bilo več treba, potreben, je bil prav zaradi pakiranja blaga,« je povedal Janko Mulej, direktor »Sadje - zelenjava«, prodajne enote ljubljanskega Mercatorja. »Večkrat smo prodajali jabolka iz Italije. Po sodbi izvedencev so bila po kvaliteti tudi za trideset in več odstotkov slabša od domačih sortnih jabolk. In vendar so jih potrošniki raje kupovali kot domača. Zakaj? Samo zaradi embalaže. Nekateri proizvajalci to dobro vedo in se že na moč trudijo, da bi čimprej dohiteli tekmece iz tujine.«

M. DERMASTIA

Nejasen uvoz

Rino Simoneti: »Uvoz bo treba racionalizirati na pravo mero«

V gospodarskem zboru skupščine SRS je poslanec *Karel Koren* zastavil vprašanje o nesmotrni uvozni politiki pri tekstilnem blagu. Pri tem je naglasil, da je med tem uvoznim tekstilom pretežni del takšnega blaga, ki ga je sposobna izdelati tudi domača tekstilna industrija. Samo majhen del uvoženega tekstila se po kakovosti lahko primerja z izdelki domače tekstilne industrije, čeprav cene uvoznega tekstila daleč presegajo cene domačega blaga. Potrošniki se tega, žal, premalo zavedajo, ker jih pač znaten del še zmeraj meni, da je uvoženo blago boljše.

Poslanec Koren je še omenil, da so se surovine na svetovnem trgu povečale za nekako 17 do 18 odstotkov, da pa bi se težave naših tekstilcev še povečale, pa se v zadnjem času slišijo glasovi, naj bi se carine na reprodukcijski material tekstilne industrije še povečale. Tako bi torej imele tekstilne tovarne še manjše možnosti, da pridejo do prepotrebnega denarja za modernizacijo.

Zakaj je takšno neskladje, da s carinskimi dajatvami tako močno obremenjujemo sredstva za delo in material; pri uvozu pa je prav nasprotno in so carinske dajatve dokaj nizke. Kakšna bo prihodnja politika na področju uvoza, ki pri tekstilnem blagu zdaj nedvomno nima nikakršnega intervencijskega značaja, je poslanec Koren hotel zvedeti od izvršnega sveta. Čeprav je sklenil vprašanja natančneje formulirati v pismeni obliki in bo tako tudi storil, je na njegovo vprašanje član izvršnega sveta *Rino Simoneti* takole odgovoril: Do velikega uvoza blaga široke potrošnje — tako na področju tekstila kot tudi na drugih področjih — smo bili vseskozi močno rezervirani. Naše možnosti, da vplivamo na uvoz in izvoz, so seveda omejene. Sodelujemo sicer pri pripravljanju predpisov, pri čemer se nas včasih posluša, včasih pa tudi ne. Tudi v prihodnje se bomo še zavzemali za to, da bi z uvozom pestrili in spodbujali potrošnjo in proizvodnjo. Vendar pa bo treba uvoz racionalizirati na pravo mero. Sicer pa menimo, je v imenu izvršnega sveta dejal Simoneti, da naj največje uvozne takse veljajo za blago široke potrošnje, pri opremi naj bodo takse znatno manjše, sploh prost pa naj bi bil po možnosti uvoz reprodukcijskega materiala. Takšno stališče je bilo sprejeto tudi na koordinacijskem sestanku v zveznem izvršnem svetu in zavezuje tudi vse sekretariate.

F. J.

Jahte čakajo zvezno komisijo

Zakaj se v letošnjem letu že poldrug mesec tuje turistične jahte ne morejo ustavljati v piranskem pristanišču

V različnih turističnih prospektih o jahtnem turizmu lahko beremo podatek, da je v Piranu med sezono odprt pomorski mejni prehod. Kar se je začela razpletati sezona jahtnega turizma, pa večkrat tuji motori čolni ne morejo urediti mejnih formalnosti v piranskem pristanišču. Za letošnjo sezono je še vedno zaprto in še vedno je vprašanje, kdaj ga bodo odprli.

Za sezonske pomorske prehode velja, da jih je mogoče odpreti takrat, ko objavijo zvezni organi v uradnem listu sklep o obratovanju mejnega prehoda za tekočo sezono. Letos v zveznem uradnem listu takega sklepa še niso objavili. Kot smo zvedeli, se bo v kratkem šele sestala zvezna komisija, ki je pristojna za izdajo takega dovoljenja, in bo sklepala, ali piranski mejni prehod tudi letos odpreti ali ne.

Lansko sezono, piranski mejni prehod so odprli 20. aprila, je skozi to naše mejno pristanišče prišlo in odšlo nad 4000 tujih jaht in motornih čolnov. V kratkih nekaj letih se je promet večkratno povečal, kar dokazuje, da imamo pri nas za to obliko turizma vse pogoje. Piran ima izredno ugodno pomorsko lego in se zaradi tega tuje jahte in čolni, ki prihajajo iz severnoitalijanskih teritorialnih voda, najraje ustavijo v Piranu in krenejo od tod na križarjenje ob naši obali.

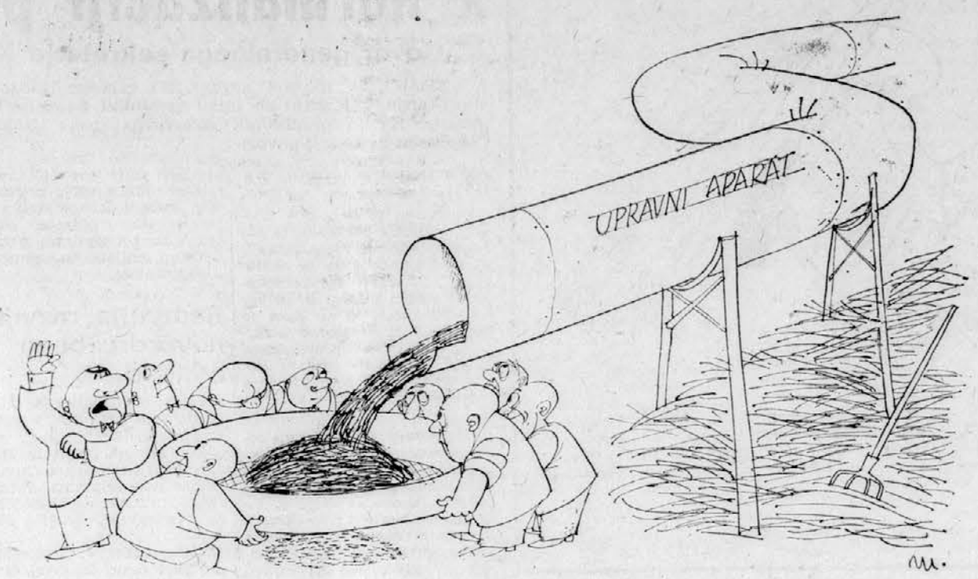
Razen piranskega morskega mejnega prehoda je vzdolž Jadrana še več takih sezonskih morskih mejnih prehodov. Tudi za vse te doslej še ni izšel v uradnem listu sklep, da veljajo uradno kot mejni prehod sezonskega značaja za letos. To pa pomeni, da postavljamo vprašaj nad posebno turistično zvrst, to je jahtnim turizmom.

Pri različnih organih je slišati tudi zelo nasprotujoča si mnenja, zakaj doslej sezonski morski mejni prehodi še niso dobili dovoljenja za poslovanje. Nekateri pravijo, da so občinski organi prepozno pripravili predloge za poslovanje mejnega prehoda, drugi, da ni razčiščeno, kako je z njihovim financiranjem. Lani so namreč zvezni organi zahtevali, naj stroške takega mejnega prehoda krijejo občinske skupščine, po zakonskih določilih pa je to v pristojnosti zveznih organov.

Naj bo tako ali drugače, eno je jasno: razvoju turizma tako zavlačevanje prav nič ne koristi. Turist, ki prebere v prospektu, da lahko pride v Jugoslavijo, denimo, skozi piransko morska mejna vrata, pa tu ne more urediti mejnih formalnosti, bo dobil kaj čuden vtis o razmerah pri nas.

G. GUZEJ

MILAN MAVER: SAMOUPRAVLJAVSKO REŠETO

— Jaz sem tega sit — naj nam raje oni začno pošiljati zrnje, ki bo kaj prida, pa ne bo treba kar naprej rešetati.

Kakšen zakon o dohodku?

Delovna enota naj bi postala izhodišče za združeno delo

Marijan Rožič: Delovne enote postajajo nuja sodobne samoupravne blagovne proizvodnje in z njihovim razvojem naj bi se delovna organizacija otresla vsega, kar je v njej neustrezno, staro, neposlovno, centralistično in avtarkično, da bi omogočili nov proces proizvodno-poslovnega povezovanja

Z zakonom bi radi uresničili ustavno načelo o dohodku, načelo, ki določa samostojnost delovnih ljudi pri uporabi dohodka v združenem delu, spodbuja k smotrnosti in ustreznemu odnosu do poslovne politike, pospešuje proces integracije in uporabo sodobnih proizvodnih metod in daje veliko večje možnosti za samostojno samoupravno delovanje.

Po dosedanjih predpisih je bil dohodek podjetja predvsem knjigovodska in obračunska kategorija, po intencijah predlaganega zakona pa postaja družbenoekonomska kategorija, torej spodbuda za večjo gospodarsko aktivnost. Hkrati postaja tudi družbeni odnos in s tem tudi upravljalna oziroma samoupravljalna kategorija. S takšnim prijemom, ki ga je treba v končnem besedilu docela jasno in konkretno uveljaviti, presegamo avtarkičnoekonomistično in finančnomanipulativno obravnavanje dohodka ter odpiramo nove procese dedatizacije, širimo samoupravno delovanje ter vpliv dohodkovne logike, v kateri naj bo zaobseženo sodobno gospodarjenje. Takšna obravnava bo nujno vplivala tudi na položaj, delovanje in vedenje delovnih ljudi, saj je še zmerom živo pojmovanje, da zadostuje samo proizvajati, dohodek pa naj zagotovi kdo drug. Abstraktne debate o tem, ali lahko delavec razpolaga z dohodkom ali ne, ali delavca preveč idealiziramo ali ne, je treba preseči tako, da omogočimo delovnim ljudem razpolagati z rezultati svojega dela, da se bodo bolj posvečali sodobnemu gospodarjenju, da bodo postali nosilci družbene reprodukcije in strnjevanja sredstev. Ilustorno je namreč pričakovati, da se bodo v blagovnem gospodarstvu vsi ravnali po enem kopitu. Družbenoekonomski odnosi na podlagi dohodka oziroma dohodkovni odnosi, kot navadno pravimo, vsebujejo vse elemente poslovnosti in gospodarjenja z nižjimi stroški, ob upoštevanju sodobnih tehničnih dosežkov, združevanju znanosti in dela, skrbi za čedalje večjo akumulacijo kot podlago bodoče delitve večjega dohodka itd. Dohodkovni odnosi, s katerimi postopoma presegamo sedanje pomanjkljivosti, vsebujejo prizadevanja za kakovostno proizvodnjo, za specializacijo, smotrno investicijsko politiko, za uveljavitev strokovnega znanja, poslovne pobude in večje odgovornosti. Dohodkovni odnosi torej niso nekakšna »potrošniška usmeritev« ali samoupravna iluzija, niti ne lov za osebnimi dohodki na glede na delovne rezultate, temveč prioritetno prizadevanje, da bi ustvarili čim večji dohodek na podlagi ustrezne poslovne politike, izhajajoč iz trga, zakona vrednosti in zakonitosti sodobne tehnike, tehnologije in organizacije proizvodnje.

Predlagani osnutek zakona določa tudi izhodišča načela in osnove za družbene službe, konkretizirajo pa jih dopolnitve tistih zakonov, ki urejajo njihovo delovanje. Tako nastaja čas, ko bomo mogli tudi na vsem področju tako imenovanega negospodarstva na realnih temeljih uresničevati načelo dohodka in skupaj z drugimi rešitvami organsko povezovati gospodarstvo in družbene službe. To je še zlasti pomembno zato, da čimprej presežemo sedanje stanje, ko en del delovnih ljudi pridobiva dohodek in osebne dohodke neodvisno od rasti narodnega dohodka. V zakonu je torej treba dovolj jasno v poglavitnem omogočiti proces, da bo družbenoekonomska logika dohodka začela delovati v vseh oblikah združenega dela, se pravi, v družbenih službah, bankah, elektro gospodarstvu ipd. Z nadaljnjimi zakonskimi rešitvami bo takšna izhodišča mogoče konkretizirati glede na posebnosti posameznih dejavnosti in tako jemati dohodek kot podlago gmotnega položaja vseh delovnih ljudi v vseh oblikah združenega dela. Zakonskemu osnutku nekateri očitajo, da je preveč posplošen, da preveč govori o delitvi dohodka, manj pa o pridobivanju ipd. Zakon ne bi izpolnil naloge, če bi na ravni federacije urejal vse do najmanjših nadrobnosti, kajti konkretna vprašanja morajo na podlagi enotnega izhodišča razreševati delovni ljudje v svojih delovnih skupnostih, še zlasti pa je njihova samoupravna pravica, da samostojno določajo politiko in konkretne odnose v delitvi.

Se zlasti pomembno je, da je zakon v bistvu naslovljen na delovne skupnosti kot subjekte gospodarjenja; v dokončni verziji naj bi bilo to ustrezno izraženo. Dohodek pridobivajo delovni ljudje, združeni v delovne skupnosti, ki se kažejo v različnih oblikah združenega dela na podlagi družbenih sredstev za proizvodnjo. Nedvomno je, da se samoupravno delovanje in odločanje ne moreta omejevati samo na delovno enoto ali delovno organizacijo, temveč naj bi postajala širši družbeni odnos. Čedalje glasnejši sta potreba in zahteva po tem, da dobita združeno delo in njegova logika prevladujoč vpliv v celotnem političnem sistemu.

Na podlagi praktičnih izkušenj, znanstvenih spoznanj in družbenopolitičnih stališč postavlja zakonski osnutek delovno enoto kot prvo obliko združenega dela na realno mesto. Delovni ljudje samoupravno organizirani v delovni organizaciji, naj namreč odločijo, upoštevaje vse potrebne pogoje, kje bodo ustanovili delovno enoto, s kakšnimi pravicami in dolžnostmi, kako bodo urejali odnose med delovno organizacijo in delovno enoto in drugimi oblikami združenega dela. Delovno enoto torej zakon legalizira kot osnovno izhodiščno obliko združenega dela. Spričo tega naj bi bila delovna enota v celoti dovzetna za vse sodobne procese gospodarjenja in samoupravne produkcijske odnose, kar ji bo omogočilo, da bo postala nosilka integracije, sodobne organizacije dela in vseh drugih elementov učinkovitega poslovanja ter uveljavljanja delovnega človeka v samoupravnem sistemu. Če delovna enota v resnici izraža interese proizvajalcev, ne more biti avtarkično zaprta, poslovno neučinkovita, ne more drobiti integriteto dohodka ali zapirati samoupravljanja v ozke okvire svojega delovanja. Delovna enota naj bo nosilka novih procesov poslovnega povezovanja, vseh različnih oblik združenega dela in v vseh teh oblikah naj se na podlagi samoupravnega sistema izražajo neposredni napredni interesi delovnih ljudi.

Delovne enote torej postajajo nuja sodobne samoupravne blagovne proizvodnje in z njihovim razvojem naj bi se delovna organizacija otresala vsega, kar je v njej neustrezno, staro, neposlovno, centralistično in avtarkistično, da bi omogočili nov proces proizvodnoposlovnega povezovanja. Zapiranje v delovno enoto je družbeno in poslovno že zastarelo; z večjo pobudo in poslovnostjo naj bi razvijali tudi vse druge oblike združenega dela. Postopoma bo verjetno vsaka izmed njih dobila tudi značaj ekonomskopravne osebe. Nekateri pridržki glede delovnih enot, pridržki, ki jih je bilo mogoče slišati v zadnjem času, navadno izvirajo iz pogostokrat izmišljenih, narejenih ali že zdavnaj zastarelih predpostavk ali pomanjkljivosti v praksi. Povsem jasno je namreč, da rešitve ne bomo iskali v tem, da bi delovne organizacije tekmovale, katera ima več delovnih enot, v predpisovanju, koliko ljudi je lahko v njeni sestavi, ali v tem, da bi od zunaj določali njihove pravice in dolžnosti.

Družbeni položaj delovne enote in njeno delovanje bosta odvisna od delovnih ljudi samih; od subjektivnih sil pa je treba pričakovati kar največjo zavzetost za iskanje rešitev, ki ustrezajo stopnji družbenoekonomske in tehnične razvitosti delovnih organizacij. Pričakovati je tudi, da se ne bodo zadovoljevale z obstoječim stanjem. Posamezniki se z ustvarjanjem navideznih dilem ali s tem, da puščajo v nemar zastarelo in enostransko delovanje delovnih enot, pogostokrat zavzemajo za tehnokratske, nesamoupravne rešitve. Pri tem podcenjujejo družbenoekonomsko vlogo delovnega človeka v gospodarjenju in delitvi in skrivajo svojo nezmožnost, da bi organizirali sodobno proizvodnjo.

Obvestilo bralcem

Spoštovane bralce obveščamo, da bo stran »Za dom in družino«, ki je doslej izhajala ob petkih, v »Delu« vsak ponedeljek.

Uredništvo

Odgovor na odgovor

Vsa resnica?

Pri KIK Pomurka se izogibajo polemike o kmečkih vprašanjih – Kaj menijo o tem družbene organizacije in občinski organi?

V odgovoru kmetijsko industrijskega kombinata Pomurka na pismo kmeta Franca Ivaniča, ki ga je podpisal v imenu razvojne službe I. Pejnovič, nismo zvedeli nič takega, o čemer ne bi že slišali ali brali v časopisih. Podoba je, da bi se na kombinatu radi izognili polemiki, ki bi jo sprožili odgovori na vprašanja, napisana — po njihovih trditvah — v »skrajno tendencioznem in polemičnem tonu«. Zato odgovor zveni kot »dobronamerni informativni članek«.

Kmetje niso dobili odgovora na vprašanja, ki jih je postavil F. Ivanič v svojem pismu: zakaj sklepa kombinat dve vrsti pogodb s kmeti, eno za kooperante, drugo za nekooperante; koliko bo kombinat odkupil od nekooperantov oziroma od kmetov, ki bodo sklenili pogodbe II. vrste, ker jih na kombinatu ne smatrajo za blagovne proizvajalce; kako se zbirajo sredstva za zajamčene cene goved in prašičev kooperantom; kako naj specializirajo svojo proizvodnjo kmetje, ki pri sedanjih pogojih za kooperante in razmerah na lastnih posestvih ne morejo postati kooperanti; o možnostih specializacije proizvodnje na kmečkih posestvih in sodelovanja kmetov pri odločanju o kmetijskih vprašanjih, ki so pomembna za vse kmete; o kmetijski pospeševalni službi in podobnem.

Odgovori kmetijsko industrijskega kombinata Pomurka, ki naj bi bili odgovori na navedena vprašanja, silijo k nadaljevanju polemike. Zakaj se izogibajo polemike o stvareh, o katerih še niso prepričali kmetov? Kmetje jim gotovo ne bi zamerili, če bi jim odkrito povedali, kakšne so razmere v kmetijstvu, kakšne so možnosti kombinata pri uresničevanju njihovih želja, in tako pojasnjevali, zakaj ne morejo storiti več, kot so predvideli za letos — če pa kmetje niso zadovoljni, pa naj si poskušajo pomagati še kako drugače. Kmetje pa ne verjamejo njihovim trditvam, da je po odpravi kmetijskih zadrug za kmete bolje, kot je bilo prej.

V odgovoru F. Ivaniču je Ivan Pejnovič končno le priznal, da kmetje, ki ne bodo kooperanti, »vsekakor ne bodo na slabšem, kot so bili doslej«. Toda takih kmetov, ki »ne bodo na slabšem«, je na njihovem območju kar 11.000. Če kmetje res ne bodo na slabšem, pa lahko pokaže le polemika, ki je na kombinatu ne marajo.

Taka izjava Ivana Pejnoviča hkrati kaže, da so vse letošnje razprave o kmečkih vprašanjih in zadružništvu, o željah in predlogih kmetov, ki jih je bilo veliko v vsej Sloveniji, naletele pri KIK Pomurka na gluha ušesa. Kmetje niso zadovoljni s takimi kmetijskimi organizacijami, kot so jih imeli lani. Povedali so tudi, zakaj. V njih želijo imeti več besede, da se bo kooperacija lahko ustrezno širila. Oživili bi radi tudi nekatere dobre oblike dejavnosti nekdanjih kmetijskih zadrug, ki so veliko prispevale h gospodarskemu in kulturnemu razvoju podeželja. Odločanje o tem je treba v večji meri pustiti kmetom. V sedanjih ali novih kmetijskih organizacijah. In ne le nekaterim, temveč vsem, ki želijo sodelovati.

Franc Ivanič ni omenjal le malih in velikih kmetov, ampak tudi gospodarsko močnejše in slabše. Niso še vsi kmetje toliko strokovno podkovani, da bi bilo vse odvisno od velikosti posestva. Povedal je tudi mnenje kmetov o specializaciji proizvodnje. Odgovora pa ni dobil. Pospeševalna služba pri kombinatu gotovo še sama ne ve, kako naj si kmetje, ki zdaj ne morejo biti kooperanti, pomagajo s specializacijo. Tak odgovor je menda le čudežno zdravilo za vse, odgovor na vsa vprašanja, ki jih drugače ne znajo ali ne morejo razložiti. Kdo jim bo pomagal? Če kmetijski strokovnjak lahko posveti vsakemu kooperantu, ki naj bi jih bilo le 2000, le pol ure časa v dveh mesecih, koliko lahko pomagajo drugim kmetom kmetijski tehniki, ki so zdaj skladiščniki in odkupovalci, a na svojih območjih imajo veliko več kmetov?

Po odgovorih Ivana Pejnoviča lahko sklepamo, da so opozorila Franca Ivaniča zelo resna. Stvari bo treba obravnavati drugače kot doslej. Ne le na kombinatu, tudi v občinskih organih in pri družbenih organizacijah. Kmetijstva pri 11.000 kmetih v murskosoboški občini ni moči usmerjati le z odkupom, o katerem odločajo le kombinat in ožji krog kmetov. Ob odpravljanju kmetijskih zadrug so namreč trdili, da želijo imeti v vsej občini enotno kmetijsko politiko. Sodeč po sedanjih razmerah pa je kmetijska politika v celoti podrejena odkupni politiki.

Tolikim občanom — dodajmo še družinske člane kmetov — tudi ni moči odreči enakopravnosti v primerjavi z drugimi proizvajalci, ki lahko odločajo o gospodarjenju v kolektivu ali kmetijski organizaciji. To je gospodarski in hkrati socialni problem skoraj polovice vseh občanov v tej občini. Socialne probleme kmetov, ki imajo na svojih posestvih majhne dohodke, a se ne morejo zaposliti drugod, bi bilo moči urejati ali vsaj omiljevati z gospodarskimi ukrepi, z enako pomočjo vsem kmetom, ne glede na to, če imajo malo ali veliko lastnih sredstev za proizvodnjo, ali zdaj pridelajo malo ali veliko. Izkoristiti je treba vse možnosti, naj bodo na tem ali na drugem kmečkem posestvu. Če bodo kmetje več pridelali, bo manj socialnih problemov. Če bodo pridelali še z manjšimi stroški, bodo laže gospodarili in bodo bolj zadovoljni. Pravic pri upravljanju v kmetijstvu ne bi smeli meriti le s količino prodanih pridelkov, ampak z vso proizvodnjo kmetov, saj tudi živila, ki jih porabijo v lastnih gospodinjstvih, tvorijo del narodnega dohodka. Prispevke, izračunane po katastrskem dohodku, plačujejo tudi od pridelkov za lastno gospodinjstvo.

Te stvari bo treba urejati drugače kot doslej in po potrebi spremeniti tudi statute in zakone. Če jih ni moči urediti v okviru kombinata, bo treba razmišljati o drugačnih oblikah organizacij kmetov. O tem bi moral spregovoriti kmetijsko industrijski kombinat Pomurka v odgovoru Francu Ivaniču, če res želi vsem kmetom dobro.

J. PETEK

»Znanost delovnemu človeku«

Jugoslovansko društvo za širjenje znanstvenih spoznanj »Nikola Tesla« je zasnovalo v sodelovanju s širokim krogom zainteresiranih znanstvenih in društvenih organizacij novo akcijo »znanost delovnemu človeku«. To je akcija, ki naj bi trajala po en mesec v letu, in sicer ves oktober. Projekt, ki sta ga pripravila predsedstvo tega društva in posebni koordinacijski odbor, vključuje v akcijo šole, delovne organizacije, tehnična in ostala društva, strokovne, družbenopolitične in druge organizacije in ima namen spodbujati širjenje spoznanj s področja znanosti, pri čemer računajo zlasti mnogo na znanstvenike in znanstvene institucije.

V. S.

IBT
INVESTICIJSKI BIROJI
TRBOVLJE
ENGINEERING

Scotchgard ODBIJA madeže IN PRIVLAČI potrošnike
Madeže na scotchgard prtu samo obrišemo s suho krpo ali pivnikom in na prtu ni več niti sledu o madežu.
Scotchgard (SKOČGARD) BOMBAŽNI PRTI ODBIJAJO: OLJE, OMAKE, ALKOHOL, VODO, SADNE SOKOVE, ČRNILO itd.
ZATO NA MIZO SAMO Scotchgard® PRTE, IZDELEK TEKSTILINDUS KRANJ

Se frank opoteka?

Kakor se vrstijo dramatični prizori na francoskem notranjem prizorišču, tako je že tudi iz Londona, Bonna, Rima in drugod slišati zaskrbljene glasove o tem, kako bi francosko notranje razsulo utegnilo vplivati na mednarodne gospodarske odnose. Te skrbi so za sedaj usmerjene predvsem k temu, kako utegne francoski proces vplivati na prihodnost Evropske gospodarske skupnosti, in k vprašanju, kakšna bo reakcija v svetovnem finančno-valutnem kompleksu.

Rim je zaskrbljen predvsem zaradi Evropske gospodarske skupnosti, njenega prihodnjega razvoja in direktnih italijansko-francoskih odnosov. Finančni krogi v Londonu in Bonnu so že bolj ali manj prepričani, da je Peta republika pri kraju, vsaj takšna, kakršna je bila; in da zato utegne devalvacija franka sprožiti novo, tokrat še hujšo mednarodno valutno krizo.

Devalvacija franka? O gospodarskih posledicah sedanjega zastoja v Franciji, kjer je v nekem trenutku stavkalo kar osem milijonov delavcev in to v industrijah, ki so dajale francoskemu gospodarstvu največ dinamike — avtomobili, letalstvo — o teh posledicah kajpada trenutno ni nobenih količinsko opredeljenih podatkov. Toda že na prvi pogled je razvidno, da bo francosko gospodarstvo kot celota utrpelo zelo občutno škodo in da bo obnova — kakršnakoli že bo in kakršnakoli vlada jo bo vodila — težavna in ne prav kratka. Da pa bi laže razumeli, od kod govorice o možni devalvaciji franka, ki so se iz špekulacije že spremenile v presojo resnih možnosti, si je treba ogledati pozicijo franka pred majskimi dogodki.

Frank je bil tja do leta 1965 ali 1966 zares ena najtrdnejših valut v zahodnem sistemu. Zlate in devizne rezerve so se v prvi polovici tega desetletja povečevale povprečno za 800 milijonov dolarjev letno in dosegle letos vrednost 30 milijard frankov ali nekaj več kot 6 milijard dolarjev. Do srede desetletja je francoski izvoz precej presegal uvoz, a tudi dotok kapitala je presegal odtok. Opirajoč se na te rezerve, ki jih je zdaj petina v zlatu, je de Gaulle zaostril ofenzivo zoper monopolski položaj dolarja in funta v svetovnih valutnih odnosih.

Toda hkrati se je zgodilo še nekaj drugega. Približno sredi 1966 se je francoska plačilna bilanca vrnila v ravnotežje, od prvih mesecev lanskega leta se francoske rezerve niso povečale niti za dolar. Do te spremembe odnosa med aktivo in pasivo v tekoči plačilni bilanci je prihajalo počasi. Toda Pariz se je zavedal, da gre za dolgoročno gibanje, ki ga je povzročilo predvsem pešanje notranjega razvojnega tempa v francoski industriji, poleg tega pa strah pred tem, kakšna usoda utegne čakati francosko industrijsko in kmetijsko proizvodnjo po letošnjem 1. juliju, ko bodo notranje carine v EGS dokončno padle. Francija je zaradi vsega tega v mednarodnih finančnih posvetovanjih pred devalvacijo britanskega funta ostro vztrajala pri zahtevi, da ta devalvacija ne sme seči »čez mero, ki je znosna za Francijo«, sicer pa bo devalvirala tudi sama. Potem je med februarsko-marčno krizo svarila, da bo sledila slehernemu morebitnemu razvrednotenju dolarja, a ne samo z ustreznim, temveč s še večjim znižanjem tečaja lastne valute. Hkrati pa sta francoska vlada in centralna banka začeli pritiskati na Bonn, češ naj razmisli o revalvaciji, povišanju vrednosti svoje valute v odnosu na druge. Vse to se je dogajalo medtem, ko so se predsednik de Gaulle na državnem, minister Debré na medvladnem in finančni strokovnjak Rueff na medbančnem nivoju vojskovali zoper dolarski monopol. Valutne rezerve, na katere so se pri tem opirali, so ostale nedotaknjene, vendar je bilo v Franciji pogosto slišati kritiko, češ da bi bilo del teh rezerv pametneje uporabiti za modernizacijo industrije in investicijsko injekcijo, ki bi sunila gospodarstvo v hitrejši tek.

Ob sedanjih dogodkih je eno skoraj gotovo: konkurenčna moč francoskega gospodarstva bo vsaj začasno upadla, a to se le pridružuje notranjim strukturnim šibkostim, ki so se že prej začele izražati v plačilni bilanci. Možno je torej pričakovati, da se bo primanjkljajska vrzel odprla tako z večjim nesorazmerjem med uvozom in izvozom kakor tudi z odtokom kapitala. Oboje res utegne pritisniti na frank, čeprav so rezerve dovolj velike, da bodo z njimi — kdor bo pač vodil vlado — nekaj časa financirali deficit. Zato je trenutno vse odvisno od tega, kako se bodo ustalile notranje politične razmere in kakšno bo družbeno ozadje prenovljenega državnega vrha. Od tega zavisi tako usoda franka kot razvoj v EGS in — naposled — v marsičem tudi razvoj naših gospodarskih stikov s Francijo.

D. DOLINAR

HARTUNG: PRISTRIŽENA KRILA

»Die Welt«, Hamburg

Po italijanskih volitvah

Pritegniti vajeti pa v dir...

Prihodnja vlada se bo najbrž podvizala pri reševanju nekaterih problemov, hkrati pa bo skušala utesniti levico

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM — »Ljudje, ki pridejo iz dežele v mesta, so pogosto zbegani. Pričakovali in obetali so si bogve kaj, življenje po predmestjih velikih mest pa veste, kakšno je. Prišleci se čutijo osamljeni, zapuščeni in celo izigrani, izgubljajo tla pod nogami in v zagrenjenosti potem glasujejo za komuniste. Toda sčasoma se vživijo in ustalijo, in tedaj se tudi spet spomnijo, za koga so volili v domači fari.« Tako nekako je modroval Mariano Rumer, sekretar krščansko demokratske stranke, nekaj dni pred 19. majem, ko je bil vprašan, kaj misli o »plasmaju« KP Italije na bližnjih parlamentarnih volitvah.

Rezultat je bil tak, da ga je treba, spet po Rumorovem mnenju, temeljito premozgati. Vodstvo Krščanske demokracije bo šele sedlo k politični analizi volilnih izidov, zato niti Rumor niti njegova stranka zazdaj nista dala drugih uradnih indikacij. Seveda če odštejemo samoumevno vedenje, češ: volitve so samo potrdile, da je Krščanska demokracija vodilna in odločilna sila v deželi, in sploh se ni zgodilo nič takega, kar bi lahko vplivalo na njene politične principe; vladna večina v parlamentu je z novimi mandati, ki jih je dobila krščansko demokratska stranka, samo še okrepljena in edina resna skrb je v tem, da koalicijska vlada čimprej spet poprime za delo . . . in podobno.

Vendar, po pravici povedano, nihče ne more prav mirno gledati na minule volitve in na perspektive, ki izhajajo iz njih. Vatikanski »Osservatore Romano« je precej zlovoljno ugotovil, da je vsega kriva nezadostna politika demokratskega tabora, se pravi stranke tako imenovanega levega centra: Češka gor, Češka dol — je pribil — toda v Italiji so komunisti dobili 800.000 novih glasov. Pri tem je treba imeti na umu, da se je cerkev v minuli predvolilni kampanji do neke mere, vsaj za tradicionalne pojme, »dezangažirala«: nekoliko manj ali vsaj manj apodiktično je pritiskala na duše svojih vernikov-volivcev in krščansko demokratski stranki, ki je v vladanju učakala polnoletnost, je dodelila večjo samostojnost v nalogi, da predstavlja in uresničuje krščansko svetno oblast.

V stališču, ki ga je rimska cerkev zavzela do političnih volitev v domači italijanski deželi, lahko opazimo odsvit zvestobe, ki jo je cerkev dolžna svojim konciliskim naukom. Toda prav ti nauki so tudi povzročili, da so se v katoliškem območju razširili pojavi »nesoglašanja«, se pravi pojavi »nebrzdane« kritike, ki zajema tako cerkvena vprašanja kot krščansko demokratsko politično prakso. »Osservatore Romano« se boji, da bi se utegnil politični položaj v Italiji še radikalizirati, toda to najbrž ne bo povsem izločilo tendence, da cerkev na osnovi volilne izkušnje revidira svojo politiko v smislu tradicionalnih metod.

Radikalizacije se ne boji samo vatikansko glasilo, ampak tudi tak list, kot je milanski »Il Giorno«, za katerim stoji državni kapital. Čeprav so pota njegovega razmišljanja kajpada drugačna, se njegov sklep glasi: »V volilnih izidih ne razbiramo toliko nekega splošnega premika na levo, kolikor neko radikalizacijo glasov za levico — z vsemi nevarnostmi protiudarcev, ki si jih lahko predstavljamo.« V teh besedah je najbrž predvsem svarilo komunistom, naj se ne petelinijo preveč, pa tudi dober svet tistim, ki bi jih mamila izkušnjava, da bi snovali kake »represalije«.

Na volitvah, na katerih nekdo zmaga, mora biti drugi poražen. Če so »zmagovalci« v tem primeru komunisti, potem sta, po oceni rimskega »Espressa«, poraženca kar dva: to sta Združena socialistična stranka in predsednik dosedanje vlade Aldo Moro. Za urednike »Espressa« (ki so v izražanju zelo radikalni, politično pa se gibljejo nekje med socialisti in republikanci), je Moro personifikacija nesimpatične in nezdrave politike večnega manevriranja, sporazumaštva in odlaganja odločitev.

Po mnenju »prosvetljencev« se je levi center zameril ljudem s trmasto zmernostjo, ne manjka pa seveda tudi kritikov stare šole, ki trdijo, da je levi center s svojo »odnehljivo« politiko (in morda že samo s tem, da je sprejel spogledljivo oznako »levi«) na stežaj odprl vrata komunistom. Če bi narisali paralelogram teh opredelitev sil, bi nemara prišli do sklepa, da se bo skušala prihodnja vlada podvizati pri reševanju problemov, kot so univerzitetna, upravna in še kaka druga reforma, da pa bo hkrati skušala ustvariti tesnejšo politično zaporo nasproti levici. Nekako tako kot jezdec, ki spodbada konja, obenem pa zateguje vajeti . . .

Kdo bo protagonist te »nove« politike, še ni znano, in tega ne ve niti »Espresso«, ki je tako brez pridržkov »odstavil« Mora. Vsekakor obstajajo tudi znotraj Krščanske demokracije različni in različno močni tokovi, ki bodo skušali nakazano rezultanto odkloniti na to ali na ono stran. Odtehtavanje sil najbrž ne bo lahko in morebiti bo precej dolgotrajno.

Nekaj besede bodo imeli pri tem socialisti. Kot koalicijski partner so za Krščansko demokracijo nepogrešljivi, in to jim bo brez dvoma dajalo neko osnovno težo v pogajanjih za sestavo vlade in njenega programa. Socialisti vidijo sami sebe kot edino silo, ki lahko na eni strani zaustavi pohod komunistov, na drugi strani pa podeli vladni politiki zaželeni pospešek. Vendar pa postaja tu razgovor bolj negotov — volitve so pokazale, da komunisti kljub »politični in ideološki krizi komunizma« korakajo, pokazale pa so tudi, da vloga socialistov v vladi ni bila zadovoljivo ocenjena.

Kdo ve, zakaj volilci plemenitega poslanstva socialistov, ki »neutrudno branijo demokracijo in napredek pred grožnjami z leve in z desne«, niso više ovrednotili. Vendar to še ni vse: lepo ali grdo, toda politična logika je taka, da bosta Komunistična partija in Krščanska demokracija vsaka s svoje strani še huje pritisnili na oslabljene socialiste. To pravzaprav že delata. Kakšen bo rezultat te dvojne »masaže«, pa bo pokazala prihodnost.

Uspeh KPI je znova spodbudil tudi »daljnovidneže«, ki že nekaj časa slikajo na italijansko politično obzorje podobo »velike koalicije« krščanskih demokratov in komunistov. Tej prijazni viziji prilagajajo tudi svoje argumente: v 8,500.000 glasovih za KPI vidijo predvsem znamenje, da se je italijansko ljudstvo »otreslo strahu pred komunizmom«, v visokih zaupnicah, ki jih dobiva KPI na volitvah, pa vidijo tudi garancijo, da se bo nekoč prevratniško definitivno vključila v demokratično parlamentarno igro.

Zdi se, da se Italija nahaja na majhni prelomnici. Gospodarski in družbeni razvoj dežele sta na stopnji, ko terjata skladnejšo in bolj dinamično politiko. Obsežni pojavi notranje migracije z velikimi premiki v življenjskih navadah in mentaliteti so le eden izmed indikatorjev sodobnega dogajanja. Življenjska potreba po komuniciranju s širokimi gospodarsko-političnimi prostori in krčevita zahteva mladih generacij po odkrivanju novih vrednot sta prav tako samo dva refleksa procesov, ki rujejo v globinah sedanjega časa. V kolikšni meri in po katerih pravilih pa se bodo tem objektivnim potrebam prilagodile tako imenovane subjektivne politične sile — tiste, ki delujejo v vladi, in tiste, ki delujejo v opoziciji — pa je seveda drugo vprašanje. Zato nihče ne bi hotel biti prerok.

Zlasti ker je treba Italijo gledati v dveh specifičnih mednarodnih kontekstih: v evropskem, v katerem se vendarle nekaj giblje, in v atlantskem, ki vpliva močno statično.

TIT VIDMAR

„Romunija je odločena tudi v prihodnje prispevati k normalizaciji političnega življenja v Evropi“

Govor generalnega sekretarja KPR in predsednika državnega sveta Ceausesca v Kranju

KRANJ, 29. maja (Tanjug). Na velikem ljudskem zborovanju v Kranju je imel generalni sekretar romunske KP in predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu naslednji govor:

»Tovarišice in tovariši, dragi prijatelji!

Predvsem bi se rad v imenu romunske partijske in državne delegacije toplo zahvalil za gostoljubnost in za naklonjenost, s katero ste nas sprejeli v vašem mestu, za prijetno priložnost, ki se nam je ponudila, da obiščemo tovarno »Iskra«. Vsem prebivalcem mesta sporočam bratski pozdrav naše delegacije in vsega romunskega ljudstva.

V prijateljski Jugoslaviji se mudimo že tri dni. V tem času smo se sešli z občani Beograda, Ljubljane in Novega Sada, bili smo gostje graditeljev hidromelioracijskega sistema Donava—Tisa—Donava in kmetijskega kombinata »Emona«. Prisrčne manifestacije, ki so nam jih povsod priredili, so nas globoko ganile.

Obisk v vašem mestu nam je omogočil, da se seznanimo z življenjem, problematiko in dosežki, na katere so občani tega cvetočega kraja socialistične Slovenije lahko res ponosni. Vaše mesto, s svojo starodavno in bogato zgodovino, se je v letih socializma močno razvilo, postalo je pomembno industrijsko in kulturno središče. Na nas so napravili dober vtis visoka tehnična raven tovarne »Iskra«, raznolikost opreme za avtomatizacijo in telekomunikacije, visoko kvalitetni elektronski aparati in elektrotehnični proizvodi, ki jih tu izdelujejo, moderni raziskovalni laboratoriji, s katerimi je opremljeno podjetje.

Vse, kar smo videli med našim obiskom tukaj, pri vas, kakor tudi v drugih krajih, priča o pomembnih dosežkih vaše dežele in o plodnih prizadevanjih, ki jih jugoslovanski narodi pod vodstvom Zveze komunistov prispevajo k socialistični izgradnji; to živo ponazarja moč socialističnih idej, ki jih uspešno uveljavljajo v življenje delovni ljudje Jugoslavije. Iz vsega srca smo veseli vaših dosežkov, toplo vam čestitamo in želimo novih uspehov v veličastnem konstruktivnem delu za razcvet domovine, za povzdigo materialnega in duhovnega življenjskega standarda vseh občanov socialistične Jugoslavije.

Tovariši! Dovolite mi, da vas na kratko seznanim z nekaterimi aktualnimi prizadevanji romunskega ljudstva. Dandanes se delovni ljudje Romunije z vsemi svojimi silami prizadevajo, da uresničijo program dovršitve socialistične izgradnje, ki je bil začrtan na IX. kongresu in razširjen na nacionalni konferenci romunske komunistične partije decembra lani. Z marljivim delom in poletom, s stalnim zboljševanjem moderne tehnike in tehnologije na vseh področjih dejavnosti, s široko akcijo organiziranja proizvodnje in dela na znanstvenih temeljih se industrija države razvija z velikim tempom, vsa gospodarska dejavnost se uspešno razrašča. Veliko pozornost posvečamo nenehnemu razvoju temeljnih industrijskih panog, odločilnih za splošni napredek države.

S spopolnitvijo nove organizacijske strukture v industriji, v okviru katere dobivajo industrijske centrale in podjetja široka pooblastila, pristojnosti in odgovornosti, so nastali boljši pogoji za udeležbo delavcev, tehnikov, inženirjev v neposrednem kolektivnem upravljanju vsake industrijske enote, v urejanju problemov njihove tehnično-gospodarske dejavnosti.

Posebno pozornost posvečamo mehanizaciji kmetijstva, ustvarjanju pogojev, da bi ta pomembni sektor našega gospodarstva iz leta v leto zagotavljal čedalje večjo proizvodnjo, da bi v čedalje širši meri zadovoljeval potrebe glede preskrbe prebivalstva s kmetijskimi pridelki in industrije s surovinami.

Romunija razvija nove družbene odnose

Vztrajno razvijamo znanost, kulturo in prosveto, skratka, trudimo se, da bi se v vsej državi čedalje bolj intenzivno razvijala materialna in duhovna ustvarjalnost romunskega ljudstva, da bi nenehno rasel njegov življenjski standard.

Vrsta ukrepov, sprejetih v zadnjem času, da bi zboljšali vse oblike in metode upravljanja družbenega življenja, nova upravno-teritorialna organizacija države, ukrepi za utrditev zakonitosti in zagotovitev ustavnih pravic in svoboščin državljanov priča o skrbi naše partije in vlade za stalno razvijanje novih družbenih odnosov, za to, da bi celotno socialistično izgradnjo naše domovine dvignili na čim višjo stopnjo.

Ukrepi, ki jih uresničujemo, izvirajo iz objektivne stvarnosti in potreb naše družbe; v največji meri ustrezajo interesom ljudstva, utrjujejo našo ureditev, poglabljajo in izpopolnjujejo celoten proces upravljanja družbenega življenja v naši državi, dajejo novo in močno spodbudo gospodarskemu in družbeno-kulturnemu razvoju vse države. Hkrati prizadevanja za razvoj socialistične demokracije zagotavljajo širok in ustrezen okvir za popolno afirmacijo vseh ustvarjalnih sil dežele, za razvoj osebnosti slehernega državljana, v duhu visokih načel socialističnega humanizma.

Dragi tovariši!

Obisk v vaši državi je omogočil, da se toplo in vznemirljivo izpriča romunsko-jugoslovansko prijateljstvo — prijateljstvo, ki korenini v dolgotrajni borbeni preteklosti in naših skupnih težnjah. Naši narodi, ki živé na tem nemirnem področju Evrope, so lohko ohranili svojo nacionalno bit samo s herojskim odporom in dolgotrajnim bojem proti zatiralcem, za svobodo, nacionalno neodvisnost in družbeni napredek. Zgodovinske nesreče in prestano trpljenje so pustili našim narodom neutešeno željo po svobodi in neodvisnosti, ki je niso mogle zatreti niti mračne sile fašizma v svojem poskusu, da vsilijo grobo nadvlado Evropi in zunaj meja naše celine.

Zmaga socializma v naših deželah je ustvarila nove temelje in dala čedalje širše razpone romunsko-jugoslovanskemu prijateljstvu, ki je našlo močan vir v novi ureditvi, v skupni želji po sodelovanju in dobrem sosedstvenem sodelovanju na številnih področjih, z namenom, da bi uresničili napredne težnje in blaginjo naših dveh narodov, v prid miru in varnosti v Evropi in na svetu.

S popolnim zadovoljstvom poudarjamo, da so odnosi med Romunijo in Jugoslavijo postali v zadnjih letih intenzivnejši in številnejši, da smo uspešno uresničili ukrepe, začrtane na prijateljskih srečanjih med partijskimi in državnimi voditelji obeh dežel. Razširitev odnosov sodelovanja med našima državama se izraža iz leta v leto v naraščanju in čedalje večji pestrosti trgovinske izmenjave, v poglobitvi industrijskega in tehnično-znanstvenega, medsebojno koristnega sodelovanja, v razširitvi kulturno-umetniških in turističnih stikov, v izmenjavi delegacij, partijskih in državnih, kakor tudi med množičnimi in družbenimi organizacijami. Kakor sem že imel priložnost opozoriti, je zgovoren izraz teh odnosov tesnega sodelovanja kooperacijska izgradnja velikega hidroenergetskega kompleksa v Djerdapu, ki ga naši narodi gradijo kot simbol medsebojnega prijateljstva in kot bleščeč dokaz svojih ustvarjalnih sposobnosti.

Rad bi poudaril, da smo v pogovorih, ki smo jih imeli s tovarišem Titom, z drugimi jugoslovanskimi partijskimi in državnimi voditelji — pogovorih, ki so potekali v konstruktivnem duhu, v duhu medsebojnega upoštevanja in razumevanja, značilnega za odnose med prijatelji in tovariši — našli nove možnosti za krepitev romunsko-jugoslovanskega sodelovanja v skupno korist narodom obeh držav.

Nove možnosti za sodelovanje

Z zadovoljstvom bi rad tudi poudaril, da smo v izmenjavi mnenj, v katerih smo pretresali nekatera temeljna vprašanja sodobnega mednarodnega življenja, prišli do skupnih ugotovitev. Na naših pogovorih smo posvetili posebno pozornost boju za dosego evropske varnosti, za zboljšanje mirobljubne atmosfere, zaupanja in sodelovanja na naši celini — in ugotovili smo, da je med nami popolno soglasje glede načina, kako se lotiti teh problemov. Romunija je trdno odločena, da tudi v prihodnje v polni meri prispeva k normalizaciji političnega življenja na evropski celini, k razvoju dvostranskih in večstranskih stikov med državami in narodi. V ospredju politike naše države je nadaljnji razvoj vsestranskih političnih, gospodarskih, tehnično-znanstvenih odnosov sodelovanja z vsemi socialističnimi državami, s katerimi nas povezujejo enaki cilji v izgradnji nove družbene ureditve, ideali mednarodne solidarnosti. Sodimo, da je zlasti pomembno po vseh močeh prizadevati si za razvoj in nenehno poglabljati odnose sodelovanja med socialističnimi državami, tako da bi bili zgled odnosov med enakopravnimi suverenimi državami. Hkrati Romunija razširja svoje sodelovanje z vsemi državami, ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Popolnoma se strinjamo s tem, da je v meddržavnih odnosih spoštovanje načel suverenosti in nacionalne neodvisnosti, enakopravnosti, nevmešavanja v notranje zadeve, medsebojnih koristi, bistveno važen pogoj za ohranitev in utrditev miru in varnosti na naši celini in na svetu, za razvoj mednarodnega sodelovanja. Sodimo, da se lahko samo na taki podlagi razvijajo normalni in trajni odnosi med državama.

Neodvisnost vsake partije krepi solidarnost med partijami

Očitna je stvarnost naših dni, da reakcionarne, imperialistične sile, hoteč razširiti svojo prevlado v sodobnem svetu, nasprotujejo težnjam narodov po svobodnem, samostojnem razvoju, po enakopravnosti in medsebojnem spoštovanju, da se grobo vmešavajo v zadeve drugih narodov, da izvajajo pritisk in spodbujajo dejavnike sovraštva in nezaupanja med narodi, kar utegne povzročiti oborožene spopade in vojne.

Sodimo, da lahko vsaka država, velika ali majhna, prispeva k obrambi miru in odvrnitvi nove svetovne vojne, k ureditvi temeljnih problemov sodobnega mednarodnega življenja.

Kakor sem že imel priložnosti opozoriti med našim obiskom v vaši državi, smo mnenja, da je deželam in narodom, silam miru in napredka, naložena visoka dolžnost, da zagotove ureditev številnih problemov, ki so na dnevnem redu v mednarodnem življenju, kot je vietnamski problem, spopad na Srednjem vzhodu, boj za razorožitev, odvrnitev termonuklearne nevarnosti, in da so po našem mnenju dane možnosti, da se uresničijo te zahteve človeštva.

Življenje kaže, da se čedalje pomembnejše politične in družbene sile dvigajo v boj za obrambo miru in civilizacije. Socializem, ki je dokazal svojo premoč, vpliva čedalje močneje na usodo vsega človeštva. Čedalje več je narodov, ki postajajo prepričani, da samo pot socializma jamči svoboden razvoj in napredek, izgradnjo srečne prihodnosti.

Boj za obrambo miru in svetovne civilizacije terja da se združijo vse antiimperialistične, demokratične in napredne sile, da gredo v skupno akcijo za odvrnitev vojne in vojnih spopadov. V tem boju je odločilna enotnost socialističnih držav ter komunističnega in delavskega gibanja. Izmenjava mnenj med komunističnimi partijami, v duhu socialističnega internacionalizma, medsebojno spoštovanje in spoštovanje pravice vsake partije, da sama, brez vmešavanja od zunaj odloča o svoji politiki, jo razvija in uresničuje — prispeva k razvoju solidarnosti med partijami, k njihovi enotnosti v boju proti imperializmu, za družbeni napredek in mir.

Prepričan sem, da razvoj odnosov med romunsko komunistično partijo in Zvezo komunistov Jugoslavije, med Romunijo in Jugoslavijo koristi enotnosti socialističnih držav, antiimperialističnih sil, sodelovanju in miru na naši celini in na svetu.

Dovolite mi, dragi tovariši, da na koncu zaželim občanom Kranja veliko uspeha pri delu, trdnega zdravja in sreče vam in vašim družinam!

Živelo romunsko—jugoslovansko prijateljstvo!«

Republiški sekretariat za notranje zadeve SRS
Ljubljana, Kidričeva 2
razpisuje
JAVNO PRODAJO
večje količine rabljene opreme, in sicer:
1. raznega pisarniškega inventarja,
2. stavbenih vrat in oken,
3. 5 večjih blagajn in 2 veliki pločevinasti omari,
4. 2 večjih polic za knjižnico,
5. [illegible]nega pulta LTH
6. 6 gostinskih samopostrežnih miz ultrapas,
7. tiskarskega stroja znamke »Victoria«,
8. stružnice univerzalne,
9. raznega drobnega inventarja in materiala,
10. vrtalnega stroja tip STB,
11. brusilnega stroja LTH.

Javna prodaja bo v LJUBLJANI na Vodovodni cesti 93 za družbeni sektor dne 3. junija 1968 od 8. do 12. ure, za zasebni sektor pa isti dan od 14. do 19. ure in naslednji dan od 8. do 12. ure.

Interesenti družbenega sektorja morajo pri nakupu predložiti pooblastilo oziroma naročilnico svoje delovne organizacije.

Informacije: telefon 310-843 int. 131

5230

GD Videm ob Ščavnici
ugodno PRODA
gasilski avtomobil – avtocisterno 3000 l
CHEVROLET z naprej vgrajeno črpalko ZUPAN 1200 l na minuto.
Motor je generalno popravljen. Vozilo je tudi primerno za komunalna dela. Interesentom lahko pošljemo v vpogled fotografije. 5242

Tiskarna »JOŽE MOŠKRIČ«
Ljubljana, Nazorjeva 6
proda
kamionet DKW 3–6,
1-tonski — izklicna cena Ndin 3.500.—
2 kolesarnici
za po 20 koles — izklicna cena 1.500.— Ndin
Ponudbe z 10 % pologom zbiramo do srede, 5. junija do 10. ure, ko bo licitacija na dvorišču tiskarne v Nazorjevi 6. 5241

Pariška komuna (študentov) 68

Odprti sejem revolucionarnih idej na Sorbonni

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

»Kje se pride do Bastille?« me je pred dnevi v še sorazmerno mirnem Parizu vprašal na cesti v moji latinski četrti podeželan. Najbrž kak kmet; morda celo eden tistih, ki so zdaj v demonstracijah v Nantesu obesili prašičku za vrat transparent: »Pompidou, čas je, da mi vrneš solde, ki si mi jih vzel!« Takrat je bilo seveda do trga, s temelji Bastille v tleh, ki so jo v veliki revoluciji napadli kot simbol kraljevskega nasilja, priti zelo lahko. V petkovih demonstracijah pa se je krvavi spopad med študenti in policijo V. republike sprožil prav zaradi tega, ker so črno očeladeni kordoni preprečili manifestantom pot preko tega trga.

A tudi sicer danes v Parizu ne bi tako enostavno odgovoril na vprašanje: »Kje se pride do Bastille?« Se pravi: katera je najustreznejša pot do nove revolucionarno spremenjene družbe, ki je po desetih letih golizma in navidez silno urejene Francije naenkrat izbruhnila kot zapletena, med seboj v vrtincu se križajoča, eksplozivna zahteva: bodisi v obliki reforme, ki bi jo izvedla dosedanje vlade Aldo Moro. Za urednike »Espressa« (ki so vlade in režima po ustavni poti; bodisi v obliki revolucije in nove civilizacije na razvalinah stare.

De Gaulle, Pompidou, d'Estaing so za prvim kažipotom. Mitterrand, Mollet, Segny in delno Rochet so za drugim. Cohn-Bendit, Sauvageot, Geismar za tretjim.

Vmes pa je seveda še nič koliko ljudi in kažipotov Nekontroliranih.

Ko je De Gaulle, vselej tako gotov svoje poti pred ZDA, te dni sprejel nastopni obisk novega ameriškega veleposlanika Sargenta Shriverja, je po zmagoviti poti v Romunijo, kjer so mu študenti ploskali, skoraj tragično zinil: »Naša usoda je poslej odvisna od boga.«

*

Šel sem mimo razvalin starega samostana Cluny ob študentskem bulvarju St. Michel. Vhod v postajo podzemeljske železnice je bil razbit. Preko ceste so ležali kupi granitnih kock, iz katerih so študentski demonstranti gradili svoje barikade, posekane platane, požgani avtomobili, prometne table, kandelabri in požagane železne ograje.

Tudi del tiste ograje, čez katero so se nekoč sklanjali tuji turisti in ogledovali razvaline srednjeveške civilizacije starega Clunyja. Majhen moped brez prvega kolesa, ki je že tedne in tedne ležal zapuščeno prislonjen ob zidu — kajti ob današnji obilici materiala ga je lastnik najbrž sploh zavrgel — je zdaj v mestni gverili prav tako postal dragoceno staro železo.

Umazana voda z razmetanimi, napol zoglenelimi smetmi in škatlami kemičnih granat, se je vlekla po zamašenih odtokih, medtem ko so mi ostanki solzilnega plina v zraku izstisnili iz pekočih oči nasilne solze.

Kakšna naj bi bila nova civilizacija, za katero se tako gnevno zavzemajo mladi študentski ustajniki z rdečo in s črno zastavo po vsem svetu; a še zlasti v najbolj civilizacijski Evropi; in še posebej v najbolj civilizacijskem Parizu?

Konflikt med generacijami, med materialnimi možnostmi, mentalitetami, moralami, stili, modami, je izbruhnil tod na bulvarjih St. Germain in St. Michel že precej pred sedanjimi množičnimi ustajami, v katerih so že doslej v dveh tednih zabeležili dva tisoč ranjenih.

Dolgonogi, potegnjeni fanté z dolgimi lasmi, ki je nekoč igral kitaro, je zdaj, hropeč v megli solzilca, metal kamenje zoper policaje; dekle v hlačah, z nekam nekusno velikimi uhani v obliki binglajočih kovinskih polmescev, pa je, oblečena v belo haljo, preko katere so ji narisali s tušem velik moder križ, prenašala ranjence v restavracijo »Trije sovražniki«, kjer so ponoči med boji uredili eno izmed zasilnih ambulant.

*

Tudi Sorbonna je bila spremenjena v bolnišnico. Hodil sem po Sorbonni že prvi dan, potem ko so jo po kratkem zaprtju in policijski okupaciji revolucionarno razgreto zavzeli študenti in v njeno častitljivo kupolo zataknili rdečo komunistično in črno anarhistično zastavo. Skoraj pijani svoje nove moči so iz teritorije Sorbonne navdušeno začeli ustvarjati svojo državo v državi. Celo rodoljubni Victor Hugo na kamnitem podstavku je dobil v roke rdeči prapor.

»Sorbonna, prvič izprašena po letu 1848,« sem srečal velik napis že pri vhodu, skozi katerega smo se komolčili. Pod arkadami časti nad klasičnim stopniščem so čez steno pljusknile velike črne, z roko napisane parole: »Kdor izpelje revolucijo samo do polovice, si sam izkoplje grob! . . .«

B. POGAČNIK

(Se nadaljuje)

NA WEEKENDU „PITI ALI NE PITI?„

TO NI VPRAŠANJE ČE GRE ZA PIVO UNION

Novice

ZAGORJE: **likovna razstava učencev** — V avli delavskega doma v Zagorju so odprli razstavo več kot 20 likovnih del učencev iz avstrijskega mesta Fohnsdorf ter s hrastniških, trboveljskih in zagorskih šol. Majda Malovrh, ravnateljica osemletke Ivana Skvarče v Zagorju, je v uvodnih besedah dejala, da so izmenjave in stiki med učenci na likovnem, pevskem ali drugih področjih vedno pomembni, vzgojni in najbolj prisrčni. Otvoritve razstave so se udeležili tudi predstavniki šol in občine Fohnsdorf, kjer so pred kratkim razstavljali udeleženci slikarske kolonije Izlake, zagorski cicibani in učenci šole Ivana Skvarče iz Zagorja.

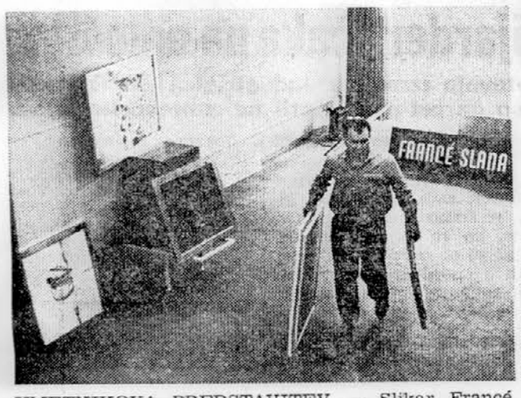
MARIBOR: **vrnitev delegacije iz Budyšina** — V sredo, 29. maja, se je vrnila iz glavnega mesta lužiških Srbov Budyšina v Nemški demokratični republiki petčlanska delegacija zveze kulturnih delavcev Maribor, ki je prisostvovala svečani otvoritvi razstave slikarskih, kiparskih in grafičnih del mariborskih likovnih umetnikov. Otvoritve se je udeležilo več kot tristo ljudi, ki so prisrčno pozdravili goste iz Jugoslavije. Delegacija si je ogledala tudi prireditve drugega festivala lužiških Srbov. Razstava obsega 70 del in bo odprta tri tedne, zatem pa jo bodo prenesli še v druge kraje v Zgornjih in Spodnjih Lužicah.

MARIBOR: **uprizoritve amaterskega gledališča »Slava Klavora«** — Danes bo amatersko gledališče »Slava Klavora« iz Maribora gostovalo z uprizoritvijo treh enodejank pod skupnim naslovom »Rod, ljubezen in smeh« v prosvetni dvorani na Studencih. Začetek predstave bo ob 19.30. V soboto, 1. junija pa bodo gostovali z istim delom v kino dvorani v Dravogradu. Začetek predstave bo ob 20. uri. V ponedeljek pa bo z istim delom nastopilo na Jesenicah v okviru republiške dramske revije.

MARIBOR: **zbiranje knjig za koroške študente na Dunaju** — Uredništvo mariborske revije Dialogi je te dni razposlalo poziv vsem slovenskim gimnazijam s prošnjo, da bi prispevale knjige iz slovenskega leposlovja pa tudi prevode iz slovanskih in drugih književnosti za koroški študentski klub na Dunaju. Slovenska študirajoča mladina v tem mestu namreč nima na voljo dovolj slovenskih knjig. Darovane knjige bo sprejemalo uredništvo Dialogov v Mariboru, Rotovški trg 1, ki jih bo tudi odpremilo dalje.

BEOGRAD: **»Znanost delovnemu človeku«** — Predsednik jugoslovanskega društva za širjenje znanstvenih izsledkov inž. Branko Žeželj je sporočil, da so ugledni znanstveni in družbeni delavci, včlanjeni v tem društvu, povabili znanstvene, strokovne, družbenopolitične in druge organizacije ter ustanove k sodelovanju pri veliki zvezni akciji »Znanost delovnemu človeku«. Zasedanje znanstvenikov v oktobru bo slovesno označilo začetek te akcije, ki naj ne bi znanost le popularizirala, ampak bi človeka podrobneje seznanjala z znanostjo in njenimi funkcijami v sodobnem svetu.

NIŠ: **likovna kolonija »Sičevo 1968«** — Upravni odbor likovne kolonije »Sičevo 1968« je sklenil letošnjo prireditev, na kateri se zbirajo slikarji vseh modernističnih smeri, začeti 16. julija in končati 31. julija. Stalno likovno kolonijo v slikoviti sičevski klisuri so ustanovili pred petimi leti.

UMETNIKOVA PREDSTAVITEV — Slikar Francé Slana pripravlja in razmešča v ljubljanski Mestni galeriji svoja platna za razstavo, ki jo bodo odprli drevi med 18. in 19. uro. Foto: J. Žnidaršič

VIDEM: **razstava grafičnih del Karla Zelenka** — Pretekli teden so v galeriji »Del Centro« v Vidmu odprli razstavo 40 grafičnih listov ljubljanskega umetnika Karla Zelenka, ki se predstavlja z deli, nastalimi od leta 1960 do 1967. Mesec dni je umetnik razstavljal tudi v znani belgijski galeriji »Le Creuset« v Liègu.

PARIZ: **umrl je slikar Van Dongen** — V Monte Carlu je umrl v starosti 91 let eden izmed največjih sodobnih predstavnikov modernega slikarstva, veliki pariški fauvistični mojster Cornelius Van Dongen. Rodil se je 1877. leta v bližini Rotterdama. Toda z 20 leti je prišel v Pariz in se, kljub temu, da je mnogo potoval po svetu, tu stalno naselil. Bil je eden izmed velikih oblikovalcev portretov in krajin, zlasti morskih pejsažev.

SREČANJE Z JUNAKI »SONČNEGA KRIKA« — Po ljubljanski premieri novega slovenskega igranega filma »Sončni krik« so se v sredo zvečer predstavili gledalcem avtorji in glavni sodelavci tega nenavadnega in v dokajšnji meri nekonvencionalnega filma. Med njimi je bil režiser in scenarist »Sončnega krika« Boštjan Hladnik, ki je kot svoje filmske sodelavce pripeljal pred platno tudi »Kameleone«. Ti se sicer pokažejo le v duhovito zasnovani glavi filma, zato pa jih je mogoče tem glasneje slišati med potekom filmske zgodbe, za katero so napisali glasbeno spremljavo in jo tudi izvajali. Foto: E. Šelhaus

Film

„Sončni krik" Boštjana Hladnika

Na platnu so spet zarisane dobre in slabe plati avtorskega filma. Ovojnica, v kateri so zbrane, je skrbno zlepljena, moderne oblike, pestrih barv in toplih vzorcev, ki znajo biti celo očarljivi. Naslovljena ni na tako imenovano sodobno družbo, zazrto v svoje in tuje probleme, v visoke cilje in v razglabljanje o eksistenčnih ter socialnih vprašanjih, temveč na mlade ljudi. Njena vsebina poskuša biti zato razigrana, navihana, negloboka, kar se da enostavna, pa vendar polna ritma, dinamike, gibanja, burke, dogajanja in presenečenj za vsako ceno. To se ji je — žal — tudi prav prizadevno posrečilo do mere, ki ne ustvarja le vtisa neurejenosti, temveč celo občutek kaotičnosti. Ime ji je »Sončni krik« in se je predvčerajšnjim v barvah ter na širokem platnu predstavila ljubljanskim gledalcem kot novi slovenski igrani film po scenariju in v režiji Boštjana Hladnika.

Kljub vsemu, kar mislim o »Sončnem kriku«, moram začeti z iskreno dobrodošlico. Z njim se je v slovensko in jugoslovansko filmsko javnost po šestih letih odsotnosti vrnil režiser, čigar pomena in vloge ob njegovih prvih nastopih nismo dovolj natančno ocenili in smo mu morali šele z zamudo priznati veljavo pobudništva v filmskem stremljenju, ki je pogojilo bogat razcvet jugoslovanskega filma v zadnjih letih. Boštjan Hladnik je bil eden prvih jugoslovanskih filmskih avtorjev, je kljub svoji mladosti eden veteranov novega filma.

Tembolj nelagoden je zato občutek, ki ga ustvarja njegov novi film. Včasih se gledalcu zazdi, da je bilo teh šest let namesto dozorevanja in izpopolnjevanja nekakšen vakuum v filmskem čutenju Boštjana Hladnika. Tisto, kar smo bili danes v spominu na njegova prva filma pripravljeni pripisati nujnostim začetka, tveganjem iskanja, se nam kaže v »Sončnem kriku« kot ustaljena navada nekritičnega, stilno sicer občutljivega in izobraženega, toda izpovedno nenadzorovanega in površnega cineasta. Boštjan Hladnik je uglajen, mestoma naravnost virtuozen filmski oblikovalec, odličen organizator filmskega tkiva in njegove končne podobe, toda slab tkalec filmske pripovedi.

»Sončni krik« je ljubezniva, vedra zamisel o filmski burleski, v marsičem nova, sodobna in spodbudna. V njej na izviren način odzvanja danes tako moderno, iskano in poudarjeno razpoloženje filmske erotike ter podiranja seksualnih tabujev, toda ne kot neroden posnetek, temveč kot duhovit preblisk posmeha, parodije in burleskności, oprt na spontano, naivno neposrednost doraščajoče mladine. Ilustrativen podatek o preobratu k veseli neproblemskosti, ki ga je scenarist iskal, je že dejstvo, da v glavni vlogi nastopa — modni fotograf, zaobrnjen pendant izvirniku in dolgi vrsti posnetkov, ki so nastali v podnebju Antonionijeve »Povečave«. Burleskno poigravanje v tej sferi pa zahteva mojstrske karakterizacije, izbrušene dialoge, smotrnost situacije in natančnost medsebojnih odnosov. Hladnikov film, ki je hotel biti očarljivo naiven, je postal zgrešeno in nerodno naiven. Še tako lepa, vzorna vizualna preobleka, za katero ima poglavitno zaslugo direktor fotografije Janez Kališnik, teh nerodnosti ne more prikriti. V nekaterih kadrih preplavi filmsko platno tako slikovito, vitalno in prikupno vrvenje, da opravičuje naslov filma. Vrsta drugih kadrov nas spravlja naravnost v mučno zadrego s svojo popolno preproščino, nefunkcionalnostjo, neizdelanostjo. Iz bleščečega kupa dekoracij zijajo praznine v dialogu, v domala diletantskem igralskem interpretiranju, predvsem v karakterizaciji. Vse to so hude, osnovne napake scenarija.

Hladnik očitno ne zna igralsko voditi svoje ekipe. Simpatično filmsko odkritje, njegov glavni junak Bojan Mark, je dokaz za to. Vodil ga je v napačno smer, ga spravljal v nerodne situacije, zahteval od njega preveč naivna reagiranja. Dialogi mladih igralk so igralsko popolnoma neizdelani. Zanimivo pa je, da je igralec, ki ima sam veliko gledališkega znanja, postal kot debutant drugo prijazno presenečenje filma. To je Zvone Šedlbauer v vlogi gangsterja.

Ko sem pisala o Hladnikovem »Peščenem gradu«, sem nadarjenemu in filmsko izredno občutljivemu režiserju iskreno svetovala, naj si najde tudi za scenaristično delo tako mojstrske sodelavce, kakršnega ima na primer za kamero v Janezu Kališniku. Ob »Sončnem kriku« si dovoljujem ponoviti ta nasvet. Kajti seznam sodelavcev, ki jih je Hladnik zbral za najrazličnejša filmsko tehnična opravila, obsega več kot trideset imen. Le oblikovalca dialogov, sodelavca pri izrisevanju značajev v njem iščemo zastonj. In to je usodni vzrok za vse pomanjkljivosti »Sončnega krika«.

STANKA GODNIČ

Polemika

Gospodarstvo, znanost, visoko šolstvo

Pod tem naslovom je objavil tovariš Mitja Kamušič v »Delu« 17. V. 1968 svoja razmišljanja o spletu problemov, ki so prisotni v naši družbi na to temo. Poseben razlog za to je razgibana razprava, ki jo je spodbudil osnutek zakona o visokem šolstvu v SRS. Zato je tudi njegovo razmišljanje eden od prispevkov v javni razpravi. Prispevek me je spodbudil, da povem nekaj misli o trditvah in zaključkih, ki jih pisec naslavlja na avtorje predloženega osnutka zakona o visokem šolstvu.

Z mnogočim, kar pisec razglablja v uvodu svojega prispevka o nujnosti povezave med gospodarstvom, znanostjo in visokim šolstvom, v celoti soglašam. Čeravno s ponavljanjem ugotovitve o nujnosti povezanosti gospodarstva, znanosti in šolstva ne odkrivamo nekaj, kar bi bilo doslej neznano, menim da ni nikdar odveč na to zahtevo stalno opozarjati, jo soočevati s stvarnimi stanji na posameznih področjih in krepiti vsebinske in organizacijske vezi tega procesa družbenega dela. Zastavlja se edino le vprašanje, ali je stanje **nepovezanosti** našega šolstva, znanosti in gospodarstva resnično tako porazno, brez medsebojnih komunikacij (razen redkih »privatnih in komercialnih«) in v popolni oddvojenosti. To je očitno osnovna ugotovitev pisca, iz katere izvaja nadaljnje zaključke. V tem vidi tov. Kamušič osnovni vzrok krize univerze, ki je za naše razmere še posebno značilna, saj ugotavlja: »Sicer splošna kriza univerze v Evropi se pri nas pojavlja v zaostreni specifični obliki. Lahko govorimo o hudi krizi odnosov med gospodarstvom, znanostjo in visokim šolstvom.« Izhod iz te krize je več kot na dlani. **»Krizo visokega šolstva, zlasti univerze lahko premagamo le, če vzpostavimo optimalne odnose in komunikacije z gospodarstvom pa tudi z znanostjo zunaj univerze«** (podčrtal S. D.). Do tu vse prav in v redu. Žalostna resnica je, da moramo v 1968. letu ugotavljati, da šolstvo, znanost in gospodarstvo niso področja družbenega dela, ki so vsako zase, sebi namen. Tudi nisem prepričan, ali bi bilo povsem tako, če bi v našem dosedanjem razvoju, ob sicer mnogih pomanjkljivostih, ki so spremljale ta razvoj, lahko dosegli uspehe, katerih sadove družba kot celota uživamo?

Enostranska in nepopolna bi bila trditev, da je bil naš gospodarski in družbeni razvoj v preteklosti docela usklajen. Razkorak med posameznimi področji družbenega dela in znotraj njih samih, denimo v gospodarstvu, šolstvu, zdravstvu, itd., je bil manjši ali večji v vseh fazah razvoja.

Obstajajo analize in ocene, iz katerih je kaj lahko natančno ugotoviti, kdaj in zakaj je bil ta razkorak manjši, večji ali največji. Nedvomno je vprašanje skladnega progresivnega razvoja temeljno vprašanje vsake družbe in osnovna preokupacija vseh dejavnikov, ki družbene procese usmerjajo.

Osnovna ugotovitev tov. Kamušiča, da je kriza visokega šolstva v nepovezanosti gospodarstva in šolstva, je bila tudi ena od ugotovitev komisije skupščine SRS za proučitev visokega šolstva. Komisija seveda ni sodila tako črno-belo, ni smatrala, da na črti šolstvo—gospodarstvo ni bilo nobenih vezi. Ne bi se mogli strinjati z zaključki tov. Kamušiča, ko ocenjuje težnjo zakonskega osnutka, kot težnjo, ki se malodane hote odreka edino mogoči poti za prebŏditev sedanje krize, t. j. v povezovanju visokega šolstva z gospodarstvom. Da bi ostal v svojih trditvah še bolj prepričljiv, citira samo del stavka iz kratkih »Pojasnil« k osnutku zakona o visokem šolstvu. Tako pravi, da predlagatelji osnutka novega zakona celo **izrecno govorijo** (podčrtal D. S.) o »precenjevanju možnosti in učinkovitosti vplivanja delovnih organizacij na vsebino izobraževanja na organizacijo in trajanje študija.« Res je, da je to del stavka. Poglejmo, kako se glasi cel stavek, potem ko stavek pred njim ugotavlja, da je prišlo v šolstvu po letu 1960 zaradi naglo rastočih družbenih potreb po kadrih do pospešenih organizacijskih in vsebinskih sprememb. Takole pravi: »Ta prizadevanja pa so spremljale tudi nekatere slabosti, kot je precenjevanje možnosti in učinkovitosti vplivanja delovnih organizacij na vsebino izobraževanja, organizacijo in trajanje študija, preozko prilagajanje študija vsakokratnim specifičnim potrebam delovnih organizacij ter v zvezi s tem pretirana razčlenjenost študija, temu ustrezni in preobremenjeni učni načrti, kadrovski sestav učiteljev, podaljšanje študija, pretogo stopnjevanje študija ne glede na specifične potrebe in možnosti na posameznih področjih itd.« Pojasnila, ki so priložena osnutku, so resnično krhka pojasnila in ne ponavljajo skupščinskih sklepov o razvoju visokega šolstva, na katera pa uvodoma opozarjajo kot izhodišča predlagateljev osnutka. Zato bi bilo potrebno za tako trditev upoštevati stališča, ki jih skupščinski sklepi vključujejo.

Ne glede na to »formalno« pomanjkljivost, se ozrimo k bistvu stvari. V čem je predlagatelj videl »precenjevanje možnosti . . .« delovnih organizacij. Gre v bistvu za dve stvari. Ugotovili smo, da obstaja tako v praksi kot v delu naše publicistike mnenje, da je edina funkcija šolstva, da se stalno prilagaja gospodarstvu. Konsekvenca tega mišljenja zahteva, da vsakokratne spremembe v gospodarstvu, konkretneje v proizvodnji in njeni tehnologiji, morajo povzročiti takojšnjo spremembo učnih programov šol, pa naj gre za katerokoli raven strokovnega šolstva. Nasproti takim gledanjem je v komisiji prevladalo mišljenje, da je tako koncipirano šolstvo enostransko in nepopolno. Smatrali smo, da je osnovni aksiom vsakega šolstva, toliko bolj onega na najvišji ravni, **da je ne** le prilagojeno družbenim potrebam, marveč obenem tudi pospeševalec družbenega napredka. Drugače povedano, sodimo, da morata sistem in organizacija šolstva ne samo ustrezati, pač pa tudi pogojevati rast gospodarskega razvoja in celovitega blagostanja družbe. Pristajati samo na prilagajanje, pomeni pristajati na obstoječe. Smo mar z obstoječim zadovoljni? Ali ne jemljemo s tem šolstvu ene od njenih osnovnih nalog, da usposablja predvsem mlade generacije ne le za vključitev v delo in življenje, marveč tudi za nenehno spreminjanje tako proizvodnih procesov kot družbenih odnosov. Pomeni torej, da se zavzemamo za enega od elementov, ki je bil v preteklosti premalo prisoten. Drugo je bila analiza in ocena konkretnega stanja v visokem šolstvu. Pred očmi smo imeli obdobje, ki je pred šolstvo postavljalo zahteve po kadrih, ki jim močno razširjena in notranje izredno razčlenjena mreža visokih šol ni bila kos. Utemeljitev za take zahteve je bila, da gospodarstvo to potrebuje. Odtod pretirana vnema po čim hitrejšem »fabriciranju« strokovnjakov, katerih usposobljenost naj zadovoljuje potrebo, ki jo izkazujejo konkretna delovna mesta. Ali lahko to obdobje imenujemo kot obdobje, ko šolstvo in družbene potrebe niso bile usklajene, ali pa bi bolj ustrezala trditev, da se je v tem obdobju ekstenzivnemu gospodarstvu prilagajalo in širilo ekstenzivno šolstvo.

Zato napori komisije za visoko šolstvo in predloženi osnutek zakona niso usmerjeni v to, kako šolstvo ločiti od potreb gospodarstva in družbe, marveč narobe, kako usmeriti razvoj visokega šolstva, da bo racionalno, učinkovito in kakovostno ter usklajeno s potrebami družbe. Formalne rešitve v osnutku zakona so lahko pomanjkljive, nezadostne, nedodelane in celo slabe, vendar te osnovne težnje osnutka ni mogoče prezreti.

Ko pisec kritično-polemičnega sestavka ugotavlja temeljne hibe predloženega osnutka zakona, prihaja v določena protislovja. Največ prostora posveti oceni, da je osnutek formalističen. Celo več! Trdi, da formalističen koncept deluje izrazito konservativno. Dokazi za to naj bi bili v onemogočanju tistih, ki potrebujejo visokošolske kadre, da »neposrednju, financiranju in planiranju potreb po določenih izobrazbenih profilih in pri sestavljanju novih oziroma pri korekcijah obstoječih visokošolskih programov«. Dalje naj bi se to izražalo v tem, da osnutek »verjame, da lahko zakon formalno za vse enako uredi celo vrsto strokovnih vprašanj, ki se v praksi visokošolskih institucij pojavljajo na specifičen način in ki zahtevajo specifično reševanje, kot npr.: čas študija, število ur, tedenskega pouka, pogoji za dosego doktorata znanosti, položaja fakultetnega učitelja ipd.« In končno je hiba zakona v tem, da dovoljuje ustanavljanje visokošolskih zavodov samo z zakonom, s čimer je vpliv gospodarstva onemogočen. Da so navedene pripombe v določenem smislu protislovne, kaže temeljna misel, izražena v navedenih treh glavnih hibah. Njen vsebinski pomen je v očitku, da je zakon preobremenjen s formalizmi ob istočasnem ugotavljanju, da mu manjka vrsta formalnih določil. Morda je to protislovje samo navidezno in bo to prenehalo biti, brž ko bo prišlo do sporazuma na podlagi javne razprave, katere vsebinske rešitve mora zakonski osnutek vključevati, katere pa niso predmet zakonske materije.

Gotovo je, da ima osnutek zakona znamenje časa, v katerem je nastajal. Že dosedanja javna razprava opozarja na določene normativne rešitve, ki bodo morale doživeti spremembe. Tudi ne gre prezreti težnje predlagatelja, da bi bil zakon čimbolj osvobojen deklarativnih načel in želenih pogojnikov, kar v siceršnji naši zakonodaji ni redek primer. Ta hotenja nosijo v sebi možnost, da je ostalo marsikaj nedorečenega, na kar opozarja razprava. Vsiljuje pa se nekaj vprašanj, ki zahtevajo nadaljnje razščiščevanje. Osnutku očitajo, da onemogoča vpliv gospodarstva na planiranje kadrov, ustanavljanje, financiranje in vsebinsko opredeljevanje visokošolskih zavodov. Ta očitek temelji na določilu, da se visokošolski zavodi ustanavljajo z zakonom, in na dejstvu, da so preslabotno obdelane relacije šolstvo-gospodarstvo. Težko je sprejeti tezo, da je v našem sistemu samouprave, v sistemu, ko pri usmerjanju in neposrednem upravljanju visokošolskih zavodov sodelujejo mimo delavcev teh zavodov predstavniki gospodarstva in družbenih skupnosti, onemogočeno vplivanje gospodarstva na šolstvo. To je seveda samo eden od vidikov družbenega povezovanja in vplivanja, ki ga vendarle ne gre docela negirati, čeravno vselej ni dovolj učinkovito. Prav tako ni popolnoma prepričljiva trditev, da zahteva, naj se visokošolski zavodi ustanavljajo z zakonom, ne daje interesentom za kadre možnosti neposrednega vplivanja na ustanavljanje visokih šol. V političnem sistemu, kjer je pobuda za izdajo zakona postavljena na izredno široki demokratični osnovi, je povsem odveč bojazen, da utemeljeni predlogi delovnih organizacij, njihovih združenj ali družbeno — političnih skupnosti ne bi bili obravnavani v zakonodajnih telesih. Ker gre za ustanove posebnega družbenega pomena, kjer je neposredni »porabnik« kadrov pravilo ma širša družbena skupnost, pomeni stališče predlagatelja samo element družbene verifikacije in nič več.

Osnutek zakona ne vključuje vseh oblik izobraževanja tudi na najvišji ravni, ki jih poznamo in imamo v naši družbi. Znani so primeri, da imajo gospodarske oragnizacije v sodelovanju z visokošolskimi zavodi organiziran študij na najvišji ravni. Praviloma te oblike izobraževanja oziroma njihovi organizatorji nimajo težnje, da bi te oblike prerasle v visokošolske zavode. To pa ne pomeni, da takih primerov in pobud tudi v prihodnje ne bo ali da bi bili nezaželeni, če bodo izpolnjevali pogoje visokošolskega zavoda.

Strinjam se s piscem zapisa, da ni mogoče obsežno, raznovrstno in zapleteno materijo visokega šolstva razreševati samo z zakonom. Še posebej bi bilo to iluzorno, če bi zakon izražal hotenje, da precizira vse vezi in odnose, ki so vsakodnevno prisotni na najrazličnejših relacijah, s katerimi se srečuje visoko šolstvo navzven kot znotraj, med zavodi in v zavodih. Ne delim pa piščevega mnenja, da je poskus urejevanja nekaterih vsem šolam skupnih stvari formalizem. Čas študija, omejeno število ur tedenskega pouka, pogoji za doktorat znanosti, pogoji za učitelje na višjih šolah, visokih šolah, fakultetah in umetniških akademijah po svoji vsebinski razsežnosti in posledicah ne morejo biti nepotreben formalizem. Če ta in druga določila osnutka, ki izražajo težnjo po večji kakovosti dela v naših visokih šolah, že vnaprej razglasimo za formalizem, se podajamo na nevarno pot resničnega formalizma, kjer težnjo po stvarnem znanju lahko zamenja težnja po formalnem dokazilu o izobrazbi.

Še nekaj besedi o anketi, ki zaključuje razmišljanje tovariša Kamušiča o naslovni temi. Ta naj bi povedala, kaj sodi gospodarstvo o problemih, ki so predmet razprave. Žal ne poznam celotne vsebine in namena te ankete. Očitno je bila anketirancem podoba stanja in problemov zastavljena enostransko. Iz odgovorov je lahko povzeti, da so se anketiranci odločali med šolstvom, ki se ne ve o njem, darstvu, in nekim drugim formalno ustanovljenim šolstvom, ki se ne ve o njem, komu naj služi in čemu ga sploh imamo. Iz teksta je namreč razvidno, da je vrsta vprašanj ubrana na isto temo: ali naj gospodarstvo sodeluje pri planiranju in odločanju o potrebnem številu kadrov posameznih poklicev, pri izobrazbenih profilih, v organih upravljanja šol, pri potrebnosti višjih šol itd. Anketiranci so zrelo odgovarjali in v veliki večini dali edino možen in logičen odgovor: da. Ali ni to v mnogočem preveč hrupno trkanje na odprta vrata?

DRAGO SELIGER

XIII. jugoslovanske gledališke igre

Med junaštvom in izdajstvom

OD NAŠEGA POROČEVALCA

Predsinočnjim smo spremljevalci letošnjih Sterijevih iger v Novem Sadu spoznali novo delo znanega makedonskega pisatelja Koleta Časula »Vrtinec« v izvedbi Makedonskega narodnega gledališča iz Skopja. Časule je star znanec novosadskih prireditev, saj je »Vrtinec« že tretje delo, ki se z njim predstavlja na pozorju. A če je vse doslej ostajal v okvirih bolj ali manj izvirne dramske deskripcije dogodka, ki je zaposlil njegovo zavest, je z »Vrtincem« skušal temeljiteje in racionalneje razjasniti vprašanje junaštva kot etične in ne zgolj akcijske kategorije. Da bi tako zastavljen problem predstavil naši vednosti, ga je postavil v zanimiv vsebinski kontekst: dramo je zasnoval kot dialog med jetnikom — revolucionarjem in njegovim zasliševalcem. Znotraj tega dialoga pa je opravil izvirno problemsko in dramaturško inverzijo: zasliševalec namreč svojega jetnika ne izpostavlja običajnemu mučenju, da bi z njim izsilil priznanje, marveč z rafiniranim postopkom naredi v javnosti iz jetnika heroja, nato poskrbi, da njegovo junaštvo prerase v legendo, naposled pa to legendo spremeni v — izdajstvo. In v trenutku, ko je ves ta proces pri kraju, daje jetniku prostost, misleč, da ga bodo njegovi sobojevniki kot izdajalca likvidirali, zato da bo raje izbral življenje v ječi, namesto smrti v prostosti. In prav tu je v zasliševalčevem rafiniranem sistemu napaka, ki nanjo ni pomislil: jetnik izbere prostost in z njo smrt, ker še malo ne dvomi, da bodo njegovi revolucionarni tovariši slej ali prej sprevideli, kako je bilo njegovo izdajstvo le spretno montirana policijska past. Smrt bo tedaj le potrditev jetnikovega junaštva in visoke revolucionarne zavesti. Konec drame slednjič razkrije, da je ves ta očiščevalni proces bil zgolj jetnikova vizija, ki je v nji in skozi njo preverjal in tudi preveril svojo etično vrednost.

Tako znasnovani in z avtentičnim čutom uresničeni dramski izpovedi »Vrtinca« pravzaprav ni kaj dodati, ne kaj odvzeti. Eksplicirana je jasno, miselno temeljito, slogovno čisto in idejno dosledno. Vprašanje pa je, kakšen je v tem trenutku globlji in odmevni smisel etične analize junaštva z metodo samospoznavanja. Nedvomno je po vseh znanih, enorazsežnih in hkrati šablonskih literarnih poskusih, ki so junaštvo vsekdar izvajali kot nasledek premočrtne zavesti in iz nje izvirajočih dejanj, Časulova drama izpovedno delo, ki v problem vgrajuje nove in izvirne dimenzije, a bržkone proti avtorjevi volji obvisi v abstraktnem svetu, dejal bi v nekakšnem univerzalnem vakuumu. V njem sta Človek in Junaštvo znova dobila svoji veliki začetnici, to pa je slej ko prej spet samo ena izmed že znanih in tudi preseženih različic humanističnega poveličevanja.

Uprizoriti »Vrtinec« ni lahko zavoljo dveh razlogov: zapletenost jetnikove vizije terja tudi zapleten odrski mehanizem, in drugič, protagonista nimata tiste karakterološke in tudi ne tipološke vsebine, ki bi iz nje lahko črpala kaj več kot racionalna spoznanja. Mladi režiser Branko Stavrev je ustvaril zelo disciplinirano, čisto in vizualno razgibano predstavo, med igralci pa je zlasti Vukan Dinevski v vlogi zasliševalca, ki mu je pravzaprav naložen pretežni del besedila, imel priložnost pokazati zelo skrbno govorno kulturo.

Kot celota pomeni uprizoritev »Vrtinca« resno in zrelo ustvarjalno dejanje Makedonskega narodnega gledališča.

V. PREDAN

Novo mesto

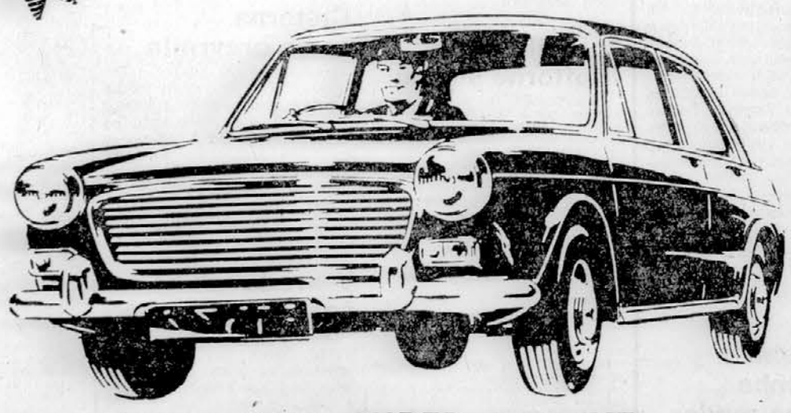
Uspešno uveljavljeni abonma

Tretjega junija bodo igralci ljubljanske Drame z uprizoritvijo Goldonijevih Primorskih zdrah spustili zastor za prvo leto novomeškega kulturnega abonmaja. Zavod za kulturno prosvetno dejavnost pa bo v prvi polovici junija, ob drugi obletnici smrti Marjana Kozine, novomeškega rojaka, pripravil še nastop pevskih zborov iz štirih občin: novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške.

Še pred zadnjo abonmajsko predstavo, pravi direktor Zavoda Lojze Kastelic, je dokončno potrjeno, da so Novomeščani pokazali za novost veliko zanimanje. Skoraj vedno so bili namreč zasedeni tudi vsi priklopni sedeži, dostikrat pa so prodajali tudi stojišča. Zavod je prodal 100 abonmajskih vstopnic, novomeške delovne organizacije, ki so finančno podprle to akcijo, pa so jih dobile 300. Omeniti velja, da je tudi republiški sklad za spodbujanje kulturnih dejavnosti dal del denarja, da so v Novem mestu lahko izpeljali to zanimivo novost.

Ker se je letošnji abonma tako dobro uveljavil, bo zavod tudi prihodnjo sezono nadaljeval že začeto akcijo; ljubljansko Mestno gledališče bo dalo šest predstav, nekajkrat bodo gostovali igralci Drame, Šentjakobskega gledališča in Celjskega gledališča. Za ljubitelje v Novem mestu pa bo gotovo nadvse razveseljiv tudi prvi nastop domačih gledališčnikov v okviru abonmaja: DPD Svoboda Dušan Jereb bo pripravilo Jurčičevega Desetega brata, Oder mladih pa Finžgarjevo Razvalino življenja. Drži, da je organizacija tovrstnih prireditev draga — zavod je letos dal več kot dvajset tisoč dinarjev, skoraj toliko pa še delovne organiazcije, a to je edini način, da ljubitelji gledališča v Novem mestu pridejo v tesnejši stik z gledališkim dogajanjem v Sloveniji.

J. SPIHAL

BRITISH MOTOR CORPORATION
Longbridge, Birmingham

AUSTIN—MORRIS 1100 SUPER DE LUXE

VOZILO, KI ZDRUŽUJE VRHUNSKO ANGLEŠKO KVALITETO, ZANESLJIVOST, UDOBNOST IN EKONOMIČNOST VOŽNJE TER VSE ANGLEŠKE PRAKTIČNE TEHNIČNE REŠITVE.

DOBAVA IZ SKLADIŠČA.

SERVISNA SLUŽBA IN REZERVNI DELI SO ZAGOTOVLJENI

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

Zastopstvo inozemskih firm Ljubljana, Titova 172 a

ZA VSA POJASNILA IN ZA DOBAVO VOZIL SE OBRNITE NA:

— Zastopstvo inozemskih firm, Ljubljana, Titova 172 a, tel. 341-125
— Predstavništvo IMV Zagreb, Palmotićeva 25, tel. 23-152
— Prodajno skladište IMV Beograd, Bulevar Crvene armije 17, tel. 49-657
— Prodajno stovarište IMV Sarajevo Ul. Kralja Tomislava 12, tel. 37-587

V nekaj vrstah

MARIBOR

Poslovno sodelovanje — V obrtnem podjetju »Kovinar« so se v sredo popoldne sestali predstavniki tega podjetja in predstavniki podjetja »Kristal« Maribor. Pogovarjali so se o doseženih rezultatih pri tehničnem sodelovanju. Razprava je pokazala, da bo treba poslovno in tehnično sodelovanje med obema podjetjema še razviti in okrepiti.

Splavi za karavano prijateljstva — Mesti Celovec in Beljak sta kupili vsako po en splav, ki bo prebivalce teh mest iz Avstrije peljal s karavano prijateljstva od 28. junija do 4. julija po Dravi.

Gostje iz Srbije — V sredo zvečer je dobila občinska konferenca SZDL Maribor obvestilo, da bo prišlo s karavano bratstva in enotnosti iz Srbije na obisk v Maribor, Celje in druge kraje severovzhodne Slovenije okoli 450 gostov.

SPODNJA ŠČAVNICA

Novo igrišče — Pri šoli na Spodnji Ščavnici so pred kratkim izročili svojemu namenu novo telovadno igrišče. Tega so v glavnem uredili šolarji in vaška mladina. Dosedanje igrišče je bilo tako zanemarjeno, da ga niso mogli več uporabljati.

SLATINA RADENCI

Obisk v domu počitka — Te dni so aktivisti krajevne organizacije Rdečega križa skupno z učenci gostinske šole in svojimi podmladkarji iz osnovne šole obiskali ostarele in onemogle v domu počitka v Lukavcih pri Križevcih. Obdarili so jih z darili in jim priredili lepo prireditev.

PTUJ

Pomemben jubilej — Letos praznuje ptujska godba na pihala pomemben jubilej. Preteklo je namreč sto let, odkar so ustanovili to godbo, ki je tiste čase pogosto nastopala v javnosti. Ob tem jubileju si godbeniki najbolj želijo primerne prostore za vaje.

Novi predsednik Turističnega društva — Pred kratkim so izvolili bivšega direktorja kmetijskega kombinata v Ptuju za novega predsednika Turističnega društva.

SPUHLJA

Še letos vodovod — Vaščani iz Spuhlje pri Ptuju si že nekaj let prizadevajo, da bi dobili vodovod. Kot vse kaže, se jim bo ta želja uresničila. V ta namen so že izvolili poseben odbor, ki naj bi poskrbel, da bi zbrali potrebni denar za graditev. Vaščani bodo pri delih sami pomagali.

HRASTNIK

Srečanje mladine na Kalu — V počastitev kongresa mladine v Sloveniji pripravljajo 16. junija občinski komiteji ZMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s CK ZMS srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom.

ZAGORJE

Nižja proizvodnja — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v delovnih organizacijah še vedno nekoliko nižja, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu so bili nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev le v tovarni elektroporcelana na Izlakah, v TV Varnost in lesnoindustrijskem podjetju.

NASTOPIL JE ČAS MODELARJEV — V vsen pomurskih občinah se je brodarsko modelarstvo razvilo v najbolj zastopano dejavnost ljudske tehnike in mladi modelarji ne zamudijo nobene priložnosti za merjenje sil. Pred dnevi so povabili na tekmovanje, ki ga je vzorno organiziralo DPM G. Radgona, celo svoje vrstnike s Koroške, ki so prav tako dokazali, da niso od muh. Še nekaj dni pa pojdejo najboljši modelarji Pomurja na republiško tekmovanje. Na sliki: tekmovanje mladih Pomurcev in Koroščev v Radencih. Foto: B. Borovič

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dimitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brti obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se večkrat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najhujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je so-

D. GUTIĆ

storilstvo priznal, doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi kordon, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

Zanimanje za nakup stanovanj

V soboškem stanovanjskem podjetju se oglašajo kupci

Zanimanje za nakup stanovanj in stanovanjskih hiš, ki so družbena last, je v Murski Soboti čedalje večje. O načinu nakupa teh stanovanj ter o ekonomskih, socialnih in drugih ciljih stanovanjskega podjetja smo se pozanimali pri direktorju Ernestu Ebenšpangerju.

»Do leta 1966 smo prodali komaj dve stanovanji, ker se ljudje z nakupom družbenih objektov ali stanovanjskih enot zaradi nezaupanja niso sprijaznili,« nam je povedal tovariš Ebenšpanger in navedel podatek, da pa so lani prodali že dvanajst stanovanj v vrednosti 77,5 milijona SD. Od tega sta bili prodani dve stanovanjski hiši in deset stanovanj.

Letos bo po besedah predsednika stanovanjskega podjetja v M. Soboti sklenjenih še znatno več pogodb, ker je veliko ljudi spoznalo, da ima nakup stanovanj v večjih stanovanjskih objektih celo določene prednosti. Predvsem gre tu za manjše investicije in sodobno urejenost skupnih stanovanj z vsemi ustreznimi pritiklinami in napravami, razen tega pa v Soboti skrbo pazijo, da so vsi interesenti v enakopravnem položaju.

Na vprašanje, kdo odloča o prodaji družbenih stanovanj, smo zvedeli, da so te odločitve domena delavskih svetov gospodarskih organizacij, za občinska stanovanja pa svet za družbeni plan in finance. Kriterije za prodajo stanovanj pa je oblikovala posebna komisija in jih dosledno upoštevajo.

Postopek prodaje je povezan z licitacijo, ki jo objavijo na občinski oglasni deski. Tu je poleg pogojev prodaje navedena tudi cena za posamezne stanovanjske objekte ali enote. Ceno oblikujejo po obsegu in urejenosti stanovanja in se giblje od 120 tisoč SD do 130 tisoč SD na kvadratni meter.

Za stanovanje v bloku kupec plača ob podpisu pogodbe 30 odst. vrednosti stanovanja, preostanek kupnine pa odplačuje v obrokih za dobo največ 30 let z dvoodstotnimi obrestmi. Znatno višji je vplačan delež v dvojčku, kjer znaša poleg gotovine 40 odst. vrednosti stanovanja, preostnek kupnine pa je zajet v obročno odplačevanje za dobo največ 25 let. Približno enak kriterij velja tudi za individualne stanovanjske hiše, s tem, da znaša v takih primerih odplačilna doba 28 let.

Z namenom, da bi preučili celotno problematiko prodaje družbenih stanovanj in da bi pospešili to obliko prodaje, bo v prihodnjih dneh posebna delovna skupina republiške skupščine in odbora za urbanizem posvetila tudi v M. Soboti posebno posvetovanje.

B. BOROVIČ

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z raznimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori». Tako so dobili odgovore enkrat na teden. Da bo ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

Barvna študija ptujskih hiš

Prizadevanja, da bi bilo staro jedro mesta ubrano

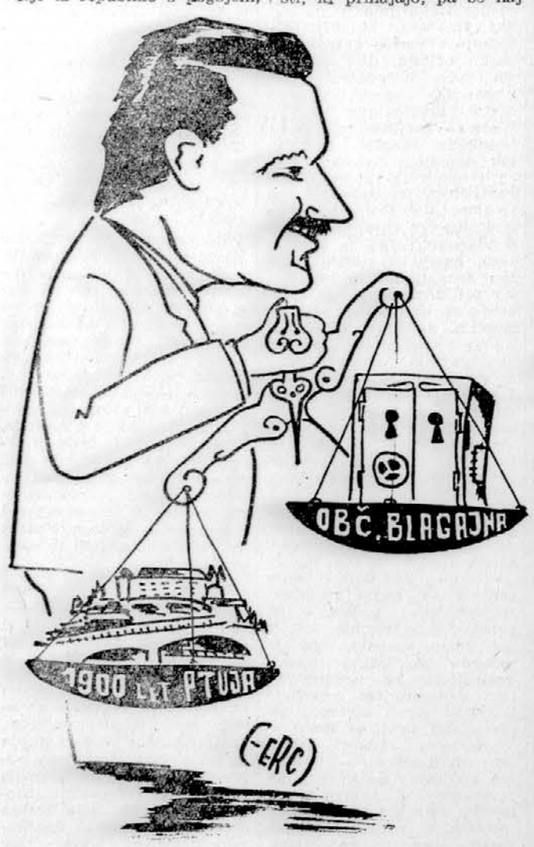
Pred bližajočo se 1900-letnico mesta Ptuj si tako občinska skupščina, kot ptujski projektanti, urbanisti, zgodovinarji, turistični delavci in razne ustanove, prizadevajo, da bi kar najbolje uredili središče starega mesta.

Doslej so bile zlasti zanemarjene ulice v središču mesta, kjer je kar 16 ulic od skupno 23 zazidanih z zgradbami, ki izvirajo že iz 15. stoletja. Občinska skupščina je namenila za obnovo starih zgradb 100 milijonov SD, medtem ko bo stanovanjska skupnost letos spet vložila 200 milijonov SD.

Razen obnove zgradb je izdelan tudi že načrt za ureditev pločnikov, obnovo obzidja starega gradu in načrt za osvetlitev starega mesta. Samo za osvetlitev bodo porabili 70 milijonov SD, od tega 25 milijonov SD za osvetlitev gradu, ki stoji na dominantni točki nad strehami starega mestnega središča. Za obnovo kulturnozgodovinskih spomenikov bodo dobili 25 milijonov SD dotacije iz republike s pogojem, da tudi občina prispeva enak delež.

Letos so tudi načrtneje zasnovali obnovo in zunanjo ureditev pročelij starih hiš. Tako so projektanti pripravili posebno barvno študijo za ureditev pročelij, s čimer hočejo uvesti stilno enotnost in ubranost v starem mestnem jedru. Barvne ploskve bodo torej vnaprej določene, s tem pa bodo preprečili neustrezne barve, ki so jih doslej ponekod nanašali na zgodovinsko vredne in zaščitene zgradbe. V letošnjem in prihodnjem letu bo torej stari Ptuj dobil spremenjeno, lepšo in estetsko oblikovano notranjo podobo. Organizatorji opozarjajo meščane tudi na ureditev dvorišč, zakaj ta so sestavni del zgodovinskih zgradb; tuji turisti, ki prihajajo, pa se najpogosteje zanimajo tudi zanje pri čemer dvorišča starih zgradb doslej niso dajala najlepšega videza.

-dV

Srečanje koroških mladincev na Veliki planini

LJUBLJANA, 30. maja. V nedeljo, 2. junija, se bodo na Veliki planini zbrali mladinci z vse Koroške, naše in avstrijske. Zbor mladih organizira odbor koroških partizanov pri republiškem združenju zveze borcev NOV. Prireditelji pričakujejo, da se bo na planini zbralo več ko tisoč otrok nekdanjih partizanov, od tega tri sto iz Avstrije, predvsem iz Podjune, Rožne doline in Celovca.

Seveda pa srečanje mladih Koroščev ne pomeni, da v nedeljo na Veliko planino ne bodo prišli tudi nekdanji koroški partizani. Srečanja starih prijateljev so vedno vesela, pa tudi v družbi mladih in vestnih poslušalcev je prijetno.

»Pričakujemo, da bo večina udeležencev velikoplaninskega srečanja prišla z avtobusi,« je povedal Drago Lipičar, direktor Ljubljana transporta. »Zato bomo v nedeljo povečali število vozil na progi Ljubljana-Kamniška Bistrica.«

»Turistom lahko še sporočim, da smo se sporazumeli z graditelji ceste v Kamniško Bistrico, da bodo v soboto gradbišče pospravili in cestišče uredili za nemoten promet,« je še povedal Drago Lipičar.

M. D.

Kompleksno urejanje šol v občini Radlje

RADLJE, 30. maja — Danes je občinska konferenca SZDL Radlje razpravljala o problemih zaposlovanja v občini in o kritičnem stanju v šolstvu. Med drugim so obravnavali tudi spor Muta-Vuzenica glede gradnje nove osnovne šole. Predstavniki Vuzenice in Mute so dokazali, da je gradnja v njihovem kraju najbolj upravičena. Predstavniki Mute so povedali, da od gradnje šole v njihovem kraju ne morejo odstopiti, ker so jih za to zavezali udeleženci protestnega zborovanja, ki je bilo minulo nedeljo na Muti. Razprava je pokazala, da je treba problem šolskih prostorov v občini kompleksno urejati in upoštevati predvsem tiste šole, ki delajo sedaj v življenjsko nevarnih okoliščinah.

M. K.

RADLJE OB DRAVI

Prizadevanja za obmejni prehod

V občini Radlje ob Dravi si že dalj časa prizadevajo, da bi obmejni prehod Radelj — Eibiswald postal mednaroden prehod. Občina ima sicer šest maloobmejnih prehodov, nobeden od teh pa ni mednaroden. Radlje ležijo v osrednjem delu Dravske doline, od koder je bil že nekoč glavni prehod preko prelaza Radelj v osrednjo Avstrijo. Prizadevanja radeljske občine podpirajo tudi občine iz Slovenj Gradca, Dravograda, iz Raven na Koroškem, saj bi bil ta prehod pomemben za širšo turistično območje koroške pokrajine in še posebej za razvoj turizma na Pohorju.

Podobno stališče imajo tudi krajevne oblasti v Avstriji saj imajo tudi oni interes, da bi delno preusmerili turiste v svojo pokrajino, ker bi s tem razbremenili mednarodna obmejna prehoda v v Šentilju pri Mariboru in na Viču pri Dravogradu.

Kot poizkus je sedaj podpisan sporazum, da bodo lahko naši in avstrijski državljani v dneh od 30. maja do 4. junija 1968 potovali preko prehoda Radelj—Eibiswald z rednimi potnimi listi. Zaradi tehničnih ovir zaenkrat ni mogoč promet za avtobuse in tovornjake.

V Radljah ob Dravi in tudi na avstrijski strani pričakujejo, da bi prišlo do čimprejšnjega sporazuma med Avstrijo in Jugoslavijo, da ta prehod postane stalen mednarodni prehod.

I. SREBNIK

Maribor čaka goste iz Srbije

Družine slovenskih pregnancev bodo odprle svoje domove nekdanjim gostiteljem

MARIBOR, 30. maja. Mariborčani se pripravljajo, da bodo jutri popoldne čim bolj prisrčno sprejeli goste iz Srbije, ki bodo s karavano bratstva in enotnosti obiskali Maribor, Celje in nekatere druge kraje severovzhodne Slovenije. Gostitelji že nestrpno pričakujejo drage goste, pri katerih so živeli v pregnanstvu. Vrsta družin je izrazila tudi pripravljenost, da sprejme tudi goste, ki jih osebno ne pozna. Tako se želijo oddolžiti za gostoljubnost, ki so je bili deležni ob prihodu v Srbijo leta 1941.

Obisk gostov iz Srbije je nadaljevanje medsebojnih tradicionalnih obiskov, ki so doslej zbližali občane v Sloveniji in Srbiji. Ti stiki so se začeli razvijati z organizacijo vlakov bratstva in enotnosti in so postali že tradicionalni.

M. K.

Tudi Ljutomer bo sprejel goste iz Srbije

LJUTOMER, 30. maja — Karavana bratstva in prijateljstva iz Srbije bo na obisku v Sloveniji obiskala tudi Ljutomer, kjer bodo pripravili gostom jutri zvečer ob 18.30 uri prisrčen sprejem na glavnem trgu.

B. B.

Razprava o organizaciji šolstva

MURSKA SOBOTA, 30. maja — Predstavniki občinske konference socialistične zveze soboške temeljne izobraževalne skupnosti in občinskega sveta za šolstvo, so na današnji seji razpravljali o načrtu omrežja osnovnih šol v občini Murska Sobota in o investicijskem programu naložb v šolstvu do leta 1980.

Udeleženci posvetovanja so ugotovili, da predvideni program ustreza prizadevanjem za racionalizacijo osnovnega šolstva v soboški občini, kjer bodo število popolnih osemletk skrčili od sedanjih dvajset na 16 zavodov. Ker je bilo doslej že veliko razprav o novi organizaciji šolskega omrežja tudi na terenu, je po mnenju udeležencev predlog utemeljen in bo o njem razpravljala in sklepala občinska skupščina na svoji seji prihodnji teden.

B. B.

Zakaj tako?

Plačaj, ali pa ne zboli

Te dni so uslužbenci komunalnega zavoda za socialno zavarovanje hodili po ormoški občini in razdeljevali nove zdravstene izkaznice kmečkim zavarovancem. Toda stvar ni potekala tako enostavno, kot se to zapiše. Izkaznico so namreč dobili le tisti, ki so poravnali svoje obveznosti tako iz prispevkov za socialno zavarovanje kmetov kot tudi svoje davčne obveznosti. Podatke o tem, kdo je plačal davek in kdo ne, so dobili na občini. Navodilo, ki so ga uslužbenci zavoda imeli, so seveda natanko izvajali. Kdor ni poravnal obveznosti, ni dobil izkaznice in pika!

Dejansko teh dolžnikov ni bilo mnogo. Od 2293 kmetov-zavarovancev jih do 30. marca ni poravnalo obveznosti 336. Ti seveda niso dobili izkaznic. Tu ni pomagalo nobeno pojasnjevanje ali morebitni težak položaj kmeta, ki v sedanjem času le s težka proda živino, oziroma je cena živini padla, drugih pridelkov pa še ni; zakon — tako so govorili razdeljevalci izkaznic — je natančen in točno določa, kaj kdo mora delati in česa ne.

To je prav gotovo res in razumljivo je, da se je treba zakonov držati, sicer jih ne bi bilo treba sprejemati. Toda togost, s katero se včasih teh zakonov držimo, pa tudi ni vedno na mestu. Treba je biti nekoliko bolj življenjski in upoštevati trenutne razmere. Saj s tem, če davčni zavezanec v Miklavžu pri Ormožu ni plačal davka do zdaj, to še ne pomeni, da ga sploh ne bo! Plačal ga bo takoj, ko bo mogel. In zakaj mu ne bi mogel komunalni zavod za socialno zavarovanje do tedaj »krediterati« zdravstvene storitve, ki pa se jih lahko posluži le, če ima zdravstveno izkaznico? Ali je res potrebno, da je tako rigorozen? Kaj če desetanji zavarovanec resno zboli? Pomeni to, da nima drugega izhoda kot da plača ali pa da ne zboli? Najbrž bi se dalo posamezne primere, kjer je stanje mogoče ugotoviti — in na občini dobro vedo, kdo lahko plača pa noče ali kdo ne more plačati — bolj življenjsko obravnavati.

F. SRIMPF

Lokacija za carinsko poslopje

GORNJA RADGONA, 30. maja — Lokacijska komisija Občinske skupščine v Radgoni je danes določila prostor, kjer bodo gradili novo carinsko poslopje. Sedanji carinski objekt bodo zaradi rekonstrukcije mednarodnega mejnega prehoda pri Radgoni in ureditve novega mostu čez Muro, že letos podrli. Novo carinsko poslopje bo na območju sodobno urejenega bodočega središča Radgone v Panonski ulici, ki bo izhodišča pot z novega mostu proti Slatini Radencem in v notranjost dežele.

B. B.

Predlagana sprememba programa modernizacije cest

MARIBOR, 30. maja. Danes se je sestal svet za komunalno gospodarstvo mariborske občinske skupščine in razpravljal o spremembah programa modernizacije cest v občini Maribor v letu 1968. Predlog predvideva skrčitev programa modernizacije cest in ulic na mestnem območju na račun treh cest na izvenmestnem območju. V programu modernizacije so pa predvideli cesto Hoče—Pohorski dvor, Fram—cesta I. reda in cesto Spodnji Duplek—Zgornji Duplek. Potrdili so tudi zazidalne načrte za 24 hiš na območju okoli Šentiljske ceste in razpravljali o programu urejanja javne razsvetljave v Mariboru v letih 1969 in 1970. M. K.

Piranski „milijarder" čaka na odločitev

Francoske oblasti zahtevajo izročitev industrialca Denisa Savona iz Marsiella, ki so ga pri nas priprli na zahtevo Interpola

Pred skoraj poldrugim letom se je v Piran preselil 51-letni francoski državljan Denis Savon iz Marseilla. Ljudem je pripovedoval o svojih poslovnih stikih v Franciji in po tem so ga nekateri začeli imenovati piranski »miljarder«. Govorice o francoskem bogatašu pa so se še bolj razplamtele, ko so ga naši organi 27. marca letos aretirali. Takrat so se začele širiti vesti o njegovem bogastvu, pa tudi o čudnih poteh, po katerih je prišel do njega in o različnih zvezah. Resnica je seveda precej drugačna kot so govorice.

Denisa Savona so naši varnostni organi priprli na zahtevo Interpola. Preiskovalni sodnik v Marseillu je namreč marca letos izdal za Savonom tiralico, ker ga dolžijo velike goljufije, poneverjanja in uporabe listin.

Kakor smo zvedeli pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Kopru, se zdaj ta zadeva, bliža koncu. Francoske oblasti so zahtevale izročitev Denisa Savona, ki je bil do 1966. leta generalni direktor, predsednik ali vodja več velikih družb, ki so šle v stečaj. Pri tem dolžijo bivšega generalnega direktorja, da je zatajil na škodo teh družb 1,745.000 novih frankov, da je zatajil 2 milijona novih frankov na škodo različnih manjših poslovnih partnerjev, da je dajal nerešnične bilance zboru delničarjev in končno, da je tudi uporabljal ponarejene dokumente.

V kratkem bo senat okrožnega sodišča sklepal o zahtevi po izročitvi. Če bo senat izročitev odobril, se bo Denis Savon lahko še pritožil.

Govorice in ugibanja, ki jih je raznetila aretacija poldrugo leto v Piranu bivajočega »milijarderja« iz Francije, s tem dobivajo življenjsko osnovo. Marsikaj, kar je bilo slišati, bo s tem demantirano kot izmišljotina.

G. G.

Usodno poleno na cesti

LJUTOMER, 30. maja — Včeraj popoldan ob 13. uri se je med vasmi Noršinci in Križevci pri Ljutomeru hudo ponesrečila mopedistka Marija Senčar (24) iz Stare nove vasi. Senčarjeva je zavozila na poleno ki je padlo s kamiona pred voznico. Voznik tovornega avtomobila Alojz Meznarič (58) iz Grabšinec, nesreče ni opazil in je odpeljal dalje. Senčarjevo so s hudimi poškodbami po glavi in desni nogi odpeljali v soboško bolnišnico.

B. B.

Poročilo antifitoftorne službe

Prvo poročilo o pojavu krompirjeve plesni ali fitoftore smo prejeli iz občine Lenart. Plesen se je pojavila v nižinskih predelih na ranih sortah krompirja.

Pridelovalcem krompirja svetujemo, da takoj poškropijo krompirjeve površine, predvsem tam, kjer so rastline v vrsti strnjene. Posebno dobro je treba poškropiti žarišče bolezni.

Za enkratno škropljenje enega hektarja potrebujemo enega od naslednjih fungicidov: »Bakrovo apno 25« — 12 kg; »bakrovo apno 50« — 6 kg; »hornfitoran« — 4 kg; »tiozin A« — 4—5 kg; »cuprablau« — 6 kg; »cuprablau — Z« — 4 kg; »duter« 1,2—1,8 kg; »dithane M—22« — 2—3 kg; »dithane M—45« — 2—3 kg itd.

Opazovalce, ki so določeni za opazovanje prvega pojava fitoftore, prosimo, da opazujejo krompirjeve površine, ki so jih za ta namen določili in pojav takoj sporočijo telefonično Kmetijskemu inštitutu. Zaradi toplega in vlažnega vremena, ki je v Sloveniji v zadnjem tednu, je nevarnost za pojav plesni povsod tam, kjer so krompir sadili ali zgodaj ali so sadili nakaljene gomolje in so vrste strnjene.

Kmetijski inštitut Slovenije

Poročilo protiperonosporne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori.

Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivo proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS

Mlada Avstrijca ilegalno čez mejo

MARIBOR, 30. maja — Danes opoldne so naši organi v Šentilju izročili avstrijskim oblastem 17-letnega E. H. in 16-letnega K. C., oba z Dunaja. Naši organi so ju 28. maja zalotili v našem stometrskem obmejnem pasu brez potnega lista. Povedala sta, da sta prišla v Jugoslavijo, da bi šla na Jadransko morje. Pri sebi sta imela 7460 avstrijskih šilingov, 2000 italijanskih lir, 145 nemških mark, 100 švicarskih frankov, 600 čeških kron in okoli 870 novih din, tranzistor in nekatere druge predmete.

M.

Cisterna se je prevrnila

LENDAVA, 30. maja — Davi se je vozniku avtocisterne Djuro Kersniku (33) iz Varaždina udrla pri srečavanju na cesti I. reda med Lendavo in Murskim Središčem bankina. Priklopnik cisterne se je prevrnil. Iz cisterne se je razlilo 28.000 litrov gorilnega olja. Škode je za več milijonov S dinarjev.

B. B.

V sredo šest mrtvih

LJUBLJANA, 30. maja - Krvni davek pri prometnih nesrečah že nekaj časa ni bil tako hud kot včeraj. Nesreče v Lukovici, Zgornjem Kašlju in v Žabjeku so bile smrtne, trije občani, ki so se hudo ponesrečili že prej, pa so umrli v bolnišnicah.

V Žabjeku se je včeraj ob 17.40 smrtno ponesrečil komaj 10-letni Ivan Eker. Ko se je peljal s kolesom proti Poljčanam, se mu je pokvaril prednji blatnik in se zataknil za kolo tako nesrečno, da je deček padel na cesto in obležal mrtev.

V Podvinu je včeraj popoldne zapeljala s ceste voznica osebnega avtomobila Ivanka Babnik. Avto je na ovinku zaradi prehitre vožnje zaneslo in se je prevrnil pod cestni rob tako, da je obstal na strehi. Sopotnici Angelca Fortek in Vilma Martinovič sta bili huje ranjeni in so ju odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode je za približno 10000 novih dinarjev.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreč. 23. kola, ki je bilo 30. V. 1968

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
40	10
50	10
42150	510
074330	2.000
594120	2.000
31	8
71	20
29631	508
92561	500
276811	30.000
766651	10.000
522	100
24892	400
49432	1.000
66622	500
289022	2.000
3	4
35453	504
96453	404
437843	2.004
498913	50.004
24	8
27904	500
35544	400
91434	400
502504	2.000
644264	100.000
947504	2.000
5	4
15945	404
37765	1.004
78475	504
847365	2.004
66	8
00326	400
12436	500
41176	400
429316	10.000
27	8
77	8
5037	300
84537	500
653837	2.000
739627	2.008
645	50
01388	500
37828	400
93178	1.600
9	4
17169	1.004
69559	404
70189	404
675349	2.004

Loto

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.685,45 ND
Trojke 25,35 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 11, 12, 15, 19, 23 in dodatna 29
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 31.302,00 ND
Četverke 365,25 ND
Trojke (konč. vred.) 13,65 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (1)
1-K-401885/4
Maribor (1)
56-178302/4
Murska Sobota (1)
63-176756/4
Trbovlje (1)
94-189500/4

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.209,00 ND
Trojke 17,70 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 8, 12, 19, 29, 34 in dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 50.000,60 ND
Četverke 324,65 ND
Trojke 14,00 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (2)
1-209688/4 in 7-197645/4

MARKET
PO REKLAMNIH CENAH
● KOMPOTI »GROCKA« — MARELICE
— BRESKVE
● DJUVEČ
● »JADRAN« SARDINE
SUPERMARKET

Pogovor z bralci

Marsikaj je treba še ozdraviti

Ureja
Franc Šetinc

Gabrijel Završnik iz Ljubljane pravi takole:

»Zdi se mi, da delavci niso proti samoupravljanju, so pa proti samoupravljanju, kakršnega imajo v svoji delovni organizaciji.«

S tem je hotel reči tole: če delavci zahtevajo red v svojem podjetju, to še nikakor ne pomeni, da so za državno intervencijo in zaščito. To je lahko, narobe, zahteva po takšnem samoupravljanju, ki bo zagotavljalo višjo stopnjo organizacije, več reda, boljše gospodarjenje.

Sicer pa ni naša stvar, da ugibamo, kaj je mislil Završnik. Pošteno je, da prepustimo presojo o tem bralcem samim, zato povzemamo najbistvenejše iz vsebine njegovega pisma.

Pisec pravi, da ga je močno pritegnilo naše pisanje o reelekciji direktorjev. To vprašanje se mu zdi nadvse pomembno in nujno potrebno ozdravitve. Na čelo delovnih organizacij je treba postaviti visoko kvalificirane in moralno neoporečne delavce. Takih ljudi res ni veliko, toda tudi vodstvenih mest ni toliko, če jih primerjamo le s številom fakultetno izobraženih ljudi. Merilo za znanje so dokončane šole (zakaj jih potem imamo?). So izjeme, ko je kdo, ki morda nima npr. fakultetne izobrazbe, kos svojim vodstvenim nalogam. Toda na te izjeme se pri postavljanju meril ne bi smeli ozirati, ker je to ventil, ki pušča skozi precej navlake.

Reelekcija — nadaljuje Završnik — ki naj bi izboljšala strukturo vodilnih ljudi, se ni obnesla. Prav žalostno je prebirati razpise direktorjev, ki postavljajo npr. take alternativne pogoje: visoka izobrazba — tu je včasih navedena celo vrsta fakultete — in pet oziroma deset let prakse ali srednja izobrazba — tu več ni potrebna vrsta stroke — in 10 do 15 let prakse, ki vključuje še leta na vodilnem položaju. Kompenzacija aktivnega šolanja s prakso je nevzdržna. So primeri, da so delovne organizacije, ki so imele prvotno v svojih statutih pravilno postavljeno merilo za vodilno delovno mesto, tik pred razpisom spremenile pogoje in jih prilagodile sedanjemu direktorju. Zakaj? To priča o moči direktorja ter o indolentnosti pristojnih občinskih skupščin, ki bedijo nad zakonitostjo temeljnih listin delovnih organizacij. Če temu ne bi bilo tako, bi se morali vprašati, kakšne spremembe so nastopile v delovni organizaciji in ali se je njen pomen zmanjšal, da na njenem čelu ni potreben več človek z najvišjo kvalifikacijo. Statut zgubi smisel, če njegove člene spreminjamo po željah iekoga v trenutku, ko postanejo aktualni.

Ali res nevoščljivost?

Marija Poljanšek iz Ljubljane piše:

»Rada prebiram vašo rubriko. Zelo me je pa zbodla prejšnji teden opomba enega izmed piscev, češ da smo nekateri, ki nimamo vsega tega, kar ima on, nevoščljivi. V redu, pa smo. Ali bi on ne bil, če bi se doživljenjsko pehal in garal kot živina, pa si ne bi mogel privoščiti niti sesalca za prah. Vsi, ki se vračajo iz tujine, tudi nimajo avta, vikenda in ne vem česa še vse. Za to je treba imeti še kaj več kot samo dvoje pridnih rok. Preklemansko slabo pozna življenje, kdor trdi, da ima vse to že skoro vsak občan. Komu pa so potem namenjene akcije Rdečega križa, njemu gotovo ne?!«

Odgovor.— Včasih gre za nevoščljivost, vedno pa ne. Poznam dva kmeta: eden je priden, dober gospodar, drugemu delo ne diši preveč. Prvi si je lepo uredil kmetijo, zadovoljen bi bil, če mu sosed s svojo nevoščljivostjo ne bi grenil življenja. Namesto da bi slabši gospodar posnemal boljšega, mu nagaja in ga obrekuje.

Res pa je, da nekateri bogatijo neupravičeno, s špekulacijami, utajami in podobno. Če se zgražamo nad takimi pojavi, to gotovo ni nevoščljivost. Takšno zgražanje kaže na to, da so ljudje prizadeti in da jim ni vseeno, ali si kdo ustvarja svoj materialni in družbeni položaj s poštenim delom ali s privilegiji, zlorabami in po podobnih sumljivih poteh.

Zdi se mi, da je pisec, s katerim polemizirate, mislil le na nevoščljivost, ki je vedno na preži, kaj si bo kupil sosed. To so ljudje, ki gledajo v sosedov lonec, pri tem pa se ne zavedajo, da bi v tem času lahko napolnili svojega.

Skromnost je lepa čednost

»Sem mali obrtnik — upokojenec,« piše **Ivan Pavlin** iz Ljubljane. »Rad bi vam napisal nekaj svojih misli. Se prej pa naj obvestim javnost, da je bil v nedeljo, 19. maja, občni zbor sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov. Zastopnik tiska, ki je bil povabljen, žal ni bil navzoč. To me je zabolelo, kajti sklad si je „pač zaslužil, da bi napisali o njem nekaj besed.

Sklad je v veliko pomoč ostarelim in onemoglim obrtnikom. Iz njega prejema pokojnino že 850 upokojencev.

V tednu rdečega križa sem gledal po televiziji film »Človek človeku«. Ob tem sem razmišljal, ali ni tudi naš sklad podoben rdečemu križu. Tudi njega so ustanovili v želji, da bi pomagali onemoglim in ostarelim samostojnim obrtnikom.

Moj pokojni oči je 46 let zvesto in pridno delal v podjetju, na svoja stara leta pa ni imel nobene pokojnine. Hlapci in dekle na kmetih so morali na stara leta od hiše do hiše. Meni tega ni treba: za svojo 60-letno delovno dobo dobivam sicer majhno pokojnino, toda nekaj je le, nekaj, na kar se opiram in kar me varuje pred strahom, da bi ostal, ko bom onemogel, brez sredstev za življenje. Priznam: nisem zadovoljen z nekaj več kot 50.000 S din pokojnine, vseeno sem hvaležen tovarišem, ki so ustanovili sklad za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov.

Ni vse tako, kot si želimo. Vsem tudi sam ljubi bog ne bo nikoli ustregel.«

Odgovor. — Pavlina se Ljubljančani spominjajo kot dežnikarja, ki se je vseskozi ravnal po očetovem nasvetu: Pridno delaj in ljudi ne odiraj! Tudi sedaj se večkrat razjezi, ko vidi, kako nekateri obrtniki drago zaračunavajo slabe, nekvalitetne storitve.

Ko me je pred dnevi obiskal, se mi je potožil, ker v lastni hiši ne more priti v sicer veliki kleti do kotička, kjer bi lahko popravljal dežnike in si tako ustvaril priboljšek k zares skromni pokojnini.

Doklej samo besede?

Tudi drugo pismo, ki smo ga prejeli v tem tednu, obravnava vprašanje reelekcije direktorjev. Vse kaže, da je problem zares pereč in da mu kaže posvetiti kar največjo pozornost.

S. T. iz Ljubljane nam je poslal dva izrezka iz »Dela«, dva razpisa, ki sta očitno prilagojena sedanjima direktorjema. Razpis »Gramexa« postavlja za direktorja naslednje pogoje: visoka ali višja izobrazba in vsaj tri leta prakse na vodilnih delovnih mestih; srednja izobrazba, srednja izobrazba in petletna praksa na vodilnih delovnih mestih; ali nepopolna srednja izobrazba z desetletno prakso na vodilnih delovnih mestih.

To se dogaja — pravi S. T. — v obdobju, ko vsak dan prebiramo na desetine opozoril, kaj nam preti, če ne bomo sledili trdim zahtevam reforme. Saj je žalostno in obenem smešno, ko prebiramo vse te in take oglase, prikrojene «potrebam« naše zakoreninjene kadrovske prakse.

Visoko, višjo, srednjo ali nižjo izobrazbo ... za isto delovno mesto! Potemtakem izobrazba sploh ni pomembna, važna je predvsem praksa. Čemu potem univerze, višje šole, akademije, srednje šole — in strokovni izpiti?

In še tole: nekvalificiran vodilnik ne more imeti »potrebnih organizacijskih sposobnosti«, vsaj ne tistih, ki dajejo pogoje za stalno strokovno izpopolnjevanje. Premalo kvalificiran vodilnik pa tudi ne more biti »moralno-politično neoporečen«, saj vedoma zaseda delovno mesto, za katerega nima pogojev.

Toliko je bilo že izrečenih besed na račun slabe kadrovske politike, pa vendar, kot se kaže, ne pridemo dosti dalje od besed.

Reelekcija je v rokah delovnih kolektivov f

Objavljamo samo dve pismi, druga so ostala v urednikovi mapi, ker se ponavljajo. Vsa pa dokazujejo, da je problem pereč in da pobuja življenjski interes delovnih ljudi

Kaj naj odgovorim? V pogovorih je bilo o tem že marsikaj zapisanega. Odločilno je, da postane reelekcija instrument v rokah delovnega kolektiva. Vse zlo je sedaj v tem, da jemljejo reelekcijo preveč formalno. Tudi vprašanje, ali ima kdo ustrezno izobrazbo ali je nima, je, če ga tako zastavljamo, še vedno formalnost. Pri reelekciji bi moralo biti odločilno to, kakšne sposobnosti ima direktor, s kakšnim konceptom prihaja, skratka, kaj ponuja. Ali če gre za sedanjega direktorja, nas mora zanimati, ali je doslej uspešno vodil podjetje, ali resnično uživa zaupanje sodelavcev in kolektiva, bo kos prihodnjim zahtevnejšim nalogam itd.

Ko bo delovna organizacija objektivno v takšnem položaju, da bo od vodstva odvisno, ali bo podjetje poslovalo uspešno ali pa ne bo vzdržalo tekme na igrišču, bodo predpisi o reelekciji nepotrebni. Takrat bo življenje samo narekovalo reelekcijo, in to najbrž bolj učinkovito, kakor pa s predpisi. Direktor, če bo sposoben, bo lahko sedel do upokojitve na svojem položaju, ali pa bo moral zapustiti podjetje že po nekaj mesecih, ker bo sicer ogrožena eksistenca kolektiva. Takrat bodo šolska izobrazba,kvalifikacija, zlasti pa dejanska sposobnost dobili pravo ceno. Vodilna delovna mesta bodo odprta slehernemu občanu, mlademu ali staremu, ki bo pripravljen in sposoben izpolnjevati postavljene naloge.

Odmevi na naše pogovore

Zakaj dlakocepiti? — S Štajerskega smo prejeli pismo bralca, ki ne želi, da ga podpišemo. V njem polemizira s tistimi, ki bi radi kategorizirali bojevnike za severno mejo. Čemu to? se sprašuje. Kdo naj sedaj preverja motive? Eni so šli prostovoljno, druge so mobilizirali, vsi pa so se pogumno borili za našo severno mejo. Če bomo sedaj raziskovali, po kakšnih poteh je kdo prišel med borce, bomo s tem žalili ljudi. Ne pozabimo, da so mnogi izmed njih z eno nogo že v grobu.

Tudi med bojevniki NOV so takšni, ki so šli v partizane že leta 1941, potem so tisti, ki so se vključili v partizanske enote do kapitulacije Italije, množično so jim sledili tovariši po letu 1943 in marsikdo je prišel v partizane, potem ko je bil prisilno mobiliziran. Čeprav je tako, nikomür ne pride na misel, da bi tehtal udeležence NOV (mrtve ali žive) s takimi ali podobnimi merili. Ali bi imel kdo danes dušo in srce za to, da bi omadeževal spomin padlega partizana, prisilno mobiliziranega v NOV?

Pisec zameri uredništvu, ker je objavilo zahtevo po »kategorizaciji« bojevnikov za severno mejo brez komentarja.

SP dobili, toda...

Ljubljana in vrhunska prireditev na ledu leta 1970

LJUBLJANA, 30. maja. Poročali smo že, da je direktorij mednarodne drsalne federacije (ISU) na zasedanju v Porečah sprejel kandidaturo Jugoslavije za izvedbo svetovnega prvenstva v umetnostnem drsanju leta 1970, ki naj bi bilo v Ljubljani. Ker so nekateri listi pozneje zapisali, da prvenstva v Ljubljani leta 1970 ne bo, velja vso zadevo razsvetliti nekoliko podrobneje.

Zveza drsalnih in kotalkarskih športov Jugoslavije se je zares kandidirala za izvedbo SP v umetnostnem drsanju 1970. Pristojni funkcionarji zveze so bili prepričani, da bo vsestranski uspeh EP v dvorani Tivoli leta 1967 odprl Ljubljani vrata tudi k svetovnemu prvenstvu. In niso se ušteli. Direktorij ISU, ki je zdaj dokončno potrdil prireditelje prvenstev za leto 1969 in nominiral kraje, v katerih naj bi bili boji za naslove leta 1970, je kandidaturo Ljubljane sprejel, čeprav so se za prvenstvo potegovale še nekatere države. Kar zadeva mednarodni forum, bi prvenstvo 1970 pri nas torej lahko izvedli.

Vmešal pa se je zavod inž. Stanko Bloudek, ki upravlja dvorano Tivoli, prizorišče prvenstva. Zveza drsalnih in kotalkarskih športov se z zavodom namreč ni posvetovala, predno je odposlala kandidaturo. Tako zavod o njej uradno ni bil obveščen. Ko pa je po naključju zvedel zanjo, je takoj posredoval. Zavod namreč sodi, da bi še tretje svetovno prvenstvo leta 1970 v Ljubljani razvrednotilo vse šampionate tega leta, kar je glede na dejstvo, da je take prireditve mogoče financirati le z obsežnimi reklamnimi akcijami in je krog ljubiteljev športa pri nas vendarle omejen, povsem točno.

ZDKSJ in zavod sta se nato sporazumela, da bo zveza pri ISU skušala doseči odložitev prvenstva v Ljubljani na leto 1971 ali 1972. Zgodilo pa se je, da je pooblaščenec ZDKSJ prispel na sestanek direktorija ISU šele tedaj, ko je mednarodna federacija že sprejela sklepe o prizoriščih prvenstev. Netaktično bi bilo v nastalem položaju takoj odpovedati prvenstvo. Odposlanec je zato direktorij seznanil s težavami, ki so posledice okoliščine, da ima Ljubljana leta 1970 že dvoje svetovnih prvenstev, ISU pa je izrazila pripravljenost upoštevati razloge ljubljanskih prireditelјev tudi z morebitnim premikom termina. Če bi se izkazalo, da je troje SP v letu 1970 povsem nesprejemljivih za Ljubljano, bo ZDKSJ v sedanjem položaju lahko še vedno odpovedala to prvenstvo, ne da bi si s tem zaprla vrata za pridobitev šampionata v enem prihodnjih let, za kar je zelo zainteresiran tudi zavod inž. Stanko Bloudek.

Uradni kandidat za izvedbo SP v umetnostnem drsanju leta 1970 Ljubljana slejkoprej torej je, veliko vprašanje pa je seveda, če bo tega leta do prvenstva v njej tudi prišlo.

E. BERGANT

NOGOMET

Manchester U. prvak

LONDON, 29. maja. Na finalni tekmi za pokal evropskih nogometnih prvakov je Manchester U. premagal portugalsko Benfico 4:1 (1:1, 0:0). Strelci za Manchester so bili Charlton v 54. in 99., Best v 93. in Kidd v 94. min., za goste pa Graca v 80. min. Pred približno 103.000 gledalci je sodil Lo Bello (Italija).

Naši mladinci pripravljeni solidno

LJUBLJANA, 30. maja — V dneh od 1. do 3. junija bo v Celovcu mednarodni nogometni turnir za pokal »Prijateljstvo narodov«, na katerem bodo nastopile mlade reprezentance (igralci do 20. leta starosti) Slovenije, Koroške, južne Nemčije ter Julijske Krajine. Lani je bil turnir pri nas. Prvo mesto je osvojila reprezentanca Koroške, ki je v finalu premagala Slovenijo 1:0.

Predsednik strokovnega odbora NZS Branko Elsner je dejal, da je naša reprezentanca pripravljena zelo solidno, saj ima za seboj dovolj tekem za uigravanje. Edina nevšečnost je bila glede treh nogometašev mariborskega Železničarja ki zaradi klubskih obveznosti ne bodo mogli odpotovati v Celovec. 2. junija je namreč prvenstvena tekma SNL med Železničarjem in Novo Gorico, zaradi česar Mariborčani ne bi želeli igrati oslabljeni. Zato sta se selektor reprezentance Bogdan Majce in trener Nedeljko Gugolj odločila za naslednji izbor: Lešnik, Krmelj, Urek, Kornik (vsi Maribor), Jurančič (Kovinar), Jagečič, Galoši, Komše, Jakopič, Hacler, Zavrl I, Sevšek (vsi Ol), Nenadič (Koper), Dežman (Slavija), Kogoj (Nova Gorica).

Zagorje : Rudar 3:2 (2:2)

ZAGORJE — Zasavski derbi za nogometni pokal, 250 gledalcev, sodnik Bolarič iz Ljubljane.

V tekmi za pokal je Zagorje z 11 m v zadnji minuti premagalo Rudarja iz Trbovelj 3:2 (2:2). Sodnik je v 90. minuti pokazal na belo točko zaradi tega, ker je bil Starc zrušen pred vratarjem gostov

F. ČESEK

Mariborska podzveza

MARIBOR — Preteklo nedeljo je bil v članski in mladinski ligi prost tekmovanja, rezerviran za pokalna tekmovanja, in zaostale tekme. Za pokal pri članih: Branik : Rače 2:1, pri mladincih pa zaostale tekme: Drava : Kovinar 0:4, Maribor : Branik 2:1, Železničar : Mura 1:0.

Lestvica mladinskega tekmovanja:

Maribor	13	11	1	1	52:12 23
Mura	13	9	3	1	51:14 21
Železničar	13	9	2	2	31:11 20
Kovinar	13	6	4	3	24:20 16
Aluminij	13	5	2	6	42:33 12
Dravo	13	5	2	6	22:34 12
Branik	13	3	2	8	18:31 8
Slivnica	13	2	2	9	12:39 6
Mežica	13	3	0	10	14:39 6
Fužinar	13	1	3	9	14:56 5

J. R.

PREJELI SMO

Vsako polemiziranje je odveč

V vašem dnevniku ste 29. maja objavili članek dopisnika S. T. in izjavo trenerja KK Slovana tov. Valasao registracij nekdanje igralke Olimpije Sonje Mrak — Sporer za KK Slovan. Predno je TVD Partizan Ježica vložil protest na rezultat tekme KK Slovan: TVD Partizan Ježica, se je predstavnik Ježice obrnil na ObZTK Beograd za mnenje. Predsednik ObZTK tov. Čebulj in sekretar J. Pavčič sta bila mnenja, da je treba protest vložiti kajti v konkretnem primeru je šlo očitno za poskus podtaknjenja pomanjkljivih podatkov registracijski komisiji. Ali je bil prejšnji priimek sporne igralke izpuščen po naključju ali namerno, je težko soditi, vendar bi klub temu morali odgovorni pri KK Slovanu vedeti, da ima Sonja Mrak — Sporer pravico nastopa šele po predpisih pravilnika.

Vsem je razumljiva prizadetost mladih igralk in ljudi iz vodstev tistih klubov, ki so bili na tak način oškodovani. Odločitev tekmovalne komisije KZS je bila pravilna in je edino možna rešitev konkretnega spornega primera. Na ObZTK Beograd poudarjajo, da ne bodo dopustili, da bi se v tem spornem primeru odločalo kako drugače kot v duhu pravil, kajti primer je kristalno jasen, zakrškinoli klubski interesi pa ne smejo vplivati, če hočemo našc žensko košarko spraviti na še višjo raven. Seveda pa je potrebno ugotoviti kdo je krivec za to. da je do registracije sploh prišlo. Kdor je tega kriv bo moral tudi disciplinsko odgovarjati.

Za ObZTK Beograd
JANEZ PAVČIČ

VATERPOLO

SFRJ : Bolgarija 8:1

KRŠKO, 30. maja — V prijateljski vaterpolski tekmi je jugoslovanska reprezentanca premagala Bolgarijo 8:1 (2:0, 1:0, 4:1, 1:0). Pred 150 gledalci je sodil Jugoslovan Knežević. Strelci: Sandić in Poljak po 2 ter Marović, Trumbić Lopatny in Dabović po 1 za SFRJ, za goste pa je bil uspešen Hristov.

Zmaga domačinov bi bila lahko precej višja, toda niso se preveč potrudili niti niso igrali s polno močjo. Za obe ekipi je bil pač to le trening, bolj pomemben za goste, ki iz Krškega odhajajo na kvalifikacijski turnir za nastop na olimpijskih igrah. Jutri igrata reprezentanci še eno tekmo, v soboto pa se bo naša ekipa pomerila še z Mehikanci.

T. SULC

Rekordi vzbujajo obete

Zelo dobri rezultati mladih atletov

LJUBLJANA — Čeprav atletska sezona v Sloveniji seveda še ni dosegla vrhunca, pa je dosedanji izkupiček rekordov SRS že kar zadovoljiv. Še zlasti obetajoče pa je, da so bili mnogi dobri rezultat; dosečeni že v začetku tekmovalnih merjenj, kar vzbuja za nadaljevanje sezone še nove obete.

Zadnja dva republiška rekorda sta bila postavljena na srednješolskem pokalnem finalu. Baboškova je v skoku v višino v Celju kar za 6 cm izboljšala svojo republiško znamko. To je zares odlična atletinja, ki je letos spomladi na treningu v Romuniji spremenila slog Prav je, da je njen trener vztrajal pri »starodžlue tudi potem, ko prvi rezultati niso bili kdoye kako spodbudni. Zdaj pa se je leta 1951 rojeni atletinji »odprlo« in njenih 168 cm pomeni 4. rezultat vseh časov v Jugoslaviji.

Miloš Mele je v Kranju pretekel 300 m v času 34,1. Njegov dosedanji rekord od 16. 9. 1967 je znaša! 34,6. Polsekundni napredek na 300 m, bi se seveda moral pozanati tudi na 400 m. Na tej progi je Miloš Mele (letnik 1950) bil med svojimi vrstniki že lani celo prvi v državi.

Drugi rekordni rezultati letošnje sezone so tile: člani — višina: Milek 213 (hkrati izenačen rekord SFRJ), članice — 100 m: Lubej (izenačen rek.), 4 x 100 m: rep. SRS 48,7 (izenačen rek.), kopje: Urbančič 54,38 (hkrati rekord SFRJ, upajmo, da bo kdo od avstralske zveze zahtevnj rekordne zapisnike!), st. mladinci — disk: Pečar 49,05 (hkrati tudi rekord SFRJ, boja 5 km: Lah 25:41,6, st. mladinke — 60 m: Klemenc 7,7 (izenačen), disk: Romutti 33,05, pionirke — 60 m: Klemenc 7,7.

232 pionirskih ekip je tekmovalo

LJUBLJANA — Letošnjega tekmovanja za atletski šolski pokal Slovenije se je udeležilo po zadnjih podatkih 232 ekip iz vse Slovenije, od tega 125 moških in 107 ženskih. Zal je vreme organizatorjem tekmovanj zadnje dni nagajalo, zato bodo nekateri izvedli tekmovanje kasneje.

Ker bo republiški finale področnega tekmovanja za osnovne šole že v torek 4. junija v Ljubljani — ob 15. uri na stadionu Slovana v Mostah (zvezni finale bo 16. junija v Novem mestu), je AZS zaključila s prijavami za finale SRS in objavila vrstni red ekip in posameznikov, ki se bodo potegovali za naslova pionirskih prvakov Slovenije.

V finale pionirskih ekip so se uvrstile: I. osnovna šola »Tone Žnidarič« — Ptuj (769 točk), osn. šola »Katja Rupena« — Novo mesto (697), osn. šola Žalec (627), osn. šola Prebold (622), osnovna šola Dolenjske Toplice (621) — osn. šola »Franjo Vrunč« — Celje-Hudinja (621), Rezerve so ekipe osn. šole I. celjske čete — Celje (607), osn. šole A. Hohkraut — Trbovlje (594), osn. šole Brežice (583) in osn. šole Piran (569).

V finale ekip pionirk so se uvrstile: osn. šola »Pinko Tomažič — Koper (844 točk), osn. šola »Katja Rupena« — Novo mesto (782), IV. osn. šola Celje (767), osn. šola Cerknica (757), osn. šola Žalec (736) in osn. šola Kobarid (707). Rezerve so osn. šola »Franc Vrunč« — Celje-Hudinja (675), osn. šola »Miha Pintar-Toledo« — Velenje (659), osn. šola Sloven. Konjice (649) in osn. šola Šentjur pri Celju (646).

F. M.

Tudi v Prevaljah imajo šolsko društvo

PREVALJE — Pred kratkim je bilo na osnovni šoli Franja Goloba na Prevaljah ustanovljeno ŠSD. V razgovoru z učiteljico telesne vzgoje na prevaljski šoli Tanjo Kopušar smo zvedeli, da je bilo šolsko društvo potrebno, saj bodo le tako lahko razvili športno življenje na šoli. Za zdaj še nimajo telovadnice, ki pa bo na jesen gotova, do takrat pa bo društvo ravno prav zaživelo. Na šoli imajo nekaj prav dobrih telovadcev, nasploh pa je med učenci izredno zanimanje za šport, posebno pa orodno telovadbo. Na vprašanje, katere sekcije bodo izbrali za začetek, nam je Kopušarjeva dejala, da se bodo v glavnem posvetili atletiki, športnim igram in telovadbi.

I. M.

Vesti z Raven in Dravograda

RAVNE — V torek je bilo na stadionu v parku telesne kulture področno prvenstvo v atletiki za mlajše mladince in mladinke. Nastopilo je okrog 70 tekmovalcev iz osnovnih šol Črne, Mežice, Prevalj in Raven.

V Dravogradu je bilo rokometno prvenstvo pedagoškega zavoda, na katerem so sodelovale ekipe, ki so poste prvaki posameznih občin in to: Slovenj Gradec, Vuzenica, Ravne, Prevalje in Dravograd. Pri moških je Vuzenica premagala Ravne 7:6, Slovenj Gradec pa je zmagal pri Dravogradu 10:3. V tekmi za 3. mesto je Dravograd premagal Ravne 7:5, za prvo mesto pa Slovenj Gradec Vuzenico 15:9. Pri ženskah je Slovenj Gradec premagal Vuzenico 9:6, Dravograd pa Prevalje 6:4. V tekmi za 3. mesto je Vuzenica premagala Prevalje 5:3, za prvo mesto pa Slovenj Gradec Dravograd 10:4.

— Pred dnevi je bilo na strelišču družine Knez Pepi sindikalno prvenstvo železarne Ravne v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je 24 ekip, zmagala pa je mehanična I z 766 krogi pred upravo-OTKR 754 in Livarno I 723 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Hrovatič s 167 krogi pred Gostenčnikom 166 in Zatlerjem 160 krogov.

IVAN MLAKAR

JUDO

Drugo mesto v Avstriji

MARIBOR — Judoisti Branika so prvič sodelovali na jubilejnem tradicionalnem turnirju v Avstriji v Braunau, kjer so v močni mednarodni konkurenci zabeležili drugo mesto za zmagovito domačo vrsto. Poleg judoistov Braunau so nastopili še ekipa Cur iz Švice, Brno iz ČSSR in mariborski Branik. Med posamezniki sta se na turnirju odlikovala tudi Branikovca Mithans in Sauperl.

Rezultati: Braunau : Branik 3:2, Branik : Brno 4:1, Branik : Cur 4:1, Cur : Brno 2:2, Braunau : Brno 4:1, Braunnau : Cur 4:0. Končni vrstni red: Braunnau, Branik, Cur, Brno.

SMUČANJE

V nedeljo — veleslalom pod Jalovcem

LJUBLJANA — Ker snežne razmere to dovoljujejo, bo v nedeljo napovedani veleslalom pod Jalovcem — s startom ob 10. uri. Organizatorji pa bodo pustili na start samo kategorizirane tekmovalce do 6. razreda pri članih in mladincih.

UTRINKI

SE VEDNO S ČOLNI — Boris Klavora, bivši večletni reprezentant v veslanju (četverec in osmerec) je sicer končal ekonomsko fakulteto, toda ko je po svetovnem prvenstvu odložil vesla, se je uvrstil med voznike taksija. Z veslači še vedno sodeluje in je postal tudi priložnostni prevoznik njihovih čolnov. V tej vlogi bo Boris Klavora spremljal naše veslače na mednarodno regato v Duisburg (15. junija).

RESTAVRACIJA ALI ... pa bom zapustil klub! Takšno zahtevo je postavil matičnemu klubu v Zadru košarkar Krešo Ćosić, ki ta čas igra za reprezentanco v Sofiji. Kot trdijo dopisniki s sofijskih kvalifikacij bi Ćosić rad dosegel, da bi mu klubska uprava omogočila odprtje restavracije v Zadru. V nasprotnem primeru bo zapustil klub in pristopil k splitski Jugoplastiki.

NA PRITISK NAVIJAČEV — Uprava NK Vojvodine je sklenila, da bo pozvala iz Švice Vujadina Boškova in ga spet ustoličila kot direktorja kluba, kar je bil pred dvema letoma, ko je Vojvodina osvojila prvo mesto. Do tega sklepa je prišlo po dolgotrajnem pritisku navijačev.

IVER DNEVA

40 let namiznega tenisa pri nas

Sombor bo 14. in 15. junija slavil nadvse popularen jubilej. Pred 40 leti so v tem vojvodinskem mestecu namreč ustanovili prvo namiznoteniško organizacijo v Jugoslaviji. Igra z belo žogico je v Jugoslaviji dosegla nesluten razvoj in velike mednarodne uspehe. Dolinar in Harangozo sta bila leta 1954 svetovna prvaka v parih, ekipa Jugoslavije in par V. Marković in Janez Teran pa evropski prvaki 1962. Letos pa so osvojili naslov evroskih prvakov Šurbek ter par Vecko — A. Stipančić. Toda to so le najpomembnejši uspehi! Na proslavi v Somboru bodo podelili zlate znake, plakete in druga priznanja najzaslužnejšim namiznoteniškim delavcem, razen tega pa bo tudi turnir najboljših jugoslovanskih mojstrov igre s celuloidno žogico.

Ob tem slavju pa ne gre pozabljati, da bodo kmalu lahko podoben jubilej slavili tudi v Murski Soboti, kjer je bilo prvo namiznoteniško središče v Sloveniji.

Teniški razgledi

MARIBOR — Mladinska teniška ekipa Branika je zmagala na pokalnem turnirju v Varaždinu, kjer je premagala domači Varteks in Medveščak iz Zagreba s po 4:3. Najuspešnejša igralka je bila državna prvakinja Pipanova, med mladinci pa je z odličnim odporom Kanotiju presenetil Košak.

CELJE — V nadaljevanje republiške teniške lige je domača ekipa dobila proti Novinarju iz Ljubljane 2:1. Jazbec je premagal Fugino 6:2, 6:1, par Godnik — Jazbec pa dvojico Fugina — Bergant 2:6, 6:1, 6:3, medtem ko je edino točko izgubil prof. Klemenc proti Bergantu 2:6, 3:6.

LJUBLJANA — Na prvenstvu TK Olimpija je prišlo do precejšnjih presenečenj. V četrtfinalu je Ogrin izločil dr. Dolečka 6:1, 6:4, Puchar pa je premagal Kocjana 6:1, 6:1. Prva četverica igra skupaj z Breskvarjem po sistemu »vsak z vsakim«, pri čemer je Puchar že dosegel dva poraza (z dr. Žerovcem 1:6, 1:6 in Skuljem 2:6, 2:6). Breskvar pa je premagal Ogrina 6:0 6:0.

LJUBLJANA — Mestna reprezentanca bo na mednarodnem turnirju Alpe-Adrla v Mariboru nastopila v naslednji postavi: Breskvar, Skulj, dr. Žerovec in Skuljeva.

TELOVADBA

Zastopstvo SRS za državno prvenstvo

LJUBLJANA, 30. maja. Juri bodo odpotovali v Beograd slovenski telovadci in telovadke, ki bodo v nedeljo sodelovali na državnem prvenstvu. V zveznem razredu bo iz SRS nastopil razen Cerarja, Brodnika, Kersnička, Vratiča, Srota in Kussla še Plestenjak. Zastopstvo za tekmovanje v I. razredu sestavljajo Nastran, Kutin in Živec (vsi N. dom) ter Šoštarič, Milkovič, Pajnik, Špendl in Teršek (vsi Mb. 2.), tekmoval bo tudi Sambolec (Sp. Šiška) ter člana trboveljskega Partizana Gričar in Krže. Od mladinccv prvega razreda bo nastopila kompletna vrsta mariborskega Železničarja ter Piletič (Mb C.).

Medtem ko bo imela Slovenija v Marienki Kovač edino zastopnico v zveznem razredu, pa bodo v I. razredu nastopile Vrtičeva iz Ptuja, Traunškova (N. d.) in Krničeva (Mb. 2.). Med mladinkami I. razreda se bodo potegovale za najvišja mesta telovadke Partizana Zelena jama (Lj): Perišičeva, Labovičeva, Müllerjeva itd., tekmovali pa bosta tudi Nežmah in Hlastec iz Kidričevega ter Simenčeva (Mb. 2.).

Državno prvenstvo bo nedvomno izredno zanimivo, ker je pričakovati ogorčeno borbo med olimpijskimi kandidati. Mednje se bosta vsekakor skušala vrniti Anić iz Zagreba in Vidović iz Zagreba. Trener državnih reprezentantk iz Beograda prof. Bajin pa je izjavil, da vlada med selektorji veliko zanimanje za nastop mladink Partizana Železna jama in še nekaterih drugih, najvec iz Vojvodine. Tudi Bajin je mnenja, da bo treba žensko reprezentanco do svetovnega prvenstva v Ljubljani pomladiti. Po njegovem mnenju bo treba zamenjati vsaj tri dosedanje reprezentantke, seveda če se bo sedaj v Beogradu izkazalo, da imamo primeren kader.

D. K.

PO DOMAČIH KRAJIH

Derbi za Duplje

DUPLJE — 19. kolo v ljubljanski conski rokometni ligi so rokometaši Dupelj premagali rokometaše Grosupelj s 17:15. Kot se ne ve, kdo bo prvak, je tudi težko napovedati, kdo bo izpadel.

Tekmovalna komisija — ljubljanske cone je pritožbo Radeč ugodno rešila in tako so zopet tretji, ker so dobili štiri točke nazaj ker pa rokometaši Krškega niso plačali kazni, zaradi prekrška na tekmi Krško — Šentvid je tekma Radeče — Krško registrirana s 5:0 brez borbe.

Rezultati: Duplje : Grosuplje 17:15 (7:11), Križe : Krmelj 17:8 (8:5), Kranj : Novo mesto 7:7 (1:3), Radeče : Krško 5:0 b. b., Šentvid : Hrastnik 19:13 (11:8), Medvode : Slovan B — ni rezultata.

Lestvica po 19. kolu:

Medvode	17	12	1	3	274:232 27
Kranj	17	12	1	3	309:215 25
Radeče	17	9	1	7	247:275 19
Duplje	17	8	2	7	285:269 18
Grosuplje	17	8	2	7	294:302 18
Šentvid	17	7	2	8	246:248 16
Krško	17	8	0	9	324:321 16
Hrastnik	17	6	4	7	236:267 14
Križe	17	5	3	9	244:255 13
N. mesto	17	5	3	9	256:311 13

J. K.

Odslej Touring klub TAM

Sklep občnega zbora AMD TAM Maribor

MARIBOR — Občni zbor AMD TAM iz Maribora je bil precej več kot samo običajno pretresanje dogodkov v minulem obdobju, na njem smo namreč prvič lahko slišali in se pobližje seznanili s celotnimi problemi, ki tarejo naša avto-moto društva. Na 18. letni skupščini v domu JLA so v poročilih številnim članom in gostom, med njimi je bil tudi podpredsednik AMZJ ing. Jakopić, lepo prikazali celotno dejavnost društva.

Od svoje ustanovitve do danes je društvo opravilo ogromno delo na področju šolanja novih voznikov, v svojih prostorih ob Ptujski cesti 40 je obratovalo pravo podjetje z vsemi gospodarsko uslužnostnimi servisi, pod društvenim birojem je tudi organiziran vsakonedeljski avtomobilski sejem rabljenih avtomobilov, lani pa je društvo prvič tudi resneje poseglo v turistično dejavnost s preurejeno poslovalnico na obmejnem prehodu v Šentilju. Dolgoročne investicije in krediti so pripeljali društvo v težak položaj. Zato bodo ukinili nekatere nerentabilne obrate, kot kleparskega in ličarskega, preuredili pa bodo modernizirani pralni mehanski servis.

Po dogovoru med društvi v severni Sloveniji se v tem društvu ukvarjajo izključno s speedwayem. Sedaj šteje ekipa kar deset dirkačev, pet starejših in pet novincev, ki bodo že letos prvič startali na državnem prvenstvu. V

Najti, svetovati, predlagati

Kam bomo šli na izlet? Kje bomo preživeli letni oddih? Včasih razmišljamo in velikokrat ne najdemo pravega odgovora. V tem kraju so cene previsoke, v onem nas spet moti neurejenost ali nam ne ustreza naravno okolje . . .

Ali lahko svetujemo? Ne domišljamo si, da bomo mogli dati odgovor vsem. Prizadevali pa si bomo opisati čim več turističnih krajev in poizkušali dati beralcem čim bolj verno sliko, ki naj jim pomaga pri odločitvi. To je osnovni namen turistične strani, ki jo objavljamo danes prvič in bo v prihodnje izhajala v našem listu vsak petek.

V sestavkih na tej strani pa bomo obravnavali tudi splošne probleme turizma. Bralcem bomo skušali prikazati zaokroženo podobo te gospodarske dejavnosti, ki postaja tudi pri nas čedalje bolj perspektivna.

Tudi dinar gre lahko na morje...

Turizem ni samo devizni dotok, ampak zelo močna dodatna konjunktura za vse gospodarstvo

MAKARSKA, maja. — Fantku ni bilo več kakor pet let. Vendar je s svojimi ročicami ploskal tako močno, da so ga začeli posnemati tudi odrasli, medtem ko je na obrazih lepih manekenk, ki sicer nosijo in razkazujejo modele hladno, kakor kamniti kipi iz grške mitologije, zasijal prijazen nasmeh. In tako se je po zaslugi dečka, ki si je poiskal zabavo po svoje, spremenila modna revija v prijeten zabavni večer.

Najbrž ne bi govoril o modni reviji in tudi o fantku ne, če ne bi ob vsem tem pomislil na nekaj drugega. Zakaj so priredili izdelovalci konfekcije modno revijo na Baškem polju pri Makarski prav 10. maja, se pravi v času, ko je tam zasedal zbor turističnih novinarjev Jugoslavije.

Odgovor na to vprašanje sem dobil pravzaprav šele nekaj dni kasneje, ko sem potoval po krajih južne Dalmacije. Številna trgovinska in industrijska podjetja odpirajo na tem področju svoje poslovalnice in svoje lokale, čeprav vedo, da v tem trenutku najbrž s svojo dejavnostjo v Dalmaciji ne bodo prišli do ustreznega dohodka. Ta podjetja pa gledajo daleč naprej. Vedo namreč, da je turizem zavzel ob Jadranu tolikšen obseg, da bo iz leta v leto pripeljal vse večje število turistov-potrošnikov, ki bodo prav gotovo tudi hvaležni kupci. Tudi prireditelji modne revije na Baškem polju pri Makarski so imeli podoben namen: prikazati vse tisto, kar so pripravili za trg, seznaniti javnost s svojimi izdelki. Če predstavljajo javnost novinarji, potem je tudi to eno od možnosti, da prodro na trg. Zadovoljni bodo že, če imajo najmanjši odstotek koristi od take prireditve.

Na zbor turističnih novinarjev pa niso prišli samo tekstilci. Tudi živilska industrija je bila tu in industrija alkoholnih pijač. Njihovi proizvodi so bili razstavljeni in vsak je imel priložnost, da jih tudi pokusi.

Samo razigrani deček me je spominjal na eno temnejših strani našega turističnega gospodarstva. Spominjal me je na tiste goste, ki si morajo organizirati zabavo sami, če se nočejo dolgočasiti.

Ena od gonilnih sil gospodarstva

O pomenu turizma na celotno jugoslovansko gospodarstvo je tekla beseda na zboru turističnih novinarjev Jugoslavije. Predsednik sekcije turističnih novinarjev Srbije Stevan Tasić je v uvodnem referatu dejal, da turizem ni samo devizni dotok, ampak izredno močna dodatna konjuktura za vse gospodastvo in za prodajo blaga, ki ga s klasičnim izvozom ne bi mogli prodati v tujini. Turizem je močan dodatni trg in velika možnost za zaposlitev.

Strokovnjaki so izračunali, da je za 100.000 prenočitev potrebnih 30 vagonov živil. Od 100 starih dinarjev, iztrženih v gostinstvu, jih 29 dobi živilska industrija. Približno 70% skupnega prometa združenih proizvajalcev in trgovcev (kakih 60 podjetij) napravijo z opremljanjem turističnih objektov. Tu je mišljena elektroindustrija, industrija opreme, tekstila, posode, jedilnega pribora, radijskih sprejemnikov, telefonskih aparatov in naprav, signalnih in zaščitnih naprav. Nekateri ekonomisti celo menijo, da je prav živahna gradnja gostinskih in turističnih objektov v zadnjem času zavrla krizo jugoslovanskega gradbeništva. Turizem je omogočil znatno zaposlitev delovne sile in nekoliko spremenil celo tok gibanja prebivalstva, ki je prej bežalo v mesta in v velika industrijska središča, zdaj pa se vrača iz mest v turistične kraje.

Ali je po vsem tem še težko razumeti, zakaj industrija, ki lahko proda le količkaj blaga v turističnem prometu, ne zamudi nobene priložnosti, da pokaže svoje izdelke?

Odgovorne naloge

Brž ko je turizem zavzel tolikšen obseg v našem nacionalnem gospodarstvu, je jasno, da so se tudi novinarji, ki se ukvarjajo s to problematiko, znašli pred zelo odgovorno nalogo. Spremljanje in obravnavanje vseh procesov, ki se dogajajo na tem področju, zahteva temeljito in poglobljeno zanje, ki mora biti daleč od vsake improvizacije. Kolikšno vlogo pripisujejo obravnavanju turistične problematike v tisku tudi naši največji organi, označuje med drugim tudi dejstvo, da so se zbora na Baškem polju udeležili v imenu ZIS predsednik zveznega komiteja za turizem Velizar Skerović, članica IS Hrvatske Milka Kufrin, predstavniki Turistične zveze Jugoslavije, predstavnik številnih občin in drugi.

Velizar Skerović se je v svojem govoru zavzel za hitrejši proces integracije v turizmu. Pri tem ni mislil samo na poslovno sodelovanje in združevanje v gostinstvu, ampak predvsem na povezovanje med gostinskimi podjetji, trgovino, prevozniki in proizvajalci hrane in drugega materiala.

Izjava italijanskega gosta

Zbora v Makarski se je udežil tudi podpredsednik združenja italijanskega turističnega tiska (USTI), Giorgio Chiarelli, ki je dejal, da bi bilo potrebno in koristno tesnejše sodelovanje med jugoslovanskimi in italijanskimi turističnimi novinarji, kakor tudi med turističnimi delavci obeh držav. Med odmorom sva ga z dopisnikom RTV Ljubljana Slavkom Tiranom zaprosila, naj svojo misel nekoliko bolj podrobno razloži.

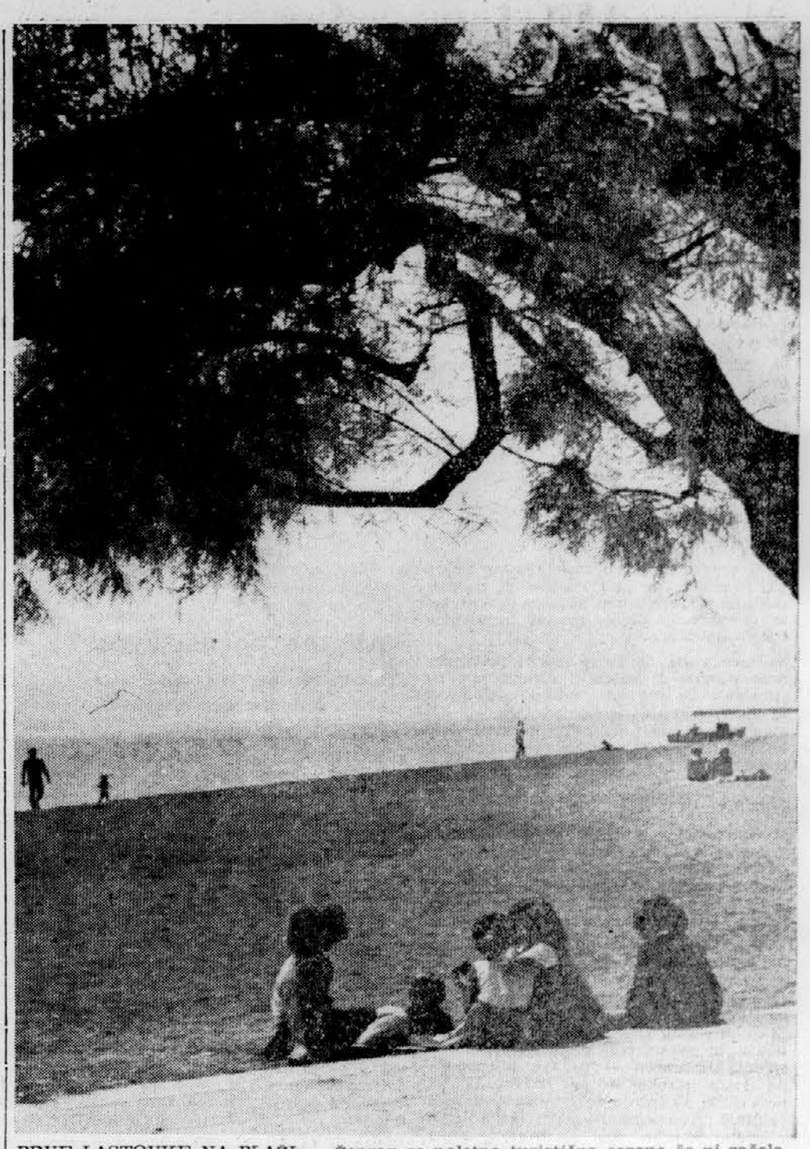
Najini želji se je ljubeznivo odzval in dejal, da lahko jugoslovanski in italijanski turistični novinarji koristno sodelujejo v proučevanju skupne akcije za enotno turistično politiko na Jadranu. Ne smemo pozabiti, da Jadransko morje povezuje obe državi in da imamo zato skupne interese. Še več: živimo v času, ko bo letalski promet povzročil revolucijo v današnjem turizmu, ko bodo nadzvočna letala lahko prizeljala v kratkem času veliko število turistov iz oddaljenih dežel. Zato bo potrebno združiti območje vsega Sredozemlja in tu je možnost za čim globljo integracijo. Jugoslavija in Italija, ki se jima bodo lahko pridružile tudi druge države, bi se mogli dogovoriti za skupen nastop na turističnem trgu na primer v Ameriki, Skandinaviji in drugod.

Italijanski gost je imel najbrž prav. Dejstvo je namreč, da razmišljajo drugod po svetu že o integraciji med državami, mi pa šele med posameznimi podjetji in občinami. Ali ne bi kazalo razmisliti o tem, da bomo zamudili vlak, če bomo preveč oklevali.

NIKO ISAJEVIČ

Kako pridemo na otoke?

Edina otoka, ki imata mostova, sta Murter pred Šibenikom in Čiovo pod Trogirjem, gradijo pa velikanski most čez 180 m širok preliv med celino in otokom Pagom. Most bo zgrajen baje do konca letošnjega leta. Cres, na katerem bo še pred sezono končana modernizacija ceste Porozine—Veli Lošinj, bo imel dva trajekta: z Reke do Porozine in z Rabca do Porozine (dokler cesta še ni zgrajena vozi trajekt le med Rabcem in Cresom. Otok Krk ima dva trajekta: iz Črišnjeve (pri Kraljevici) do Voza in iz Crikvenice v Šilo. Otok Rab ima trajekt iz Jablanca (ta je občinski in njegov vozni red ni v seznamu »Jadrolinije«). Iz Jablanca pelje trajekt do paške Stare Novalje, iz Karlobaga pa do mesta Paga. Ob mostu, ki je še v gradnji (celina—Pag) pelje trajekt mimo ožine. Na južnem delu Jadrana je trajektov manj. Imajo ga le na Braču (Split—Supetar), Hvaru (Drivenik—Sućuraj) in na Korčuli (Orebić—Korčula). Razen tega imamo še trajekt med Pločami in mestom Trpanj na Pelješcu. Vozni red je dokaj negotov, kljub trditvam, da drži; posebno v sezoni, ko bodo trajekti vozili neprekinjeno, a po vsem sodeč ne bodo pred njimi nič manjše vrste kakor lani . . .

PRVE LASTOVKE NA PLAŽI — Čeprav se poletna turistična sezona še ni začela, so se na plažah južnega Jadrana že pojavili prvi kopalci. Morje sicer še ni tako toplo kot poleti, zato pa sonce že kar močno greje in kdor bo želel dobiti rjavo polt, bo kar hitro zagorel. Kljub sončnemu in suhemu vremenu pa je turistov v naših obmorskih krajih še zelo malo, kar je videti tudi na našem posnetku, ki smo ga napravili v Omišu. Če bi fotografirali tole plažo poleti, bi se na njej trlo kopalcev, ki prihajajo v to mesto kljub dimu iz bližnje cementarne. Sicer pa turistični delavci v Omišu zatrjujejo, da oblaki dima gostov ne motijo preveč, ker poleti običajno piha tako imenovani maestral, ki odnaša nesnago drugam. Verjetno pa je, da jim bo uspelo prestaviti cementarno drugam in takrat bo postal Omiš eno najbolj privlačnih turističnih središč na srednjem Jadranu.

Foto: Niko Isajević

Še pozabljena Logarska!

Zgornja Savinjska dolina čaka na svoje drugo turistično rojstvo

MOZIRJE, maja. — Pred tednom so savinjski turistični delavci povabili pod svoje vršace skupino novinarjev ne le iz Slovenije, temveč tudi iz drugih republik. Tema razgovora je bila zelo raznolika, vendar lahko vse skupaj resumiram v dveh točkah: »vertikalna mehanizacija« — ali po domače žičnica — na Golte ter — razmišljanja o »drugem rojstvu« tujskega prometa v Zgornji Savinjski dolini.

Žičnica na Golte (Mozirske planine) postaja resničnost! Na gradbišču pri Mozirju, kjer tečejo dela zares s polno paro, izjavljajo, da je prav te dni bilo najtežje »poglavje« gradnje za njimi in da je načrt — žičnica bo odprta do letošnjega dneva republike — povsem realen.

Zimska sezona na tej planini traja najmanj 100 dni na leto. Tudi poleti in v drugih letnih časih je planina prijetno rekreacijsko področje. Spodnja postaja žičnice ni predaleč od velikih mestnih središč (Celje, Maribor, Ljubljana itd). Žičnico gradi celjski »Izletnik« z inozemskim kreditom (tvrdka Cereti Talfoni iz Milana). Žičnica bo veljala poldrugo milijardo S dinarjev.

Na žičnici bosta vozili dve veliki gondoli. V njih bo prostora za po 65 ljudi. Prav ta številka je zelo spodbudna! Ob zgornji postaji bo še sistem sedežnic; smučišč za vse okuse je okrog 170 ha. Na vrhu bodo zgradili hotel B kategorije s 60 posteljami in osem počitniških domov, skupaj bo na vrhu okrog 300 postelj.

Žičnica pa je le eno izmed poglavij tujskega prometa v Zgornji Savinjski dolini. Na tem področju je sedaj na voljo okrog 2000 postelj v redkih hotelih (Rinka, Turist) in gostilnah, v planinskih in počitniških domovih ter pri številnejših zasebnikih.

Pred vojno je bila Zgornja Savinjska dolina pomemben tujskoprometni eldorado. Sele sedaj se vračajo oziroma bi se radi vrnili k »stari slavi«. Zavedajo se — prav vsi činitelji v tem lepem svetu — da je na primer vaški turizem ena izmed najpomembnejših dejavnosti, le vrsta ovir (izven doline) zavira razmah te gospodarske panoge, ki je dolini tudi sicer zelo zelo potrebna.

Velika nadloga za dolino je slaba cesta (ozka, makadamska) v Logarsko dolino. Ob Savinji sedaj gradijo, cesta bo letos prenovljena in asfaltirana do Luč. Asfaltirali bodo tudi cesto po Logarski dolini, kjer bo letos 4. avgusta veliki planinski tabor v počastitev 75. obletnice slovenskega planinstva. Nemodernizirane bo letos ostalo le še 14 km ceste med Lučami in Logarsko!

Veliko je na tem področju tudi gozdnih cest, ki pa so še vse premalo znane (Matkov kot itd). Vojaki pravkar grade zelo pomembno turistično cesto pod Olševo, s Koroškega do Matkovega kota. Še vedno je tudi odprto prastaro vprašanje o gradnji nekaj kilometrov ceste med dolino Črne nad Kamnikom ter dolino Podvolovljek. Ta cesta bi bistveno približala Logarsko dolino Ljubljani.

D. K.

Dubrovnik skoraj zaseden

DUBROVNIK, maja. — Skoraj vsi hoteli v Dubrovniku so letos že zasedeni. Kakor smo izvedeli na občinski turistični zvezi v Dubrovniku, je zdaj v tem mestu približno 2500 gostov, večinoma tujcev. Zanimivo je, da so najbolj zasedeni prav najdražji hoteli v tem mestu, na primer Excelsior in Argentina. »Nižji« hoteli in zasebne sobe so bolj prazni.

Voda je in ni . . .

KORČULA, maja. — Na Korčuli in tudi na drugih jadranskih otokih je zaradi dolgotrajne suše močno pomanjkanje vode, tako da jo morajo dovažati z ladjami. Vendar si turistični in gostinski delavci močno prizadevajo, da gostje ne bi občutili suše. V hotelih je vode vedno dovolj.

merx
KAVA
užitek

ČRTA PREKO GOZDOV — Iz okolice Mozirja bo — kakor obljubljajo — letos, 29. novembra odpeljala velika gondola prvih 65 smučarjev na Golte. Dela na gradbišču tečejo s polno paro!

Foto: Drago Kralj

Po čem je Slovenija? Ob Savinji

Penzioni v krajih ob Zgornji Savinji so razmeroma zelo nizki. V Mozirju znaša penzion v hotelu (v sezoni) 3000 dinarjev; za tiste, ki bi stanovali v počitniških hišicah, pa 2800 din. Podoben in celo še nekoliko nižji je penzion v gostilni v Gornjem gradu, nič drugače v »Rinki«, v »Planinki« itd. Pri zasebnikih so sobe v sezoni največ po 1300 dinarjev (I. kategorija!). Kombinirani penzioni v posameznih vaseh (hrana v gostilni ali restavraciji, spanje zasebno) so med 2300 in 2500. Kam pisati za rezervacijo? Turistična društva Mozirje, Luče, Ljubno, Solčava ali Gornji grad. Lahko pa tudi »Turist«, Mozirje ali »Rinka«, Solčava (dom celjskih cinkarnarjev).

Magistrala dveh romantičnih sotesk

Kdor potuje na obale južnega Jadrana, naj nikakor ne pozabi na bosansko-hercegovsko transverzalo

SARAJEVO, maja. Imamo cestno hrbtenico od severa do juga države, imamo tudi »veliko« cesto ob samem morju. Naj sta obe taki ali drugačni, deležni vseh pomislekov in kritike, pa vendarle — sta. Toda velika pomanjkljivost našega cestnega sistema so ceste, ki (ne) povezujejo obe omenjeni — če hočete — magistrali. Če želite potovati na morje, imate na voljo kaj malo zares dobrih in moderniziranih smeri. Zvezi med Ljubljano in Reko ter Zagrebom in Reko sta le obrobni, zveze med Zagrebom in Hrvatskim primorjem so še v gradnji, Beograd ima le »začete« sodobne zveze z Dubrovnikom in Črno goro, »manjkajo« še desetine kilometrov . . .

Edina »transjugoslovanska« cesta je pravzaprav tista, ki prečka Bosno v smeri Okučani — Banja Luka — Jajce — Travnik — mimo Sarajeva — Mostar — Metković — Opuzen. To je edina cesta proti morju, ki je v celoti asfaltirana, ne pa v celoti modernizirana ali celo kvalitetna. Kljub temu pa je ta 460 km dolga cesta čez Bosno in Hercegovino ena najpomembnejših naših turističnih poti; vsaj toliko pomembna, kakor cesta ob Jadranu.

Cesti se pozna, da so jo gradili v raznih obdobjih, tako da je danes najlepši tisti odsek, ki je bil zgrajen predlanskim in lani (med Travnikom in Jajcem), najslabši pa je odsek med Sarajevom in Zenico.

Prav v tem letu so se v Bosni lotili modernizacije svojih cest, za kar so razpisali posojilo v celi republiki. S prvim zbranim denarjem, s fondi in krediti so se lotili najprej magistrale. Ko se danes vozimo po njej, naletimo tu in tam na gradbišča, predvsem to velja za odsek med Mostarjem in Sarajevom. Cesto povsod modernizirajo, pred Jablanico gradijo velik most (podobnega gradijo tudi čez Vrbas pri Jajcu!), cesto širijo ob Jablaničkem jezeru itd.

Cesta, ki med Opuzenom in Okučani sedemnajstkrat plane skozi predore, ki se dviga v ključih čez prelaze in se v usekih peha naprej skozi soteske, je v glavnem dokaj dobro prevozna. Upoštevati je treba zares vse prometne znake; od tistih, ki omejujejo hitrost do pretiranega minimuma, pa posebno do tistih, ki opozarjajo na padanje kamenja; posebno po nevihtah se je zgodilo nekaj, kar vsi pravijo, da je bilo nezaslišano. Hrvaško cestno nadzorstvo je cesto zaprlo, češ da je promet po njen nemogoč in nevaren. Šlo je za osem malih mostov, preko suhih in le redko mokrih rokavov Save. To so ozki mostovi, zvečine leseni in prav nič primerni za pravi avtomobilski promet.

Res, da je bil ukrep cestnega nadzorstva tako rekoč skoraj upravičen, vendar je bil »nož v hrbet« vsem prizadevanjem v Bosni, da bi svojo transverzalo prav letos do sezone usposobili za »veliki« promet in da bi svojo republiko še bolj odprli tako domačemu kakor tudi tujemu turističnemu prometu. Sele po intervencijah z »višjega mesta« je bila cesta »pogojno« odprta za lažja vozila (z omejitvami do 5 km na uro). Vse kaže, da so se Bosanci zaradi tega ujezili — seveda upravičeno — in da bodo nemara zgradili SR Hrvatski še tistih 12 km ceste . . .

Cesta je v zadnjem letu kar dobro opremljena, saj je na razdalji 460 km celih 22 bencinskih črpalk (ena je še v gradnji); najdaljši »odmor« med črpalkama je med Jajcem in Banjaluko (pičlih 70 km!). Motelov je manj (Buna, Pliva pri Jajcu), vendar so hoteli v vseh večjih krajih. Kampingov je malo, le tu in tam kakšen, a je veliko primernih lokacij za »divje« taborjenje.

Pokrajina je slikovita in zanimiva, saj je le soteska Vrbasa med Jajcem in Banjaluko dolga domala 7 km in spada med najbolj »divje« predele Jugoslavije, prav tako je zelo slikovita soteska Neretve med Mostarjem in Jablanico ter med Mostarjem in Metkovićem.

Cesta pelje skozi kraje, ki so zgodovinsko zelo zanimivi in naspoh slikoviti: beneški Opuzen, mrtvi Počitelj, izvir Bune pri Blagaju, vedno slikoviti Mostar, elektrarniška Jablanica,po tem Ilidža in seveda Sarajevo, ki je nekoliko proč od poti, a vendar ga bo redki popotnik zanemaril. Pa še izvir reke Bosne, slikoviti stari Travnik, prezanimivo Jajce in sosednje Plivsko jezero ter še Banjaluka.

Bosanska hercegovska transverzala je cesta, ki bo vsakomur v veselje in poduk, predvsem pa pride prav, da se z morja ne vračamo po isti poti.

DRAGO KRALJ

Končno nova cesta

PIRAN, maja. — V kratkem bodo odprli razširjeno in modernizirano cesto med Portorožem in Piranom. Po pogodbi z gradbenim podjetjem naj bi cesto odprli že jutri, 1. junija.

Na otoku Marka Pola

Ne vprašujte za rojstni list!

KORČULA, maja. — Čeprav mnogi zgodovinarji menijo, da je bil Marko Polo doma s Korčule, nimamo za tako mnenje nobenega verodostojnega dokaza. Kljub temu pa si lahko v Korčuli ogledamo ostanke rojstne hiše Marka Pola in ženska, ki ji moraš odšteti za ogled 50 par, ve povedati, da je bil veliki popotnik v tej hiši rojen; poslopje pa so morali pred tristo leti požgati zaradi kuge in zato so ostale od umetniško oblikovane stavbe le gole stene.

Tudi Korčulani sami nimajo enotnega mnenja o tem, če je bil Marko Polo v tej hiši res rojen. Vedo samo to, da je pripadalo poslopje nekoč družini s podobnim priimkom in po tem sklepajo, da je zagledal Marko Polo prav tam luč sveta.

Sicer pa jih zaradi te negotovosti nič kaj preveč ne boli glava. Brez posebnih predsodkov so dali biroju turističnega društva ime »Putnik Marko Polo« in v septembru organizirajo tudi dan Marka Pola. Za to prireditev imajo nekoliko bolj trdno osnovo: beneško ladjevje, ki se je 9. septembra 1298 spopadlo v veliki pomorski bitki pri Korčuli z Genovežani, je vodil Marko Polo. Benečani so bili v tej bitki premagani, Marko Polo je bil ujet in v genovskih zaporih je potem pisal spomine na svoja potovanja.

Naj bo kakorkoli že, uradno si Korčula lasti pravico rojstnega mesta prvega velikega popotnika v zgodovini, ki bi mu danes najbrž rekli veliki turist. Primerjava Marka Pola s sodobnim turistom je sicer nekoliko banalna. Prav nič nenavadnega pa ni, če izkoristijo njegovo ime in njegovo rojstno mesto za povečanje turističnega prometa. In prav v tem pogledu so napravili Korčulani šele prvi korak: označili so njegovo rojstno hišo, imenovali po njem turistični biro in organizirali enkrat na leto njegov dan. To je vse.

Spomnimo se samo, kako so znala druga mesta povzdigniti glas na račun svojih velikih rojakov. Salzburg razglašajo Avstrijci po vsem svetu kot Mozartovo mesto, Stratford živi ves v znamenju velikega Shakespearja in dansko mestece Odense je prava Meka častilcev H. C. Andersena. V teh mestih lahko vidiš in kupiš vse, kar je v zvezi z njihovimi znamenitimi možmi: njihova dela, kipce, slike spominke in celo kič.

V Korčuli nisem nikjer našel niti kipca niti slike Marka Pola. Nobenega spominka z njegovim imenom in še manj njegove spomine ali vsaj izvlečke iz teh spominov, ki bi jih lahko prodajali v več svetovnih jezikih. Na korčulskih ulicah namreč slišiš nemško, angleško, italijansko, švedsko in še kako drugo govorico.

Celo ostanki hiše Marka Pola so tako hedno urejeni, da se sprašuješ, čemu si jih pravzaprav prišel pogledat.

Namesto kipa ali slike Marka Pola stoji pred turističnim društvom nagačen šakal. Ni kaj reči. Tudi to je znamenitost Korčule in sosednjega polotoka Pelješca. Ljudsko izročilo pravi, da so pred kakimi štiristo leti odvezali pobalini nekemu kapitanu barko, ki je potem odplula na morje brez posadke. Kapitan se je jezen zapodil med razposajene fantiče, ki so se razbežali na vse strani. »Prekleti šakali,« je vzkliknil kapitan in to mu je dalo zamisel, da je s prihodnjega potovanja pripeljal na ladji dva mlada šakala. Spustil jih je na otok, kjer so se razmnožili in se razširili tako na Korčuli kot na polotoku Pelješcu.

V nobenem primeru pa ne moremo očitati Korčulanom, da niso znali predstaviti in popularizirati svojega otoka in svojega mesta s svojevrstno Moreško. Strokovnjaki menijo, da se je ta ples udomačil na otoku kot rezultat burne zgodovine in stikov z različnimi narodi na vzhodu in na zahodu. Iz leta v leto, iz generacije v generacijo so jo vedno izvajali 27. julija. Ta dan je ostal še danes v veljavi kot glavni dan za uprizoritev Moreške, vendar pa so zadevo zaradi turistov znatno razširili. Letos bodo na primer uprizorili Moreško petnajstkrat, in sicer razen v marcu, aprilu in maju še 2., 14. in 18. junija, 8. in 27. julija, 9., 19. in 30. avgusta, 13. in 23. septembra in 7. oktobra. Oktobrska uprizoritev in prva uprizoritev v juniju sta zaključeni za posebne skupine.

Za tiste, ki ne poznajo vsebine, naj na kratko povem, da se začne Moreška s prihodom Črnega kralja, ki pripelje deklico Bulo, ukradeno na dvoru Rdečega kralja. Po krajšem pregovarjanju med obema kraljema prideta dve skupini oboroženih vojakov. Kasneje se obe vojski s kraljema na čelu spopadeta in v plesnem ritmu uprizarjata vojskovanje. Po četrtem plesu prosi Bula oba kralja, naj se nehata vojskovati. Njune prošnje ne uslišita in boj se nadaljuje. Po sedmem plesu prizna Črni kralj svoj poraz in vrne deklico Rdečemu kralju.

Korčulani ne nastapajo z Moreško samo na otoku. Z njo so nastopili že v mnogih mestih doma in v tujini, tako n. pr. v ZDA, Franciji, Veliki Britaniji in drugod. Veliko je turistov, ki pridejo na otok prav zaradi tega plesa, ki je res svojevrstno doživetje.

N. I.

OBIŠČITE

V Ljubljani

SAMI IZBERITE LOKAL

V HOTELU SLON Ljubljana, Titova 10

Hotel, kavarna, klasična restavracija, narodna restavracija »Klet Slon«, slaščičarna, bife in bar.

Vsak dan igrajo zabavni orkestri v kavarni ILIJAS „IVO“ v kletni restavraciji ERNO BARANJA in v baru JOŽE KELBL in pevka METKA STOK.

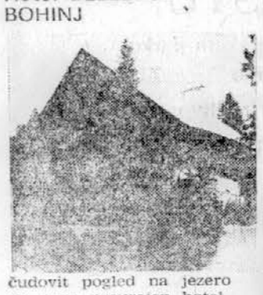
ARTISTI V BARU SLON za maj

Orientalska plesalka BEBA SALEM
Italijanski iluzionist CHIGI

Plesalka striptease PEGY in ZITA V narodni restavraciji »KLET SLON« strežemo slovenske in jugoslovanske specialitete v tipičnih kmečkih posodah

Na Gorenjskem

Hotel BELLEVUE BOHINJ

čudovit pogled na jezero
na novo preurejen hotel
sobe s kopalnicami in WC
centralno ogrevane
terase za sončenje
odlična kuhinja, izbrane pijače
ribolov v jezeru in Savi
cena penziona do 42,00 Ndin za osebo
domačim gostom (Jugoslovanom) nudimo 15 % popust

Informacije in rezervacije: TRANSTURIST

»Hoteli Bohinj« tel. št. 76-138

HOTEL GRAD HRIB V PREDDVORU

vas vabi.
Penzionske storitve po nizkih cenah, za organizacijo seminarjev, za zaključne družbe, proslave in obletnice vam nudimo posebne prostore z odlično postrežbo.

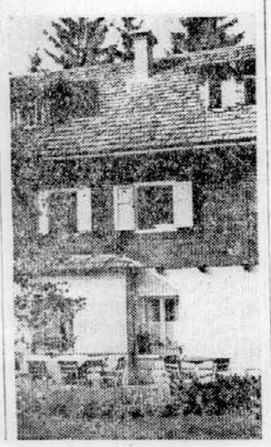
Novoporočenci, zaupajte nam pripravo slavnostnega kosila.

Ribolov v jezeru stalno odprt, dovolilnice in ribiški pribor dobite v hotelu.

Veslanje in kopanje.
Specialitete na žaru in ražnju.

IZLETNIŠKI DOM RIBNO – BLED

VAS VABI!

ŠLANDROV DOM V RADOVLJICI

leži na izredno lepi legi ob malem gozdičku za kopališčem.

Dohod z osebnimi avtomobili in avtobusi neposredno iz odcepa za Radovljico pred Radovljico iz smeri Ljubljane alj Jesenic.

Lepo opremljen dom je primeren za razne skupinske izlete, letovanje in za vse prehodne goste, ki želijo biti dobro postreženi s hrano in pijačo.

Dom je ponovno odprt za vse goste od 27. 4. dalje.

Dnevni penzion z dobro prehrano od 26.— ND dalje.

Se priporoča kolektiv

Na Primorskem

GORJANSKO PRI KOMNU zasebna gostilna PRI DANICI

Cenjenim gostom nudimo okusna jedila po naročilu, razne specialitete na žaru, domači pršut, kraški teran in druge zbrane pijače vseh vrst.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

V Pomurju

V MURSKI SOBOTI GOSTINSKO PODJETJE ZVEZDA

Hrana po naročilu gostov — prenočišča priskrbljena. Priporočamo se z vsemi svojimi obrati. **Obiščite** toplice v Moravcih — samo 6 km oddaljene iz Sobote — cesta asfaltirana — obrat odprt vse leto. Priskrbljeno za topla in hladna jedila. V sredo, soboto in nedeljo plesna glasba — postrežba solidna.

VREME

Do konca tedna bo še precej nestalno vreme s krajevnimi plohami. Temperature se ne bodo bistveno spremenile.

Gostinsko podjetje »CENTRAL« Hotel B kategorije »DIANA« Murska Sobota

Kavarna, restavracija, slaščičarna, bife, 40 sob od teh 24 z eno posteljo s kopalnicami in telefon. Prvovrstna ciganska godba »BARANJA« igra vsak večer razen ponedeljka. Specialna prekmurska in internacionalna kuhinja. V neposredni bližini Radenci in Moravske Toplice. Menjalnica, turistični biro v hiši. Obiščite nas

V Kopru

Trgovsko podjetje »JESTVINA« KOPER

Restavracijo in trgovino na AVTOCAMPU pred vhodom v Izolo. Gostinske obrate RIBIČ in SIDRO ter gostišče na kopališču v Izoli.

Bogato založene delikatesne trgovine v Čevljarski ulici, na Belvederju v Kopru in na glavnem trgu v Izoli. Zelo poznane SAMOPOSTREŽNE trgovine na Titovem trgu v Kopru, v Ankaranu, v Izoli novo SAMOPOSTREŽNO trgovino z bifejem v zgornji Semedeli.

Vse druge klasične trgovine, ki so vedno bogato založene s prvovrstnimi izdelki po konkurenčnih cenah. Obiščite tudi zelo poznani VINOTOČ v Piranu

Obnovljeno zasebno gostišče »PRI ECIJU«

vam nudi vedno sveže ribe pripravljene po vaši želji, vselej tople malice vseh vrst, kompletna kosila in večerje.

Pristna istrska vina ter druge alkoholne in brezalkoholne pijače. Cene konkurenčne. Prepričajte se.

Na Štajerskem

V ILIRSKI BISTRICI VAM »ILIRIJA«

Trgovsko podjetje

ILIRSKA BISTRICA

z obrati:

hotel ZMAGA, restavracija SOČA, kavarna TURIST, gostilna TRIGLAV, gostilna KOLODVOR postreže z okusnimi mednarodnimi in kiasičnimi jedili vseh vrst, specialitetami — piščanci, kraškim pršutom, čevapčiči in drugimi vrstami mesa na žaru, postrvi ter alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami. Lepi vrtovi in parkirni prostori.

Če se boste mudili v Ilirski Bistrici ne pozabite obiskati dobro založeno poslovalnico MARKET IN SAMOPOSTREŽBO v Cankarjevi ulici, kjer boste kot v poslovalnici PODGRAD postreženi z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami in hladnimi jedili. Za obisk se toplo priporočamo.

V SLOVENSKIH GORICAH PRI LENARTU GOSTIŠČE ČRNI LES

tik ob asfaltirani cesti Maribor–Gornja Radgona—Murska Sobota. V soboto in nedeljo odprto vso noč. Ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila — meso iz tunke. Postrežba solidna, cene konkurenčne. Vabljeni!

V Piranu

ZASEBNO GOSTIŠČE PAVEL na plaži

Postregli vas bodo s toplimi jedili vseh vrst po naročilu. Vedno sveže ribje specialitete. Domača istrška in ostala zbrana vina. Skupinam nudijo znaten popust.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

GOSTILNA »ŠOFER« – ŽBOGAR ŽARKO

Piran, Trubarjeva ulica 40, nudi turistom, prehodnim in drugim gostom, kvalitetne gostinske storitve. Domača kuhinja, topla in hladna jedila, razne specialitete, morske ribe, kraški pršut, razni siri itd., prvorazredna domača vina alkoholne in brezalkoholne pijače.

Sprejema izletniške skupine na zakuske, abonente — turiste na hrano, s predprijavo poseben popoust. Gostišče je obnovljeno, v sredini mesta Pirana, 100 korakov od obale in kopališča, kvalitetne gostinske storitve — nizke cene in solidna postrežba. Obiščite nas in prepričali se boste. Vljudno vabljeni!

Na Dolenjskem

HOTEL »POLŽEVO« VIŠNJA GORA

10 km od Grosuplja, vam nudi lep oddih, cene zmerne, jedača in pijača na izbiro. Solidna postrežba. **Vsako soboto ples, igrajo »Veseli fantje«.** Prenočišča udobna, v sobah topla in mrzla voda. Centralno ogrevanje. Pridite, ne boste razočarani.

Turistične informacije

Gorenjska

V **Bohinju** je zaseden Mladinski dom. Drugi hoteli niso posinli poročil. V zasebnih turističnih sobah je dovolj prostora. Cesta med Bledom in Bohinjem je zarpta od Soteske do Bohinjske Bistrice. Promet je preusmerjen čez Pokljuko. Avtobusi vozijo z Blejske strani samo do Bohinjske Bele, od tu pa morajo potniki čakati na redni vlak. Ob Bohinjskem jezeru so odprli okrepčevalnico ki ima na razpolago topla in mrzla jedila. Za šolske skupine pripravljajo tudi enolončnice. Na **Bledu** je dovolj prostora v hotelih in v zasebnih sobah. V **Ratečah** je dovolj prostora v zasebnih sobah, prostor je tudi v domu v **Planici.** Na **Jesenicah** in v okolici je povsod še prostor. V **Tržiču, Podljubelju** in na **Ljubelju** je še prostor. Dovolj prostora je v Domu na **Kofcah,** Domu **pod Storžičem,** na **Zelenici, Dobrči** in **Križki gori. Koči** na Dobrči in Križki gori sta odprti samo ob sobotah in nedeljah. V **Škofji Loki** je prostor v hotelu Krona in v zasebnih sobah. Nekaj prostora je tudi v planinskem domu na **Lubniku** in v Loški koči na **Starem vrhu.** V **Poljanski** in **Selški dolini** je povsod dovolj prostora. Prostor je tudi v Litostrojskem domu na **Soriški planini.**

PRIREDITVE:

Na Bledu bo 5. junija nastopila v Festivalni dvorani Folklorna skupina »France Marolt«. Na Jesenicah bodo imeli od ponedeljka 3. junija do sobote 8. junija XI. srečanje dramskih skupin Slovenije. Vse predstave bodo v gledališču Tone Cufar.

Primorska in Goriška:

V **Kopru** je dovolj prostora v vseh hotelih in zasebnih sobah. V **Novi Gorici, Ajdovščini, Tolminu Kobaridu** in **Trenti** je povsod dovolj prostih postelj. Hotel Orel v Trenti nudi domačim gostom dnevni penzion za 25 Ndin. V **Bovcu** je zaseden Alp hotel, dovolj prostora pa je pri zasebnikih in v hotelih Kanin in Golobar. V **Idriji** je nekaj prostora v hotelu Nanos. Prostor je v planinskem domu Rudar na **Vojskem** in pri zasebnikih v **Cerknem.**

PRIREDITVE:

V Bukovici pri Novi Gorici bo v nedeljo 2. junija popoldne tradicionalno obmejno srečanje prebivalcev z obeh strani meje. V Bovcu bo v okviru poletnih prireditev nastopil v petek 31. maja goriški oktet. V nedeljo 2. junija bodo imeli partizanski pohod na Idrijske Krnice in Jelenk.

Ljubljana z okolico

V **Ljubljani** sta zasedena hotel Ilirija in Zvezni center za gradbene inštruktorje. Hotel Turist bo zaseden 31. maja in 1 junija. V drugih hotelih je še nekaj prostora Dovolj prostora je v **Rakovem Skocjanu, Cerknici** in okolici.

PRIREDITVE:

V Ljubljani bodo 3. junija odprli v Križankah XVI. poletne kulturne prireditve. V Narodni galeriji v Ljubljani je odprta stalna zbirka del arh. Jožeta Plečnika.

Dolenjska:

V **Novem mestu** je dovolj prostora v obeh hotelih. Prostor je v **Krškem, Metliki, Črnomlju, Trebnjem** in na **Otočcu.** V **Dolenjskih Toplicah** je dovolj prostora; v soboto in nedeljo bo odprt tudi olimpijski bazen. V **Šmarjeških Toplicah** je zaprto zdravilišče, odprta pa sta oba bazena in restavracija. V **Čateških Toplicah** je zasedeno zdravilišče; nekaj prostora je samo v depandansi, vendar priporočajo rezervacije. Oba bazena sta odprta. V planinskih domovih na **Lisci, Bohorju, Frati, Mirni gori in Miklavžu** je dovolj prostora. Gospodična na Gorjancih bo v nedeljo zasedena.

PRIREDITVE:

V Črnomlju bodo imeli 1. in 2. junija »Jurjevanje«.

Štajerska:

V **Celju** priporočajo rezervacije za oba hotela. Prav tako priporočajo rezervacije za hotel Paka v **Velenju.** V **Mariboru** je dovolj prostora v vseh hotelih. Na Mariborskem Pohorju je zasedena Ruška koča. Hotel Bellevue bo zaseden 31. maja in od 3. do 5. junija. Pajkov dom bo zaseden do 2. junija, Mariborska koča bo zasedena 1. junija. V drugih domovih je še dovolj prostora. Prostor je v **Lovrencu na Pohorju,** na gradu **Slatenberg,** v **Lenartu** v **Slovenskih Goricah** v Slovenski Bistrici in v **Ptuju.** Odprti so kopalni bazeni v Rimskih Toplicah (razen ob ponedeljkih), v Laškem in na Dobrni.

PRIREDITVE:

V Celju bodo imeli 1. junija v Kladivarjevi dvorani zabavno glasbeno prireditev pod naslovom »Iz kraja v kraj«. Ista prireditev bo v nedeljo v Velenju. Poje Ivica Serfezi. V muzeju revolucije v Celju bo od 31. maja do 15. junija odprta razstava »Slovenski pregnanci v Srbiji od 1941 do 1945«. Ob Mariborskem jezeru bodo imeli 2. junija III. turistični piknik. V razstavnem salonu Rotovž v Mariboru je odprta razstava slikarskih in grafičnih del Romana Ukmarja iz Trsta.

Koroška:

V **Slovenj Gradcu** je prostor v obeh hotelih. V hoteiu Rimski vrelec pri **Ravnah na Koroškem** in v Smučarski koči je dovolj prostora. V **Črni na Koroškem** je dovolj prostora v hotelu Planinka. Prostor je tudi v planinskem domu na **Smrekovcu.** Dovolj prostora je v **Mežici, Dravogradu, Radljah ob Dravi, Ribnici, Vuzenici in Muti.**

Pomurje

V **Murski Soboti** je prostor v vseh treh hotelih. V **Radencih** je dovolj prostora v zasebnih turističnih sobah, medtem ko ima zdravilišče nekaj prostora samo za prehodne goste; letoviško naselje je zasedeno. V **Moravskih Toplicah** je dovolj prostora pri zasebnikih, letoviško naselje pa je zasedeno. Dovolj prostora je v Domu na Goriščem v **Gornjih Petrovcih,** v **Ljutomeru, Radgoni** in **Lendavi.** Voda v bazenu v Moravskih Toplicah ima 38° C, v Radencih pa 23° C.

PRIREDITVE:

V nedeljo 2. junija zvečer bodo imeli v kavarni v Radencih večer operetnih melodij. Nastopili bodo znani pevci iz Graza.

Sprejmemo V NAJEM **primerno klet, ali hladno skladišče,** velikost nad 80 m² dostop s kamionom in prikolico. Ljubljana z bližnjo okolico. Ponudba pod »Takoj«. 5238

OGLAŠUJTE V DELU

PRIDITE V TRST!

ZA NAŠE ODLIČNE IZDELKE Z GARANCIJO SMO PRIPRAVILI ZA VAS IZREDNE CENE:

RADIO TRANSISTOR	5.000 lir
FEN (namizni)	2.000 lir
GRAMOFON ZA AVTO ...	10.000 lir
AVTORADIO »BLAUPUNKT« Z MONTAŽO .	35.000 lir
APARAT ZA POLNJENJE AKUMULATORJEV	6.600 lir

RADIO TREVISAN di M. SKORIC
TRST, Corso Italia 10 (center)

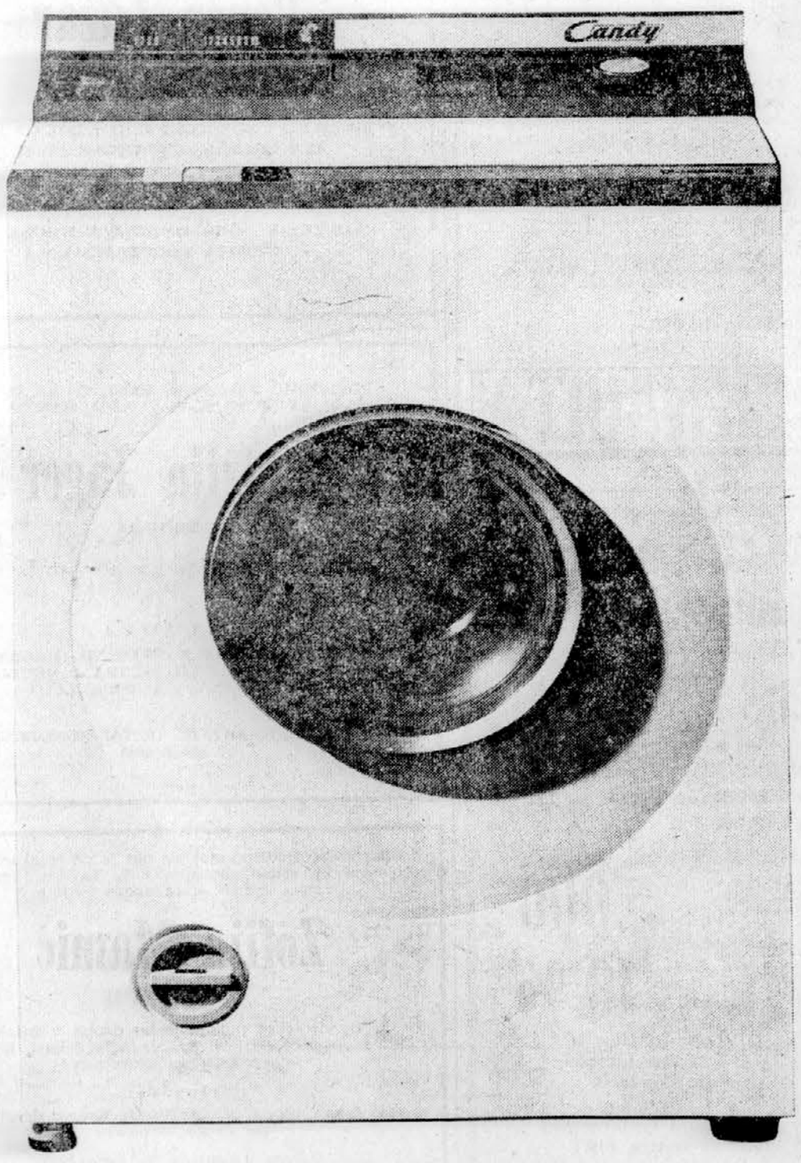
NOVO!

Candy

SUPERAUTOMATIC 68

STROJ, KI JE DOSEGEL POPOLNOST

Se boste zadovoljili samo z opranim in belim perilom?
Lahko dosežete še mnogo več: perilo popolne lepote.

TRETJI PREDAL SKRIVA SKRIVNOST POPOLNEGA PRANJA.

VANJ LAHKO DASTE PARFUM, KI BO DAL PRIJETEN VONJ VAŠEMU PERILU.

Nekaj kapljic vašega parfuma v tem tretjem predalu in vsak kos perila bo dišal z vonjem, ki ga imate najrajši. Vaše perilo vam bo še bolj ljubo.

SREDSTVA, KI JIH LAHKO DODATE, DA BI BILO VAŠE PERILO POPOLNO OPRANO:

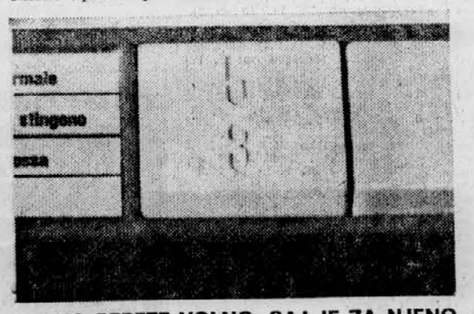
— sredstva za mehčanje, — vaše perilo bo bolj zračno in bolj sveže
— za dezinfekcijo — dezinficirajo
— za beljenje — dajo bleščečo belino
— škrob — za eleganco srajc
— sredstva za apreturo olajšujejo likanje
— antistatiki — odstranjujejo statično naelektrenost z umetnih vlaken in jih napravijo bolj odporne pred umazanijo

POTEM PA IMATE NA RAZPOLAGO DESET PROGRAMOV

Candy SA 68 prilagaja način pranja vrsti tkanine, ki jo pere, je popolnoma avtomatičen: Izberite potrebni program, stroj pa bo vse drugo že sam opravil: predpranje, pranje, izpiranje. Potem ko je stroj dobro ožel perilo, se ustavi suh in čist, pripravljen, da vam spet pomaga.

LAHKO PRIHRANITE! POMAGA VAM EKONOMIZATOR!

Kakor se spreminja količina perila (1—2—3—4—5 kg) tako se spreminja tudi nivo vode v stroju. Vendar ima Candy SA tipko 5/3, se pravi ekonomizator. Omogoča vam, da spremenite stroj za tri kilograme. To pa pomeni znaten prihranek vode, električne energije in detergenta. Ekonomizator je resnično tipka za prihranek.

LAHKO PERETE VOLNO, SAJ JE ZA NJENO PRANJE POSEBEN PROGRAM.

Zaradi posebnega programa bodo volneni predmeti oprani še s posebno skrbnostjo. Ko jih boste vzeli iz stroja bodo sveži, mehki, kot da bi jih pravkar kupili.

LAHKO PERETE TUDI TKANINE, KI JIH NE LIKAMO.

To so tkanine iz mešanih in naravnih vlaken, ki zahtevajo različne načine pranja. Candy SA 68 rešuje tudi ta problem in pere te tkanine popolno ter obdrži vse njihove lastnosti, zlasti pa poglavitno, da jim ni potrebno likanje.

LAHKO STE POPOLNOMA MIRNI. TO JE VAREN IN PRAKTIČEN STROJ

Popolnoma izolira električno omrežje, pa tudi takrat, če odpirate vratca ali na kakršenkoli drug način prihajate v stik z vlažnimi deli. Varnost je popolna. Ena samcata prilagodljiva nožica zadošča, da zagotovi popolno ravnotežje stroja. Ima tudi kolesa, kadar so potrebna.

Po želji ga lahko naročite tudi s prevoznim podnožjem. Med pranjem stoji stabilno na štirih nogah, ki zagotavljajo popolno ravnotežje.

LAHKO GA VKLJUČITE TUDI, KADAR VSI POČIVAJO.

IMA ELASTIČNO IN URAVNOVEŠENO PRITRJEN BOBEN.

To pa pomeni, da je Candy SA 68 popolnoma neslišen celo pri največji hitrosti centrifuge. Elastični podstavki preprečujejo premikanje stroja, varujejo ga pred vibracijo in dajejo stroju še eno garancijo za njegovo trajnost.

NE POZABITE TUDI NA VARNOSTNI FILTER.

Varuje motor električne črpalke in preprečuje morebitne zastoje. Zaradi posebne oblike zaustavlja gumbe, kovance in vse druge predmete, pa če so majhni kot igla, tako da jih lahko brez težav odstranite.

VSAK CANDY SA 68 IMA ZAŠČITNI ZNAK ITALIJANSKEGA INSTITUTA ZA PROUČEVANJE KVALITETE.

CANDY S.P.A. – BRUGHERIO (MILANO)

GENERALNI ZASTOPNIK tehno union LJUBLJANA, VOŠNJAKOVA 5 — TEL. 316-557, 312-415, 313-094.

KOMPAS DELO

Kompasov letni oddih 1968

KUPON št. 4

TURISTIČNA AGENCIJA KOMPAS JE POSKRBELA, DA BOSTE SVOJ LETNI ODDIH LAHKO PREŽIVELI KAR SE DA PRIJETNO. POTREBNO JE LE, DA SE ZGLASITE V ENI KOMPASOVIH POSLOVALNIC TER NAM SPOROČITE SVOJE ŽELJE IN PREDLOGE.

PRIPRAVILI SMO VAM LETOVANJA V NASLEDNJIH KRAJIH:

KUKLJICA — prijetno naselje na otoku Ugljanu z urejenim kopališčem ob borovem gozdičku

KAŠTEL GOMILICA — naselje z izredno ugodnimi klimatskimi prilikami

SUPETAR NA BRAČU — lepe peščene plaže, obkrožene z borovimi gozdovi

POSTIRA NA BRAČU — izredno lepe plaže obdane z gozdički

SALI — naselje na Dugem otoku, prostrane plaže z izredno ugodnim podnebjem

NOVALJA — na otoku Pagu, znana po številnih lepih plažah

GARDA — ob vzhodni obali največjega italijanskega jezera z izredno ugodnim podnebjem

RIMINI — slovito letovišče ob italijanski jadranski obali

Cene 8-dnevnega aranžmaja so od 366 do 495 Ndin. V ceni so vračunani vsi prevozi do letovišča in nazaj, kompletni penzion ter turistična taksa. Pošljite svoj naslov agenciji Kompas, Ljubljana, Titova cesta 12 in poslali vam bomo vse podrobnosti, ki vas zanimajo.

Uredništvo Dela in turistična agencija Kompas sta v zvezi z gornjim programom pripravila za bralce Dela tudi poseben nagradni razpis v treh serijah. Danes objavljamo četrti kupon druge serije. Do 7. junija bomo objavili 5 kuponov, ki jih skupaj nalepite na dopisnico in pošljite na Uredništvo Dela do 15. junija. 17. junija bomo izžrebali 8 srečnih dobitnikov, ki bodo zastonj letovali v Saliju. Tretja nagradna serija bo na vrsti julija za letovanje v Riminiju.

VSAK BRALEC DELA LAHKO PREŽIVI SVOJ LETNI ODDIH ZASTONJ!

FESTIVAL

Ponedeljek, 3. junija, ob 20. uri: SLAVNOSTNA OTVORITEV XVI. POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV v predverju Križank. Ob 20.30: v letnem gledališču: Adam: GISELLE, balet SNG Ljubljana. — V glavnih vlogah bosta kot gosta nastopila primabalerina Baleta Narodnog pozorišta iz Beograda VISNJA DJORDJEVIĆ in DUŠKO TRNINIC. Prodaja vstopnic dnevno od 10. do 13. in od 16. do 18.30 ter uro pred začetkom predstave v Plečnikovem paviljonu Križank. Rezervacije po tel.: 21-768.

Gledališče

DRAMA

Petek, 31. maja, ob 20. uri: Duras: CELE DNEVE V KROSNJAH DREVES. Abonma S in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 1. junija, ob 20. uri: Kozak: KONGRES. Izven abonmaja (zadnjikrat!). Vstopnice so v prodaji. Zadnja predstava »Kongresa« v sezoni.

MALA DRAMA (Stranski vhod — Igriška ulica)

Petek, 31. maja, ob 20. uri: V POČASTITEV TISOCLETJA NOSECNOSTI IN STOLETJA PRVE POMOCI. Izven abonmaja (prvikrat). Večer poezije — sodelujejo Bard Iucundus, Ferdinand Miklave, Denis Poniž, Matjaž Kocbek in Ivo Svetina. Vstopnice po 5 Ndin so v prodaji pri blagajni v Drami, pol ure pred začetkom pa pri vhodu v dvorano Male drame.

OPERA

Petek, 31. maja, ob 15. uri: Foerster: GORENJSKI SLAVČEK. Zaključena predstava za Osnovni šoli Ljubljana—Vič in Trnovo. V prodaji stojišča.

Sobota, 1. junija, ob 20. uri: Janaček: KATJA KABANOVA. Abonma P. Nekaj vstopnic je v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO Gledališka pasaža

Petek, 31. maja, ob 20. uri: P. Shaffer: ČRNA KOMEDIJA. Abonma Petek in izven. (Vstopnice tudi v prodaji)
Ob 20. uri: G. Strniša: SAMOROG. Sodelovanje na Sterijinem pozorju v Novem Sadu.

Sobota, 1. junija, ob 20. uri: P. Shaffer: ČRNA KOMEDIJA. Abonma Kolektiv D in izven. (Vstopnice tudi v prodaji)

VISOKO KVALITETNA SODOBNO EMBALIRANA

KAVA Special

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE MESTNI DOM

Sobota, 1. junija, ob 20. uri: Quentin—Bellak: NOGOMET. Drama. Red A in izven.

Nedelja, 2. junija, ob 16. uri: Držić: DUNDO MAROJE. Komedija. Izven.

Pionirski dom
Trg VII. kongresa ZKJ 1

ODDELEK ZA GLEDALISKO VZGOJO

Študentsko gledališče

Petek, 31. maja, ob 20. uri: Molière: NAMIŠLJENI BOLNIK — gostovanje v IDRIJI — v Rudniški dvorani.

MESTNO GLEDALIŠČE NOVA GORICA

Petek, 31. maja, ob 19.35: Andrej Jelačin: PREPIH. Prenos po televiziji.

Koncert

Akademija za glasbo priredi danes ob 18. uri v Lajovčevi dvorani, Gosposka 8/III. diplomski nastop mezzosopranistke Sabire Hajdarović. Na sporedu so dela Händla, Brahmsa, Ravela, Donizettija, Bartoka, Bjelinskija, Sivica in Masenagnija. Vstopnine ni. K

DREVI KONCERT SLOVENSKE FILHARMONIJE za RUMENI ABONMA. Spored: J. Chr. Bach — Simfonija »Lucio Silla«, Stravinski — Koncert za violino in orkester, Berlioz — Fantastična simfonija. Dirigent EDGARD DONEUX, solist DEJAN BRAVNIČAR. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA TOREK

4.30—8.00 DOBRO JUTRO! začetek oddaje in prva jutranja poročila — vmes ob 4.45 Informativna oddaja 5.00 Vremenska napoved — poročila — Dokler ne kupite časopisa — Dnevni koledar 5.30 Svetujemo vam — Vremenska napoved 5.45 Informativna oddaja 6.00 Jutranji radijski dnevnik — Napotki za turiste 6.30 Informativna oddaja 6.50 Danes za vas 7.00 Poročila, vremenska napoved in telesna vzgoja 7.25 Informativna oddaja 7.45 Informativna oddaja 8.00 Poročila — Naš današnji radijski in TV spored 8.08 Glasbena matineja pri Čajkovskem 8.55 Pionirski tednik 9.25 Prvi nastop moškega zbora iz Polzele — p. v. Vinka Rizmala 9.40 Iz glasbenih šol — Glasbena šola Vič-Rudnik 10.00 Dopoldanski radijski dnevnik 10.15 Pri vas doma 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste 11.20 Igramo za vas 12.00 Poročila — Na današnji dan 12.10 Igrata violinist Vladimir Škerlak in klarinetist Igor Karlin 12.30 Kmetijski nasveti — ing. Dušan Modic: Redčenje plodov v sadovnjakih 12.40 Iz kraja v kraj 13.00 Poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda 13.10 Obvestila in zabavna glasba 13.30 Priporočajo vam ... 14.00 Poročila 14.05 Iz arhiva lahke glasbe 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 14.35 Kreditna banka in hranilnica — Ljubljana 15.00 Popoldanski radijski dnevnik: poročila, komentarji, glose, vremenska napoved in obvestila 15.20 Turistični napotki 15.25 Glasbeni intermezzo 15.45 Kulturni globus 16.00 Vsak dan za vas 17.00 Poročila 17.05 Človek in zdravje 17.15 Koncert po željah poslušalcev 18.00 Poročila — Aktualnosti doma in po svetu 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi 18.45 Na mednarodnih križpotjih 19.00 Lahko noč, otroci! 19.10 Obvestila 19.15 Minute s pevcem Ladom Leskovarjem 19.25 Pet minut za EP 19.30 Večerni radijski dnevnik 20.00 Glasbeni cocktail 20.30 Slovenska zemlja v pesmi in besedi 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih 22.00 Poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan 22.10 Iz nove francoske glasbe 23.00 Poročila 23.05 Literarni nokturno 23.15 Konec oddaje.

TELEVIZIJA

9.40 TV V ŠOLI: Spomini na revolucijo — Naš turizem — Lastnosti radijskih valov — Slikarstvo gotike in renesanse (Zagreb)
14.50 TV V ŠOLI — ponovitev (Zagreb)
16.10 FILMI IZ PRODUKCIJE ZASTAVA FILMA (do 16.40) (Beograd)
17.50 POKOPALIŠČE — film iz serije Deček iz džungle (Ljubljana)
18.20 RAZGOVOR O GLASBI (Beograd)
19.05 ČLOVEK, ZNANOST IN PRO. IZVODNJA (Ljubljana)
19.35 Andrej Jelačin: PREPIH — oddaja iz cikla Salon za smeh (Ljubljana)
19.55 VIJAVAJA (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.45 CIKCAK (Ljubljana)
20.50 O NEKI ZABAVI IN GOSTIH — češki celovečerni film (Ljubljana)
22.05 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

Drugi spored:
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 II. SPORED ITALIJANSKE TV

Druge oddaje na kanalu 9
16.40 ALBANSKI TV PREGLED (Beograd)
17.10 POROČILA (Skopje)
17.20 VAŠA KRIŽANKA (Skopje)
18.00 INFORMATIVNE ODDAJE (Zagreb)
19.05 MLADI NA ZASLONU (Zagreb)
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
20.30 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
20.35 UKRADENO ŽIVLJENJE — ameriški film (Zagreb)
22.05 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zagreb)
22.20 TV DNEVNIK (Beograd)
22.35 KONCERT UČENCEV SREDNJIH GLASBENIH ŠOL (Zagreb)

PERUTNINA

Kino

SPORED ZA PETEK

FILMSKO GLEDALIŠCE KRIŽANKE:
zaradi tehničnih opravil selitve kinoaparatur na letno gledališče filmske predstave ne bo.
V soboto, 1. junija ob 20.30 je na programu češki barv. CS film PESEM IN KITARE, v letnem gledališču Križank.

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: ob 16 in 18.15 amer. film ALI LJUBITE BRAHMSA? Režija: Anatole Litvak. Glav. vl.: Ingrid Bergman, Anthony Perkins, Yves Montand.
Ob 20.30: franc. film VRAG V TELESU. Režija: Claude Autant-Lara. Glav. vl.: Gérard Philipe, Micheline Presle.
Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.

KINO UNION: amer. barv. film BONNIE IN CLYDE. Predfilm samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO KOMUNA: slov. barv. film SONČNI KRIK. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO SLOGA: amer. film TARZAN GOSPODAR DŽUNGLE. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIČ: franc. barv. CS film MOŽ IZ CARIGRADA. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Zadnjič!

KINO ŠIŠKA: franc. barv. film PET FANTOV ZA SINGAPUR. Tednik FN 20. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Zadnjič!

PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 13.30 dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: amer. barv. CS spektakel KRALJI SONCA. Igrata Yul Brynner in Georges Chakiris. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave. Zadnjič!

KINO SOČA: amer. barv. film LJUBEZEN NA PESKU, ob 15, 17 in 19.30.

KINO SAVA: amer. barv. film NE POSILJAJ MI ROŽ, ob 10, 15, 17 in 19.30.

KINO DRAVLJE: amer. barv. CS western RIO CONCHOS, ob 20. uri.

LETNI KINO DOMA JLA: franc. CS film VLAK, ob 20. uri. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO TRIGLAV: samo ob 16. uri pred. Disneyevo barv. ris. BAMBI. Na željo obiskovalcev znova na sporedu.
Ob 18 in 20. uri pred. sovj. CS film PREKRIŽANI MEČI (Hevsurska balada). Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Oba filma zadnjikrat!

KINO VEVČE: amer. barv. western CS film SINOVI KATIE ELDER. Igrata John Wayne in Dean Martin. Predstava je ob 20. uri, prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO VRHNIKA: franc. barv. CS film ANGELIKA IN KRALJ, ob 20.15.

KINO RADOVLJICA: ital.-špan. barv. CS film SEDEM HRABRIH ŽENA, ob 20. uri.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA: amer.-ital. barv. CS film ZA PEST DOLARJEV, ob 18 in 20. uri.

KINO CENTER, KRANJ: amer. pust. film TARZAN V NEW YORKU, ob 16. uri. Amer. barv. CS spektakel AGONIJA IN EKSTAZA, ob 18 in 20.30. Vstopnina zvišana.

KINO STORŽIC, KRANJ: angl.-amer. barv. film GENTLEMAN IZ COCODYJA, ob 16. uri. Amer. pust. film (kinoteka) TARZAN V NEW YORKU, ob 18 in 20 uri.

KINO DOM, KAMNIK: danes predstav ne bo!

KINO RADIO, JESENICE: amer. barv. film STOJ, STRELJAM, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVŽ, JESENICE: amer. barv. film LADJA ZA IZPOSOJANJE, ob 18 in 20. uri.

KINO KRKA, NOVO MESTO: angl. barv. film SHERLOCK HOLMES PROTI JACKU RAZPARAČU, ob 18 in 20. uri.

KINO ČRNOMELJ: amer. barv. CS film VOLKOVI TEKSASA, ob 20. uri.

KINO SVOBODA, TRBOVLJE II: jug.-nem. glas. western film PESEM PREŠERJE, ob 17 in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: amer. barv. film DESET ZAPOVEDI I. in II. del, ob 19. uri.

KINO ZALEC: nem. film NEVIDNI DR. MABUSE, ob 20. uri.

KINO SOČA, NOVA GORICA: zahodnonemški barv. film PLAČANA LJUBEZEN, ob 18 in 20.15.

KINO SVOBODA, SEMPETER: meh.-ital. barv. film BOBNI TABUJA, ob 20.15.

Obvestila

OBČINSKA ZVEZA ZA KULTURO občine Ljubljana Moste—Polje. Ob Ljubljanici 42, vabi vse ljubitelje likovne umetnosti na IV. skupno razstavo likovnih umetnikov občine Ljubljana Moste—Polje. Razstava je odprta vsak dan od 25. maja do 3. junija od 10. do 19. ure. Kraj razstave: Obnovljena Jelovškova galerija — bivša kapela — v gradu na Kodeljevem. Razstavljajo: Jože Centa, Mire Cetin, Vida Fakin, Aleks Horvat, Jože Trpin, Andrej Herman, Janez Lajevec, Aladar Zahariaš. O

Šolstvo

Center strokovnih šol, Ljubljana, Titova c. 78

RAZPISUJE

za šolsko leto 1968/69 sprejem v I. letnik poklicne obločilne šole 39 učenk-cev.

Pogoji za vpis v šolo so:
1. starost do 17 let,
2. dokončana osemletka.

Prošnje za sprejem v šolo je treba predložiti do 17. junija 1968.

Prošnji je treba priložiti:
1. rojstni list,
2. spričevalo o dokončani osemletki,
3. dopisnico s točnim naslovom kandidata.

Sprejemni izpit bo v četrtek, 20. junija 1968 ob 8. uri iz slovenskega jezika in računstva, ter preizkus ročnih spretnosti in nekaterih sposobnosti. Kandidati naj prinesejo s seboj škarje, naprstnik in krojaški meter.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta

ALOJZIJA URŠIČA

se vsem zahvaljujem, ki so mi pomagali in spremili mojega dragega moža na zadnji poti.

Uršič Milka
Kamnik pod Krimom

mercator

MASA ZA ČEVAPČIČE po 11 Ndin za kg

pripravljena v obratu Tovarne mesnih izdelkov

na voljo v vseh prodajalnah, kjer prodajamo predpakirano meso

mercator

Mali oglasi

BETONSKE ZIDAKE kupite najceneje pri Markelj, Jana Husa 15, tel. 314-211. 12773-4

PRODAM zelo dobro ohranjen in vozen dostavni kombi ford-taunus. Knez Julijan, Trg F. Fakina 12, Trbovlje. 1054-3

UGODNO prodam eno najlepših kmečkih posestev s skoraj novimi objekti v bližini Slovenske Bistrice. Ludvik Lešnik, Šuštarjeva 13, Trbovlje. 1053-7

PRODAM osebni avto zastava 750, prevoženih 40.000 km. Ponudbe podružnici »Delos Trbovlje pod »Letnik 1965«. 1052-3

VESPO ugodno prodam. Ogled vsak dan pri Leopoldu Janušu, Letno telovadišče Partizan, Ljubljana. 1063-3

FILATELISTI! Najboljšemu ponudniku prodam kompletno zbirko Nove Jugoslavije do zadnje izdaje skupaj s kompletno zbirko VUJNE. Naslov: Dušan Monda, Beltinci 46. 1055-4

ZA ŠKRBNO NEGO otroka so nepogrešljivi stari, priznani »Baby mira« izdelki laboratorija lekarne »Zagreb«: blago milo, preizkušeni posip, zaščitna krema v okrogli škatli in v tubi. Pazite na zaščitni znak! Lekarna »Zagreb«. 3563-8

STREŠNO opeko »kikinda«, večji kotel iz litega železa in gašperček prodam. Ham, Jelovškova 26 (Trnovo). 12935-4

SPALNICO, še novo in pograde prodam. Podmilščakova 3a. 12920-4

KOLO moško in žensko šport Rogova prodam. Podmilščakova 3a. 12921-4

PRAZNO sobo išče upokojenka. Ponudbe pod »Plačam dobro«. 12917-6

UPOKOJENKA išče honorarno zaposlitev v dopoldanskem času. Ponudbe pod »Gospodinjstvo«. 12914-2

POCENI prodam dve postelji z mrežama. Viteznik, Šišenska 15, stanovanje 10. 12984-4

IŠČEMO mlajšo upokojenko za varstvo dveh otrok na domu od 7. do 15. ure vsak dan razen sobote. Anton Sovič, M. Krpana 10, Ljubljana. 12983-1

FIAT 1300, letnik 1965, odlično ohranjen ugodno prodam. Ogled v popoldanskem času. Bohinc, Glavarjeva 20, Bežigrad. 13058-3

UGODNO prodam italijanski globok otroški voziček. Terezija Sintič, Kolezijska 34. 13057-4

POLKVALIFICIRANO kuharico iščem za takojšni nastop. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Metod Bricel, Ljubljana, Na peči 35, Kodeljevo.

SPREJMEM zanesljivo žensko ali mlajše dekle za varstvo dveletnega fantka v dopoldanskem času. Trkov, Trg Prekomorskih brigad 8, Šiška. 12928-1

FIAT 1300, prevoženih 70.000 km, 16.000 Ndin prodam. Telefon številka 316-178. 13070-3

POLKVALIFICIRANO natakarico in kvalificirano kuharico sprejme Gostilna Zibert, Trata 9, Ljubljana. Nastop službe takoj. 13069-1

PRODAM hladilnik »himo«, otroški globok voziček. Novak, Topniška 32, Bežigrad. 12981-4

PRODAM prinza 110, še neregistriranega. Ponudbe pod »2530«. 12977-3

OPREMLJENO sobo išče dekle (21), z dežele, zaposleno izmensko, v prostem času pa pomaga v gospodinjstvu ali varuje otroke. Ponudbe pod »Ljubiteljica otrok«. 12963-6

PRIKOLICO za osebni avto ugodno prodam. Prešernova 16, prit., levo. 12962-3

STROJNI tehnik išče honorarno delo. Ponudbe pod »Delo«. 12958-2

ENOSTANOVANJSKO hišo z 32 arov zemlje ugodno prodam. Slavko Vidmar, Srednjik 5, Šentjanž na Dolenjskem. 1041-7

NEOPREMLJENO sobo oddam mladoporočencema. Ponudbe pod »Plačilo 1 leto vnaprej«. 12980-6

PRODAM dunajsko železno blagajno. Jože Poljanšek, Ježa 14, p. Črnuče, Ljubljana. 12713-4

IZDELUJEM in dostavljam žlinrino-betonske bloke za kleti, garaže in weekende. Tel. 316-825, Ljubljana, Janševa 15. 12850-4

SOBO išče mamica z otrokom. Plača do 200 Ndin. Ponudbe pod »Skromna«. 13051-6

POPOLNOMA nov športni dvosed MG midget MK III prodam za dinarje. Informacije telefon. številka 316-825. 12930-3

PRODAM lambretto Li 150. Pretnar, Trubarjeva 29, Ljubljana. 13040-3

KUPIM R4, nov ali od lastnika tekočega računa. Ponudbe pod »R 4«. 12957-3

ISCEM delo na dom. Ponudbe pod »Strojepiska«. 12890-2

KUPIM dobro ohranjen fiat 750. Ponudbe pod »Dobro ohranjen«. 13000-3

ODDAM sobo dvema fantoma. Vodovodna c. 30. 13024-6

BIFE, dobro vpeljan na Gorenjskem, dam mujno v najem. Pogoj: odkup inventarja. Ponudbe pod »7 M«. 13029-8

KARAMBOLIRAN avto strokovno uredim (po službi). Ponudbe pod »Avtoklepar«. 13030-8

SOBO v bližini gosp. razstavišča, neopremljeno, s posebnim vhodom, oddam za eno leto. Ponudbe pod »Plačilo vnaprej«. 13034-6

Maribor

Petek, 31. maja: Dežurna lekarna »Center«, Gosposka 12.

KINO UNION: ob 15.30, 17.45 in 20. uri ital. barv. CS spektakel TARUS — SIN ATILE. Tednik FN 21.

KINO PARTIZAN: ob 15.30 in 17.45 jug. barv. VV film KRVAVA MAKEDONSKA SVATBA.
Ob 20. uri angl. film OB ŠTIRIH ZJUTRAJ. Zadnjič!

KINO UDARNIK: ob 15.30, 17.45 in 20. uri franc. CS krim. film MELODIJE V PODPRITLICJU (repriza). V glavnih vlogah: Jean Gabin in Alain Delon.

KINO POBREŽJE: zaprto!

LETNI KINO ŠOLA: ob 20.15 nem. barv. pust. film BOBNI TABUJA. Režiser: Javier Seto. Igralci: James Philbrook, Seyne Sein, Frank Moran.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Petek, 31. maja, ob 15.30: Puccini: MADAME BUTTERFLY. Izven. Ob 20. uri: Topol: MAČKA NA TRAČNICAH. Red rumeni.

OGLAŠUJTE V DELU

RENAULT 16

RENAULT 16: PRI 140 KM NA URO BOSTE V NJEM BRALI ČASOPIS . . .

. . . Seveda vam to odsvetujemo, če boste vozili vi. Kadar pa vas bodo z renaultom 16 peljali drugi, lahko poskusite na prednjem ali zadnjem sedežu, pa boste videli, da ne boste preskočili niti vrstice, tudi če šofer ni izbral najboljše ceste.
Udobje je namreč ena najizrazitejših značilnosti renaulta 16. Njegovi mehki in globoki, telesu se prilegajoči sedeži s premičnimi nasloni so pravi klubski fotelji, v katerih boste vse ure vožnje počivali. In pri njegovem vzmetenju z dolgimi torzijskimi palicami in teleskopskimi blažilci postanejo slabe poti skoraj tako prijetne kot avtomobilske ceste. Kadar boste vozili renault 16, boste cenili tudi njegove odlične lastnosti na cesti: lego, zaviranje in izredno vidljivost, zaradi katerih je renault 16 eden največjih uspehov tovarne Renault.

Cena: FF 7.660.– ali USA $ 1551,54 in Ndin 14.990.–

cosmos

Ljubljana Celovška 32
COSMOS Maribor
TRGOAVTO Koper
AVTOCELJE Celje

RENAULT

KUPITE DOBRO — ZA VAŠ AVTOMOBIL!
AVTOMOBILSKE POTREBŠČINE

AURORA

TRST – Ul. Galatti 6–8, tel. 61966 in 61771
Devizni račun Banco di Roma 248

prevleke, preproge, avto radio, prtljažniki, gume, svečke, sirene za

luksuzne prevleke od 5.000 lir dalje in 10 % popusta za vse kupce iz Slovenije

FIAT - ŠKODA - VOLKSWAGEN TAUNUS - OPEL - NSU - SIMCA - PEUGEOT - RENAULT itd.

Originalni nadomestni deli za motor FIAT.

Agrotehna Koper
KMETIJSKO PREDELOVALNI ZADRUŽNI KOMBINAT

ŽEJA JE POSTALA PRIJETNA z novo brezalkoholno pijačo

DELMAY'S tonic water

NOVA po kakovosti
NOVA po okusu

odlična je tudi za pripravo cocktailov

NE VERJAMETE?

PRAV IMATE! POSKUSITI JE TREBA!

V TRSTU

bodo v Miramarskem parku vse leto različne prireditve

MEDNARODNE RAZSTAVE ROŽ

ITALIJANSKA VLADA

nudi našim podiplomskim specializantom tri tromesečne

štipendije

za izpopolnjevanje s področja tehničnih ved

Interesenti naj se oglasijo glede nadaljnjih informacij do 6. junija na Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo, Ljubljana, Župančičeva 3, soba 84.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA PROSVETO IN KULTURO 5282

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE TRAGIČNO PREMINILA NAŠA SODELAVKA

Pepca Lužar

KOMERCIALNI MANIPULANT

POGREB BO V SOBOTO, 1. JUNIJA 1968, OB 16. URI IZ HIŠE ŽALOSTI TOPOLE ŠT. 12 NA POKOPALIŠČE V MENGŠU.

KOLEKTIV AGROKOMBINATA EMONE — OBRATA KOOPERACIJA

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRLA NAŠA LJUBA MAMA, TAŠČA, BABICA

Alojzija Jager

GOSPODINJA

POGREB DRAGE POKOJNICE BO V HRASTNIKU, 31. MAJA 1968, OB 15.30

ŽALUJOČI:

HČERKA MILENA Z DRUŽINO, HČERKA DANICA IN VNUKINJA METKA Z DRUŽINO, HČERKA SLAVICA Z DRUŽINO

LJUBLJANA, HRASTNIK, DUNAJ, SUNDERLAND, 30. MAJA 1968

Sporočamo žalostno vest, da nas je po težki in hudi bolezni za vedno zapustila naša nadvse ljubljena žena, mama, stara mama in teta

Zofija Mamič

roj. CENTA

Pogreb drage pokojnice bo danes, v petek, 31. maja 1968, ob 17. uri iz hiše žalosti Ravnik na pokopališče Nova vas

Žalujoči:

mož Jakob, otroci: Milka, Jože in Rado z družinami ter drugo sorodstvo

Ravnik, Ljubljana, 29. maja 1968

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLUŽBA LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 1, TELEFON 21-896 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE IN ZUNANJE NAROČNIKE: TELEFON 20-463, POŠTNI PREDAL 29 — EKSPEDIT V NOČNEM ČASU OD 21 DO 6.30, TELEFON 23-526 — BRZOJAVNI NASLOV: DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBE NEGA KNJIGOVODSTVA PODRUŽNICA LJUBLJANA 501-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 14 DINARJEV (1400 STARIH DINARJEV) — ROKOPISOV NE VRAČAMO

telefon dežurnega urednika 20-646

Vrtimo globus

ATLANTA — Osem otrok je zgorelo v požaru, ki je izbruhnil zaradi plinske eksplozije v spodnjih prostorih zavetišča v Hapevillu. Buldozer je pretrgal plinovod, ogenj se je naglo razširil po vsej stavbi. Policija je sporočila, da sta umrla tudi dva nameščenca v zavetišču. Nadaljnjih osem otrok so prepeljali v bolnišnico, dva pa pogrešajo.

BUENOS AIRES — V Argentini, ki izvaža hrano, umre od lakote po 60 otrok na vsakih tisoč. Položaj je težaven zlasti v severozahodnih pokrajinah, kjer strada 32 odstotkov otrok, starih do pet let. Podatke je zbrala komisija, ki je proučila stanje v vsej državi.

ADIS ABEBA — V severnih pokrajinah Etiopije še vedno na vse načine uničujejo kobilice, ki jih je na milijone priletelo v rojah čez Rdeče morje. Mnogo kobilic so uničili zlasti v Eritreji, ogroženih je več drugih pokrajin. Kobilice uničuje med drugim enajst letal.

KAIRO — Egiptovski direktor za starine dr. Mukhtar je izjavil, da bodo strokovnjaki univerze Ein Shama fotografirali še drugo piramido s pomočjo kozmičnih žarkov. Posnetke bodo potem obdelali z elektronskim računalnikom. Ugotovitve utegnejo biti velikega pomena za arheologijo.

MEMPHIS — Več ur je ždelo 60 ljudi v gondolah žičnice, speljane nad zabaviščnim parkom v ameriškem mestu Memphis. Žičnica se je pokvarila v viharnem vremenu. Zadnji izletniki, ki so jih rešili šele po devetih urah, so se zibali v gondolah prav nad jezerom v parku.

NEW YORK — V Fort Rileyu je v zasebnem hlevu poginil »Chief«, zadnji vojaški konj ameriške konjenice. Lastnik hleva je dobival vzdrževalnino za konja, ki je dočakal starost 36 let.

FRANKFURT — V Winklu pri Landsbergu sta se v silosu za zeleno krmo zadušila brata, stara 14 oz. 18 let. Mlajši je padel v silos in se takoj onesvestil, enako se je zgodilo starejšemu, ki je hotel bratu pomagati in se je po vrvi spustil v silos.

BERLIN — Zahodnoberlinsko porotno sodišče je obsodilo na šest let ječe 33-letnega italijanskega sezonskega delavca, ki je s puško na razdaljo desetih metrov iz ljubosumnosti ustrelil svojo 23-letno nemško prijateljico. Nekaj časa sta se razumela, potem je začela gledati za drugimi. »Tega nisem prenesel,« se je zagovarjal obtoženec.

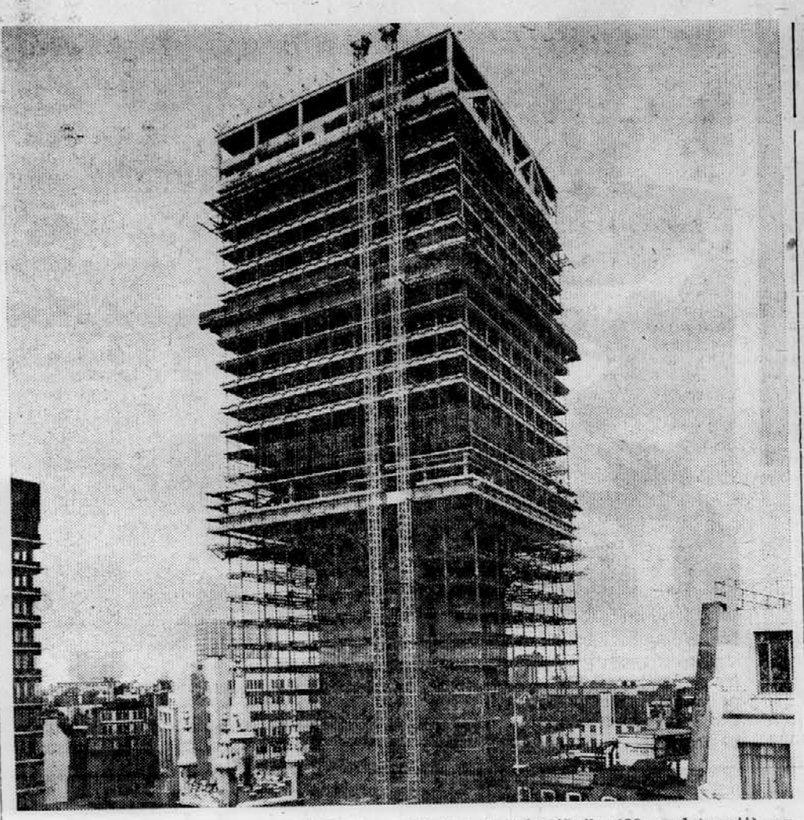
HAMBURG — Devetletni deček in njegov bratec, star nekaj nad leto dni, sta zgorela v stanovanjski baraki na robu Hamburga. Preiskovalci so ugotovili, da je njuna mati iz malomarnosti povzročila požar.

ŽENEVA — V poročilu, ki ga je objavila v svoji reviji, izraža Svetovna zdravstvena organizacija zaskrbljenost zaradi stekline, ki se je precej razširila v ZR Nemčiji ter se je kljub zaščitnim ukrepom pojavila tudi v Belgiji, Luksemburgu in Švici. Po teh podatkih prenašajo steklino predvsem lisice.

NEW YORK — O majhnih količinah magnezijeve soli pravi ameriški zdravnik dr. Cropp, da so učinkovito sredstvo proti neugodnemu vplivu velikih višin na pljuča in srce. Na psih je ugotovil dr. Cropp v medicinskem centru univerze Colorado, da magnezijeva sol zmanjšuje ali pa povsem prepreči krčenje žil.

LONDON — Britanske samopostrežnice, ki zdaj prodajo 20 odstotkov vseh živil, bodo čez deset let trikratno povečale svoj delež v tej gospodarski dejavnosti, njihovo število pa se bo zvišalo od sedanjih 3.000 na 7.500. Število navadnih prodajaln živil se bo v istem obdobju skrčilo od 120.000 na 80 tisoč.

RIO DE JANEIRO — Za uzakonitev mnogoženstva kot sredstva, da bi naselili zdaj skoraj povsem prazna področja ob Amazonki, se je zavzel brazilski profesor prava Lidio de Melo. Med predavanjem na univerzi Belo Horizonte je dejal študentom, da bi moral imeti vsak Brazilec po štiri žene in vsaj deset otrok. Samo na ta način bi po njegovem mnenju lahko gospodarsko izkoriščali zdaj skoraj povsem nenaseljena področja v državi Mato Grosso.

GRADITEV OD ZGORAJ NAVZDOL — Poslovni nebotičnik (30 nadstropij) za neko zavarovalnico gradijo v Londonu po sistemu »dežnik«. Najprej so postavili osrednji del, nato pa so začeli dograjevati pisarniške prostore od zgoraj navzdol. Stavba je visoka 118 m, kvadratni tloris ima stranico 37,8 m, v osrednjem delu je 12 hitrih dvigal, zraven njih so stopnišča in umivalnice. Vsi poslovni prostori s skupno površino skoraj 28.000 kvadratnih metrov imajo klimatične naprave.

Mnogo goljufij s slikami

Dozdevni meceni so se okoriščali pri davkih

SAN FRANCISCO — Preiskava, ki so jo uvedli pred letom dni zaradi velike goljufije s ponarejenimi slikami, utegne spraviti na površje škandal, katerega obseg je za zdaj težko napovedati. Ameriška mafija, premožni industrialci in tako imenovani umetnostni izvedenci, ki so očitne ponaredke uvrstili med prave mojstrovine, so zapleteni v zadevo, ki jo preiskuje kalifornijsko tožilstvo s sodelovanjem francoske, britanske in kanadske policije.

Med preiskavo so prišli na sled tajnim dražbam, pri katerih so ne le prodajalci, marveč tudi morebitni kupci natančno vedeli, da so tako imenovane umetnine kvečjemu uspeli ponaredki. Preiskovalci so tako odkrili in zaplenili že pravcato zbirko ponarejenih slik s podpisi Renoira, Utrilla, Maneta in Moneta.

V to sleparsko kupčijo z umetninami se je po svoje vključila tudi mafija, ki zahteva visoke zneske za »zaščito« galerij in prodajaln umetniških del. Eno izmed »zaščitenih« trgovskih podjetij je prejelo v zameno za 50.000 plačanih dolarjev ponarejeno Renoirovo sliko, ki je bila na priloženi listini ocenjena za to vsoto. Listina je bila ponarejena ali pa jo je proti honorarju napisal kak brezvesten izvedenec za umetnine.

Ameriški industrijci in drugi poslovni ljudje nastopajo kot meceni, podporniki umetnosti, ki lahko navidezno izplačane vsote odštejejo od dohodka pri odmeri davkov.

Primer: sliko, na pogled podobno stvaritvi italijanskega renesančnega slikarja Luinija, so pred devetimi leti prodali na dražbi v Londonu za 200 dolarjev; kupec jo je odnesel v Ameriko, kjer jo je »strokovnjak« ocenil kot »blesteč primer Luinijevega sloga« z 20.000 dolarji. Trgovec z umetninami, ki si je bil na jasnem, da gre za sleparijo, je sliko prodal nekemu industrijcu za 3000 dolarjev, hkrati pa je listini o pristnosti slike priložil račun za 20.000 dolarjev. Industrijec je potem podaril sliko manj znani univerzi, od davčne osnove pa je lepo odštel tistih dvajset dolarskih tisočakov.

Kakor je ugotovilo tožilstvo v San Franciscu med dosedanjo preiskavo, delajo po vseh ZDA po tem vzorcu, morda z malenkostnimi odtenki in s posebnimi domislicami. V nekem collegeu blizu Seattla na skrajnem severozahodu ZDA je galerija, v kateri so skoraj same dvomljive slike, ki so jih šoli podarili »velikodušni ljubitelji umetnosti«.

Po tretjem možu v zapor

Samia Said iz Kaira se je naveličala moževe odsotnosti in se je poročila z drugim. Ker pa se je tudi ta odpravil na delo drugam in jo je pustil samo, si je poiskala tretjega moža, s katerim sta srečno živela v kairski četrti Šubra. Prvi mož, ki se je vrnil po daljši odsotnosti, je zaman iskal Samio. S svojo bolečino se je odpravil v kavarno, kjer je sedel drugi mož, ki je prav tako objokoval izgubo Samie. Oba skupaj sta potožila svojo bolečino policiji, ki je našla Samio pri tretjem možu.

34. nadaljevanje

VINKO MOŽINA:

O, Marija

»Bo še kdo prišel?«

»Morebiti!«

Negotovo sem obstal. Skušal sem zbuditi vtis, da napeto razmišljam.

»Tudi če pride, se nič ne spremeni,« sem naposled rekel. »Eden več, to ni važno.«

»Kaj pa, če je pomemben?«

»Pomemben je lahko le toliko, kolikor ljudi predstavlja, kakšno organizacijo je razpredel.«

Le zakaj Ivan toliko premišlja? Zadnjič je bil čisto drugačen. Ali pa mi morebiti ne zaupajo? Jim je žal, ker menijo, da so se ušteli? To sem moral razčistiti čimprej.

»Poslušaj, Ivan. Oba dobro veva, da bo Nemčija izgubila vojno. Ne želiva napraviti ničesar, da bi to zaustavila. To je jasno! Pomembno je, kdo bo na tej zemlji po odhodu Nemcev. Zate je predvsem to važno. Zame nekoliko manj. Naposled, lahko se umaknem z Nemci. Karkoli že bo po vojni, vseh ne bodo pobili. Nisem bil velika riba, nič težkega nimam na vesti. Izgubim se. Edino, kar me spravlja v dvom: nisem še čisto trdno prepričan, da bi rad zapustil to deželo. Morebiti bi nekaj tvegal, da ostanem. Preprosto, morebiti bi se rad odkupil. Vem, kaj si misliš. Ti, v nemški uniformi? Dobro. Kaj pa bo z vsemi domobranci, s četniki in z drugimi, ki so jim Nemci dali uniforme ali orožje? Tudi ti bi radi ostali. Če smo bili zavezniki z Nemci v taki ali drugačni obliki, smo bili zaradi nekoga tretjega. Zoper tega tretjega, skupnega sovražnika, sem pa storil najmanj toliko kot ti! In če se strinjamo, da bodo Nemci odšli, je zdaj najbolj važno: kdo bo ostal? Vi, mi ali partizani? Koliko je partizanov, veš. Vsaj približno. Razmisli, ali ima kakršno koli upanje na uspeh skupinica petih ljudi. Ne samo, da jih je premalo. Niti orožja nimajo. Kvečjemu kak samokres ali lovsko puško. Ima to kakšno upanje na uspeh?«

»Kaj pa zavezniki?« je rekel Ivan.

»Če je od njih vse odvisno, potem je, Ivan, najbolj pametno, da ste mirni. Počakajte! Skušajte ostati živi. Nič ne tvegajte. Če pa tvegate, računajte na uspeh.«

Marija je imela prav. Moral sem odkrito napadati. Dotolči jih je bilo treba z logiko, da bodo spoznali svoje donkihotstvo.

»Če imamo ljudi za sabo, organizacijo in orožje, bi v tem primeru veliko tvegal?« je vprašal Ivan.

»Če je kolikor toliko sposobno vodstvo, bi.«

»Potem smo zmenjeni,« je rekel Ivan. »Ko bo pravi čas, ti bomo sporočili. Do takrat pa nimaš nobenih obveznosti. Edino — ne poskušaj izdati. Če bodo že pritisnili nate, ne spregovori takoj. Pusti nam čas, da podremo mostove. Razumel?«

Še predobro. Samo temperaturo so mi izmerili, drugega nič. Zdaj lahko grem in jem aspirine. Malo so se ušteli, čeprav si niso tega slabo izmislili.

»Je torej pogovor končan?« sem še vprašal, da bi razblinil slednji dvom.

»Za tokrat končan. Hvala za odkritost,« je rekel Ivan.

Naglo sem potegnil iz žepa samokres in ga uperil v Ivana. Videl sem, kako so se mu oči v strahu razširile. Toda kmalu se je zbral. Imel je dobre živce.

»Kaj pa to pomeni. Za vajo?«

»Ne, Ivan. Čisto zares gre. Ne boste brili norcev z mano. Nočem biti kmet na šahovnici, ki bi ga ob priliki žrtvovali za kvaliteto.«

»Kaj pa hočeš s tem?« je vprašal Ivan.

»Pokaži, kje je orožje.«

»Ni ga tukaj. Spravljeno je na varnem mestu.«

»Meni se zdi tule dovolj varno. Obrni se, ne spuščaj rok. Sam si kriv, ker trmoglaviš. Bom moral pač sam poiskati, kam ste skrili strojnice, bombe in puške. Ne boš povedal?«

Odkimal je z glavo. Čudil sem se, zakaj je tako miren. Nisem imel časa za premišljanje. Ko se je obrnil, sem stopil proti njemu. Hotel sem ga udariti s samokresom in omamiti.

»Roke kvišku!«

Hkrati sem zaslišal tudi ropot v omarah. Glas je bil tako odločen in znan, da se nisem niti poskusil obrniti.

»Roke kvišku!« sem še slišal, čeprav sem jih držal že precej visoko.

Zdaj sem se šele domislil. Stari policijski inšpektor. Le on je lahko vedel, kak glas moraš uporabiti, da presenečeni ne podvomi o resnosti.

»Odvrzi samokres!«

Nerad sem se ločil od prijatelja. Zadnjič sem mi je, da sem se s tem tudi ločil od življenja.

»Ivan, daj mu stol k steni. Sedi! Roke imej ves čas sklenjene nad glavo.«

Ubogal sem. Šele zdaj sem ga videl. Drug človek. Niti trohice sledu o dobrodušnem upokojencu, ki bi krmil golobe. Ne, mož bi streljal, če ga ne bi poslušal. Pogledal sem Marijo. Bila je bleda. Počasi je vstala, stopila k meni in mi prisolila zaušnico.

»Umazan izdajalec!« je siknila. Brisala si je dlan ob krilo, kot bi bil kužen.

»Največji lump, kar sem jih srečal,« je z rahlim spoštovanjem, a zelo jezno rekel inšpektor.

»Ti si nas hotel . . .« je rekel Ivan.

»O, saj vas tudi bi,« ga je presekal inšpektor. »Vas, bedake, bi potegnil.«

»Mi lahko poveste, kaj nameravate z menoj?« sem na videz mirno vprašal. »To me namreč najbolj zanima.«

Feničani davno pred Kolumbom

Različna mnenja o nenavadnih zapisih na kamnih ob brazilski obali

NEW YORK — Feničanske barke so pristale v Braziliji 2.000 let prej, kot je Krištof Kolumb odkril Ameriko, sodi profesor Cyrus Gordon z ameriške univerze Brandeis, ki je dolgo proučeval sloviti zapis o domnevno punskih pismenkah, odkrit leta 1872 blizu brazilskega mesta Parahyba. Zapis je bil vrezan v kamen, ki ga je našel delavec na plantaži. Ravnatelj brazilskega narodnega muzeja Netto je skušal dobiti tisti kamen, a mu je uspel le prepis, kamen pa je izginil.

O tistem prepisu so bili učenjaki soglasnega mnenja, da gre za ponaredek, ker so v njem besede in slovnične oblike, kakršnih niso zasledili v dotlej znanih feničanskih zapiskih. Tudi Nettov prepis je izginil, nedavno so ga našli prilepljenega na šolsko klop. Gordon ga je začel proučevati. Ugotovil je, da tiste besede in slovnične oblike niso napačne, marveč takšne, kakršne so razvozlali šele v zadnjih letih.

Začetek zapisa: »Tu smo, sinovi dežele Kanaan v Siriji. Nesreča nas pregan ja, ni izhoda. Ne bomo več dolgo živeli, ker se nas loteva obup. Kmalu bo minilo deseto leto našega bivanja v tej soparno vroči deželi,« itd.

Po Gordonovem mnenju je okoli leta 600 pred našim štetjem odplulo feničansko ladjevje iz pristanišča Eziongaber (zdaj Eilath) ob Rdečem morju z namenom, da bi objadralo Afriko in poiskali nova tržišča. Na Atlantiku je feničanske pomorščake zalotil vihar. Nekaj ladij je plulo proti severu, skozi Gibraltar so se vrnile v domovino, druge pa so nesli ekvatorialni tokovi in pasatni vetrovi čez ocean proti brazilskim obalam.

Nekateri znanstveniki so odklonili Gordonovo domnevo, češ feničanske ladje niso mogle prepluti Atlantika. Uporabne so bile za dolgo obalno plovbo, toda zvečer so morale pristati, da so se oskrbeli s hrano in z vodo mornarji, ki bojda niso znali jadrati ponoči.

Drugi pravijo, da je Gordonova domneva sicer na trhlih nogah, vendar odklanjajo dvom o sposobnostih feničanskih pomorščakov, ki so bili veliki trgovci in raziskovalci. Navsezadnje so bile njihove ladje dolge 30 do 40 m in široke 8—10 m, torej je bilo v njih dovolj prostora za živež, razen tega pa ni res, da Feničani niso znali pluti ponoči. Antična Grčija je severnico označevala kot »feničansko zvezdo«, se pravi, da je to ljudstvo odkrilo možnost nočne orientacije po njej. Znano je, da je Kartažan Anone, ki je bil feničanskega rodu, plul okoli leta 600 pred našim štetjem po južnem Atlantiku celo onstran sedanjega Kameruna, potemtakem je zelo verjetno, da so Feničani vedeli, da je na južnem nebu južni križ tisto, kar je na severni poluti severnica.

Zagovorniki Gordonove domneve imajo še drug, tehtnejši dokaz. Pred leti je vihar opustošil azorski otoček Corvo. Med razvalinami na obali so potem našli nekaj kartažanskih novcev iz četrtega stoletja pred našim štetjem. Ker veliki oceanski tokovi ne oblivajo Azorov, tistih novcev ni moglo naplaviti s kako ladijsko razbitino, marveč jih je pripeljala opremljena, krmarjeva barka. Če so torej Feničani pluli do Azorskih otokov, zakaj ne bi še dalje, do ameriških obal!

Kaj je izvedljivo tudi v brezupnih okoliščinah, je leta 1952 nazorno pokazal francoski zdravnik Louis Bombard. Avgusta je odplul iz Casablance (Maroko) na gumijastem splavu, hranil se je z ribami in s planktonom, žejo si je gasil z zmesjo slane vode in tekočine, stisnjene iz svežih rib, novembra je pristal v Bridgetownu (Barbados).

Zapisek, ki ga je proučeval Gordon, ni edini dokument s feničanskimi pismenkami, odkrit v Braziliji. Na skali blizu turističnega kraja Pedra de Gavea so vklesane besede, ki jih znanstveniki pripisujejo stari semitski jezikovni skupini, h kateri sodi tudi feničanski jezik. Nekaj teh besed bi pomenilo: Fenicija, Tiro, Badezir, Jethbaalov prvorojenec. Tiro se je imenovalo eno izmed feničanskih mest, Jethbaal je vladal v letih 887-856, njegov sin pa od 855—850. Brazilski arheologi so mnenja, da ne gre za vklesan zapisek, marveč za erozijsko naključje.

Čez dvajset let na Mars

Glede na dosedanji razvoj vesoljske znanosti in tehnike bo mogoče najkasneje čez dvajset let poslati vesoljsko ladjo s človeško posadko na planet Mars, je izjavil Wernher von Braun na predavanju v New Yorku. Dodal je, da je odvisno od »pripravljenosti davkoplačevalcev«, ali se bodo vesoljski strokovnjaki lotili izvedbe takega načrta.

Kislo zelje na Himalaji

Dve ženski v odpravi

MÜNCHEN — V odpravo, katere cilj je 8.125 m visoki himalajski vrh Nanga Parbat, je sprejel alpinist Karl Herrligkoffer tudi dve ženski, svojo 23-letno nečakinjo Beatrice Kaltenbach in Mario Erkelenz. Učiteljica Beatrice se ni dolgo pomišljala, ko jo je stric prosil, naj ga spremlja na njegovi šesti himalajski odpravi, ki bo trajala okoli dva meseca in med katero naj bi nečakinja opravljala laboratorijska dela v zvezi s Herrligkofferjivimi fiziološkimi raziskavami.

Ob navzočnosti dveh žensk si obeta Herrligkoffer ugodnejše vzdušje v odpravi. K dobremu počutju sodi tudi hrana, ki jo bosta ženski vsak dan pripravljali na plinskem štedilniku. V kupu prtljage, ki ga bodo nosači spravili do glavnega tabora v višini okoli 4.500 m, bo razen kruha, masla, goste grahove juhe in enolončnice v konservah tudi pravo kislo zelje.

Odprava potuje čez Moskvo in Karači do Ravalpindija v Pakistanu. Pet članov se je z večino prtljage že v aprilu odpeljalo z ladjo. Iz Pampura v Pakistanu se bo začel vzpon čez pobočje Rupal, v svetovnem merilu največjo in okoli 4.500 m dolgo skalno steno. Iz glavnega stana bo odprava potem postavljala tabore proti vrhu. Herrligkoffer upa, da se bo prva naveza povzpela na vrh proti koncu junija. Ženski bosta čakali na vrnitev alpinistov v nadmorski višini 6.000 m.

Za dobro voljo

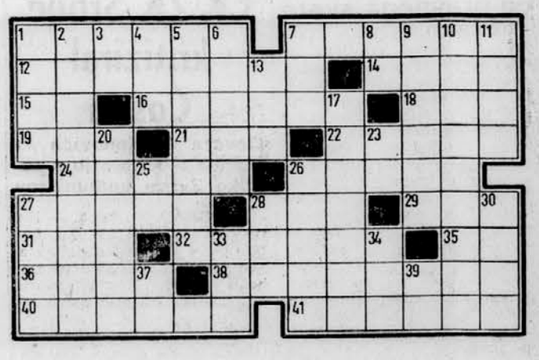

»Nič ni narobe, samo zobe sem mu umil . . .«

»Napačna zveza. Naš mali sinko pa res ne počne takih reči!«

Križanka

VODORAVNO: 1. italijanski demokrščanski politik, ki je bil leta 1954 in 1955 predsednik vlade (Mario), 7. visoki slapovi reke Vuoksi na Finskem, 12. večerni list, 14. rojstni kraj Dragotina Ketteja pri Ilirski Bistrici, 15. oranje, 16. nemška pisateljica in pesnica (Ina), 18. ime zagrebške pevke zabavne glasbe Štefok, 19. številk, 21. številk z dvema ničlama, 22. največji norveški dramatik (»Nora«) 24. vrsta palme, 26. knjiga zemljevidov, 27. ušja jajčeca, 28. med vojno umrli ameriški humoristični pisatelj (George), 29. kradljivec, zmikavt, 31. senčnica, hladnica, 32. italijanski renesančni stavbar in umetnostni zgodovinar (Giorgio), 35. začetnici slovenskega realističnega slikarja, 36. sprememba, faza, 38. italijanski skladatelj, ki je skomponiral okrog 80 oper (Domenico, 1749—1801), 40. največji pritok reke Adige pri Bolzanu 41. ovčar, planšar.

NAVPIČNO: 1. nebesni obok, 2. slavni španski pripovednik in dramatik, avtor znamenitega dela »Don Kihot«, 3. samoglasnik in soglasnik, 4. gradbeni material, 5. okusen plod sadnega drevesa, 6. ime švedske filmske igralke Ekberg, 7. popularni Einsenhowerjev vzdevek, 8. kratica za avtonomno pokrajino, 9. podpisnik menice, 10. preporod, 11. glav. mesto Jordanije, 13. mednarodni jezik, ki se ni uveljavil 17. književnik, 20. naslov romana franc. pisatelja Aneta, 23. avtomobilska oznaka Banjaluke, 25. okrajšava za »edidit« (izdal), 26 drugi predsednik ZDA v letih 1796 do 1800 (John), 27. prožna snov iz kavčuka, 28. vrhunski športniki, 30. snov. materija, 33. ime makedonskega pesnika Sopova, 34. rimska boginja jeze 37. površinska mera, 39. osebni zaimek.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. New York, 7. kravl, 12. eleati, 13. Rooney, 14 Ribno, 15. Sam, 16. ako, 17. Osek, 18. sršen, 20. an, 21. reflektor 24. CK, 26. elita, 27. disk, 30. oro, 32. Una, 33. vinar, 34. Murcia 36. prekla, 37. Ohrid, 38. antraks.

NAVPIČNO: 36. P(ietro) N(enni).

Vaša velika priložnost!

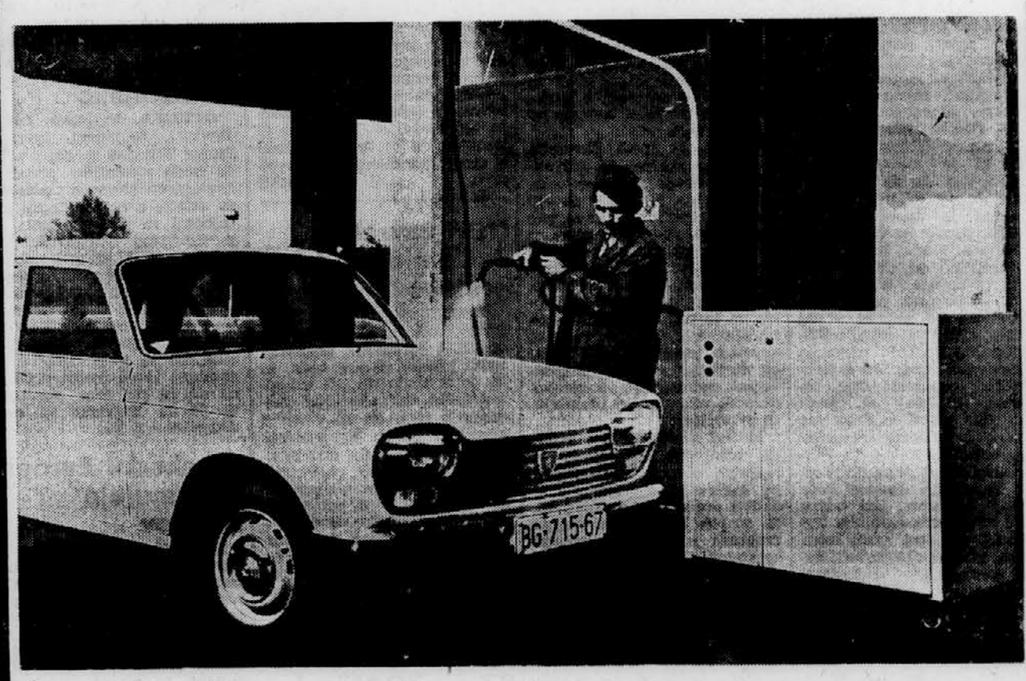
MINI-WASH na kredit brez porokov!

Za vse tiste, ki niso zaposleni, in tiste brez zadostnih sredstev, za vsakogar, ki ne ve, česa bi se lotil in kako bi prišel do zaslužka, je MINI-WASH izredna priložnost, da brez rizika, brez večjih vlaganj začno res DONOSEN posel!

MINI-WASH je miniaturni stroj z velikim učinkom (kompleten servis v eni omari) za pranje motornih vozil, ki ga lahko postavite povsod, kjer je mogoč priključek na električno omrežje.

NI POTREBE PO POSEBNEM PROSTORU! KRPE ZA PRANJE IN SUŠENJE NISO POTREBNE! BREZ POSEBNEGA POZNAVANJA POSLA! NA VSAKI ČRPALKI, PRI MOTELU, HOTELU, PRI VSAKEM GOSTINSKEM OBJEKTU, OB CESTI, NA DVORIŠČU! POLETI IN POZIMI!

V samo 6—8 minutah, vsako vozilo je oprano in suho!

Na stotisoče motornih vozil je na cestah. S turisti še veliko več! Na stotisoče strank išče, čaka, se jezi, zahteva kulturno in hitro postrežbo pri pranju avtomobilov, motorjev, avtobusov, traktorjev, kamionov in drugih vozil, ne vprašujejo za ceno, na sto tisoče je zanesljivih potrošnikov, ki vam jamčijo zaslužek!

Nizka cena, prodaja na 12 mesečni kredit, garancija 12 mesecev, nikakršna nadaljnja vlaganja niso potrebna, vam nudi izredno priložnost, da takoj začnete z delom, da takoj zaslužite!
Cena 14.000 Ndin, kreditiramo 10.000 Ndin, delež je samo 4.000 Ndin + prometni davek.

Pogodbe sklepa:

UNIVERZALCOMERC
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 14,
telefon 51-555, interno 671 in 681

MINI-WASH ZAGREB
Pantovčak 10, telefon 574-841

V ZVEZNI SKUPŠČINI — Na skupnem zasedanju zveznega in gospodarskega zbora zvezne skupščine je predsednik zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak govoril o gospodarskih gibanjih v prvih mesecih leta. Mika Špiljak je hkrati poslancem podrobneje pojasnil namen ukrepov za poživitev gospodarske rasti in hkrati s tem zlasti tudi za povečanje izvoza.

70 LET SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA MUZEJA — Slovenski šolski muzej v Ljubljani, ki sodi po letu nastanka med najstarejše slovenske muzeje, slavi letos sedemdesetletnico delovanja. Včerajšnje slovesne otvoritve jubilejne razstave se je udeležilo veliko uglednih gostov. Foto: E. Šelhaus

VDOR V UNIVERZO V FRANKFURTU — Zahodnonemška policija je včeraj s silo vdrla v poslopje frankfurtske Goethejeve univerze, da bi razgnala stavkajoče študente, ki so univerzo preimenovali v univerzo Karla Marxa. Policija je aretirala 20 študentov. Stavkati so začeli v ponedeljek v znamenje protesta proti zakonu o izrednem stanju. O tem zakonu, ki daje vladi v Bonnu posebna pooblastila, so poslanci v Bundestagu odločali včeraj. Na sliki: policija pred univerzo v Frankfurtu. Telefoto: UPI

Nadaljevanje s prve strani

De Gaulle je razpustil parlament in – vztraja

delavsko, kmečko bazo, ki je v tem trenutku zlasti zaradi detonatorskega delovanja študentskega gibanja v nevarni plimi, ki jo bo težko pomiriti.

De Gaulle je po pričevanju očividcev prebil svoj čas v Colombéyu dejansko osamljen, v gradiču sredi gozda in tudi obiskov ni sprejemal. Pač pa je bilo zelo veliko raznih telefonskih pozivov. Ko je včeraj de Gaulle na poti iz Pariza v Colombey za približno 5—6 ur izginil neznano kam, je med Francozi nastopila sila negotova psihoza, češ kaj to pomeni in to tako pri njegovih pristaših, kot tudi pri njegovih nasprotnikih. Ne glede na vse njegove sedanje in bodoče nastope, je bila najbrž v tem spet ena izmed važnih prelomnic pri izgubljanju njegove avtoritete. Nekatera ugibanja o tem, kje je bil de Gaulle včeraj pred prihodom v Colombey, so tudi navajala, da je bil mogoče pri svojem zetu generalu v Mulhousu ali kje drugje, kjer je pregledal možnosti vojske in orožništva glede na ohranjevanje javnega reda. Minister za vojsko Pierre Messmer je danes obiskal predsednika vlade Pompidouja. Ministri, ki so odhajali z avdience v hotelu Matignon, so danes ponovno svetlejših obrazov.

»Ura je prišla, da obsodi Francoze nehvaležnosti ali pa da jih občuduje, ker so sami začeli pisati novo stran svoje zgodovine,« je sinoči zapisal komentator v France-Soiru. Danes pa je isti komentator ugotovil: de Gaulle in KPF sta danes pred enako dilemo: »zakonitost ali uporaba sile«. V Franciji je nastal vakuum, kot je zapisal »Le Monde«, vsak trenutek lahko pride do krvavih spopadov. Pri tem pa je Le Monde menil, da bi bilo pametneje ohraniti premiera Pompidouja, medtem ko bi bila možna rešitev krize v odhodu predsednika republike. Voditelj neodvisnih republikancev Giskard d'Estaing, ki je vse do danes molčal, češ da še ni prišel trenutek nacionalne drame, je zdaj le spregovoril in obratno menil, da se je Pompidoujeva vlada tako kompromitirala, da je v sedanjem položaju nesposobna rešiti probleme, da mora oditi. Pač pa naj bi v tej burni prihodnji dobi toliko bolj nujno ohranili osebnost predsednika republike in kontinuiteto republikanskih institucij, ki naj bi vladi omogočile izhod iz krize ter prehod v moderno reformirano družbo.

Generalni sekretar unije za peto republiko Robert Poujade je ne samo kot odraz svoje mladostne ambicije kot začetnik na tem političnem mestu, ampak očitno tudi zaradi zunanje trše vladne politike, ostro napadel vse opozicijske poskuse, da bi se pojavili s svojimi provizoričnimi vladami, češ da je vse to hkrati z delavsko stavko samo voda na mlin komunistični partiji.

BOGDAN POGAČNIK

●●

Socialisti: ne opozicija ne koalicija

Mnogi v Rimu so prepričani, da je k oblikovanju stališča združene socialistične stranke, veliko prispeval nekdanji voditelj socialnih demokratov in sedanji predsednik republike Saragat. Najresnejši ugovor tistih članov socialistične direkcije, ki se niso strinjali z večinskim dokumentom, je v tem, da se stranka v bistvu postavlja v položaj pasivnega pričakovanja, namesto da bi jasno in aktivno formulirala svojo politiko.

Ne da bi se spuščali v domneve in prerokovanja, bi lahko rekli, da so se italijanske vladne stranke po volitvah namesto za slavnostno banketno mizo znašle okrog velike sklede vroče kaše. Utegnejo se precej časa sukati okrog nje.

Medtem se seveda lahko zgodi v deželi to in ono. Na razvoj stvari bodo nedvomno vplivali tudi mednarodni dogodki, zlasti francoski, v tem, ko je o posledicah notranjega premikanja na italijansko zunanjo politiko še prezgodaj govoriti.

TIT VIDMAR

●●●

Ne samo principi – tudi številke govorijo zoper

da so delovne organizacije uspele dobiti s kliringom samo 52 odstotkov za klirinško pobotanje prijavljenih terjatev; plačale pa so kar 90 odstotkov oziroma 1291 milijonov novih dinarjev svojih obveznosti.

Uresničila pa se je tudi napoved, ki so jo dali v gospodarski zbornici Slovenije, da na noben način ni mogoče vnaprej napovedati, kakšen bo konkretni rezultat kliringa za to ali ono organizacijo. Vse skupaj bo odvisno od sreče, so ob predlogih za izvedbo kliringa dejali pred meseci v zbornici.

Danes pa smo slišali predstavnike poslovnega združenja Vektor: v našem podjetju nismo imeli doslej nikoli blokiranega žiro računa, zdaj pa nam zaradi kliringa grozijo minimalni osebni dohodki. Toda takšnih gospodarskih organizacij, ki so kliring prijavile znatno večje terjatve, kot so znašali njihovi dolgovi, je dolga vrsta. Žal pa se je zgodilo, da so te organizacije plačale svoje dolgove, njihovi dolžniki pa svojih obveznosti niso poravnali. Tako je v ljubljanski Elektrotehni, Mladinski knjigi, v jeseniški železarni ... Vse te organizacije so torej s kliringom več izgubile, kot pa od njega dobile.

To, da je imela Slovenija z izvedbo kliringa za 209 milijonov novih dinarjev presežka in da je bila s Srbijo izjemna republika, ker so pač vse druge imele pri kliringu primanjkljaj, daje torej dokaj varljivo podobo. Brez pretiravanja lahko rečemo, da kliring ni rešil prav ničesar in je bil celo škodljiv, če upoštevamo, da je zadržal sprejem ukrepov, ki bi bili za resnično odpravo medsebojne zadolženosti v gospodarstvu ekonomsko utemeljeni in realni.

Močno zanimiva je bila tudi zaključna ugotovitev v razpravi o osnutku temeljnega zakona o ustvarjanju in delitvi dohodka. Ugotovili so, da so vsa leta, odkar trajajo razprave o nujno potrebnih spremembah v delitvi dohodka, prihajale zahteve za korenito spreminjanje obračuna le iz vrst posameznikov, organov in organizacij izven gospodarstva. Rasle so torej izven realne gospodarske prakse. Predstavniki slovenskega gospodarstva pa so — vsaj v organih gospodarske zbornice — vseskozi menili, da korenite spremembe niso potrebne, ker je obstoječi obračun ustrezen in ga je treba samo dopolniti z uvedbo obračuna po fakturirani realizaciji in še s takšnim vrednotenjem zalog, da te ne bi mogle biti previsoko ocenjene. Gospodarstvo pa je seveda tudi za uvedbo sistema direktnih stroškov in drugih sodobnih metod za ugotavljanje poslovnega uspeha, ki jih ne bi bilo mogoče po mili volji spreminjati.

Tokrat so spet spomnili na rezultat ankete ob koncu minulega leta, ko so v gospodarskih organizacijah pokazali dokajšnjo skepso do vseh tistih predlogov, s katerimi bi ustaljeni način obračuna poslovnega uspeha v veliki meri postavili na glavo. Kaj torej storiti? Po mnenju članov upravnega odbora bo koristno povsem razčistiti sporna vprašanja. Nikakor ne bi smeli pohiteti s sprejemom rešitev, ki imajo problematično vrednost!

V razpravi o podjetniški akumulaciji v minulem letu so v upravnem odboru morali pohvaliti nov metodološki pristop, zaradi katerega je analiza še bolj prepričljivo lahko pokazala, kako sta se lani še nadalje zmanjšala delež delovne skupnosti in pa del, ki je odpadel na podjetniško akumulacijo v skupnem družbenem proizvodu gospodarstva — na račun zaskrbljujoče naraščajočega deleža družbene skupnosti. Pri obravnavi predlogov za dopolnitev deviznega in zunanjetrgovinskega sistema so posebej podčrtali, da gre le za dopolnitve in racionalne spremembe sedanjega režima. Splošne spremembe ne bi bile zaželjene, saj bi le še povečevale kratkotrajnost in nestabilnost ureditve tega gospodarskega področja.

Zbornični upravni odbor je podprl tudi stališče naših zavarovalnih organizacij, ki nasprotujejo temu, da je vse denarne presežke iz pozitivnih zvrsti zavarovanja kratkomalo prevzela zavarovalnica »Jugoslavija«, medtem ko naj bi vse primanjkljaje prevrgli na vse jugoslovanske zavarovalne organizacije. Strinjali so se tudi z zahtevo, da predpisi o začetni varnostni rezervi v zavarovalstvu nikakor ne smejo biti takšni, kot so, saj omogočajo, da bi kot pozavarovalnica v vsej državi obstajala edinole zavarovalnica »Jugoslavija«. Praktično to pomeni, da bi se spet vrnili k centraliziranemu zavarovalstvu.

F. JERAS

NOVO NOVO NOVO

Biljana

DETERGENT ZA STROJNO PRANJE

Ostri ukrepi VS proti Rodeziji

NEW YORK, 30. maja (UPI). Varnostni svet je sinoči soglasno sprejel sklep o popolni prepovedi trgovine z Rodezijo. Sprejel je kompromisno resolucijo, ki določa, da vse države popolnoma prenehajo trgovati z Rodezijo (iz embarga so izvzeta zdravila, časopisi in knjige) kakor tudi investirati v Rodeziji in ji pošiljati denarna nakazila. Vse vlade naj prepovedo vsak drug promet s to deželo in zapro preostale konzulate v Salisburyju.

»Scorpion« se še oglaša

WASHINGTON, 30. maja. (AP.) — Neko patrulno letalo je sinoči ujelo radijsko depešo s šifro, kakršno je uporabljala izginula ameriška atomska podmornica »Scorpion«. Letalo je tedaj letelo kakih 171 km vzhodno od Norfolka, v državi Virginiji. Predstavnik ameriške vojne mornarice je izjavil, da je tudi šest mornariških postaj ujelo šifrirano sporočilo, s katerim se podmornica »Scorpion« obrača na postaje, vključene v njeno omrežje. Oddajala pa je samo pozivni znak.

Papež ponuja Vatikan za mesto pogovorov

RIM, 30. maja. (AP.) — Poglavar rimskokatoliške Cerkve papež Pavel VI. še vedno ponuja delegacijama Severnega Vietnama in ZDA, naj nadaljujeta pogovore v Vatikanu. To je danes izjavil predstavnik svete stolice za tisk v zvezi s poročili, da se utegnejo ameriško-severnovietnamske pogovore zaradi sedanjega položaja v Franciji preseliti kam drugam. Dejal je, da bi Vatikan nudil delegacijama vse možnosti za delo.

Kanada namerava priznati LR Kitajsko

OTTAWA, 30. maja (AFP, Reuter). Kanadski premier Pierre Trudeau je napovedal, da bodo »temeljito preučili« kanadsko zunanjo politiko »v skladu z nacionalnimi potrebami in obveznostmi do mednarodne skupnosti«.

Trudeau je objavil dokument o zunanji politiki države z naslovom »Deklaracija o načelih«. V njem poudarja, da namerava Kanada »čimprej priznati vlado LR Kitajske in ji omogočiti, da zavzame svoje mesto v OZN, ne da bi pri tem pozabila, da je na Tajvanu še ena, drugačna vlada«.

V zahodni Evropi ne kupujejo frankov

ZÜRICH, 30. maja. — Po vesteh tujih agencij so nekatere banke v Zahodni Evropi danes ustavile manipulacije s francoskim frankom. Vse menjalnice v Zürichu so prenehale zamenjavati francoski frank. V ženevskih bankah je zmeda. Podoben položaj je tudi v luksemburških bankah. Vse nizozemske banke so davi prav tako prenehale zamenjavati francoski frank. »Nemška banka« v Frankfurtu je pozvala zahodnonemške banke, naj ne sprejemajo več francoskega plačilnega sredstva.

Podobno so ukrenili s francoskim frankom tudi v Italiji in drugod. V Veliki Britaniji pa tudi danes zamenjavajo francoski frank kot običajno.

Po vesteh iz Londona je negotovost na evropskih borzah zaradi dogodkov v Franciji vplivala tudi na padec vrednosti londonskega funta. V prvih popoldanskih urah je zdrknil na najnižjo vrednost po devalvaciji.

NDR zavrača češkoslovaški protest

PRAGA, 30. maja (AFP) — Predstavnik predsedstva vlade NDR je zavrnil češkoslovaški protest zaradi vesti, ki jih je 9. maja objavil vzhodnonemški list »Berliner Zeitung« o tem, da so v Pragi ameriški tanki. Predstavnik vlade je izjavil, da ima omenjen list pravico objavljati take vesti, in je pripomnil, da ima tudi sam pri rokah zanesljive podatke. Gre namreč za to, da so v Češkoslovaški nabavili prilagojene ameriške tanke iz Zahodne Nemčije za snemanje filma »Bitka za most pri Remagenu«.

Sporazum SZ — ZDA in pariški pogovori

WASHINGTON, 30. maja (Tanjug). Napovedujejo, da se bodo prihodnji teden začeli pogovori med Sovjetsko zvezo in ZDA o novem dveletnem sporazumu o kulturnem sodelovanju. Tu sodijo, da sta ta sporazum kakor tudi konzularna konvencija, ki jo je nedavno ratificirala ZSSR, tesno povezana s pariškimi pogovori o Vietnamu. Sovjetska zveza — tako vsaj mislijo ameriški listi — bi rada dala vedeti Washingtonu, da se lahko ameriško-sovjetsko sodelovanje poglobi in postane tesnejše, če bodo ZDA na pariških pogovorih pokazale dobro voljo.

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Posebno pomemben je živ, neposreden stik z volivci

IO republiške konference SZDL je obsodil ukinitev nedeljske poštne dostave časnikov

LJUBLJANA, 29. maja — Izvršni odbor republiške konference SZDL, ki prejema številne proteste zaradi ukinitve nedeljske poštne dostave časopisov oziroma zaradi ukinjenja nedeljskih dežurnih služb na nekaterih poštah, je na današnji seji obsodil ta ukrep poštnih podjetij. Izvršni odbor je sklenil povabiti predstavnike pošte na pogovor o omenjenem ukrepu.

Ob tem pa je izvršni odbor opozoril na širši družbeni pomen tovrstnih pojavov, do katerih prihaja tudi na nekaterih drugih področjih. Poudaril je, da gre v takih primerih predvsem za konflikt med ožjim interesom posamezne delovne organizacije in splošnimi družbenimi interesi. Izvršni odbor je zato sklenil, da bodo v republiški konferenci SZDL temeljiteje vsestransko preučili vlogo in položaj delovnih organizacij oziroma služb, ki so širšega javnega pomena.

Na razširjeni skupni seji izvršnega odbora republiške konference SZDL in sekretariata kluba poslancev SRS pa so obravnavali delovanje poslanskih klubov in naloge SZDL. Poudarili so, da mora SZDL v političnem delovanje še bolj vključevati tudi poslance in odbornike, ki so med njenimi najpomembnejšimi političnimi delavci. Dolžnost SZDL je, da povezuje poslance in odbornike s samoupravnimi, političnimi, družbenimi in strokovnimi dejavniki v posameznih družbenopolitičnih skupnostih.

Podobno kot v republiki, uveljavljamo tudi v občinskih organizacijah SZDL prakso, da v Socialistični zvezi razčiščujemo in oblikujemo načelna politična izhodišča za urejanje pomembnih družbenih vprašanj, preden gredo le-ta v konkretno skupščinsko obravnavo. Pri tem je nujno, da so aktivno prisotni poslanci oziroma odborniki, da bi se lahko na podlagi političnih izhodišč samostojno odločali za konkretne skupščinske odločitve.

Ob vedno večji vlogi množičnih obveščevalnih sredstev je še vedno izredno pomemben tudi neposreden, živ stik poslancev in odbornikov z volivci. Prav v takih stikih je moč politične organizacije, ki se ne sme zapirati v forumsko delovanje. Seveda pa pri tem ne gre za preživele splošne sestanke, marveč za specializirane razprave, v katere se vključujejo delovni ljudje po svojih zanimanjih. V razpravi so poudarili, naj organizacije SZDL poskrbijo, da bodo ti stiki čimbolj smotrni, ker poslancev ne moremo še bolj preobremenjevati. Pri tem so zlasti opozorili na vlogo sekcij SZDL, ki se še vedno prepočasi razvijajo.

Poudarili so, da je treba delovanje poslanskih klubov še bolj razviti, pri tem pa se izogibati tega, da bi jih vkovali v razne institucionalizirane, toge oblike.

V občinah kaže razvijati najrazličnejše oblike dela v pomoč poslancem in odbornikom, kakor denimo poslanske pisarne, informacijske in dokumentacijske centre ipd. V tem pogledu smo še dokaj na začetku poti. Ravno zato, ker smo prezasuti z vseobsežnim, preogromnim informativnim gradivom, smo največkrat neinformirani. Udeleženci razprave so poudarili, da je skrajni čas, da pridemo do strokovnejšega, učinkovitejšega informiranja in dokumentacije.

M. Z.

Avstrijsko jugoslovanski pravniški dnevi

DUNAJ, 30. maja. — V dneh od 27. do 29. maja je avstrijsko društvo za primerjalno pravo organiziralo avstrijsko-jugoslovanske pravniške dneve. Sestanki pravnikov obeh držav so bili v pravosodni šoli v dvoru Altkettenhof v Schwechatu pri Dunaju. Jugoslovansko delegacijo so sestavljali dr. Bogdan Zlatarić, dr. Alojzij Finžgar, dr. Peter Kobe, dr. Zvonimir Šeparović, dr. Mladen Singer in dr. Bronislav Skaberne.

Prvi dan je bil posvečen obravnavanju mladoletnikov v kazenskem pravu. O tem sta najprej govorila Singer in dr. Egward Forregger z Dunaja; dr. Skaberne in dr. Otto Nerber z Dunaja pa sta obravnavala vzgojni ukrep strožjega nadzorstva skrbstvenega organa.

Drugi dan sta dr. Finžgar in dr. Robert Dittrich govorila o varstvu osebnosti v avtorskem pravu.

Preprečevanje pijanosti v cestnem prometu in položaj obeh strank (javnega tožilca in obtoženca) v kazenskem postopku sta bili temi tretjega dne sestanka. Prvo temo sta obravnavala dr. Šeparović in dr. Eugen Serini z Dunaja, drugo pa dr. Kobe in dr. Heribert Harbich z Dunaja.

V referatih in diskusijah so referenti in drugi diskutanti prikazali pravno ureditev posameznih obravnavanih problemov in izkušnje različnih ureditev posameznih vprašanj.

Ob tej priložnosti je rektor univerze in predsednik društva, ki je pripravilo sestanek pravnikov obeh držav, dr. Fritz Schwind, priredil sprejem na rektoratu univerze, jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Lazar Mojsov pa na jugoslovanskem veleposlaništvu.

B. S.

Prva seja zveznega pravnega sveta

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). V zvezni skupščini je bila danes prva seja novega zveznega pravnega sveta. Seja sveta, katerega predsednik je dr. Nikola Balog, je začel predsednik zvezne skupščine Milentije Popović. Članom sveta je čestital k izvolitvi in dejal, da zvezna skupščina pričakuje veliko pomoč od sveta v prihodnjem zakonodajnem delu, ki bo zelo obsežno in pomembno.

Že na prvi seji je zvezni pravni svet začel pretresati zakon o skupnih prejemkih, zakon o advokaturi in druge predpise.

CK ZK Srbije kritiziral Ćosića

Govora Marjanovića in Ćosića v nasprotju s politiko Zveze komunistov

BEOGRAD, 29. maja. — Na popoldanski seji CK ZK Srbije sta v razpravi sodelovala tudi Joca Marjanović in Dobrica Ćosić. Njuna govora sta naletela na zelo ostro reakcijo članov CK. Govorniki, ki so govorili za njima, so ocenili njuna govora, da sta po konceptu v nasprotju s politiko Zveze komunistov.

V Marjanovićevi oceni so znamenja, da enotnost v Zvezi komunistov slabi in da republiška vodstva »zaradi miru« sklenejo kompromise, ki povzročajo začudenje. Ko je na ta način obtožil vodstvo za kompromise, je Marjanović kritiziral politične kadre na Kosovu in Metohiji iz vrst Albancev. Zavzel se je za diferenciran pristop k razvoju poedinih narodov in narodnosti in se tako v bistvu zavzel za koncepcije na stari način pojmovanega jugoslovanstva, ki ga je Zveza komunistov zapustila.

Dobrica Ćosić je dejal, da vedno bolj delujejo birokratski nacionalizmi, ki so po njegovem mišljenju objektivno najmočnejše ovire in zavore socialistične demokracije ter hitrejšega gospodarskega in kulturnega napredka.

Govoril je tudi o zaskrbljujočih »protisrbskih razpoloženjih« v drugih krajih.

Tudi govorniki na popoldanski seji CK, so diskutirali z Marjanovićem in Ćosićem in zavrnili njuna stališča.

Protesti in stavke v ZR Nemčiji

Univerze zaprte – Demonstracije proti zakonu o »izrednih pooblastilih«

BONN, 29. maja — (UPI-Reuter). Na desettisoče študentov je danes demostriralo v Zahodni Nemčiji proti sprejemu zakona, ki bi dal vladi izredna pooblastila v primeru vojne ali krize.

Večina univerz v ZR Nemčiji je zaprtih; na ulicah študenti demonstrirajo, medtem ko se parlamentarna razprava o zakonu o izrednem stanju približuje koncu.

V Saarbücknu je demonstriralo 1000 mladih ljudi, 250 delavcev iz ameriške tovarne »Rockwell« pa je danes zapustilo delo, ker so odpustili iz službe nekega delavca, ker je lepil letak prepovedane komunistične partije. V Münstru je zastal ves javni promet, ker stavkajo šoferji avtobusov.

Zahodnonemška sindikalna federacija nasprotuje stavki, toda delavci so kljub temu v zadnjih dveh dneh stavkali in se zbirali na zborovanjih.

V zahodnem Berlinu policija varuje sedež zahodnonemške sindikalne federacije, da ga ne bi zasedli levičarski študenti ki so ogorčeni, ker sindikati niso hoteli pozvati delavcev k splošni stavki.

Okrog 2000 pripadnikov levičarske »izvenparlamentarne opozicije« je danes z rdečimi zastavami korakalo po ulicah delavskih četrti zahodnega Berlina. Pozivali so delavce, naj začno stavkati. Kot poroča TASS, se na nekaterih univerzitetnih zgradbah v zahodnem Berlinu že dva dni vijejo rdeče zastave. Sto profesorjev in predavateljev s tehniške univerze v zahodnem Berlinu pa je v telegramu, naslovljenem predsedniku Bundestaga Gerstenmaierju obsodilo zakon o izrednih pooblastilih.

Študentje demostranti so danes prosili zahodnonemškega predsednika Heinricka Lübkeja, da je zapustil bonsko gledališče pri zadnjih vratih, medtem ko se je policija borila z njimi na glavnem vhodu. V Frankfurtu so študentje univerzo »Goethe« preimenovali v univerzo »Karla Marxa«.

PSI bo izstopila iz koalicijske vlade

RIM, 29. maja (Reuter). — Vodstvo italijanske socialistične partije je nocoj sklenilo, da se bo stranka umaknila iz koalicijske vlade levega centra, v kateri je bila zadnjih pet let.

Telegrami

»ANGLIJA NI PUNTARSKA« — LONDON. Vodja opozicijske konservativne stranke Edward Heath je zahteval zboljšanje britanskih vladnih institucij, tako da Britanija ne bi doživela »punta«, kot ga je Francija. Menil pa je, da se v Angliji kaj podobnega ne bi moglo zgoditi, ker so v deželi »globoko zakoreninjene demokratične tradicije«.

JOHNSONOV PREDLOG — WASHINGTON. Predsednik Johnson je predlagal, da bi ameriški državljani imeli volilno pravico že z 18. letom namesto z 21. letom kakor doslej, češ da je velika večina mladih državljanov pokazala zrelost.

TAJNI SPORAZUM IZRAELA — KAIRO. List »Al Gumhuria« piše, da je Izrael sklenil z Zahodno Nemčijo nov tajni sporazum o nakupu orožja in da gre med drugim za dobavo 20 vojaških transportnih letal, razen tega pa še za več letal tipa »Phantoma«. Sporazum pa so iz Bonna demantirali.

ODSTOP VLADE — LIMA. Perujski predsednik Belaunde Terry je sprejel odstop vlade premiera Ferrera. Vlada je odstopila zaradi hude gospodarske in finančne krize v deželi.

IRAŠKI OBISK — BAGDAD. Iraški minister za industrijo Ibrahim Husein je na čelu gospodarske delegacije odpotoval na obisk v Moskvo, kjer se bo dogovarjal o uresničitvi nekaterih načrtov v okviru sporazuma o tehničnem in gospodarskem sodelovanju. Obiskal bo tudi Bolgarijo in Madžarsko.

OBISK DELEGACIJE JLA — DRESDEN. Delegacija JLA pod vodstvom državnega sekretarja za narodno obrambo generalpolkovnika Nikole Ljubičića se je včeraj mudila v Dresdenu. Ogledala si je institut za avtomatizacijo in mehanizacijo poveljevanja enot in obiskala visoko vojaško akademijo »Friedrich Engels«.

OPAZOVALNICA SATELITOV — KAIRO. Iz Moskve so dobavili v Kairo postajo za spremljanje satelitov, peto te vrste na svetu. Postaja lahko odkrije kakršnekoli satelite.

VDOR ČEZ MEJO — HONGKONG. Po vesteh AFP je skupina kakih 70 kitajskih kmetov včeraj vdrla čez mejo, s kamenjem napadla policijsko postajo in raztrgala britansko zastavo na mostu Lowu, ki loči Hongkong od Kitajske. Kongkonška policija jih je pregnala s solzilnim plinom.

VROČINA V MEHIKI — MEXICO. Huda vročina je pritisnila v severni Mehiki. Umrlo je 81 ljudi, 263 pa jih je v nevarnosti za življenje. Med umrlimi je največ nekaj mesecev starih otrok, ki umirajo zaradi pomanjkanja vode v organizmu.

Pa še to:

SAJ NI TREBA — Včerajšnji plenum republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti je razpravljal o problemih samoupravljanja v družbenih dejavnostih, največ o šolstvu.

Čeprav so bili vabljeni, se seje niso udeležili predstavniki izvršnega sveta, republiške skupščine, skupščine republiškega zavoda za socialno zavarovanje, skupščine izobraževalnih skupnosti ...

No, saj bomo o tem še razpravljali na zborih volivcev ...

Vreme 30. maja 1968 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	13	19
Planica	12	17
Brnik	12	20
Maribor	14	16
Slovenj Gradec	10	17
Celje	11	18
Novo mesto	12	16
Koper	20	21
Kredarica	1	1
Reka	18	20
Pulj	19	21
Split	—	—
Dubrovnik	15	20
Zagreb	16	20
Beograd	18	21
Sarajevo	13	15
Titograd	18	19
Skopje	17	22
Celovec	—	20
Gradec	15	21
Dunaj	16	22
Milano	17	24
Genova	—	19
München	14	11
Zürich	14	13
Benetke	18	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Višinsko jedro hladnega zraka se zadržuje nad južno Italijo. S ciklonskim gibanjem zračnih mas povzroča nastanek padavinskih območij in s tem nestalno vreme v večjem delu Sredozemlja.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA:

Ponoči bo oblačno. Vmes bo še deževalo. Čez dan bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami ali nevihtami. Nočne temperature bodo med 10 in 15, dnevne do 20 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno oblačno bo s krajevnimi padavinami, deloma z nevihtami.

V nekaj vrstah

CELJE

Nadomestne volitve — Zaradi preselitve odbornika 29. volilne enote zbora delovnih skupnosti celjske občinske skupščine Mateja Breznika izven občine in odpovedi njegovega mandata, je skupščina sklenila v tej enoti razpisati nadomestne volitve. Ta volilna enota zajema naslednje delovne organizacije: Obnova, Javne naprave, Plinarna—Vodovod, Zavod za požarno varnost, Pogrebni zavod, Živinorejsko-veterinarski zavod, Zavod za napredek gospodarstva, Geodetski zavod, Stanovanjsko podjetje, Kmetijski zavod, Dimnikarstvo, Salon »Elita«, Salon »Nega« in »Obrtnik« Ljubljana-Celje.

TRBOVLJE

Asfalt — Na odseku Gimnazijske ceste so te dni položili asfaltno prevleko in uredili cestno povezavo med to cesto in cesto do pokopališča. Uredili so tudi kanalizacijo in cestno razsvetljavo.

Zazidalni načrt — Na območju Vovkove loke med Keršičevim hribom in vznožjem Partizanskega vrha bodo v prihodnje lahko zgradili 30 zasebnih stanovanjskih hiš. Zazidalni načrt za Keršičev hrib III., ki ga je sprejela občinska skupščina Trbovlje, pa vključuje tudi rezervirano zemljišče za objekte žičnice na Partizanski vrh in parkirne prostore.

HRASTNIK

Oddih v Vrsarju — Delavci v hrastniških podjetjih, ki so člani Počitniške skupnosti, bodo tudi letos lahko preživeli 10 dni počitnic v počitniškem naselju v Vrsarju. Hrastničani se precej zanimajo za oddih v Vrsarju, saj za glavno sezono ni več prostih mest. Dnevni penzion bo za člane skupnosti 15 in za nečlane 25 din.

DANES V CELJU:

Kino:

Union: »Slepa ulica«, angleški film.

Metropol: »Neumrljivi bojevniki«, franc.-romunski barvni film.

Dom: »Pardaillanove norčije«, francosko-italijanski barvni film.

Karavana bratstva in enotnosti:

Prihod okoli 100 članov karavane bratstva in enotnosti iz Srbije. Ob 17. uri v muzeju revolucije v Celju otvoritev razstave »Slovenski pregnanci v Srbiji 1941—1945«.

Akademija:

Ob 18. uri v slovenskem ljudskem gledališču akademija dijakov in dijakinj celjske gimnazije. To bo prikaz dela mladinske organizacije in dijaške skupnosti na šoli.

Radio:

Poleg običajnih oddaj ob petkih kot so čestitke poslušalcev, celjska kronika, zabavni globus in obvestilna, še turistična oddaja Lokalni program od 16. do 18. ure.

Priprave na srečanje mladine na Kalu

V počastitev slovenskega mladinskega kongresa pripravljajo občinski komiteji iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s Centralnim komitejem Zveze mladine Slovenije, 16. junija srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom. Kot so se te dni dogovorili predstavniki vseh treh občinskih komitejev ZM, bodo na Kalu že na večer pred srečanjem priredili tovariške večere ob taborniih ognjih. Taborniki in člani Počitniške zveze iz revirskih občin bodo na planinski postojanki postavili šotore. Ob taborniih ognjih bodo kulturne skupine in taborniki pripravili kulturne programe.

Za nedeljo, 16. junija pričakujejo, da se bo zbralo na Kalu nekaj tisoč mladincev iz raznih krajev Slovenije. Prireditelji bodo povabili na srečanje vse občinske komiteje Zveze mladine v Sloveniji in preko njih mladino. Na Kalu bo dopoldne najprej predkongresno zborovanje slovenske mladine, zatem pa bodo kulturne skupine izvedle krajši program. Ker so na planinski postojanki možnosti za športne igre, se bodo ob tej priložnosti ekipe mladincev iz raznih krajev pomerile v odbojki, rokometu, streljanju, namiznem tenisu in drugih disciplinah.

Za razvedrilo pa bo mladim igralo več zabavnih ansamblov.

P. B.

Lokacija za carinsko poslopje

GORNJA RADGONA, 30. maja — Lokacijska komisija Občinske skupščine v Radgoni je danes določila prostor, kjer bodo gradili novo carinsko poslopje. Sedanji carinski objekt bodo zaradi rekonstrukcije mednarodnega mejnega prehoda pri Radgoni in ureditve novega mostu čez Muro, že letos podrli. Novo carinsko poslopje bo na območju sodobno urejenega bodočega središča Radgone v Panonski ulici, ki bo izhodiščna pot z novega mostu proti Slatini Radencem in v notranjost dežele.

B. B.

Brez mnenja sveta

Na zadnji seji občinske skupščine Zagorje so razpravljali predvsem o poslovnih rezultatih in gospodarjenju delovnih organizacij v minulem letu in letošnjih prvih štirih mesecih. Pri obravnavi gradiva pa so se morali odborniki opirati le na ugotovitve Službe družbenega knjigovodstva in oceno gibanj v gospodarstvu v obdobju januar — april, ki jo je pripravil analitični oddelek uprave občinske skupščine.

Na seji skupščine tudi tokrat ni bilo slišati mnenja in predlogov sveta za gospodarstvo pri občinski skupščini Zagorje. Kot so povedali, se je svet sestal v novi mandatni dobi samo enkrat. Drugih sej sveta za gospodarstvo zaradi nesklepčnosti in nedelavnosti posameznih članov ni bilo. Takšen odnos do dela v svetu, ki ima glede na stanje v zagorskem gospodarstvu in nasploh na reformna gibanja še posebej pomembno mesto, je nerazumljiv.

Na zadnji seji občinske skupščine se je namesto sveta za gospodarstvo pojavil z nekaterimi predlogi občinski sindikalni svet v Zagorju. Kaže, da njegovi člani čutijo večjo odgovornost in zaskrbljenost zaradi dogajanj v gospodarstvu kot člani omenjenega sveta. Kritika odbornikov na račun nedejavnosti in nezanimanja sveta za gospodarstvo je bila na mestu. Enako tudi zahteva, da je potrebno njegove nedejavne člane zamenjati.

P. BURKELJC

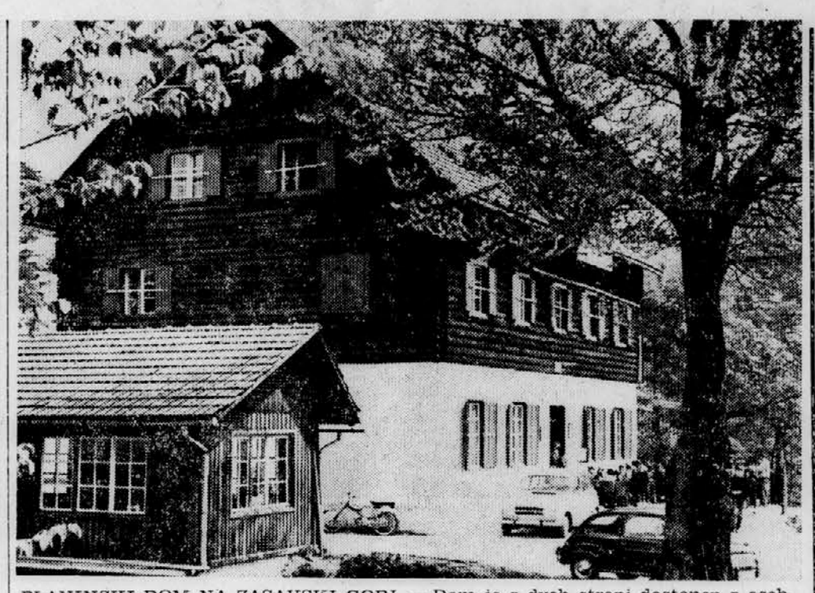
ZAGORJE

Še vedno nižja proizvodnja

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v zagorskih delovnih organizacijah še vedno manjša, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu je bila nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev v tovarni elektroporcelana na Izlakah, TEVE Varnosti in Lesno industrijskem podjetju.

V rudniku Zagorje so do konca aprila nakopali 2300 ton več kot v istem obdobju lani. Na zalogi imajo le tisoč ton drobnih vrst premoga. V tovarni elektroporcelana na Izlakah so v aprilu realizirali predvideno proizvodnjo in zabeležili tudi ugodno prodajo gotovih izdelkov. Glede na stanje na domačem in tujem trgu pa se problem prodaje lahko še precej zaostri. V tovarni TEVE Varnost je bila proizvodnja nekaterih vrst proizvodov ugodnejša kot v prvem tromesečju. Spričo tega so bolje izkoristili tudi proizvodne zmogljivosti in izboljšali finančne rezultate poslovanja. V industriji gradbenega materiala in Lesno industrijskem podjetju je bila proizvodnja več ali manj ugodna. V Lesno industrijskem podjetju imajo težave zaradi pomanjkanja nekaterih vrst reprodukcijskega materiala iz uvoza. Razen v Kmetijski zadrugi, Gradbenem podjetju ter nekaterih manjših delovnih organizacijah in poslovnih enotah, so drugje letošnji poslovni rezultati pod lanskoletnimi dosežki.

P. B.

PLANINSKI DOM NA ZASAVSKI GORI — Dom je z dveh strani dostopen z osebnimi avtomobili in manjšimi avtobusi, razpolaga pa z nad sto prostori pri mizah in s 50 ležišči v sobah in skupnih ležiščih. Do koče so speljane lepe markirane poti in stezice iz Zagorja, Save, Litije, Kresnic, Vač in drugod, turistu pa se ob lepem vremenu nudijo prekrasni razgledi ne samo po Zasavskem hribovju, temveč tudi na Kamniške in Julijske alpe. V gozdnati okolici pa so idealna lovišča na zajce, srnjad in divjega petelina.

Več mladih planincev

Plodno delo planinskega društva Zagorje

Planinsko društvo Zagorje ima planinsko postojanko na Zasavski gori (849 m) in Čemšeniški planini (1200 metrov). Last društva je bil tudi nedograjeni planinski dom na Prvini pod Čemšeniško planino, ki pa so ga spričo pomanjkanja sredstev za nadaljnjo gradnjo vrnili prvotnemu lastniku, rudniku rjavega premoga Zagorje.

Vsem planincem Zagorja je bilo izredno žal, da društvo ni moglo nadaljevati z pričetim zidanjem tega doma, toda pri gospodarskih in oblastvenih organih v Zagorju planinci niso naleteli na razumevanje, da bi finančno podprli njihova prizadevanja.

V lanskem letu je imelo društvo le toliko sredstev, da je upravljalo na obeh kočah najnujnejša tekoča popravila in vzdrževanje.

Precejšnji poudarek so v lanskem letu dali delu z mladino. Medtem ko so leto prej v društvu zabeležili padec članstva v mladinskih vrstah, pa je v minulem obdobju zopet zaznamovan porast, tako da mladinski odsek šteje sedaj 494 pionirjev in mladincev, med temi pa je kar 226 novih članov. Letos, ko Planinska zveza Slovenije slavi 75-obletnico obstoja, pa so še pospešili akcijo, s katero skušajo v letošnjem letu doseči okroglo število 1000 članov. Planinska dejavnost je v Zagorju razvita na šoli Toneta Okrogarja, medtem ko je na šoli Ivana Skvarče šele zaživela. Nameravajo pa poživiti planinsko dejavnost tudi na Gostinski šoli in Strokovno izobraževalnem centru. Na vseh omenjenih šolah je velika zainteresirnost mladine za planinsko dejavnost, šole pa imajo v vrstah prosvetnih delavcev mentorje, ki skrbijo za dejavnost.

Pri zagorskem PD je tudi sedež koordinacijskega odbora Zasavske planinske transverzale, ki poteka od rojstne hiše tovariša Tita do Zasavskega »Triglava« — Kuma. Pred kratkim je to pot prehodil 1000-enti transverzalec. Izredno visoka številka transverzalcev priča, da je za to lepo in znamenito pot veliko zanimanje ne samo med domačini, temveč tudi med planinci od drugod.

J. TURK

Več skrbi za invalide

Program rehabilitacije za zaposlovanja invalidov v celjskem okolišu

Sekretariat stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb je razpravljal o programu rehabilitacije in zaposlovanja invalidov v celjskem okolišu. Program je pripravil področni zavod za rehabilitacijo, ki ni edini samo na celjskem območju, temveč tudi v vsej Sloveniji.

Resneje zastavljeno delo na tem področju ni slučajno, temveč je postalo nujnost predvsem zato, ker je prav na območju celjskega okraja največ invalidov. To pa pogojuje mnogo prob'emov ne samo, če jih ocenjujemo s stališča humanosti, temveč tudi v ekonomskem pogledu, kajti nepopolno organizirana služba za usposabljanje in zaposlovanje invalidov močno povečuje stroške za invalidsko varstvo, povečuje število invalidov in vpliva tudi na druga področja potrošnje.

Namen programa je, da analizira stanje rehabilitacije in zaposlovanja invalidnih oseb v celjskem okolišu, da predvidi ukrepe za intenzivnejše in kvalitetnejše izvajanje poklicne rehabilitacije in zaposlovanja invalidov, da določi položaj, vlogo in dolžnosti vseh, ki morajo skrbeti za to področje in da vzpodbudi vse, ki lahko kakorkoli vplivajo na rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih in ostalih invalidov. Gre pa tudi za povezovanje vseh teh dejavnikov, saj prav na celjskem območju ugotavljajo, da se s to problematiko ukvarja trinajst inštitucij, oziroma organizacij, ki vsaka po svoje zastavljajo delo na tem področju.

O omenjenem programu je razpravljala tudi že stalna konferenca za rehabilitacijo. Kljub temu, da so člani konference predlog programa sprejeli, pa so ga dopolnili z nekaterimi zelo pomembnimi predlogi. Tako so med drugim menili, da je program treba dopolniti s predlogi ukrepov, ki bodo preprečevali naraščanje števila invalidnih oseb. Veliko pozornosti bo v naslednjem obdobju treba posvetiti preventivi in zato bolje razviti poklicno orientacijo delavcev, uvajanje v delo, medsebojne odnose v delovnih organizacijah, prav tako pa tudi napredek službe medicine dela, ki lahko bistveno vpliva na številne vzroke, ki pogojujejo invalidnost.

Zaradi precejšnjih problemov pri zaposlovanju invalidnih oseb, je v programu opozorilo družbeno-političnim skupnostim, da s programi svojega razvoja načrtujejo tudi razvoj takih dejavnosti, ki bodo mogle zaposlovati večje število invalidov. Nakazali so tudi potrebo po ustreznih predpisih, ki naj bi stimulirali delovne organizacije, da tudi same kaj storijo za primerno usposabljanje svojih invalidov.

Gre torej za dolgoročnejše usmerjanje poklicne rehabilitacije in zaposlovanja invalidov, gre za družbene probleme, ki jih ne bo mogoče urejati brez široke družbene, moralne in materialne podpore.

I. BURNIK

Razstava »Slovenski pregnanci v Srbiji«

Ob obletnici množičnih preseljevanj slovenskega življa s Štajerske in Gorenjske v Srbijo in v počastitev karavane bratstva in enotnosti, s katero prihajajo na obisk mnogi, ki so med vojno nudili gostoljubje našim izgnancem, bodo danes popoldne odprli v občasnih prostorih muzeja revolucije razstavo Slovenski pregnanci v Srbiji 1941 — 1945.

Srečanje koroških mladincev na Veliki planini

LJUBLJANA, 30. maja. V nedeljo, 2. junija, se bodo na Veliki planini zbrali mladinci z vse Koroške, naše in avstrijske. Zbor mladih organizira odbor koroških partizanov pri republiškem združenju zveze borcev NOV. Prireditelji pričakujejo, da se bo na planini zbralo več ko tisoč otrok nekdanjih partizanov, od tega tri sto iz Avstrije, predvsem iz Podjune, Rožne doline in Celovca.

Seveda pa srečanje mladih Koroščev ne pomeni, da v nedeljo na Veliko planino ne bodo prišli tudi nekdanji koroški partizani. Srečanja starih prijateljev so vedno vesela, pa tudi v družbi mladih in vestnih poslušalcev je prijetno.

»Pričakujemo, da bo večina udeležencev velikoplaninskega srečanja prišla z avtobusi,« je povedal Drago Lipičar, direktor Ljubljana transporta. »Zato bomo v nedeljo povečali število vozil na progi Ljubljana-Kamniška Bistrica.«

»Turistom lahko še sporočim, da smo se sporazumeli z graditelji ceste v Kamniško Bistrico, da bodo v soboto gradbišče pospravili in cestišče uredili za nemoten promet,« je še povedal Drago Lipičar.

M. D.

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z raznimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori«. Tako so dobili odgovore le enkrat na teden. Da bo ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dimitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brati obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

D. GUTIĆ

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se večkrat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najhujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je sodstvo priznal, doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi korden, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

Usodno poleno na cesti

LJUTOMER, 30. maja — Včeraj popoldan ob 13. uri se je med vasmi Noršinci in Križevci pri Ljutomeru hudo ponesrečila mopedistka Marija Senčar (24) iz Stare nove vasi. Senčarjeva je zavozila na poleno, ki je padlo s kamiona pred voznico. Voznik tovornega avtomobila Alojz Meznarič (58) iz Grabšinec, nesreče ni opazil in je odpeljal dalje. Senčarjevo so s hudimi poškodbami po glavi in desni nogi odpeljali v soboško bolnišnico.

B. B.

Poročilo anti-fitoftorne službe

Prvo poročilo o pojavu krompirjeve plesni ali fitoftore smo prejeli iz občine Lenart. Plesen se je pojavila v nižinskih predelih na ranih sortah krompirja.

Pridelovalcem krompirja svetujemo, da takoj poškropijo krompirjeve površine, predvsem tam kjer so rastline v vrsti strnjene. Posebno dobro je treba poškropiti žarišče bolezni.

Za enkratno škropljenje enega hektarja potrebujemo enega od naslednjih fungicidov: »Bakrovo apno 25« — 12 kg; »bakrovo apno 50« — 6 kg; »borafitorane — 4 kg; »tiozin A« — 4—5 kg; »cuprablau« — 6 kg; »cuprablau — Z« — 4 kg; »duter« 1,2—1,8 kg; »dithane M—22« — 2—3 kg; »dithane M—45« — 2—3 kg itd.

Opazovalce, ki so določeni za opazovanje prvega pojava fitofto. re, prosimo, da opazujejo krompirjeve površine, ki so jih za ta namen določili in pojav takoj sporočijo telefonično Kmetijskemu inštitutu. Zaradi toplega in vlažnega vremena, ki je v Sloveniji v zadnjem tednu, je nevarnost za pojav plesni povsod tam, kjer so krompir sadili ali zgodaj ali so sadili nakaljene gomolje in so vrste strnjene.

Kmetijski inštitut Slovenije

Poročilo protiperonospor-ne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori.

Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivu proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS

Piranski „milijarder" čaka na odločitev

Francoske oblasti zahtevajo izročitev industrialca Denisa Savona iz Marseilla, ki so ga pri nas priprli na zahtevo Interpola

Pred skoraj poldrugim letom se je v Piran preselil 51-letni francoski državljan Denis Savon iz Marseilla. Ljudem je pripovedoval o svojih poslovnih stikih v Franciji in po tem so ga nekateri začeli imenovati piranski »miljarder«. Govorice o francoskem bogatašu pa so se še bolj razplamtele, ko so ga naši organi 27. marca letos aretirali. Takrat so se začele širiti vesti o njegovem bogastvu, pa tudi o čudnih poteh, po katerih je prišel do njega in o različnih zvezah. Resnica je seveda precej drugačna kot so govorice.

Denisa Savona so naši varnostni organi priprli na zahtevo Interpola. Preiskovalni sodnik v Marseillu je namreč marca letos izdal za Savonom tiralico, ker ga dolžijo velike goljufije, poneverjanja in uporabe listin.

Kakor smo zvedeli pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Kopru, se zdaj ta zadeva, bliža koncu. Francoske oblasti so zahtevale izročitev Denisa Savona, ki je bil do 1966. leta generalni direktor, predsednik ali vodja več velikih družb, ki so šle v stečaj. Pri tem dolžijo bivšega generalnega direktorja, da je zatajil na škodo teh družb 1,745.000 novih frankov, da je zatajil 2 milijona novih frankov na škodo različnih manjših poslovnih partnerjev, da je dajal neresnične bilance zboru delničarjev in končno, da je tudi uporabljal ponarejene dokumente.

V kratkem bo senat okrožnega sodišča sklepal o zahtevi po izročitvi. Če bo senat izročitev odobril, se bo Denis Savon lahko še pritožil.

Govorice in ugibanja, ki jih je raznetila aretacija poldrugo leto v Piranu bivajočega »milijarderja« iz Francije, s tem dobivajo življenjsko osnovo. Marsikaj, kar je bilo slišati, bo s tem demantirano kot izmišljotina.

G. G.

Mlada Avstrijca ilegalno čez mejo

MARIBOR, 30. maja — Danes opoldne so naši organi v Šentilju izročili avstrijskim oblastem 17-letnega E. H. in 16-letnega K. C., oba z Dunaja. Naši organi so ju 28. maja zalotili v našem stometrskem območnem pasu brez potnega lista. Povedala sta, da sta prišla v Jugoslavijo, da bi šla na Jadransko morje. Pri sebi sta imela 7460 avstrijskih šilingov, 2000 italijanskih lir, 145 nemških mark, 100 švicarskih frankov, 600 čeških kron in okoli 870 novih din, tranzistor in nekatere druge predmete.

M.

Cisterna se je prevrnila

LENDAVA, 30. maja — Davi se je vozniku avtocisterne Djuro Kersniku (33) iz Varaždina udrla pri srečavanju na cesti I. reda med Lendavo in Murskim Središčem bankina. Priklopnik cisterne se je prevrnil. Iz cisterne se je razlilo 28.000 litrov gorilnega olja. Škode je za več milijonov S dinarjev.

B. B.

V sredo šest mrtvih

LJUBLJANA, 30. maja — Krvni davek pri prometnih nesrečah že nekaj časa ni bil tako hud kot včeraj. Nesreče v Lukovici, Zgornjem Kašlju in v Žabjeku so bile smrtne, trije občani, ki so se hudo ponesrečili že prej, pa so umrli v bolnišnicah.

V Žabjeku se je včeraj ob 17.40 smrtno ponesrečil kolmaj 10-letni Ivan Eker. Ko se je peljal s kolesom proti Poljčanam, se mu je pokvaril prednji blatnik in se zataknil za kolo tako nesrečno, da je deček padel na cesto in obležal mrtev.

V Podvinu je včeraj popoldne zapeljala s ceste voznica osebnega avtomobila Ivanka Babnik. Avto je na ovinku zaradi prehitre vožnje zaneslo in se je prevrnil pod cestni rob tako, da je obstal na strehi. Sopotnici Angelca Fortek in Vilma Martinovič sta bili huje ranjeni in so ju odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode je za približno 10000 novih dinarjev.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreč 22. kola, ki je bilo 30. V. 1968

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
40	10
59	10
42150	510
074330	2.000
594120	2.000
71	8
71	20
29631	508
92561	500
276811	30.000
766851	10.000
522	100
24832	400
49432	1.000
66622	500
289032	2.000
3	4
38453	504
96453	404
437843	2.004
498913	50.004
24	8
27904	500
85544	400
91434	400
502504	2.000
64429/4	100.000
947504	2.000
5	4
15945	404
37765	1.004
78475	504
847365	2.004
06	8
00326	400
12436	500
41176	400
429316	10.000
27	8
77	8
5037	200
84537	500
652837	2.000
739627	2.008
648	50
013388	500
37828	400
93178	1.000
9	4
17169	1.004
60559	404
70139	404
673349	2.004

Loto

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.685,45 ND
Trojke 25,35 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 11, 12, 15, 19, 22 in dodatna 29
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 31.302,00 ND
Četverke 368,25 ND
Trojke (konč. vred.) 13,65 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (1)
1-K-461885/4
Maribor (1)
56-178302/4
Murska Sobota (1)
63-176756/4
Trbovlje (1)
94-189500/4

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.209,00 ND
Trojke 17,70 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 8, 12, 19, 29, 34 in dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 50.000,00 ND
Četverke 324,65 ND
Trojke 14,00 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (2)
1-209688/4 in 7-197645/4

Taki smo

Stanovanje Karla Lojeka deli od sosednjega poleg sten tudi hodnik. Drži, da ta stanovanja tiste dni še niso gradili po najsodobnejšem tehnološkem postopku in vgrajevali razne obloge. Vendar se soseda kljub temu dobro razumeta. Občasna praznovanja se počasi razlijejo na obe je družin, kar eni in drugi z veliko mero strpnosti prenašajo.

Skratka, razumevanje je na ravni. Trenutno še bolj, ker ima oboje družin še televizijski in radijski spre-

Težave s servisom

jemnik, pralni stroj, ekonom lonec in zdaj še peč na olje. Če ni praznika, se obiskujejo, kot je to slovanska navada, če komu zmanjka soli. Zato tudi Lojekov obisk soseda ni presenetil. Ob njegovem prihodu sta z družico skrivaj izmenjala sočutni pogled in se pomežiknila. To v teh pomladnih dneh ni nobena redkost. Mežikanje namreč.

»Človek je žrtev tehnike,« se je odkašljal Lojek.

»Brez ljudi ni nič,« sta ga poskušala potolažiti.

»Prav z ljudmi je najtežje,« je pribil Lojek in se pogreznil vase. »Se spominjate, kako smo se ob večerih stiskali pred vašim televizorjem vsakokrat, ko je Sebastijan z Bello pobegnil v gore? Kaj se ne bi, saj imamo mi televizor šele nekaj tednov.«

»Pa ste imeli pralni stroj že pred nami.«

»To je res. Prav tako je res, da je hčerka izsilila nakup televizorja. Čez štiri dni se je začela na ekranu sprehajati slika. Potem sem se ojunačil in šel prosit pomoči na servis. »Okvaro bomo popravili, kot bi mignil,« me je potolažil uslužbenec, ki je vlival zaupanje. No, čez dva dni sta res prišla dva iz servisa. Po eni uri obračanja, ogledovanja in pretikanja je mlajši izjavil, da ga morata odpeljati s sabo. Jutri naj pridem ponj. ‚Poglejte ga,' mi je dejal možakar, ko sem po treh dneh prišel ponj, ‚ga že popravljajo'. Zal pa niso imeli ustreznega dela Se isti dan bi ga morali dobiti. Naslednji dan me je sprejel isti človek. Znova mi je pokazal razstavljene dele in me potolažil, naj malo potrpim, ker je pač v televizorju 1.800 upornikov in je težko najti tistega, ki je zatajil.

Po štirinajstih dneh sem pripeljal televizor domov. Slika je bila dobra, le zvok ne, tudi pri visokem »C« ne. Pa kaj bi človek tožil. Komaj sem uredil s televizorjem, v veliko veselje mojega šefa, je prenehala greti peč na olje. Izvedel sem, da tisto podjetje popravlja tudi peči na olje. Stekel sem tja, obljubili so mi pomoč, dobil sem še dva dni izrednega dopusta in čakal. Čez pet dni je prišel strokovnjak. Razdrl je peč in pri tem prevrnil dimne cevi. Končno je ugotovil, da nima s sabo ustreznega dela in vse skupaj pustil. Pred odhodom mi je zabičal naj vse tako pustim kot je, ker se bo takoj vrnil. Dva dni smo preskakovali po sobi razmetane dele in hodili po deski, da ne bi raznesli saj. Na koncu je račun bogato opremil in me potolažil, da ga bo poravnal protizvajalec, zato me račun ne sme skrbeti. Zatrdil sem mu, da me ne bo skrbel. Včeraj se je pokvaril tudi pralni stroj. Točneje — centrifuga. Nikjer ni z rotacijo lahko. Ponovil sem postopek o prijavi, toda tokrat pismeno.«

»Sreča, da v pralnem stroju ni upornikov,« sta ga poskušala potolažiti.

»To že, toda jaz sem poslal poročilo šele včeraj, danes, ko sem se vrnil z dela, pa je bil stroj že popravljen . . .«

»Kritika pomaga.«

»Vraga kritika! Ko sem danes pogledal na naslov, sem ugotovil, da to ni isto podjetje, temveč zasebnik. Jaz pa sem si uredil izredni dopust šele za prihodnji teden . . .«

J. SEVER

PO REKLAMNIH CENAH
MARKET
SUPERMARKET
● KOMPOTI »GROCKA« – MARELICE
– BRESKVE
● DJUVEČ
● »JADRAN« SARDINE

Nejasen uvoz (3. stran) – Tudi dinar gre lahko na morje (8. stran) – Priloga RTV (11.stran)

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 31. MAJA 1968 • LETO X., ŠTEVILKA 148 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

TRETJA IZDAJA

De Gaulle je razpustil parlament in — vztraja

V šestminutnem govoru po radiu je de Gaulle sporočil, da razpušča parlament, da bo razpisal volitve in da prelaga datum referenduma — Po nepotrjenih poročilih se francoske enote iz Nemčije zbirajo okrog Pariza

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 30. maja (Po telefonu). V dramatičnem zaokretu je danes de Gaulle izjavil, da ne bo odstopil, da razpušča parlament, da bo razpisal splošne volitve in da prelaga datum referenduma. Pred tem je državni svet razsodil, da je de Gaullov predlog o referendumu neustaven. Francoske čete iz ZR Nemčije se baje koncentrirajo okrog Pariza. Med njimi so menda jurišne padalske enote. Vodja »neodvisnih republikancev« Giscard d'Estaing je odrekel podporo vladi. Pojasnjena je skrivnost včerajšnje de Gaullove odsotnosti: govorijo, da je stopil osebno v stik z nekaterimi vojaškimi poveljniki.

Dve minuti pred napovedanim de Gaullovim govorom po radiu je zmanjkalo električnega toka. Govor je trajal samo šest minut in v Parizu so ga lahko poslušali samo tisti, ki imajo baterijske tranzistorske sprejemnike.

Medtem ko je predsednik de Gaulle govoril, so se na pariškem trgu Concord začeli zbirati tisoči demonstrantov — desničarjev in pristašev degolizma — ki so organizirali miting za »podporo peti republiki«.

Na demonstracije za podporo de Gaullu so pozivali tudi letaki, ki so jih natisnili »komiteji za obrambo republike«, ki državljane pozivajo k »obrambi svobode, državljanskega miru in institucij pete republike«.

Okrog šeste ure popoldne je bilo na trgu že od 150 do 200.000 ljudi, ki manifestirajo za de Gaul[illegible]. Nove množice manifestantov se neprestano zlivajo na trg Concord in malo po šesti uri popoldne se je velikanska povorka napotila proti Slavoloku zmage.

General de Gaulle se je vrnil zgodaj dopoldne po petindvajseturni odstotnosti s helikopterjem iz Colombeya, kjer je prebil noč, znova v Elizejsko palačo v Parizu. Točneje: iz Pariza je odšel de Gaulle, vrnil se je general.

Nekaj je gotovo: sedanji kaos dolgo ne more trajati. Receptov za ozdravljenje sedanje krize v Franciji ne manjka. Poleg teh, ki jih pripravljata de Gaulle in Pompidou, so se že oglasili tudi mnogi opozicijski politiki zlasti Pierre Mendès-France in d'Estaing kot novator znotraj sedanje vladne večine. Komunistična partija Francije je imela prav tako danes zasedanje svojega centralnega komiteja in je podprta, zaradi sinočnje množične manifestacije sindikatov CGT v Parizu, postavila ostreje zahtevo po svoji ustrezni udeležbi v ljudski vladi. Seveda pa obstaja še vedno neodgovorjeno vprašanje, tudi kaj bo z ogromno

● Nadaljevanje na zadnji strani

ZADNJI DNEVI PETE REPUBLIKE? — Demonstracije na pariškem Trgu republike. Telefoto: UPI

„Ne bom se umaknil!"

Šestminutni govor predsednika de Gaulla po radiu

PARIZ, 30. maja (AP). Francoski predsednik de Gaulle je danes govoril po francoskem radiu. Njegov govor se je glasil: »Francozinje, Francozi! Kot nosilec zakonite nacionalne francoske oblasti sem v zadnjih 24 urah pretehtal vse možnosti, ne izvzemši niti ene, ki bi mi omogočile, da jo obdržim. Odločil sem se. V sedanjih okoliščinah se ne bom umaknil. Imam mandat ljudstva. Ta mandat bom izpolnil.

Ne bom zamenjal premiera, čigar vrline, zanesljivost in zmogljivost zaslužijo priznanje vseh. Predlagal bo spremembe v sestavi vlade, ki se mu bodo zdele koristne.

Danes sem razpustil nacionalno skupščino. Predlagal sem deželi referendum, ki bi dala državljanom možnost, da zarišejo temeljite reforme našega gospodarstva in našega prosvetnega sistema in da bi mi povedo, ali mi še nadalje zaupajo ali ne, na sprejemljiv način, demokratičen. Ugotavljam, da sedanji položaj fizično onemogoča to izvesti.

Zato sem tudi odložil referendum. Kar zadeva parlamentarne volitve, bodo v času, predvidenem v ustavi, razen če ne bodo poskušali prevariti vsega francoskega ljudstva in mu preprečiti, da se samo izreče — in to v trenutku, ko so bili že storjeni poskusi, da bi mu preprečili živeti, prav tako kot so preprečili študentom, da bi se učili, učiteljem, da bi predavali, delavcem da, bi delali.

To so sredstva zastraševanja, slepitve in tiranije, ki se jih poslužujejo skupine, katere je že zdavnaj osnovala v ta namen stranka, ki je totalitarna, čeprav v tem ni sama.

Če se torej nadaljuje tak položaj, v katerem se uporablja sila, bo moral, da bi obdržal republiko in v skladu z ustavo, storiti druge korake, namesto da neposredno pozovem volivce države. Vsekakor je treba povsod in takoj organizirati državljansko akcijo. To je treba storiti predvsem zato, da bi pomagali vladi, nadalje na lokalnem torišču, da bi pomagali prefektom, ki bodo komisarji republike, v njegovi nalogi, da kolikor mogoče zavarujejo življenje prebivalstva, in da bi preprečili subverzijo v vsakem trenutku in povsod.

Franciji zares grozi diktatura. Prizadevajo si, da bi jo primorali, da se vda sili, ki bi se ji naprtila v nacionalnem obupu, sili, ki bi bila potem v bistvu zares sila zmagovalca, to je sila totalitarnega komunizma. Seveda bi bila sprva obarvana s slepilom, poslužujoč se ambicije in mržnje diskreditiranih politikov, potlej pa te osebnosti ne bi veljale več, kot veljajo, in veliko ne veljajo.

Toreč, ne! Republika ne bo abdicirala. Ljudstvo se bo spet strnilo. Napredek, neodvisnost in mir bodo slavili zmagoslavje s svobodo.

Živela republika! Živela Francija!«

Izredni zakon sprejet

V Bundestagu glasovalo za zakon 384, proti pa 100 poslancev

BONN, 30. maja. (Reuter-AP.) Zahodnonemški Bundestag, ki ga je sprožilo 2000 policajev, je sprejel danes načrt zakona o izrednem stanju. Za zakon je glasovalo 384 poslancev, proti 100, en poslanec pa se je vzdržal glasovanja.

V diskusiji se je zahodnonemški zunanji minister Willy Brandt energično zavzel, da bi sprejeli načrt zakona in hkrati zavrnil sovjetske obtožbe, da zakon ogroža mir v Evropi.

V zvezi z dosedanjim položajem v Franciji je Brandt dejal, da je potrebno iz teh dogodkov potegniti nauk, da »mora biti oblast vlade in parlamenta uporabljena ne samo za določen cilj, temveč tudi ptavočasno.«

Ceausescu v Kotoru

DUBROVNIK, 30. maja (Tanjug). Generalni sekretar romunske KP in predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu, ki se mudi na obisku v Dubrovniku, se je s člani romunske partijske in državne delegacije danes dopoldne sprehodil po Stradunu in si ogledal znamenitosti mesta. Čeprav je vse dopoldne deževalo, so Dubrovčani potrpežljivo čakali na njegov prihod na Stradun, kjer so ga prisrčno pozdravili.

Danes popoldne so romunski gostje odpotovali v Kotor, kjer so se seznanili z znamenitostmi tega mesta.

Tiskovna konferenca v DSZZ

BEOGRAD, 30. maja. — Na današnji tiskovni konferenci je predstavnik DSZZ navedel koledar bližnjih državniških obiskov.

Britanski zunanji minister Michael Stewart pride v Jugoslavijo 5. junija.

Indijski predsednik dr. Zakir Husain bo na osebno vabilo predsednika Tita obiskal našo državo 10. junija.

Kiro Gligorov bo prve dni junija obiskal CSSR in vrnil podpredsedniku vlade CSSR njegov lanski obisk.

Ker zaradi s[illegible]vk v Franciji ni bilo mogoče dobiti telefonskih zvez z Mavretanijo predstavnik DSZZ ni mogel potrditi informacije, da bo mavretanski predsednik Ould Daddah prispel v Jugoslavijo 3. junija.

In še kratek komentar o obisku Ceausesca: doslej so govorili o mednarodnem položaju. Pogovori so potekali v prijateljskem vzdušju in smo z njimi zadovoljni.

V. H.

Ne samo principi — tudi številke govorijo proti

Predlogi o korenitih spremembah delitve dohodka so rasli izven gospodarske prakse

LJUBLJANA, 30. maja. Zoper delne, premalo kompleksne rešitve v gospodarstvu, sprejete po premalo premišljenih razglabljanjih, v hitrem postopku, smo se doslej borili s principialnim stališčem, da takšni postopki ogrožajo demokratičnost. Zdaj pa so tu tudi številke, ki kažejo težke materialne posledice takšnih postopkov. Tako so dejali na seji upravnega odbora republiške gospodarske zbornice, ko so ocenili najnovejše podatke o rezultatih medsebojnega klirinškega pobotanja terjatev delovnih organizacij.

Je torej gospodarstvo res tako brez moči, da lahko le s trpkim zadovoljstvom ugotavlja, kako se uresničujejo napovedi o škodljivih posledicah, ki so jih predstavniki gospodarstva predvideli vnaprej, nihče pa jih ni upošteval. Takšna je bila osnovna skupna misel članov upravnega odbora ob podatku, da je obseg medsebojne zadolženosti v organizacijah naše republike za okoli 700 milijonov novih dinarjev večji kot ob začetku priprav na izvedbo kliringa. Računajo, da se je zaradi kliringa dokaj zmanjšalo poravnavanje tekočih obveznosti in tako je bila tudi plačana realizacija v gospodarstvu naše republike v prvih štirih mesecih tega leta za 7 odstotkov manjša kot v istem času lani. V novih dinarjih izraženo je bila torej v prvih štirih mesecih tega leta plačana realizacija za nad 2200 milijonov manjša, kot bi bila, če kliringa ne bi bilo. V vsej naši republiki pa so delovne organizacije do 8. maja vnovčile za nekaj nad 1500 milijonov novih dinarjev prijavljenih terjatev. Prav to je najbolj neugodno,

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Novotny izključen iz CK

Zmaga nad konservativci

Komisija za rehabilitacijo bo še letos ugotovila odgovornost za politične procese

PRAGA, 30. maja (Tanjug). Centralni komite KPČ je izključil iz svojih vrst bivšega prvega sekretarja CK KPČ Antonina Novotnega. Hkrati so na plenumu CK njega in več drugih razrešili članstva v KPČ. Odločitev plenuma je med prebivalstvom naletela na ugoden odmev.

Dokler ne bo dokončno razjasnjena odgovornost za politične procese v preteklosti, je CK KPČ »suspendiral« člane KPČ: Antonina Novotnega, Karla Bacileka, Pavla Davida, Bruna Kelerja, Štefana Raisa, Viljema Širokega in Jirija Urvalko. Ti so najbolj odgovorni za organiziranje znanih političnih procesov, med katerimi je bil najbolj mračen proces proti bivšemu generalnemu sekretarju partije Slanskemu in še desetim partijskim in državnim funkcionarjem, ki so jih obesili.

Potem ko je centralni komite sprejel poročilo komisije za partijsko rehabilitacijo, je tej komisiji zadal nalogo, da najpozneje do konca tega leta razišče vzroke in posledice nezakonitih političnih procesov v letih 1948 do 1954. Komisija bo predvsem ugotovila odgovornost organov in posameznikov za organiziranje teh procesov.

Plenarno zasedanje CK KPČ se nadaljuje.

Terorista z beograjske postaje prijeli

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). — Danes so sporočili, da je državna varnostna služba odkrila povzročitelja eksplozije na beograjski železniški postaji; v eksploziji je bilo ranjenih več ljudi, nastala pa je tudi precejšnja materialna škoda.

23. maja letos je Ivan Jelić, doma iz Omanska pri Doboju, proti večeru podtaknil razstrelivo ob vhodu v garderobo na beograjski postaji. Do nedavna je bil zaposlen v Dornbirnu v Avstriji. V sporočilu je rečeno, da je Jelić podtaknil razstrelivo, ker ga je k temu nagovorila neka emigrantska teroristična skupina v ZRN, ki mu je tudi preskrbela razstrelivo. Jelića so z dokaznim gradivom vred izročili okrožnemu sodišču v Beogradu.

Dodatni ukrepi za hitrejšo rast v gospodarstvu

Iz ekspozeja Mike Špiljka — Razprava v gospodarskem in zveznem zboru

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Pod predsedstvom Vidoja Smilevskega je bila danes dopoldne skupna seja zveznega in gospodarskega zbora. Na njej je predsednik ZIS Mika Špiljak prebral poročilo o gospodarskih gibanjih v prvih štirih mesecih letos in o predlogih najnovejših gospodarskih ukrepov, s katerimi naj bi poživili gospodarsko rast.

Po mnenju Mike Špiljka gospodarska gibanja v tem času niso bila povsem zadovoljiva, vendar to nikakor ne bi smelo zamegliti pozitivnih tendenc, da se izkopljemo iz stagnacije. Te tendence so, čeprav skromne, vendarle vidne.

Industrijska proizvodnja se je v prvih štirih mesecih povečala v primerjavi z istim časom lani za 2.7 %. Proizvodnja se je najbolj povečala v ladjedelništvu — za 54 %, električne energije je za 10 % več, v industriji nekovin se je proizvodnja povečala za 9 odst. itd.

O strukturnih spremembah in diferenciaciji govori tudi podatek, da se je proizvodnja v kovinski industriji povečala od leta 1964 za komaj 3 %, medtem ko je hkrati proizvodnja kovinskih konstrukcij večja za 43%, vozil pa za 14%. Sočasno se je proizvodnja v precizni mehaniki zmanjšala za 22%, proizvodnja tirniških vozil pa za 14%.

Izvoz in uvoz količinsko zaostajata v primerjavi s prvimi štirimi meseci lani; izvoz je manjši za 5 %, uvoz pa za 3%.

Ohrabrujoče je dejstvo, da je industrija povečala izvoz na konvertibilno področje in s tem v celoti nadomestila padec izvoza kmetijskih pridelkov.

Še zmerom je čutiti vpliv čezmernega in nenadzorovanega uvoza, ki ovira prodajo domačih izdelkov. Proizvajalčeve cene industrijskih proizvodov mirujejo, cene na drobno pa so večje za 3.8% v primerjavi z lanskim decembrom. Investicijska poraba je večja za 9%, izplačila za investicije iz sredstev delovnih organizacij pa za 10 odst.

Nominalni osebni dohodki so se povečali za 7%, realni dohodki pa samo za 1%, ker so življenjski stroški narasli za 6,8%. Zaloge v industriji se kopičijo počasneje, kot so se lani. To velja zlasti za april.

V zaposlovanju se nadaljuje neugoden razvoj. Število vseh zaposlenih se je zmanjšalo za 0.7%, tistih, ki iščejo zaposlitev, pa je za skoraj 10 odst. več.

Povzetek: Trg je razmeroma stabilen, povpraševanje postaja živahnejše. Dinamika v nekaterih industrijskih vejah je tudi letos zadovoljiva. Toda hkrati se kažejo resni problemi hitrejše rasti proizvodnje na temeljnih gospodarskih področjih, težave so pri izvozu, v likvidnosti gospodarstva in v kmetijstvu, pač spričo omejenih izvoznih možnosti.

Predsednik ZIS je dejal, da je precej tovarn in drugih delovnih organizacij v resnih te-

Nadaljevanje na 2. strani

Socialisti: ne opozicija ne koalicija

Sodijo, da je na sklep PSU vplival predsednik republike Saragat

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 30. maja. — (Po tel.) Socialisti ne pojdejo niti v opozicijo niti v vlado, ki jo bo treba sestaviti po sklicanju novega parlamenta. Tako je sklenila direkcija PSU, ki je z večino glasov ugotovila, da ta čas ne obstajajo pogoji za koalicijo s krščansko demokracijo. Odločitev mora potrditi še centralni komite stranke, ki je sklican za jutri. Ob tem pa sta se danes sestala sekretariata PSU in krščansko demokratske stranke.

V dokumentu direkcije PSU, ki je bil izglasovan z večino glasov in ki je v opreki z idejami predsednika stranke Nennija, je rečeno, da formule levega centra nikakor ne gre zametavati, da pa je sodelovanje s krščansko demokracijo zaradi dvoumne in dvolične politike (ki jo vrhu vsega skuša še skrivati za lažno enotnostjo krščansko demokratskega vodstva) za zdaj nemogoče. Krščanski demokrati naj sami sestavijo vlado, socialisti pa bodo potem po dejstvih prosto in samostojno presojali o možnostih za obnovo levega centra, upajoč pri tem, da bo tak razvoj dogodkov pospešil tudi diferenciacijo znotraj same krščanske demokracije in spravil v njej na površje sile, ki so iskreno razpoložene za novo politiko. Vsako sodelovanje s komunisti PSU slej ko prej izključuje.

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Na mrtvi točki

Poslanci so rekli ne. Ne bodo še enkrat na forumu kot je socialno-zdravstveni zbor sprejemali že sprejeta načela o zdraviliškem zdravljenju, poudarjali nadaljnjo veljavo že sklenjenih sklepov. To bi bil papirnat način urejanja nekega problema, zapiranje oči pred resnico, ki jo vsi poznajo: praksa gre že dobri dve leti svojo pot mimo načel. Zavarovanci ne morejo na zdravljenje v zdravilišče, tudi če bi jim bilo to zelo potrebno, zdravilišča pa so prazna, oprema neizkoriščena, ker ni denarja za to obliko zdravstvenega varstva.

Odločitev poslancev, da zgolj govorjenje o načelih ne zadošča, in temu ustrezna naloga, naložena odborom, naj najdejo in predložijo to kar nam manjka — elastične rešitve, kako naj se zavarovanec zdravi v zdravilišču, nam budi upanje, da vsa zadeva z zdravilišči le ne bo večno podobna povesti o jari kači.

Nesporno je bilo in ostaja dejstvo, da ima Slovenija v svojih zdraviliščih zavidanja vredno bogastvo, da pa to bogastvo zadnja leta ničemur ne služi, nasprotno, z nezasedenimi zmogljivostmi ustvarja nove in nove deficite. Anomalija je nevzdržna: zaradi izredno številnih prometnih nesreč pa tudi nesreč na delovnem mestu so naši nezgodni oddelki prenatrpani in bolniki se zdravijo v razmerah, ki niso več ničemur podobni. Hitro jih odpuščajo v domačo oskrbo, brez prave nege in rehabilitacije pa se jim bolniški dopusti zavlačujejo. In tudi veliko razmeroma mladih ljudi je invalidsko upokojenih, ker niso bili deležni ustrezne rehabilitacije. Podobno je s srčnimi in drugimi bolniki. Porazna bi bila računica, če bi enkrat odkrito primerjali, koliko znesejo taki stroški in koliko manjši bi bili izdatki, če bi uporabljali vsaj bolnišnične oddelke v naših zdraviliščih.

Hkrati pa tudi ne poznamo nobene elastičnosti in se kot pijanec plota držimo samo možnosti — ali plača vse socialno zavarovanje, ali pa bolnik ne gre v zdravilišče, čeprav bi ljudje marsikdaj radi sami nekaj prispevali k stroškom zdraviliškega zdravljenja, kadar bi jim bilo to pri okrevanju potrebno. Tudi ni nikogar, ki bi razširil iniciativo gospodarskih organizacij, pripravljenih, da za zdravljenje članov svojih kolektivov v zdraviliščih tudi nekaj prispevajo. Bo zahteva poslancev, da preidemo od besed k dejanjem, premaknila stvari naprej?

MARIJA NAMORŠ

CK Srbije: polemika s stališči članov Ćosića in Marjanovića

Drugi dan razprave o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v Socialistični republiki Srbiji

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Centralni komite ZK Srbije je nadaljeval danes razpravo o mednacionalnih odnosih. Debata poteka ob dokumentu o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v SR Srbiji, vendar pa prevladuje v nastopih polemika z Dobrico Ćosićem in Jocom Marjanovićem, ki sta se včeraj zavzela za stališča, nasprotna nekaterim temeljnim določbam politike Zveze komunistov.

Čutim dolžnost, je dejala Katerina Patrnogić, ko je omenila Ćosićeve in Marjanovićeve ugotovitve, da ne le kot članica CK, temveč tudi kot komunistka in človek, ki živi na Kosovu in Metohiji, odgovorim na pol resnice in laži. Izjavila je, da je politični položaj v tej pokrajini zdaj neprimerno boljši, kot je bil pred četrto sejo CK ZKJ in šesto sejo CK ZK Srbije, in da tovrstne ocene ne morejo sloneti na posameznih ekscesih.

Patrnogićeva je navedla vrsto dejstev o razmerah na Kosovu in Metohiji. Med drugim je izvrnila glasove o razseljevanju Srbov in Črnogorcev. Povedala je, da je med deset tisoč ljudmi, ki se vsako leto selijo iz pokrajine, devet tisoč pripadnikov albanske narodnosti.

Laszlo Rehak je oporekal ugotovitvi Dobrice Ćosića, da dokument o mednacionalnih odnosih, o katerem razpravlja CK, ni na zadostni ideološki in politični ravni. Rehak je bil nasprotnega mnenja, da bo dokument koristen za politično akcijo in da je v njem izjemnega pomena stališče, po katerem je srbski narod z narodnostmi, ki živijo v SR Srbiji, samo z razvijanjem socialistične republike na načelih internacionalizma in kot sestavni del jugoslovanske socialistične skupnosti mogel v povojnem času doseči tako velike uspehe.

Po Rehakovem mnenju je pomen tega stališča v tem, ker so v nekaterih sedanjih ustanovnih debatah navajali, da narodnosti so v nekem smislu konstituitivni element, vendar ne, kadar gre za SR Srbijo kot državno skupnost.

Nekaj pridržkov je Rehak imel tudi glede stališča v dokumentu, ki se nanaša na tendence v zvezi z zahtevami narodnosti po kulturni avtonomiji. Predvsem je menil, da je vsa stvar pretirana in da samoupravne institucije, zlasti v občinah, ki so naseljene pretežno z narodnostmi, dajejo dovolj možnosti za nacionalno izražanje.

Naposled je Rehak zavrnil tudi Ćosićeve trditve o madžarskem segregacionizmu. Poudaril je, da zapiranje vase ne more biti realni interes te narodnosti v Vojvodini.

Plenum nadaljuje z delom.

SOBOTNA PRILOGA

Igor Gruden:
SLOVENSKI KULTURNI PROSTOR SEGA ČEZ DRŽAVNE MEJE
Dopis iz Trsta

Božidar Pahor:
DANIEL COHN-BENDIT
Portret tedna

STODVAJSET LET PO MANIFESTU SPET HODI STRAH PO EVROPI ...
Ali so študentski nemiri uvod v novo dobo?

Marijan Tršar:
BOZIDAR JAKAC
Naši sodobni slikarji in kiparji

Jože Snoj:
UTEMELJEVANJE SLOVENSKE PRIČUJOČNOSTI
Pogovor s Srečkom Vilharjem

SEDANJI ARHITEKT NAJBLIZJI OBLIKOVALCU
Se veliko nerazvozlanih vprašanj

Matevž Hace:
POLOVICO VASI BO MOJE!
Pripoved

Boris Kuhar:
MALLORCA — RAJ NA ZEMLJI
Iz popotne beležnice

ZA KONEC TEDNA

Američani podprli frank

PARIZ, 30. maja (UPI). Ameriška banka za federalne rezerve je dodelila francoski banki kredit sto milijonov dolarjev, da bi podprla frank v sedanjem izrednem položaju.

V nekaj vrstah

HRASTNIK

Srečanje mladine na Kalu — V počastitev kongresa mladine v Sloveniji pripravljajo 16. junija občinski komiteji ZMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s CK ZMS srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom.

ZAGORJE

Nižja proizvodnja — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v delovnih organizacijah še vedno nekoliko nižja, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu so bili nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev le v tovarni elektroporcelana na Izlakah, v TV Varnost in lesnoindustrijskem podjetju.

Maribor čaka goste iz Srbije

Družine slovenskih pregnancev bodo odprle svoje domove nekdanjim gostiteljem

MARIBOR, 30. maja. Mariborčani se pripravljajo, da bodo jutri popoldne čim bolj prisrčno sprejeli goste iz Srbije, ki bodo s karavano bratstva in enotnosti obiskali Maribor, Celje in nekatere druge kraje severovzhodne Slovenije. Gostitelji že nestrpno pričakujejo drage goste, pri katerih so živeli v pregnanstvu. Vrsta družin je izrazila tudi pripravljenost, da sprejme tudi goste, ki jih osebno ne pozna. Tako se želijo oddolžiti za gostoljubnost, ki so je bili deležni ob prihodu v Srbijo leta 1941.

Obisk gostov iz Srbije je nadaljevanje medsebojnih tradicionalnih obiskov, ki so doslej zbližali občane v Sloveniji in Srbiji. Ti stiki so se začeli razvijati z organizacijo vlakov bratstva in enotnosti in so postali že tradicionalni. M. K.

Razstava »Slovenski pregnanci v Srbiji«

Ob obletnici množičnih preseljevanj slovenskega življa s Štajerske in Gorenjske v Srbijo in v počastitev karavane bratstva in enotnosti, s katero prihajajo na obisk mnogi, ki so med vojno nudili gostoljubje našim izgnancem, bodo danes popoldne odprli v občasnih prostorih muzeja revolucije razstavo Slovenski pregnanci v Srbiji 1941 — 1945.

Tudi Ljutomer bo sprejel goste iz Srbije

LJUTOMER, 30. maja — Karavana bratstva in prijateljstva iz Srbije bo na obisku v Sloveniji obiskala tudi Ljutomer, kjer bodo pripravili gostom jutri zvečer ob 19.30 uri prisrčen sprejem na glavnem trgu. B. B.

Razprava o organizaciji šolstva

MURSKA SOBOTA, 30. maja — Predstavniki občinske konference socialistične zveze soboške temeljne izobraževalne skupnosti in občinskega sveta za šolstvo, so na današnji seji razpravljali o načrtu omrežja osnovnih šol v občini Murska Sobota in o investicijskem programu naložb v šolstvu do leta 1980.

Udeleženci posvetovanja so ugotovili, da predvideni program ustreza prizadevanjem za racionalizacijo osnovnega šolstva v soboški občini, kjer bodo število popolnih osemletk skrčili od sedanjih dvajset na 16 zavodov. Ker je bilo doslej že veliko razprav o novi organizaciji šolskega omrežja tudi na terenu, je po mnenju udeležencev predlog utemeljen in bo o njem razpravljala in sklepala občinska skupščina na svoji seji prihodnji teden. B. B.

Predlagana sprememba programa modernizacije cest

MARIBOR, 30. maja. Danes se je sestal svet za komunalno gospodarstvo mariborske občinske skupščine in razpravljal o spremembah programa modernizacije cest v občini Maribor v letu 1968. Predlog predvideva skrčitev programa modernizacije cest in ulic na mestnem območju na račun treh cest na izvenmestnem območju. V programu modernizacije so pa predvideli cesto Hoče — Pohorski dvor, Fram—cesta I. reda in cesto Spodnji Duplek—Zgornji Duplek. Potrdili so tudi zazidalne načrte za 24 hiš na območju okoli Šentiljske ceste in razpravljali o programu urejanja javne razsvetljave v Mariboru v letih 1969 in 1970. M. K.

RADLJE OB DRAVI

Prizadevanja za obmejni prehod

V občini Radlje ob Dravi si že dalj časa prizadevajo, da bi obmejni prehod Radelj — Eibiswald postal mednaroden prehod. Občina ima sicer šest maloobmejnih prehodov, nobeden od teh pa ni mednaroden. Radlje ležijo v osrednjem delu Dravske doline, od koder je bil že nekoč glavni prehod preko prelaza Radelj v osrednjo Avstrijo. Prizadevanja radeljske občine podpirajo tudi občine iz Slovenj Gradca, Dravograda, iz Raven na Koroškem, saj bi bil ta prehod pomemben za širšo turistično območje koroške pokrajine in še posebej za razvoj turizma na Pohorju.

Podobno stališče imajo tudi krajevne oblasti v Avstriji saj imajo tudi oni interes, da bi delno preusmerili turiste v svojo pokrajino, ker bi s tem razbremenili mednarodna obmejna prehoda v v Šentilju pri Mariboru in na Viču pri Dravogradu.

Kot poizkus je sedaj podpisan sporazum, da bodo lahko naši in avstrijski državljani v dneh od 30. maja do 4. junija 1968 potovali preko prehoda Radelj—Eibiswald z rednimi potnimi listi. Zaradi tehničnih ovir zaenkrat ni mogoč promet za avtobuse in tovornjake.

V Radljah ob Dravi in tudi na avstrijski strani pričakujejo, da bi prišlo do čimprejšnjega sporazuma med Avstrijo in Jugoslavijo, da ta prehod postane stalen mednarodni prehod.

I. SREBNIK

PST! Zelo zaupno!
moj najboljši
in najljubši prijatelj

je ZVITOREPEC
Zato vsak četrtek kupim
ZVITOREPCA

V ROSKIH GOZDOVIH NE GRE VEČ BREZ MEHANIZACIJE — Delavci gozdnega obrata Podturen pri podiranju znanih roških smrek uporabljajo najmodernejšo mehanizacijo. »Ker gre delo hitreje od rok je zaslužek tudi večji,« sta nam povedala dva gozdna delavca, ki kar sama sestavljata nekakšno delovno skupino. Pri GG Novo mesto, ki gospodari z delom roških gozdov so svoje obrate dobro oskrbeli z najrazličnejšimi modernimi gozdnimi orodji: motornimi žagami, traktorji, vlečnicami itd. Imajo tudi moderne in dobro oskrbovane ceste. Foto: S. Dokl

Očitki bodo ostali

Metliška skupščina o prodajanju agrarne zemlje

O tej zadevi v Metliki in okolici že delj časa govorijo in razpravljajo. Končno je prišla na sejo občinske skupščine, ki je izglasovala, da zadeve ni vredno podrobneje raziskati. Baje bi to preveč stalo. Gre za agrarno zemljo, ki jo je pred leti dobil bivši predsednik občine Metlika in poznejši direktor kmetijske zadruge Franc Jakljevič in to po vseh podatkih precej več, kot bi mu šlo kot uslužbencu.

To zemljo, ki jo je dobil menda že leta 1953 on in tisto, ki jo je dobila njegova mati, in jo je za njo podedoval, ni imel prepisano na sebe, torej ni od nje plačeval davščin vse do leta 1967. Morda tudi to ne bi toliko razburjalo nekatere občane, ki za to vedo, ko ne bi F. Jakljevič sedaj del te zemlje prodajal za stavbne parcele po 2000 do 3000 Sdin m². Predvsem se — vsekakor upravičeno — razburjajo tisti, ki jim je bila zemlja z nacionalizacijo odvzeta, ali so jo prostovoljno odstopili agrarnemu skladu, oziroma kmetijski delovni organizaciji. Jakljevič, ki je ob dodelitvi dobil 20 arov zemlje, to je največ kolikor je lahko dobil kot nekmet, njegova mati pa nadaljnjih 30 arov. Ko je del te zemlje zamenjal za drugo, je baje dobil kar 18 arov več, kot je je dal. Ta višek zemlje skupno s presežkom z odlokom dodeljene zemlje (za hišo in vrt), ki jo je kot zatrjujejo, užival brez vseh obveznosti, je povod za javne razprave z očitki, da je izkoriščal javne funkcije za lastne koristi.

Posebna kimisija, ki jo je imenovala občinska skupščina, da zadevo razišče in predlaga skupščini zaključek, ni prišla do enotnega stališča. Tudi dva strokovnjaka, vprašana za mnenje, nista imela enakega mnenja. Zato so obema zboroma občinske skupščine predložili dve rešitvi: ali zadevo dati v postopek, da se do kraja razjasni in ugotovi krivda F. Jakljeviča, ali zadevo pustiti kot je.

Ob pretiranem poudarku, da bi postopek dokazovanja in razščiščevanja veliko stal, so odborniki s tajnim glasovanjem sklenili, da zadeve ne bodo nadalje raziskovali.

S tem pa seveda govorice in očitki ne bodo prenehali. Zato bi bilo bolje, da bi zadevo razčistili do kraja, s tem, da so glasovali za potrditev obstoječega stanja, očitki niso odpravljeni.

P. ROMANIĆ

Srečanje koroških mladincev na Veliki planini

LJUBLJANA, 30. maja. V nedeljo, 2. junija, se bodo na Veliki planini zbrali mladinci z vse Koroške, naše in avstrijske. Zbor mladih organizira odbor koroških partizanov pri republiškem združenju zveze borcev NOV. Prireditelji pričakujejo, da se bo na planini zbralo več ko tisoč otrok nekdanjih partizanov, od tega tri sto iz Avstrije, predvsem iz Podjune, Rožne doline in Celovca.

Seveda pa srečanje mladih Koroščev ne pomeni, da v nedeljo na Veliko planino ne bodo prišli tudi nekdanji koroški partizani. Srečanja starih prijateljev so vedno vesela, pa tudi v družbi mladih in vestnih poslušalcev je prijetno.

»Pričakujemo, da bo večina udeležencev velikoplaninskega srečanja prišla z avtobusi,« je povedal Drago Lipičar, direktor Ljubljana transporta. »Zato bomo v nedeljo povečali število vozil na progi Ljubljana-Kamniška Bistrica.«

»Turistom lahko še sporočim, da smo se sporazumeli z graditelji ceste v Kamniško Bistrico, da bodo v soboto gradbišče pospravili in cestišče uredili za nemoten promet,« je še povedal Drago Lipičar. M. D.

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dimitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brati obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se večkrat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najnujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je so-

D. GUTIĆ

storilstvo priznal, doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi kordon, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

Analize — pogoj za dobro delo

Pol leta razvejanega dela novomeške analitske skupine

Lansko jesen so pri družbeno političnih organizacijah novomeške občine ustanovili analitsko skupino, ki naj bi opravljala sociološke in politiološke poizvedbe o komuni ter pripravljala analize družbenopolitičnih pojavov za načrtnejše in učinkovitejše delo posameznih organizacij.

Skupino vodi sociolog Franci Šali, ki je povedal: »Potrebe po krajših analizah onemogočajo, da bi se skupina trdneje držala programa. Tako smo že lansko jesen začeli proučevati družbeno politično aktivnost članov Zveze komunistov. Zaradi potreb sindikata po analizi o novem delovnem času in občinskega komiteja mladine o stališčih mladih do ustanovitve mladinskega kluba, pa smo morali začeto poizvedbo preložiti. Tako smo se mimo programa lotili kar 21 krajših nalog, od katerih je polovica še v obdelavi. Med pomembnejše analize sodijo: o možnosti za mladinski klub v Novem mestu, o problemih ob prehodu na nov delovni čas, o aktivnosti komunistov, o religioznosti osnovnošolske mladine v nevomeški občini in še nekatere druge.«

— In kakšne bodo bodoče naloge vaše skupine?

»Mnenja sem, da bi se moralo nadaljnje delo opreti na potrebe družbeno političnih organizacij. Ob svoji deprofesionalizaciji bi morali namreč sprejemati strokovne sodelavce, ki bi lažje in kvalitetneje pripravljali programe za njihovo delo. Skupino bi tako predstavljali posamezni strokovni sodelavci, ki bi le ob večjih analizah delali skupinsko, pri čemer bi uporabljali strojni način obdelave podatkov.«

— Kaj pa so prinesli rezultati dosedanjega dela?

»Občinski mladinski komite se je že odločil za ustanovitev kluba, iz naše analize pa je tudi ugotovil, kakšno organizacijsko podobo si mladi želijo. Sindikalni svet in občinska skupščina sta s pomočjo naše analize o možnostih za prehod na nov delovni čas že razpravljala o nekaterih problemih otroškega varstva, družbene prehrane in drugega. Razen tega pa je še vrsta manjših analiz, pripravljenih za občinski komite ZK, katerih praktična vrednost se je že izkazala.«

J. SP.

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z raznimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori«. Tako so dobili odgovore le enkrat na teden. Da bi ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

Brez mnenja sveta

Na zadnji seji občinske skupščine Zagorje so razpravljali predvsem o poslovnih rezultatih in gospodarjenju delovnih organizacij v minulem letu in letošnjih prvih štirih mesecih. Pri obravnavi gradiva pa so se morali odborniki opirati le na ugotovitve Službe družbenega knjigovodstva in oceno gibanj v gospodarstvu v obdobju januar — april, ki jo je pripravil analitični oddelek uprave občinske skupščine.

Na seji skupščine tudi tokrat ni bilo slišati mnenja in predlogov sveta za gospodarstvo pri občinski skupščini Zagorje. Kot so povedali, se je svet sestal v novi mandatni dobi samo enkrat. Drugih sej sveta za gospodarstvo zaradi neseklepčnosti in nedelavnosti posameznih članov ni bilo. Takšen odnos do dela v svetu, ki ima glede na stanje v zagorskem gospodarstvu in nasploh na reformna gibanja še posebej pomembno mesto, je nerazumljiv.

Na zadnji seji občinske skupščine se je namesto sveta za gospodarstvo pojavil z nekaterimi predlogi občinski sindikalni svet v Zagorju. Kaže, da njegovi člani čutijo večjo odgovornost in zaskrbljenost zaradi dogajanj v gospodarstvu kot člani omenjenega sveta. Kritika odbornikov na račun nedejavnosti in nezanimanja sveta za gospodarstvo je bila na mestu. Enako tudi zahteva, da je potrebno njegove nedejavne člane zamenjati.

P. BURKELJC

Skrb, ki je včasih navidezna

Mnogi problemi borcev v novomeški občini niso urejeni

Ker je bilo slišati na številnih sestankih borcev o dolžnostih in pravicah bivših borcev, stanovanjskih in zdravstvenih problemih, prenašanju tradicij NOB na mladino, skrb za spomenike NOB, itd., je v glavnem obravnavala letna skupščina Zveze združenj borcev NOV občine Novo mesto.

V razpravi je prevladovala socialna problematika članov ZB. Z revizijo pokojnin so bili prizadeti predvsem upokojeni borci. Odprava klimatskega zdravljenja na račun socialnega zavarovanja je tudi hudo prizadela borce, ki so večinoma šibkega zdravja. Pri tem ne gre prezreti resnice, da borci umirajo sorazmerno mladi. Povprečna starost 130 umrlih članov ZB v dveh letih v novomeški občini je komaj 57 let.

Ob zamenjavi zdravstvenih izkaznic kmečkih zavarovancev bodo prav tako prizadeti kmetje-borci. Izkaznice ne bo dobil nihče, kdor do tega časa ni v celoti plačal prispevka. To določilo velja za kmete-borce enako kot za ostale.

Ne gre za posebne privilegije borcev, kot se rado očita borcem, ko je govora o družbeni pomoči bivšim borcem NOV, pač pa ni možno prezreti dejstva, da so s splošnimi zakoni borci najbolj prizadeti. Zato so na novomeški skupščini menili, da bi bil potreben poseben zakon za borce, ki bi vseboval vse pravice in dolžnosti borcev.

To, da toliko let po vojni še ni v učnih programih osnovnih šol obvezna tematika NOB, so na skupščini ocenili kot malomarnost sestavljalcev šolskih učnih programov. Med tem, ko so v učnih programih zelo podrobno obdelani na primer turški vpadi, pa je iz zgodovine NOB nekaj malega samo za osmi razred osnovne šole. Tudi prosvetni delavci žele, da bi zgodovinska tematika NOB dobila svoje ustrezno mesto v obveznih učnih programih, na splošno pa to želi tudi mladina. Prav tako so menili, da bi lahko naša televizija imela na programu več tematike NOB.

Govorenja in pisanja o urejanju stanovanjskih problemov borcev je toliko, da prevladuje vtis, kot da gre vse v najlepšem redu in da imajo borci pri tem posebne ugodnosti. Resnica pa je ravno obratna. Stanovanjske probleme borcev urejajo skrajno počasi. K temu prispeva svoje tudi banka, ki dve leti sploh ni sprostila 4-odstotnega prispevka, ki ga plačujejo upokojenci v stanovanjski sklad. Tako so ostala ta čas neizkoriščena tudi ostala sredstva, ki jih za iste namene določijo delovne organizacije in občine, pa tudi sami prosilci.

P. ROMANIĆ

Lokacija za carinsko poslopje

GORNJA RADGONA, 30. maja — Lokacijska komisija Občinske skupščine v Radgoni je danes določila prostor, kjer bodo gradili novo carinsko poslopje. Sedanji carinski objekt bodo zaradi rekonstrukcije mednarodnega mejnega prehoda pri Radgoni in ureditve novega mostu čez Muro, že letos podrli. Novo carinsko poslopje bo na območju sodobno urejenega bodočega središča Radgone v Panonski ulici, ki bo izhodiščna pot z novega mostu proti Slatini Radencem in v notranjost dežele.

B. B.

Barvna študija ptujskih hiš

Prizadevanja, da bi bilo staro jedro mesta ubrano

Pred bližajočo se 1900-letnico mesta Ptuj si tako občinska skupščina, kot ptujski projektanti, urbanisti, zgodovinarji, turistični delavci in razne ustanove, prizadevajo, da bi kar najbolje uredili središče starega mesta.

Doslej so bile zlasti zanemarjene ulice v središču mesta, kjer je kar 16 ulic od skupno 23 zazidanih z zgradbami, ki izvirajo že iz 15. stoletja. Občinska skupščina je namenila za obnovo starih zgradb 100 milijonov SD, medtem ko bo stanovanjska skupnost letos spet vložila 200 milijonov SD.

Razen obnove zgradb je izdelan tudi že načrt za ureditev pločnikov, obnovo obzidja starega gradu in načrt za osvetlitev starega mesta. Samo za osvetlitev bodo porabili 70 milijonov SD, od tega 25 milijonov SD za osvetlitev gradu, ki stoji na dominantni točki nad strehami starega mestnega središča. Za obnovo kulturnozgodovinskih spomenikov bodo dobili 25 milijonov SD dotacije iz republike s pogojem, da tudi občina prispeva enak delež.

Letos so tudi načrtneje zasnovali obnovo in zunanjo ureditev pročelij starih hiš. Tako so projektanti pripravili posebno barvno študijo za ureditev pročelij, s čimer hočejo uvesti stilno enotnost in ubranost v starem mestnem jedru. Barvne ploskve bodo torej vnaprej določene, s tem pa bodo preprečili neustrezne barve, ki so jih doslej ponekod nanašali na zgodovinsko vredne in zaščitene zgradbe. V letošnjem in prihodnjem letu bo torej stari Ptuj dobil spremenjeno, lepšo in estetsko oblikovano notranjo podobo. Organizatorji opozarjajo meščane tudi na ureditev dvorišč, zakaj ta so sestavni del zgodovinskih zgradb; tuji turisti, ki prihajajo, pa se najpogosteje zanimajo tudi zanje pri čemer dvorišča starih zgradb doslej niso dajala najlepšega videza.

-dV

Piranski „milijarder“ čaka na odločitev

Francoske oblasti zahtevajo izročitev industrialca Denisa Savona iz Marseilla, ki so ga pri nas priprli na zahtevo Interpola

Pred skoraj poldrugim letom se je v Piran preselil 51-letni francoski državljan Denis Savon iz Marseilla. Ljudem je pripovedoval o svojih poslovnih stikih v Franciji in po tem so ga nekateri začeli imenovati piranski »miljarder«. Govorice o francoskem bogatašu pa so se še bolj razplamtele, ko so ga naši organi 27. marca letos aretirali. Takrat so se začele širiti vesti o njegovem bogastvu, pa tudi o čudnih poteh, po katerih je prišel do njega in o različnih zvezah. Resnica je seveda precej drugačna kot so govorice.

Denisa Savona so naši varnostni organi priprli na zahtevo Interpola. Preiskovalni sodnik v Marseillu je namreč marca letos izdal za Savonom tiralico, ker ga dolžijo velike goljufije, poneverjanja in uporabe listin.

Kakor smo zvedeli pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Kopru, se zdaj ta zadeva, bliža koncu. Francoske oblasti so zahtevale izročitev Denisa Savona, ki je bil do 1966. leta generalni direktor, predsednik ali vodja več velikih družb, ki so šle v stečaj. Pri tem dolžijo bivšega generalnega direktorja, da je zatajil na škodo teh družb 1,745.000 novih frankov, da je zatajil 2 milijona novih frankov na škodo različnih manjših poslovnih partnerjev, da je dajal neresnične bilance zboru delničarjev in končno, da je tudi uporabljal ponarejene dokumente.

V kratkem bo senat okrožnega sodišča sklepal o zahtevi po izročitvi. Če bo senat izročitev odobril, se bo Denis Savon lahko še pritožil.

Govorice in ugibanja, ki jih je raznetila aretacija poldrugo leto v Piranu bivajočega »milijarderja« iz Francije, s tem dobivajo življenjsko osnovo. Marsikaj, kar je bilo slišati, bo s tem demantirano kot izmišljotina.

G. G.

Usodno poleno na cesti

LJUTOMER, 30. maja — Včeraj popoldan ob 13. uri se je med vasmi Noršinci in Križevci pri Ljutomeru hudo ponesrečila mopedistka Marija Senčar (24) iz Stare nove vasi. Senčarjeva je zavozila na poleno ki je padlo s kamiona pred voznico. Voznik tovornega avtomobila Alojz Mezmarič (58) iz Grabšinec, nesreče ni opazil in je odpeljal dalje. Senčarjevo so s hudimi poškodbami po glavi in desni nogi odpeljali v sobolško bolnišnico. B. B.

Poročilo antifitoftorne službe

Prvo poročilo o pojavu krompirjeve plesni ali fitoftore smo prejeli iz občine Lenart. Plesen se je pojavila v nižinskih predelih na ranih sortah krompirja.

Pridelovalcem krompirja svetujemo, da takoj poškropijo krompirjeve površine, predvsem tam kjer so rastline v vrsti strnjene. Posebno dobro je treba poškropiti žarišče bolezni.

Za enkratno škropljenje enega hektarja potrebujemo enega od naslednjih fungicidov: »Bakrovo apno 25« — 12 kg; »bakrovo apno 50« — 6 kg; »horafitoran« — 4 kg; »tiozin A« — 4—5 kg; »cuprablau — Ze — 4 kg; »dutere 1,2—1,8 kg; »ditiban M—22« — 2—3 kg; »ditiban M—45« — 2—3 kg itd.

Opazovalce, ki so določeni za opazovanje prvega pojava fitoftore, prosimo, da opazujejo krompirjeve površine, ki so jih za ta namen določili in pojav takoj sporočijo telefonično Kmetijskemu inštitutu. Zaradi toplega in vlažnega vremena, ki je v Sloveniji v zadnjem tednu, je nevarnost za pojav plesni povsod tam, kjer so krompir sadili ali zgodaj ali so sadili nakaljene gomolje in so vrste strnjene.

Kmetijski inštitut Slovenije

Poročilo protiperonosporne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori.

Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivu proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS

Mlada Avstrijca ilegalno čez mejo

MARIBOR, 30. maja — Danes opoldne so naši organi v Šentilju izročili avstrijskim oblastem 17-letnega E. H. in 16-letnega K. C., oba z Dunaja. Naši organi so ju 28. maja zalotili v našem stometrskem obmejnem pasu brez potnega lista. Povedala sta, da sta prišla v Jugoslavijo, da bi šla na Jadransko morje. Pri sebi sta imela 7460 avstrijskih šilingov, 2000 italijanskih lir, 145 nemških mark, 100 švicarskih frankov, 600 čeških kron in okoli 870 novih din, tranzistor in nekatere druge predmete. M.

Cisterna se je prevrnila

LENDAVA, 30. maja — Davi se je vozniku avtocisterne Djuro Kersniku (33) iz Varaždina udrla pri srečavanju na cesti I. reda med Lendavo in Murskim Središčem bankina. Priklopnik cisterne se je prevrnil. Iz cisterne se je razlilo 28.000 litrov gorilnega olja. Škode je za več milijonov S dinarjev. B. B.

V sredo šest mrtvih

LJUBLJANA, 30. maja — Krvni davek pri prometnih nesrečah že nekaj časa ni bil tako hud kot včeraj. Nesreče v Lukovici, Zgornjem Kašlju in v Žabjeku so bile smrtne, trije občani, ki so se hudo ponesrečili že prej, pa so umrli v bolnišnicah.

V Žabjeku se je včeraj ob 17.40 smrtno ponesrečil komaj 10-letni Ivan Eker. Ko se je peljal s kolesom proti Poljčanam, se mu je pokvaril prednji blatnik in se zataknil za kolo tako nesrečno, da je deček padel na cesto in obležal mrtev.

V Podvinu je včeraj popoldne zapeljala s ceste voznica osebnega avtomobila Ivanka Babnik. Avto je na ovinku zaradi prehitre vožnje zaneslo in se je prevrnil pod cestni rob tako, da je obstal na strehi. Sopotnici Angelca Fortek in Vilma Martinovič sta bili huje ranjeni in so ju odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode je za približno 10000 novih dinarjev.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreček 22. kola ki je bilo 30. V. 1968

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
40	10
50	10
42150	510
074339	2.000
594129	2.000
31	8
71	20
29631	508
92561	500
276811	30.000
766951	10.000
522	100
34892	400
49432	1.000
66622	500
289032	2.000
3	4
35453	504
96453	404
437843	2.004
498913	50.004
24	8
27904	500
85544	400
91434	400
502504	2.000
644204	100.000
947504	2.000
5	4
15945	404
37765	1.004
78475	504
847365	2.004
66	8
00328	400
12436	500
41176	400
420316	10.000
27	8
77	8
5037	200
94537	500
652837	2.000
739627	2.008
643	50
01388	500
37328	400
93178	1.000
9	4
17169	1.004
60559	404
70189	404
675349	2.004

Loto

1. Končno poročilo za 21. kolo lota — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.685,45 ND
Trojke 25,35 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo lota — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 11, 12, 15, 19, 22 in dodatna 29
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 31.302,00 ND
Četverke 368,25 ND
Trojke (konč. vred.) 13,65 ND
DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (1)
1-K-461885/4
Maribor (1)
56-178302/4
Murs. Sobota (1)
63-176756/4
Trbovlje (1)
94-189500/4

1. Končno poročilo za 21. kolo lota — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.209,00 ND
Trojke 17,70 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo lota — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 8, 12, 19, 29, 34 in dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 50.000,00 ND
Četverke 324,65 ND
Trojke 14,00 ND
DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (2)
1-209688/4 in 7-197645/8

MP MARKET

PO REKLAMNIH CENAH

- KOMPOTI »GROCKA« – MARELICE – BRESKVE
- DJUVEČ
- »JADRAN« SARDINE

MP SUPERMARKET

V nekaj vrstah

HRASTNIK

Srečanje mladine na Kalu — V počastitev kongresa mladine v Sloveniji pripravljajo 16. junija občinski komiteji ZMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s CK ZMS srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom.

ZAGORJE

Nižja proizvodnja — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v delovnih organizacijah še vedno nekoliko nižja, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu so bili nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev le v tovarni elektroporcelana na Izlakah, v TV Varnost in lesnoindustrijskem podjetju.

Oblika nova, vsebina pa ne dovolj

Obalni komite Zveze komunistov o delovanju osnovnih organizacij ZK

KOPER, 30. maja — Osnovne organizacije so obravnavale vprašanja, ki sta jih nakazovala konferenca in obalni komite ZK. Pri tem pa so nekatere izmed njih razvile tudi samostojne pobude. To kaže, da so nove oblike dela prinesle že tudi vsebinsko spremenjeno delovanje ZK. To so bile ugotovitve na nocojšnji seji obalnega komiteja ZK, ko so imeli na dnevnem redu delo osnovnih organizacij obalnega področja v zadnjih 6 mesecih.

Pomembno vlogo pri delu osnovnih organizacij imajo sekretariati. Njihova vloga je tem učinkovitejša, čimbolj so predvsem organizatorji pobud za delo osnovnih organizacij. Na seji so tudi kritično ugotavljali, da je še vedno precej starega načina dela, ko je aktivnost komunistov odvisna od pobud forumov in manj od samostojne presoje političnega položaja. Na izboljšanje bo lahko znatno vplivalo delovanje aktivov v osnovnih organizacijah, ki pa so še vedno bolj na papirju.

Komite je med drugim sklenil na eni izmed prihodnjih sej obravnavati zaposlenost mladih. Ob tej priložnosti bodo na sejo povabili tudi okoli 50 mladincev iz šol in proizvodnje, ki jih bodo sprejeli v ZK.

Kritično so obravnavali delo osnovne organizacije v »Tomosu«. Navajali so, da se komunisti po zadnji prekinitvi dela v tem podjetju še ne zavedajo svoje odgovornosti. Zato je komite imenoval posebno komisijo, ki bo na podlagi dokumentov in pogovorov proučila delovanje komunistov v »Tomosu«. Komisija bo poročala komiteju in po potrebi predlagala ukrepe, med katerimi sta možna razrešitev vodstva ali razpust celotne osnovne organizacije.

G. GUZEJ

Tribuna o otroškem varstvu

Koper: z dvema stanovanjema bi lahko občutno povečali otroški vrtec

Kako najhitreje rešiti nekatere najbolj pereč zadeve v zvezi z otroškim varstvom v Kopru — je bila tema sinočnje javne tribune, ki jo je sklicala mestna konferenca SZDL Koper. Predstavnik vzgojnovarstvenega zavoda je pojasnil, da so se potrebe po ureditvi varstva še bolj zaostrile prav v zadnjih mesecih, odkar so delovne organizacije začele uvajati deljen delovni čas.

Tako ima ustanova kar 120 prošenj za sprejem otrok v varstvo, a jim ne more ugoditi zaradi pomanjkanja prostora. To bi se dalo v najkrajšem času rešiti, če bi izpraznili dve stanovanji, ki sta v isti zgradbi, kjer je otroški vrtec. S tem bi pridobili prostora za 60 otrok. Od sedanjega števila otrok jih bo jeseni šlo v šolo okrog 50, tako da bi bilo skupaj 110 mest za predšolske otroke, za katere je največ prošenj za sprejem v varstvo. Denar za preureditev prostorov — okrog 14 milijonov — imajo zagotovljenih iz sklada, v katerem se zbirajo sredstva za urejanje otroškega varstva. Zato je najbolj nujno najti dve stanovanji za omenjeni stranki.

Izoblikoval se je predlog, da tribuna mestne konference SZDL v Kopru pošlje pismeno priporočilo koprski občinski skupščini in stanovanjski komisiji, ki je pristojna za dodeljevanje stanovanj, da brez odlašanja rešita to zadevo.

M. P.

Zakaj tako?

Hraste v Lipici so posekali

Sedaj, ko je toliko govora in pisanja o kraški oazi Lipici, o edinstvenem ostanku kraških gozdov, so te dni v središču Lipice, v neposredni bližini kobilarne, posekali drevesa — kraške hraste, ki so turistom v poletnih dneh nudili blagodejno senco več kot 100 let.

Konjeniški zavod Lipica je naročil Cestnemu podjetju naj uredi cesto. Toda nihče se ni našel, da bi preprečil sekanje dreves. Res je, da je bil promet skozi Lipico otežkočen, toda zelo vprašljivo je, ali je zmotrno tu urejati prometno žilo oziroma tranzitno cesto. Ali ne stoji že ob vhodnih vratih Lipice prometni znak, ki omejuje hitrost do 30 km na uro.

Prav bi bilo, ko bi Konjeniški zavod poiskal kako drugo možnost. Tako sekanje dreves in poenostavljanje ovinkov pomeni za Lipico veliko škodo. In niti ne bi bilo primerno, da asfaltirajo deš ceste, ki služi predvsem za konjsko vprego. Poiskati bi morali drugo rešitev, kajti če bo tu prometna žila, bodo turisti kmalu zbežali, saj bodo njihovi otroci vedno v nevarnosti pred avtomobili, ki bodo vozili skozi Lipico.

VOJKO KRPAN

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z raznimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori«. Tako so dobili odgovore le enkrat na teden. Da bo ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

Tekmovanje mladih matematikov

AJDOVŠČINA, 30. maja — Na medobčinskem izbirnem tekmovanju mladih matematikov osnovne šole Koris Kidrič v Ajdovščini so prva tri mesta zasedli učence ajdovske šole Alenka Bratina, Slavko Nadoh in Žarko Zavadlav. Med 12 tekmovalci, ki se bodo 2. junija na goriški gimnaziji udeležili republiškega tekmovanja sta tudi Vera Batagelj iz Dobravlja in Alenka Bavčar iz Vipave. Ostali tekmovalci pa so iz Kanala, Šempasa, Nove Gorice, Solkana, Šempetra, Bovca in Tolmina.

S.

IZOLA

Program slavja ob podelitvi domicila

Občinski odbor Združenja zveze borcev NOV v Izoli je sprejel program slavja, ki bo 8. junija v Izoli ob podelitvi domicila pripadnikom italijanskih partizanskih enot, ki so se borile v sklopu narodnoosvobodilne vojske. Slovesnost bo v domu kulture v Izoli. Na slavnostni seji občinske skupščine bodo sprejeli sklep o podelitvi domicila omenjenim enotam in istrskemu odredu. Podelili jim bodo spominsko listino in spominski trak z zastavo. Pričakujejo, da se bo slovesnosti udeležilo kakih 60 bivših borcev italijanskih enot Garibaldi Natisone, Fontanot in Alme Vivoda. Pevski zbor izolske Svobode, pionirji in godba na pihala pa bodo pripravili kulturni program.

M. P.

Tudi Ljutomer bo sprejel goste iz Srbije

LJUTOMER, 30. maja — Karavana bratstva in prijateljstva iz Srbije bo na obisku v Sloveniji obiskala tudi Ljutomer, kjer bodo pripravili gostom jutri zvečer ob 18.30 uri prisrčen sprejem na glavnem trgu.

B. B.

NASTOPIL JE ČAS MODELARJEV — V vseh pomurskih občinah se je brodarsko modelarstvo razvilo v najbolj zastopano dejavnost ljudske tehnike in mladi modelarji ne zamudijo nobene priložnosti za merjenje sil. Pred dnevi so povabili na tekmovanje, ki ga je vzorno organiziralo DPM G. Radgona, celo svoje vrstnike s Koroške, ki so prav tako dokazali, da niso od muh. Še nekaj dni pa pojdejo najboljši modelarji Pomurja na republiško tekmovanje. Na sliki: tekmovanje mladih Pomurcev in Koroščev v Radencih. Foto: B. Borovič

Za smotrno integracijo v zdravstvu

S posveta predstavnikov občinskih konferenc SZDL ajdovske, idrijske, novogoriške in tolminske občine o integraciji zdravstvenih domov

AJDOVŠČINA, 30. maja. Tukaj je bil dopoldne posvet predstavnikov občinskih konferenc SZDL iz Ajdovščine, Idrije, Nove Gorice in Tolmina. Posvetu, ki je imel na dnevnem redu problematiko integracije zdravstvenih domov, sta prisostvovala tudi predstavnika zdravstvenih zavodov iz Ajdovščine in Tolmina ter predsednik socialno zdravstvenega zbora dr. Vinko Mozetič.

Udeleženci posveta so ugotovili, da so se doslej take organizacije SZDL v občinah kakor tudi občinske skupščine premalo angažirale v prizadevanjih, da bi ajdovska, novogoriška in tolminska občina dobile organizirano zdravstveno službo. Zato naj bi v prihodnjem obdobju nadoknadili zamujeno ter pospešili priprave za integracijo domov v enotno zdravstveno ustanovo. Združevanje domov vseh treh občin so že pripravljali proti koncu minulega leta. Ustavni spor okoli zakona o organizaciji zdravstvene službe pa je imel za posledico, da so priprave za integracijo zamrle. Hkrati so se začeli zaostrovati tudi odnosi med domovoma v Ajdovščini in Tolminu na eni strani ter domom v Novi Gorici na drugi strani. Slišati je, da kolektiv novogoriškega doma sedaj ni več pripravljen za integracijo na enakopravni ravni. Tako stališče pogojujejo v Novi Gorici z dejstvom, da ima njihov dom pogoje za nadaljnje samostojno delovanje. Prav zaradi spora, ki je nastal med posameznimi institucijami, je bilo slišati, da bi se združila ajdovski in tolminski dom mimo novogoriškega. To pa po mnenju udeležencev današnje razprave ne bi bilo smotrno. Hkrati pa so v razpravi poudarili, da je treba še pred integracijo določiti pravice posameznih kolektivov v bodoči enotni zdravstveni ustanovi za vse tri občine.

Na današnjem posvetu smo slišali, da so med posameznimi občinami severne Primorske še druge neurejene zadeve. Zato so predstavniki občinskih konferenc Socialistične zveze sklenili posvetiti prihodnji posvet, ki bo proti koncu junija, problematiki medobčinskega sodelovanja.

L. KANTE

Dr. Matej Lučan v Kopru in Piranu

Poverjenik za šolstvo Slovaške doktor Matej Lučan, ki se mudi na obisku v Sloveniji, je danes v spremstvu člana izvršnega sveta Slovenije doktorja Vladimirja Bračiča obiskal slovensko obalo. V Kopru je imel dopoldne na predsedstvu skupščine Koper pogovor, ki sta se ga udeležila podpredsednik občinske skupščine Vinko Lovrečič in predsednik komisije za manjšinska vprašanja pri obalni konferenci SZDL, Svetozar Polič. Tema pogovorov je bila organizacija šolske mreže in pouka za pripadnike italijanske narodnostne skupine. Po pogovoru je ugledni gost obiskal italijansko osnovno šolo v Kopru, kjer ga je sprejel upravitelj šole Leo Fusilli.

Okrog poldneva pa je poverjenika za šolstvo doktorja Mateja Lučana v Piranu sprejela predsednica občinske skupščine Jolanda Kos.

M. F.

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dimitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brati obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se večkrat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najhujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je so-

D. GUTIĆ

storilstvo priznal, doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi koridor, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

Analize — pogoj za dobro delo

Pol leta razvejanega dela novomeške analitske skupine

Lansko jesen so pri družbeno političnih organizacijah novomeške občine ustanovili analitsko skupino, ki naj bi opravljala sociološke in politiološke poizvedbe o komuni ter pripravljala analize družbenopolitičnih pojavov za načrtnejše in učinkovitejše delo posameznih organizacij.

Skupino vodi sociolog Franci Šali, ki je povedal: »Potrebe po krajših analizah enemogočajo, da bi se skupina trdneje držala programa. Tako smo že lansko jesen začeli proučevati družbeno politično aktivnost članov Zveze komunistov. Zaradi potreb sindikata po analizi o novem delovnem času in občinskega komiteja mladine o stališčih mladih do ustanovitve mladinskega kluba, pa smo morali začeto poizvedbo preložiti. Tako smo se mimo programa lotili kar 21 krajših nalog, od katerih je polovica še v obdelavi. Med pomembnejše analize sodijo: o možnosti za mladinski klub v Novem mestu, o problemih ob prehodu na nov delovni čas, o aktivnosti komunistov, o religioznosti osnovnošolske mladine v novomeški občini in še nekatere druge.«

— In kakšne bodo bodoče naloge vaše skupine?

»Mnenja sem, da bi se moralo nadaljnje delo opreti na potrebe družbeno političnih organizacij. Ob svoji deprofesionalizaciji bi morali namreč sprejemati strokovne sodelavce, ki bi lažje in kvalitetneje pripravljali programe za njihovo delo. Skupino bi tako predstavljali posamezni strokovni sodelavci, ki bi le ob večjih analizah delali skupinsko, pri čemer bi uporabljali strojni način obdelave podatkov.«

— Kaj pa so prinesli rezultati dosedanjega dela?

»Občinski mladinski komite se je že odločil za ustanovitev kluba, iz naše analize pa je tudi ugotovil, kakšno organizacijsko podobo si mladi želijo. Sindikalni svet in občinska skupščina sta s pomočjo naše analize o možnostih za prehod na nov delovni čas že razpravljala o nekaterih problemih otroškega varstva, družbene prehrane in drugega. Razen tega pa je še vrsta manjših analiz, pripravljenih za občinski komite ZK, katerih praktična vrednost se je že izkazala.«

J. SP.

V nedeljo obmejno srečanje

V kulturnem domu v Bukovici bodo nastopili številni pevski zbori z obeh strani meja

Bukovica bo v nedeljo prizorišče petega srečanja prebivalstva slovenske narodnosti z obeh strani meje. Gre za značilno prireditev, katere temelje so pred leti postavila društva iz Mirna na naši strani meje in Sovodenj v Italiji. Stike društev je sprejelo prebivalstvo za svoje in se začelo spontano udeleževati prireditev. Tako so kulturna in športna srečanja dobila množičen značaj in organizacijske okvire.

Prireditelja nedeljskega srečanja v Bukovici, novogoriška zveza kulturno prosvetnih organizacij ter goriška prosvetna zveza sta pripravila program, ki je precej obetajoč. Pri tem sta si prizadevali dati poudarek enotnosti nacionalnega prostora na obeh straneh meje ter izbrati lahkotna dela, ki bodo na sporedu.

Najprej je predvideno več športnih srečanj na mirenskem igrišču. V poznejših popoldanskih urah pa se bo program nadaljeval v bukoviškem kulturnem domu. Izvajati ga bo začela godba na pihala z Vogrskega, ki ima v programu dokaj obsežna dela. Sledil bo nastop pevskih zborov iz Doberdoba, Dola, Ronk in Standreža. Svojo udeležbo je napovedal tudi instrumentalni ansambel iz Števerjana. Dejavnost zborov v novogoriški občini pa bodo prikazali zbori iz Dornberka, Bilj, Branika, Mirna ter goriški in briški oktet.

K.

Predlagana sprememba programa modernizacije cest

MARIBOR, 30. maja. Danes se je sestal svet za komunalno gospodarstvo mariborske občinske skupščine in razpravljal o spremembah programa modernizacije cest v občini Maribor v letu 1968. Predlog predvideva skrčitev programa modernizacije cest in ulic na mestnem območju na račun treh cest na izvenmestnem območju. V programu modernizacije so pa predvideli cesto Hoče — Pohorski dvor, Fram—cesta I. reda in cesto Spodnji Duplek—Zgornji Duplek. Potrdili so tudi zazidalne načrte za 24 hiš na območju okoli Šentiljske ceste in razpravljali o programu urejanja javne razsvetljave v Mariboru v letih 1969 in 1970.

M. K.

LOGATEC

Priznanja krvodajalcem

Te dni so v občini Logatec proslavili mednarodni da Rdečega križa in dan krvodajalcev. Ob tej priložnosti je občinski odbor RK podelil dolgoletnim aktivistom 7 zlatih, 10 srebrnih priznanj in 11 diplom.

Vsem krvodajalcem, ki so letos petič in desetič dali kri, pa so podelili 20 zlatih in 60 srebrnih krvodajalskih značk.

Srečanje koroških mladincev na Veliki planini

LJUBLJANA, 30. maja. V nedeljo, 2. junija, se bodo na Veliki planini zbrali mladinci z vse Koroške, naše in avstrijske. Zbor mladih organizira odbor koroških partizanov pri republiškem združenju zveze borcev NOV. Prireditelji pričakujejo, da se bo na planini zbralo več ko tisoč otrok nekdanjih partizanov, od tega tri sto iz Avstrije, predvsem iz Podjune, Rožne doline in Celovca.

Seveda pa srečanje mladih Koroščev ne pomeni, da v nedeljo na Veliko planino ne bodo prišli tudi nekdanji koroški partizani. Srečanja starih prijateljev so vedno vesela, pa tudi v družbi mladih in vestnih poslušalcev je prijetno.

»Pričakujemo, da bo večina udeležencev velikoplaninskega srečanja prišla z avtobusi,« je povedal Drago Lipičar, direktor Ljubljana transporta. »Zato bomo v nedeljo povečali število vozil na progi Ljubljana-Kamniška Bistrica.«

»Turistom lahko še sporočim, da smo se sporazumeli z graditelji ceste v Kamniško Bistrico, da bodo v soboto gradbišče pospravili in cestišče uredili za nemoten promet,« je še povedal Drago Lipičar.

M. D.

Kača pičila izletnika

Pod Krvavcem je modras usekal mladega fanta

»V soboto popoldne so nam s postaje žičnice na Krvavec telefonirali, da je nekega fanta pičil modras.,« je povedal dr. Ciril Armeni, zdravnik v zdravstvenem domu Kranj. »Z vso naglico smo odhiteli tja, ker so nam še sporočili, da se fant zvija na klopi in bruha.«

Tisto popoldne se je skupina zagrebških dijakov napotila peš s Krvavca, kjer so bili na izletu, v dolino. Kakih 400 m nad spodnjo postajo je enega od njih pičil modras, na katerega je fant nepreviden stopil. Fant se je zaradi šoka, ki je bil bolj posledica strahu kot bolečin, takoj zgrudil. Sošolci so mu brž priskočili na pomoč. Nad ležečim so mu prevezali nogo in ga spravili v dolino.

»Ko sem prišel do fanta,« je nadaljeval dr. Armeni, »je že imel znake močne zastrupitve. Bruhal je kri, stopalo, kamor ga je pičila kača, pa je močno oteklo in pomodrelo od strjene krvi. Ob vbodu kačjih strupnikov sem mu razrezal kožo in odstranil nekaj strjene krvi, v kateri je bil pomešan strup. Dal sem mu injekcijo seruma proti kačjemu piku in ga takoj poslal v bolnišnico.«

Kot je še povedal kranjski zdravnik, so kačji piki v teh krajih zelo redki, tako da se niti ne spomni, da bi imeli v zadnjih letih kdaj opravka s takimi primeri. Kljub temu pa je treba biti kar najbolj previden pri hoji na prostem, zlasti po prisojnih pobočjih. Kačji pik je namreč lahko smrtno nevaren. Mladega fanta iz Zagreba, ki je medtem sicer že odšel iz bolnišnice domov, je morda rešila prav takojšnja zdravniška pomoč. Zdravnik je bil pri njem prej kot pol ure po tistem, ko ga je pičila kača.

Kaj pa če zdravnika ni takoj pri roki? Dr. Armeni svetuje: »Potem je še toliko bolj pomembna prva pomoč. Najprej je treba na mestu ugriza z ostrim predmetom napraviti rano, da kri odteka in izpira strup. Potem je šele treba nogo (ali roko) nad rano prevezati, da preprečimo dotok zastrupljene krvi k srcu ali pa prehudo krvavenje.«

Skupina zagrebških dijakov pod Krvavcem se tega najbrž ni spomnila, zato so mu samo prevezali nogo. Kri se je nabirala v stopalu, ki je naglo zatekalo, in se zaradi zastrupitve strjevala. S pravilno prvo pomočjo pa bi fantu lahko precej pomagali in ne bi bili toliko odvisni le od takojšnje zdravniške pomoči, ki je k sreči prišla pravočasno.

L. STRUŽNIK

Poročilo antifitoftorne službe

Prvo poročilo o pojavu krompirjeve plesni ali fitoftore smo prejeli iz občine Lenart. Plesen se je pojavila v nižinskih predelih na ranih sortah krompirja.

Pridelovalcem krompirja svetujemo da takoj poškropijo krompirjeve površine, predvsem tam kjer so rastline v vrsti strnjene. Posebno dobro je treba poškropiti žarišče bolezni.

Za enkratno škropljenje enega hektarja potrebujemo enega od naslednjih fungicidov: »Bakrovo apno 25« — 12 kg; »bakrovo apno 50« — 6 kg; »horafitoran« — 4 kg; »tiozin A« — 4—5 kg; »cuprablau« — 6 kg; »cuprablau — Z« — 4 kg; »dutex 1,2—1,8 kg; »dithane M—22« — 2—3 kg; »dithane M—45« — 2—3 kg itd.

Opazovalce, ki so določeni za opazovanje prvega pojava fitoftore, prosimo, da opazujejo krompirjeve površine, ki so jih za ta namen določili in pojav takoj sporočijo telefonično Kmetijskemu inštitutu. Zaradi toplega in vlažnega vremena, ki je v Sloveniji v zadnjem tednu, je nevarnost za pojav plesni povsod tam, kjer so krompir sadili ali zgodaj ali so sadili nakaljene gomolje in so vrste strnjene.

Kmetijski inštitut Slovenije

Poročilo protiperonosporne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori. Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivu proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS

Poročilo o pojavu in zatiranju koloradskega hrošča

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS obveščata, da je bil koloradski hrošč ugotovljen na krompirjevih poljih v naslednjih krajih: Ljubljana — okolica, Kranj — okolica, Škofja Loka — okolica, Tržič — okolica, Radovljica — okolica, Jesenice — okolica, Kamnik — okolica, Domžale — okolica, Litija — okolica, Ribnica — okolica, Grosuplje — okolica, Ljubljana — okolica, Vrhnika — okolica, Logatec — okolica, Postojna — okolica, Ilirska Bistrica — okolica, Sežana — okolica, Nova Gorica — okolica, Tolmin — okolica, Idrija — okolica, Ajdovščina — okolica, Vipava — okolica, Koper — okolica, Izola — okolica, Piran — okolica, Novo mesto — okolica, Trebnje — okolica, Metlika — okolica, Črnomelj — okolica, Kočevje — okolica, Ormož — okolica, Ptuj — okolica, Lenart — okolica, Slovenska Bistrica — okolica, Maribor — okolica, Gornja Radgona — okolica, Ljutomer — okolica, Murska Sobota — okolica, Lendava — okolica, Dravograd — okolica, Slovenj Gradec — okolica, Ravne na Koroškem — okolica, Mozirje — okolica, Celje — okolica, Šmarje pri Jelšah — okolica, Šentjur pri Celju — okolica, Laško — okolica, Hrastnik — okolica, Trbovlje — okolica, Zagorje ob Savi — okolica, Radeče — okolica, Sevnica — okolica, Krško — okolica, Brežice — okolica.

Koloradski hrošč je bil ugotovljen tudi v naslednjih krajih: Ljubljana — Šiška, Ljubljana — Vič, Ljubljana — Bežigrad, Ljubljana — Center, Ljubljana — Moste, Ljubljana — Polje, Ljubljana — Rudnik, Ljubljana — Črnuče, Ljubljana — Dravlje, Ljubljana — Šentvid, Ljubljana — Stanežiče, Ljubljana — Zadobrova, Ljubljana — Zgornja Šiška, Ljubljana — Zgornji Kašelj, Ljubljana — Zgornji Šentvid, Ljubljana — Zgornji Vižmarje, Ljubljana — Zgornji Vodice, Ljubljana — Zgornji Vrhnika, Ljubljana — Zgornji Zadobrova, Ljubljana — Zgornji Zagorje, Ljubljana — Zgornji Zagorje ob Savi, Ljubljana — Zgornji Zagorje ob Savi, Ljubljana — Zgornji Zagorje ob Savi

V nekaj vrstah

LITIJA

Konferenca ZK — Občinski komite ZK je sklenil, da bo v prvi polovici junija občinska konferenca Zveze komunistov. Razpravo bodo posvetili gospodarskemu in družbenemu razvoju občine. Občinski komite je na zadnji seji soglašal z ustanovitvijo medobčinskega sveta Zveze komunistov.

Podelitev Levstikovih bralnih značk — Na osnovni šoli Dušana Kvedra so te dni prvič podelili Levstikovo bralno značko, ki jo je dobilo 130 učencev te šole. Po krajšem kulturnem sporedu, ki so ga pripravili člani literarnega krožka, se jim je s pesmimi in prozo predstavila mladinska pisateljica Vida Brestova.

VAČE

Toča — V noči od ponedeljka na torek je v okolici Vač pri Litiji klestila toča. Škodo še ocenjujejo.

HRASTNIK

Srečanje mladine na Kalu — V počastitev kongresa mladine v Sloveniji pripravljajo 16. junija občinski komiteji ZMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s CK ZMS srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom.

ZAGORJE

Nižja proizvodnja — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v delovnih organizacijah še vedno nekoliko nižja, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu so bili nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev le v tovarni elektroporcelana na Izlakah, v TV Varnost in lesnoindustrijskem podjetju.

NASTOPIL JE ČAS MODELARJEV — V vseh pomurskih občinah se je brodarsko modelarstvo razvilo v najbolj zastopano dejavnost ljudske tehnike in mladi modelarji ne zamudijo nobene priložnosti za merjenje sil. Pred dnevi so povabili na tekmovanje, ki ga je vzorno organiziralo DPM G. Radgona, celo svoje vrstnike s Koroške, ki so prav tako dokazali, da niso od muh. Še nekaj dni pa pojdejo najboljši modelarji Pomurja na republiško tekmovanje. Na sliki: tekmovanje mladih Pomurcev in Koroščev v Radencih. Foto: B. Borovič

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dimitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brati obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se večkrat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najhujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je sodstvo doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi kordon, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

D. GUTIĆ

Rešitev v specializaciji

Preusmeritev kmetov v škofjeloški občini

Podobno kot lani v radovljiški in jeseniški občini so se letos tudi v Škofji Loki odločili za specializacijo zasebnega kmetijstva. Kmetijska zadruga je za začetek pridobila devet kmetij, ki jih bo preusmerila v čisto živinorejsko dejavnost. Predvidevajo, da bodo dobri zgledi kasneje pritegnili še druge, če jim bodo hkrati nudili možnosti za ta prehod.

Preureditev prvih devetih kmetij bo po sedanjem predračunu stala skoraj pol milijona N dinarjev. Gorenjska kreditna banka bo dala na razpolago 257.000 dinarjev posojila, kmetijska zadruga pa 63.000. K temu bodo dodali še sami kmetje 142 tisoč dinarjev. S tem denarjem bodo zgradili silose, uredili hleve, kupili stroje ter živino.

Vendar pa so pogoji za posojilo neugodni, saj znaša obrestna mera pri desetletnem odplačevanju 8 odstot. Kmetje so dejali, da bi bili pripravljeni plačati le 3 % obresti, ostalo pa naj bi pokrili iz družbenih sredstev. Ta razlika bi znašala letno 10.000 dinarjev.

Ker pa so vsa letošnja družbena sredstva za kmetijstvo že namensko razdeljena, je občinski svet za kmetijstvo in gozdarstvo naprej zavrnil prošnjo za kritje dela obresti. Na zadnji seji občinske skupščine pa so potem sklenili, da naj kmetje plačajo petodstotne obresti, ostalo pa bodo pokrili iz občinskega proračuna.

Na tej seji so odborniki soglasno podprli prizadevanja za specializacijo zasebnega kmetijstva, ki bo za mnoge pomenila rešitev iz sedanjega težkega položaja. Pri tem so se zavzeli za ustanovitev posebnega sklada za obnovo kmetij, s pomočjo katerega bi se lahko bolj široko lotili preusmerjanja zasebne kmetijske dejavnosti.

V tem skladu naj bi se nabralo vsaj pol milijona dinarjev, ki bi jih posojali s petodstotnimi obrestmi. Zanj naj bi prispevali sredstva razen kmetijske zadruge tudi Kmetijsko gospodarstvo Škofja Loka, občina, gozdno gospodarstvo in drugi.

L. STRUŽNIK

Maribor čaka goste iz Srbije

Družine slovenskih pregnancev bodo odprle svoje domove nekdanjim gostiteljem

MARIBOR, 30. maja. Mariborčani se pripravljajo, da bodo jutri popoldne čim bolj prisrčno sprejeli goste iz Srbije, ki bodo s karavano bratstva in enotnosti obiskali Maribor, Celje in nekatere druge kraje severovzhodne Slovenije. Gostitelji že nestrpno pričakujejo drage goste, pri katerih so živeli v pregnanstvu. Vrsta družin je izrazila tudi pripravljenost, da sprejme tudi goste, ki jih osebno ne pozna. Tako se želijo oddolžiti za gostoljubnost, ki so je bili deležni ob prihodu v Srbijo leta 1941.

Obisk gostov iz Srbije je nadaljevanje medsebojnih tradicionalnih obiskov, ki so doslej zbližali občane v Sloveniji in Srbiji.

M. K.

Razstava »Slovenski pregnanci v Srbiji«

Ob obletnici množičnih preseljevanj slovenskega življa s Štajerske in Gorenjske v Srbijo in v počastitev karavane bratstva in enotnosti, s katero prihajajo na obisk mnogi, ki so med vojno nudili gostoljubje našim izgnancem, bodo danes popoldne odprli v občasnih prostorih muzeja revolucije razstavo Slovenski pregnanci v Srbiji 1941 — 1945.

Predlagana sprememba programa modernizacije cest

MARIBOR, 30. maja. Danes se je šestal svet za komunalno gospodarstvo mariborske občinske skupščine in razpravljal o spremembah programa modernizacije cest v občini Maribor v letu 1968. Predlog predvideva skrčitev programa modernizacije cest in ulic na mestnem območju na račun treh cest na izvenmestnem območju. V programu modernizacije so pa predvideli cesto Hoče — Pohorski dvor, Fram—cesta I. reda in cesto Spodnji Duplek—Zgornji Duplek. Potrdili so tudi zazidalne načrte za 24 hiš na območju okoli Šentiljske ceste in razpravljali o programu urejanja javne razsvetljave v Mariboru v letih 1969 in 1970.

M. K.

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z različnimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori«. Tako so dobili odgovore le enkrat na teden. Da bo ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

RADOVLJICA

Dražji kruh

RADOVLJICA, 30. maja. — S prvim junijem se bo v radovljiški občini podražil kruh. Kilogram belega kruha, ki je bil doslej po 2,04 nova dinarja, bo stal 2,25, cena črnemu kruhu pa se bo zvišala od 1,40 na 1,45 novega dinarja. Ostale vrste kruha in peciva bodo prodajali po isti ceni.

Višje cene je na včerajšnji seji sprejela občinska skupščina na predlog delovne enote »Žita« v Lescah, ki preskrbuje s kruhom radovljiško in jeseniško občino. Enako podražitev predvidevajo tudi na Jesenicah. Tam je občinski svet za gospodarstvo že dal soglasje novim cenam, jutri pa bo o tem sklepala tudi občinska skupščina.

L. S.

LOGATEC

Priznanja krvodajalcem

Te dni so v občini Logatec proslavili mednarodni dan Rdečega križa in dan krvodajalcev. Ob tej priložnosti je občinski odbor RK podelil dolgoletnim aktivistom 7 zlatih, 10 srebrnih priznanj in 11 diplom.

Vsem krvodajalcem, ki so letos petič in desetič dali kri, pa so podelili 20 zlatih in 60 srebrnih krvodajalskih značk.

Tržičani radi berejo knjige

Matična knjižnica v Tržiču ima že več kot sedem tisoč bralcev

Pred sedmimi leti je bila v Tržiču ustanovljena občinska ljudska knjižnica, ki se je kasneje preimenovala v matično knjižnico. S tem so Tržičani, stari in mladi, dobili ustanovo, ki skrbi za njihovo razvedrilo in izpopolnjevanje.

V začetku je imela knjižnica okrog dva tisoč knjig in preko tisoč bralcev. Po zadnjih podatkih pa ima knjižnica registriranih že preko sedem tisoč bralcev, to je več kot tretjina vseh občanov. V teh letih pa se je povečalo tudi število knjig, ki so na voljo bralcev; zdaj knjižnica razpolaga z devet tisoč knjigami.

Letos je v okviru matične knjižnice začela delovati tudi potujoča knjižnica. Vsake tri tedne obišče potujoča knjižnica vasi Lom in Dolina, v kratkem pa bodo tudi vaščani Podljubelja lahko dobili knjige iz potujoče knjižnice. Za potujočo knjižnico je letos namenila sredstva skupščina občine, nekaj pa je prispeval tudi republiški sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti.

To pa ni vsa knjižničarska dejavnost v Tržiču. Matična knjižnica ureja tudi strokovne knjižnice na šolah. To delo pa financira TIS. Knjižnici v Tržiču pa prostori, v katerih deluje, ne ustrezajo več. Nujno bi potrebovali nove prostore, ali pa vsaj oddelek, kjer bi lahko uredili posebno pionirsko knjižnico ter skladišče za knjige potujoče knjižnice.

V. BARABAŠ

Kamniški planinci praznujejo

Letos praznujejo 75-letnico ustanovitve planinskega društva — Ob tem jubileju: akademija, razstava fotografije in piknik v Kamniški Bistrici

KAMNIK, 30. maja. Nocoj, ob 20. uri, bodo v dvorani kina Dom v Kamniku priredili kamniški planinci ob 75-letnici obstoja PD Kamnik slavnostno akademijo, na kateri bodo med drugim sodelovali pevci znanega društva Lira, kamniški gimnazijci in društvo Solidarnost.

Letos praznuje Planinsko društvo Kamnik, ki je drugo najstarejše društvo v Sloveniji, 75. obletnico svojega obstoja. Napredni meščani, ki niso hoteli, da bi po naših planinah gospodovali tujci, so na pobudo takratnega Slovenskela planinskega društva iz Ljubljane 19. junija 1893 osnovali podružnico tudi v Kamniku.

Kamniško društvo, ki ima 1523 članov, je eno izmed najbolj delavnih v Sloveniji. Od šestih odsekov, ki delujejo v njegovem sestavu je najbolj aktiven mladinski. Lani so skupaj z osnovnimi šolami in gimnazijo organizirali razna predavanja in izlete. Člani planinskega društva tudi svetujejo vodstvom šol, ko izbirajo kraje za izlete in sodelujejo kot vodiči. Poleg mladinskega odseka delujejo v društvu še alpinistični, markacijski, gospodarski in propagandni odsek ter gorska straža, ki ščiti planinsko fauno pred nepremišljenimi turisti. S planinskim društvom tesno sodeluje tudi gorska reševalna služba.

Planinsko društvo ima tri planinske koče in to Cojzovo kočo na Kokrškem sedlu, Kamniško kočo na Kamniškem sedlu in dom na Starem gradu nad Kamnikom. Vse tri planinske postojanke so zelo dobro obiskane, zato nameravajo letos razširiti Kamniško kočo na Kamniškem sedlu.

Predsednik društva tovariš Karel Benković nam je v pogovoru povedal, da bodo v počastitev svojega jubileja organizirali razstavo planinske fotografije, imeli bodo slavnostno sejo odbora planinskega društva in piknik za planince v Kamniški Bistrici.

T. J.

Zveza tabornikov občine Tržič

Pred kratkim so tudi v Tržiču ustanovili občinsko taborniško zvezo. Tako imajo zdaj vse gorenjske občine svoje taborniške zveze.

V Tržiču so namreč šele zdaj bili pogoji za ustanovitev zveze, ker delujeta v občini že dva odreda — Severne meje in Kriška gora. Novoustanovljena zveza bo skrbela za koordinacijo dela med odredoma ter za organizacijo občinskih taborniških tekmovanj in drugih akcij.

V. B.

Tekmovanje mladih matematikov

AJDOVŠČINA, 30. maja — Na medobčinskem izbirnem tekmovanju mladih matematikov osnovne šole Koris Kidrič v Ajdovščini so prva tri mesta zasedli učence ajdovske šole Alenka Bratina, Slavko Nadoh in Žarko Zavadlav. Med 12 tekmovalci, ki se bodo 2. junija na goriški gimnaziji udeležili republiškega tekmovanja sta tudi Vera Batagelj iz Dobravlja in Alenka Bavčar iz Vipave. Ostali tekmovalci pa so iz Kanala, Šempasa, Nove Gorice, Solkana, Šempetra, Bovca in Tolmina.

Š.

Srečanje koroških mladincev na Veliki planini

LJUBLJANA, 30. maja. V nedeljo, 2. junija, se bodo na Veliki planini zbrali mladinci z vse Koroške, naše in avstrijske. Zbor mladih organizira odbor koroških partizanov pri republiškem združenju zveze borcev NOV. Prireditelji pričakujejo, da se bo na planini zbralo več ko tisoč otrok nekdanjih partizanov, od tega tri sto iz Avstrije, predvsem iz Podjune, Rožne doline in Celovca.

Seveda pa srečanje mladih Koroščev ne pomeni, da v nedeljo na Veliko planino ne bodo prišli tudi nekdanji koroški partizani. Srečanja starih prijateljev so vedno vesela, pa tudi v družbi mladih in vestnih poslušalcev je prijetno.

»Pričakujemo, da bo večina udeležencev velikoplaninskega srečanja prišla z avtobusi,« je povedal Drago Lipičar, direktor Ljubljana transporta. »Zato bomo v nedeljo povečali število vozil na progi Ljubljana-Kamniška Bistrica.«

»Turistom lahko še sporočim, da smo se sporazumeli z graditelji ceste v Kamniško Bistrico, da bodo v soboto gradbišče pospravili in cestišče uredili za nemoten promet,« je še povedal Drago Lipičar.

M. D.

KRANJ

Ukinili so višje razrede

KRANJ, 30. maja. — Občinska skupščina je na današnji seji spremenila mrežo osnovnih šol, saj je ukinila višje razrede na podružničnih šolah. Tako bodo že jeseni na Primskovem, v Dupljah in Naklem samo še štirje razredi, v višje razrede pa se bodo učenci vozili v Kranj.

Višje razrede bodo ukinili tudi na Šenturški gori. Vendar pa bodo tam prej uredili cesto, da bodo lahko zagotovili avtobusne prevoze otrok v osrednjo šolo v Cerkljah.

Na današnji seji so sprejeli tudi program gradnje novih osnovnih šol v prihodnjih letih. Gradili jih bodo pri Vodovodnem stolpu v Kranju, v Besnici in Predosljah. V Stražišču bodo sedanjo šolo povečali, v Predvoru pa uredili okolico. Razen tega imajo v načrtu še gradnjo nove, posebne osnovne šole.

L. STRUŽNIK

Tudi Ljutomer bo sprejel goste iz Srbije

LJUTOMER, 30. maja — Karavana bratstva in prijateljstva iz Srbije bo na obisku v Sloveniji obiskala tudi Ljutomer, kjer bodo pripravili gostom jutri zvečer ob 18.30 uri prisrčen sprejem na glavnem trgu.

B. B.

Poročilo protiperonosporne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori.

Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivu proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod SRS

Kača pičila izletnika

Pod Krvavcem je modras usekal mladega fanta

»V soboto popoldne so nam s postaje žičnice na Krvavec telefonirali, da je nekega fanta pičil modras.,« je povedal dr. Ciril Armeni, zdravnik v zdravstvenem domu Kranj. »Z vso naglico smo odhiteli tja, ker so nam še sporočili, da se fant zvija na klopi in bruha.«

Tisto popoldne se je skupina zagrebških dijakov napotila peš s Krvavca, kjer so bili na izletu, v dolino. Kakih 400 m nad spodnjo postajo je enega od njih pičil modras, na katerega je fant nepreviden stopil. Fant se je zaradi šoka, ki je bil bolj posledica strahu kot bolečin, takoj zgrudil. Sošolci so mu brž priskočili na pomoč. Nad gleženjem so mu prevezali nogo in ga spravili v dolino.

»Ko sem prišel do fanta,« je nadaljeval dr. Armeni, »je že imel znake močne zastrupitve. Bruhal je kri, stopalo, kamor ga je pičila kača, pa je močno oteklo in pomodrelo od strjene krvi. Ob vbodu kačjih strupnikov sem mu razrezal kožo in odstranil nekaj strjene krvi, v kateri je bil pomešan strup. Dal sem mu injekcijo seruma proti kačjemu piku in ga takoj poslal v bolnišnico.«

Kot je še povedal kranjski zdravnik, so kačji piki v teh krajih zelo redki, tako da se niti ne spomni, da bi imeli v zadnjih letih kdaj opravka s takimi primeri. Kljub temu pa je treba biti kar najbolj previden pri hoji na prostem, zlasti po prisojnih pobočjih. Kačji pik je namreč lahko smrtno nevaren. Mladega fanta iz Zagreba, ki je medtem sicer že odšel iz bolnišnice domov, je moral resila prav takojšnja zdravniška pomoč. Zdravnik je bil pri njem proj kot pol ure po tistem, ko ga je pičila kača.

Kaj pa če zdravnika ni takoj pri roki? Dr. Armeni svetuje: »Potem je še toliko bolj pomembna prva pomoč. Najprej je treba na mesta ugriza z ostrim predmetom napraviti rano, da kri odteka in izpira strup. Potem je šele treba nogo (ali roko) nad rano prevezati, da preprečimo dotok zastrupljene krvi k srcu ali pa prehudo krvavenje.«

Skupina zagrebških dijakov pod Krvavcem se tega najbrž ni spomnila, zato so mu samo prevezali nogo. Kri se je nabirala v stopalu, ki je naglo zatekalo, in se zaradi zastrupitve strjevala. S pravilno prvo pomočjo pa bi fantu lahko precej pomagali in ne bi bili toliko odvisni le od takojšnje zdravniške pomoči, ki je k sreči prišla pravočasno.

L. STRUŽNIK

Usodno poleno na cesti

LJUTOMER, 30. maja — Včeraj popoldan ob 13. uri se je med vasmi Noršinci in Križevci pri Ljutomeru hudo ponesrečila mopedistka Marija Senčar (24) iz Stare nove vasi. Senčarjeva je zavozila na poleno ki je padlo s kamiona pred voznico. Voznik tovornega avtomobila Alojz Mezmarič (58) iz Grabšinec, nesreče ni opazil in je odpeljal dalje. Senčarjevo so s hudimi poškodbami po glavi in desni nogi odpeljali v sobotško bolnišnico.

B. B.

Cisterna se je prevrnila

LENDAVA, 30. maja — Davi se je vozniku avtocisterne Djuro Kersniku (33) iz Varaždina udrla pri srečavanju na cesti I. reda med Lendavo in Murskim Središčem bankina. Priklopnik cisterne se je prevrnil. Iz cisterne se je razlilo 28.000 litrov gorilnega olja. Škode je za več milijonov S dinarjev.

B. B.

Piranski „milijarder“ čaka na odločitev

Francoske oblasti zahtevajo izročitev industrialca Denisa Savona iz Marseilla, ki so ga pri nas priprli na zahtevo Interpola

Pred skoraj poldrugim letom se je v Piran preselil 51-letni francoski državljan Denis Savon iz Marseilla. Ljudem je pripovedoval o svojih poslovnih stikih v Franciji in po tem so ga nekateri začeli imenovati piranski »miljarder«. Govorice o francoskem bogatašu pa so se še bolj razplamtele, ko so ga naši organi 27. marca letos aretirali. Takrat so se začele širiti vesti o njegovem bogastvu, pa tudi o čudnih poteh, po katerih je prišel do njega in o različnih zvezah. Resnica je seveda precej drugačna kot so govorice.

Denisa Savona so naši varnostni organi priprli na zahtevo Interpola. Preiskovalni sodnik v Marseillu je namreč marca letos izdal za Savonom tiralico, ker ga dolžijo velike goljufije, poneverjanja in uporabe listin.

Kakor smo zvedeli pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Kopru, se zdaj ta zadeva, bliža koncu. Francoske oblasti so zahtevale izročitev Denisa Savona, ki je bil do 1966. leta generalni direktor, predsednik ali vodja več velikih družb, ki so šle v stečaj. Pri tem dolžijo bivšega generalnega direktorja, da je zatajil na škodo teh družb 1,745.000 novih frankov, da je zatajil 2 milijona novih frankov na škodo različnih manjših poslovnih partnerjev, da je dajal neresnične bilance zboru delničarjev in končno, da je tudi uporabljal ponarejene dokumente.

V kratkem bo senat okrožnega sodišča sklepal o zahtevi po izročitvi. Če bo senat izročitev odobril, se bo Denis Savon lahko še pritožil.

Govorice in ugibanja, ki jih je raznetila aretacija poldrugo leto v Piranu bivajočega »miljarderja« iz Francije, s tem dobivajo življenjsko osnovo. Marsikaj, kar je bilo slišati, bo s tem demantirano kot izmišljotina.

G. G.

Mlada Avstrijca ilegalno čez mejo

MARIBOR, 30. maja — Danes opoldne so naši organi v Sentilju izročili avstrijskim oblastem 17-letnega E. H. in 16-letnega K. C., oba z Dunaja. Naši organi so ju 28. maja zalotili v našem stometrskem obmejnem pasu brez potnega lista. Povedala sta, da sta prišla v Jugoslavijo, da bi šla na Jadransko morje. Pri sebi sta imela 7460 avstrijskih šilingov, 2000 italijanskih lir, 145 nemških mark, 100 švicarskih frankov, 600 čeških kron in okoli 870 novih din, tranzistor in nekatere druge predmete.

M.

V sredo šest mrtvih

LJUBLJANA, 30. maja — Krvni davek pri prometnih nesrečah že nekaj časa ni bil tako hud kot včeraj. Nesreče v Lukovici, Zgornjem Kašlju in v Žabjeku so bile smrtne, trije očetni, ki so se hudo ponesrečili že prej, pa so umrli v bolnišnicah.

V Žabjeku se je včeraj ob 17.40 smrtno ponesrečil komaj 10-letni Ivan Eker. Ko se je peljal s kolesom proti Poljčanam, se mu je pokvaril prednji blatnik in se zataknil za kolo tako nesrečno, da je deček padel na cesto in obležal mrtev.

V Podvinu je včeraj popoldne zapeljala s ceste voznica osebnega avtomobila Ivanka Babnik. Avto je na ovinku zaradi prehitre vožnje zaneslo in se je prevrnil pod cestni rob tako, da je obstal na strehi. Sopotnici Angelca Fortek in Vilma Martinovič sta bili huje ranjeni in so ju odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode je za približno 10000 novih dinarjev.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju srečk 22. kola ki je bilo 30. V. 1968

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
40	10
50	10
42150	510
074330	2.000
394120	2,000
31	8
71	20
29631	568
92361	500
276811	10.000
788851	10.000
502	100
23852	400
49432	1.000
86622	500
389032	2.000
3	4
35453	504
96453	404
437843	2.004
498013	50.004
24	8
27904	500
85544	400
91434	400
502504	2.000
444204	100.000
947504	2.000
5	4
15945	404
37765	1.004
73475	504
847365	2.004
66	8
06326	400
13436	500
41176	400
429316	10.000
27	8
77	8
5037	200
84537	500
652837	2.000
739627	2.008
643	50
01388	500
37828	400
93178	1.000
9	4
17169	1.004
60559	404
70189	404
675349	2.004

Loto

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.665,45 ND
Trojke 25,35 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 11, 12, 15, 19, 23 in dodatna 29
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 31.302,00 ND
Četverke 368,25 ND
Trojke (konč. vred.) 13,65 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (1)
1-K-4C1885/4
Maribor (1)
56-175362/4
Mar., Sobota (1)
63-176756/4
Trbovlje (1)
94-189500/4

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.209,00 ND
Trojke 17,70 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 8, 12, 19, 29, 34 in dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 50.000,00 ND
Četverke 324,65 ND
Trojke 14,00 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke
Ljubljana (2)
1-209688/4 in 7-197645/4

OGLAŠUJTE V DNEVNIKU DELO

MARKET SUPERMARKET
PO REKLAMNIH CENAH
• KOMPOTI »GROCKA« – MARELICE – BRESKVE
• DJUVEČ
• »JADRAN« SARDINE

Pogovor z bralci

Marsikaj je treba še ozdraviti

Ureja
Franc Šetinc

Gabrijel Završnik iz Ljubljane pravi takole:

»Zdi se mi, da delavci niso proti samoupravljanju, so pa proti samoupravljanju, kakršnega imajo v svoji delovni organizaciji.«

S tem je hotel reči tole: če delavci zahtevajo red v svojem podjetju, to še nikakor ne pomeni, da so za državno intervencijo in zaščito. To je lahko, narobe, zahteva po takšnem samoupravljanju, ki bo zagotavljalo višjo stopnjo organizacije, več reda, boljše gospodarjenje.

Sicer pa ni naša stvar, da ugibamo, kaj je mislil Završnik. Pošteno je, da prepustimo presojo o tem bralcem samim, zato povzemamo najbistvenejše iz vsebine njegovega pisma.

Pisec pravi, da ga je močno pritegnilo naše pisanje o reelekciji direktorjev. To vprašanje se mu zdi nadvse pomembno in nujno potrebno ozdravitve. Na čelo delovnih organizacij je treba postaviti visoko kvalificirane in moralno neoporečne delavce. Takih ljudi res ni veliko, toda tudi vodstvenih mest ni toliko, če jih primerjamo le s številom fakultetno izobraženih ljudi. Merilo za znanje so dokončane šole (zakaj jih potem imamo?). So izjeme, ko je kdo, ki morda nima npr. fakultetne izobrazbe, kos svojim vodstvenim nalogam. Toda na te izjeme se pri postavljanju meril ne bi smeli ozirati, ker je to ventil, ki pušča skozi precej navlake.

Reelekcija — nadaljuje Završnik — ki naj bi izboljšala strukturo vodilnih ljudi, se ni obnesla. Prav žalostno je prebirati razpise direktorjev, ki postavljajo npr. take alternativne pogoje: visoka izobrazba — tu je včasih navedena celo vrsta fakultete — in pet oziroma deset let prakse ali srednja izobrazba — tu več ni potrebna vrsta stroke — in 10 do 15 let prakse, ki vključuje še leta na vodilnem položaju. Kompenzacija aktivnega šolanja s prakso je nevzdržna. So primeri, da so delovne organizacije, ki so imele prvotno v svojih statutih pravilno postavljeno merilo za vodilno delovno mesto, tik pred razpisom spremenile pogoje in jih prilagodile sedanjemu direktorju. Zakaj? To priča o moči direktorja ter o indolentnosti pristojnih občinskih skupščin, ki bedi jo nad zakonitostjo temeljnih listin delovnih organizacij. Če temu ne bi bilo tako, bi se morali vprašati, kakšne spremembe so nastopile v delovni organizaciji in ali se je njen pomen zmanjšal, da na njenem čelu ni potreben več človek z najvišjo kvalifikacijo. Statut zgubi smisel, če njegove člene spreminjamo po željah iekoga v trenutku, ko postanejo aktualni.

Doklej samo besede?

Tudi drugo pismo, ki smo ga prejeli v tem tednu, obravnava vprašanje reelekcije direktorjev. Vse kaže, da je problem zares pereč in da mu kaže posvetiti kar največjo pozornost.

S. T. iz Ljubljane nam je poslal dva izrezka iz »Dela«, dva razpisa, ki sta očitno prilagojena sedanjima direktorjema. Razpis »Gramexa« postavlja za direktorja naslednje pogoje: visoka ali višja izobrazba in vsaj tri leta prakse na vodilnih delovnih mestih; srednja izobrazba, srednja izobrazba in petletna praksa na vodilnih delovnih mestih; ali nepopolna srednja izobrazba z desetletno prakso na vodilnih delovnih mestih.

To se dogaja — pravi S. T. — v obdobju, ko vsak dan prebiramo na desetine opozoril, kaj nam preti, če ne bomo sledili trdim zahtevam reforme. Saj je žalostno in obenem smešno, ko prebiramo vse te in take oglase, prikrojene »potrebam« naše zakoreninjene kadrovske prakse.

Visoko, višjo, srednjo ali nižjo izobrazbo ... za isto delovno mesto! Potemtakem izobrazba sploh ni pomembna, važna je predvsem praksa. Čemu potem univerze, višje šole, akademije, srednje šole — in strokovni izpiti?

In še tole: nekvalificiran vodilnik ne more imeti »potrebnih organizacijskih sposobnosti«, vsaj ne tistih, ki dajejo pogoje za stalno strokovno izpopolnjevanje. Premalo kvalificiran vodilnik pa tudi ne more biti »moralno-politično neoporečen«, saj vedoma zaseda delovno mesto, za katerega nima pogojev.

Toliko je bilo že izrečenih besed na račun slabe kadrovske politike, pa vendar, kot se kaže, ne pridemo dosti dalje od besed.

Reelekcija je v rokah delovnih kolektivov

Objavljamo samo dve pismi, druga so ostala v uredníkovi mapi, ker se ponavljajo. Vsa pa dokazujejo, da je problem pereč in da pobuja življenjski interes delovnih ljudi.

Kaj naj odgovorim? V pogovorih je bilo o tem že marsikaj zapisanega. Odločilno je, da postane reelekcija instrument v rokah delovnega kolektiva. Vse zlo je sedaj v tem, da jemljejo reelekcijo preveč formalno. Tudi vprašanje, ali ima kdo ustrezno izobrazbo ali je nima, je, če ga tako zastavljamo, še vedno formalnost. Pri reelekciji bi moralo biti odločilno to, kakšne sposobnosti ima direktor, s kakšnim konceptom prihaja, skratka, kaj ponuja. Ali če gre za sedanjega direktorja, nas mora zanimati, ali je doslej uspešno vodil podjetje, ali resnično uživa zaupanje sodelavcev in kolektiva, bo kos prihodnjim zahtevnejšim nalogam itd.

Ko bo delovna organizacija objektivno v takšnem položaju, da bo od vodstva odvisno, ali bo podjetje poslovalo uspešno ali pa ne bo vzdržalo tekme na igrišču, bodo predpisi o reelekciji nepotrebni. Takrat bo življenje samo narekovalo reelekcijo, in to najbrž bolj učinkovito, kakor pa s predpisi. Direktor, če bo sposoben, bo lahko sedel do upokojitve na svojem položaju, ali pa bo moral zapustiti podjetje že po nekaj mesecih, ker bo sicer ogrožena eksistenca kolektiva. Takrat bodo šolska izobrazba,kvalifikacija, zlasti pa dejanska sposobnost dobili pravo ceno. Vodilna delovna mesta bodo odprta slehernemu občanu, mlademu ali staremu, ki bo pripravljen in sposoben izpolnjevati postavljene naloge.

Soglašam, da je nujno pospešiti zdravo obnavljanje vodilnih delovnih mest s takimi ljudmi, ki bodo kos pogojem zahtevnejšega tržišča. Na vodilna delovna mesta naj pridejo najsposobnejši, izobraženi, odgovorni in pošteni ljudje. Preprečiti moramo, da bi take institucije, kot so reelekcija in druge, postale plašč za nedemokratične metode in prakso.

Ali res nevoščljivost?

Marija Poljanšek iz Ljubljane piše:

»Rada prebiram vašo rubriko. Zelo me je pa zbodla prejšnji teden opomba enega izmed piscev, češ da smo nekateri, ki nimamo vsega tega, kar ima on, nevoščljivi. V redu, pa smo. Ali bi on ne bil, če bi se doživljenjsko pehal in garal kot živina, pa si ne bi mogel privoščiti niti sesalca za prah. Vsi, ki se vračajo iz tujine, tudi nimajo avta, vikenda in ne vem česa še vse. Za to je treba imeti še kaj več kot samo dvoje pridnih rok. Preklemansko slabo pozna življenje, kdor trdi, da ima vse to že skoro vsak občan. Komu pa so potem namenjene akcije Rdečega križa, njemu gotovo ne?!«

Odgovor.— Včasih gre za nevoščljivost, vedno pa ne. Poznam dva kmeta: eden je priden, dober gospodar, drugemu delo ne diši preveč. Prvi si je lepo uredil kmetijo, zadovoljen bi bil, če mu sosed s svojo nevoščljivostjo ne bi grenil življenja. Namesto da bi slabši gospodar posnemal boljšega, mu nagaja in ga obrekuje.

Res pa je, da nekateri bogatijo neupravičeno, s špekulacijami, utajami in podobno. Če se zgražamo nad takimi pojavi, to gotovo ni nevoščljivost. Takšno zgražanje kaže na to, da so ljudje prizadeti in da jim ni vseeno, ali si kdo ustvarja svoj materialni in družbeni položaj s poštenim delom ali s privilegiji, zlorabami in podobnih sumljivih poteh.

Zdi se mi, da je pisec, s katerim polemizirate, mislil le na nevoščljivost, ki je vedno na preži, kaj si bo kupil sosed. To so ljudje, ki gledajo v sosedov lonec, pri tem pa se ne zavedajo, da bi v tem času lahko napolnili svojega.

Skromnost je lepa čednost

»Sem mali obrtnik — upokojenec,« piše **Ivan Pavlin** iz Ljubljane. »Rad bi vam napisal nekaj svojih misli. Še prej pa naj obvestim javnost, da je bil v nedeljo, 19. maja, občni zbor sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov. Zastopnik tiska, ki je bil povabljen, žal ni bil navzoč. To me je zabolelo, kajti sklad si je ,pač zaslužil, da bi napisali o njem nekaj besed.

Sklad je v veliko pomoč ostarelim in onemoglim obrtnikom. Iz njega prejema pokojnino že 850 upokojencev.

V tednu rdečega križa sem gledal po televiziji film »Človek človeku«. Ob tem sem razmišljal, ali ni tudi naš sklad podoben rdečemu križu. Tudi njega so ustanovili v želji, da bi pomagali onemoglim in ostarelim samostojnim obrtnikom.

Moj pokojni oči je 46 let zvesto in pridno delal v podjetju, na svoja stara leta pa ni imel nobene pokojnine. Hlapci in dekle na kmetih so morali na stara leta od hiše do hiše. Meni tega ni treba: za svojo 60-letno delovno dobo dobivam sicer majhno pokojnino, toda nekaj je le, nekaj, na kar se opiram in kar me varuje pred strahom, da bi ostal, ko bom onemogel, brez sredstev za življenje. Priznam: nisem zadovoljen z nekaj več kot 50.000 S din pokojnine, vseeno sem hvaležen tovarišem, ki so ustanovili sklad za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov.

Ni vse tako, kot si želimo. Vsem tudi sam ljubi bog ne bo nikoli ustregel.«

Odgovor. — Pavlina se Ljubljančani spominjajo kot dežnikarja, ki se je vseskozi ravnal po očetovem nasvetu: Pridno delaj in ljudi ne odiraj! Tudi sedaj se večkrat razjezi, ko vidi, kako nekateri obrtniki drago zaračunavajo slabe, nekvalitetne storitve.

Ko me je pred dnevi obiskal, se mi je potožil, ker v lastni hiši ne more priti v sicer veliki kleti do kotička, kjer bi lahko popravljal dežnike in si tako ustvaril priboljšek k zares skromni pokojnini.

Odmevi na naše pogovore

Zakaj dlakocepiti? — S Štajerskega smo prejeli pismo bralca, ki ne želi, da ga podpišemo. V njem polemizira s tistimi, ki bi radi kategorizirali bojevnike za severno mejo. Čemu to? se sprašuje. Kdo naj sedaj preverja motive? Eni so šli prostovoljno, druge so mobilizirali, vsi pa so se pogumno borili za našo severno mejo. Če bomo sedaj raziskovali, po kakšnih poteh je kdo prišel med borce, bomo s tem žalili ljudi. Ne pozabimo, da so mnogi izmed njih z eno nogo že v grobu.

Tudi med bojevniki NOV so takšni, ki so šli v partizane že leta 1941, potem so tisti, ki so se vključili v partizanske enote do kapitulacije Italije, množično so jim sledili tovariši po letu 1943 in marsikdo je prišel v partizane, potem ko je bil prisilno mobiliziran. Čeprav je tako, nikomur ne pride na misel, da bi tehtal udeležence NOV (mrtve ali žive) s takimi ali podobnimi merili. Ali bi imel kdo danes dušo in srce za to, da bi omadeževal spomin padlega partizana, prisilno mobiliziranega v NOV?

Pisec zameri uredništvu, ker je objavilo zahtevo po »kategorizaciji« bojevnikov za severno mejo brez komentarja.

SP dobili, toda...

Ljubljana in vrhunska prireditev na ledu leta 1970

LJUBLJANA, 30. maja. Poročali smo že, da je direktorij mednarodne drsalne federacije (ISU) na zasedanju v Porečah sprejel kandidaturo Jugoslavije za izvedbo svetovnega prvenstva v umetnostnem drsanju leta 1970, ki naj bi bilo v Ljubljani. Ker so nekateri listi pozneje zapisali, da prvenstva v Ljubljani leta 1970 ne bo, velja vso zadevo razsvetliti nekoliko podrobneje.

Zveza drsalnih in kotalkarskih športov Jugoslavije se je zares kandidirala za izvedbo SP v umetnostnem drsanju 1970. Pristojni funkcionarji zveze so bili prepričani, da bo vsestranski uspeh EP v dvorani Tivoli leta 1967 odprl Ljubljani vrata tudi k svetovnemu prvenstvu. In niso se ušteli. Direktorij ISU, ki je zdaj dokončno potrdil prireditelje prvenstev za leto 1969 in nominiral kraje, v katerih naj bi bili boji za naslove leta 1970, je kandidaturo Ljubljane sprejel, čeprav so se za prireditev potegovale še nekatere države. Kar zadeva mednarodni forum, bi prvenstvo 1970 pri nas torej lahko izvedli.

Vmešal pa se je zavod inž. Stanko Bloudek, ki upravlja dvorano Tivoli, prizorišče prvenstva. Zveza drsalnih in kotalkarskih športov se z zavodom namreč ni posvetovala, predno je odposlala kandidaturo. Tako zavod o njej uradno ni bil obveščen. Ko pa je po naključju zvedel zanjo, je takoj posredoval. Zavod namreč sodi, da bi še tretje svetovno prvenstvo leta 1970 v Ljubljani razvrednotilo vse šampionate tega leta, kar je glede na dejstvo, da je take prireditve mogoče financirati le z obsežnimi reklamnimi akcijami in je krog ljubiteljev športa pri nas vendarle omejen, povsem točno.

ZDKSJ in zavod sta se nato sporazumela, da bo zveza pri ISU skušala doseči odložitev prvenstva v Ljubljani na leto 1971 ali 1972. Zgodilo pa se je, da je pooblaščenec ZDKSJ prispel na sestanek direktorija ISU šele tedaj, ko je mednarodna federacija že sprejela sklepe o prizoriščih prvenstev. Netaktično bi bilo v nastalem položaju takoj odpovedati prvenstvo. Odposlanec je zato direktorij seznanil s težavami, ki so posledice okoliščine, da ima Ljubljana leta 1970 že dvoje svetovnih prvenstev, ISU pa je izrazila pripravljenost upoštevati razloge ljubljanskih prireditelјev tudi z morebitnim premikom termina. Če bi se izkazalo, da je troje SP v letu 1970 povsem nesprejemljivih za Ljubljano, bo ZDKSJ v sedanjem položaju lahko še vedno odpovedala to prvenstvo, ne da bi si s tem zaprla vrata za pridobitev šampionata v enem prihodnjih let, za kar je zelo zainteresiran tudi zavod inž. Stanko Bloudek.

Uradni kandidat za izvedbo SP v umetnostnem drsanju leta 1970 Ljubljana slejkoprej torej je, veliko vprašanje pa je seveda, če bo tega leta do prvenstva v njej tudi prišlo.

E. BERGANT

NOGOMET

Naši mladinci pripravljeni solidno

LJUBLJANA, 30. maja — V dneh od 1. do 3. junija bo v Celovcu mednarodni nogometni turnir za pokal »Prijateljstvo narodov«, na katerem bodo nastopile mlade reprezentance (igrali do 20. leta starosti) Slovenije, Koroške, južne Nemčije ter Julijske Krajine. Lani je bil turnir pri nas. Prvo mesto je osvojila reprezentanca Koroške, ki je v finalu premagala Slovenijo 1:0.

Predsednik strokovnega odbora NZS Branko Elsner je dejal, da je naša reprezentanca pripravljena zelo solidno, saj ima za seboj dovolj tekem za ugravanje. Edino nevšečnost je bila glede treh nogometašev mariborskega Železničarja ki zaradi klubskih obveznosti ne bodo mogli odpotovati v Celovec. 2. junija je namreč prvenstvena tekma SNL med Železničarjem in Novo Gorico, zaradi česar Mariborčani ne bi želeli igrati oslabljeni. Zato sta se selektor reprezentance Bogdan Majec in trener Nedeljko Gugolj odločila za naslednji izbor: **Lešnik, Krmelj, Urek, Kornik** (vsi Maribor), **Juračič** (Kovinar), **Jagečič, Galoši, Komše, Jakopič, Hacler, Zavrl I, Ševšek** (vsi Ol), **Nenadić** (Koper) **Dežman** (Slavija), **Kogoj** (Nova Gorica).

Zagorje : Rudar 3:2 (2:2)

ZAGORJE — Zasavski derbi za nogometni pokal, 250 gledalcev, sodnik Bolarič iz Ljubljane.

V tekmi za pokal je Zagorje z 11 m v zadnji minuti premagalo Rudarja iz Trbovelj 3:2 (2:2). Sodnik je v 90. minuti pokazal na belo točko zaradi tega, ker je bil Starc zrušen pred vratarjem gostov.

F. ČESEN

Slavija : Slovan 2:4 (0:1)

LJUBLJANA — V prijateljski tekmi je Slovan v Vevčah premagal Slavijo 4:2 (1:0). Strelci: Potrata, Vodopija, Cvijanović in Supan, za zmagovalce ter Milić in Kozarac. Nik za Slavijo. T. Z.

Ljubljana : Sava 4:2 (3:2)

LJUBLJANA — V tekmi druge ga kola tekmovanja za jugoslovanski nogometni pokal je Ljubljana premagala Savo iz Tacna 4:2 (3:2). Pred 50 gledalci je sodil Nitić iz Ljubljane. Čuček Papec 3 in Jalšovec 1 za Ljubljano, za Savo pa je oba zadetka dosegel Tomšič.

Gostje so se vodilni slovenski amaterski zelo uspešno upirali in v prvem polčasu celo dvakrat vodili — 1:0 in 2:1. V nadaljevanju pa so bolji izkušeni domačini zaigrali bolje in zasluženo zmagali.

B. V.

Osijek : Vojvodina 7:1 (3:0)

OSIJEK — V prijateljskem srečanju je domače moštvo Osijek porazilo prvoligaša Vojvodino 7:1 (3:0).

PREJELI SMO

Vsako polemiziranje je odveč

V vašem dnevniku ste 29. maja objavili članek dopisnika S. T. in izjavo trenerja KK Slovana tov. Walasao registracij nekdanje igralke Olimpije Sonje Mrak — Sporer za KK Slovan. Predno je TVD Partizan Ježica vložil protest na rezultat tekme KK Slovan: TVD Partizan Ježica, se je predstavnik Ježice obrnil na ObZTK Bežigrad za mnenje. Predsednik ObZTK tov. Čebulj in sekretar J. Pavčič sta bila mnenja, da je treba protest vložiti kajti v konkretnem primeru je šlo očitno za poskus podtaknjenja pomanjkljivih podatkov registracijski komisiji. Ali je bil prejšnji priimek sporne igralke izpuščen po naključju ali namerno, je težko soditi, vendar bi klub temu morali odgovorni pri KK Slovanu vedeti, da ima Sonja Mrak — Sporer pravico nastopa šele po predpisih pravilnika.

Vsem je razumljiva prizadetost mladih igralk in ljudi iz vodstev tistih klubov, ki so bili na tak način oškodovani. Odločitev tekmovalne komisije KZS je bila pravilna in je edino možna rešitev konkretnega spornega primera. Na ObZTK Bežigrad poudarjajo, da ne bodo dopustili, da bi se v tem spornem primeru odločalo kako drugače kot v duhu pravil, kajti primer je kristalno jasen. Kakršnikoli klubski interesi pa ne smejo vplivati, če hočemo nasc žensko košarko spraviti na še višjo raven. Seveda pa je potrebno ugotoviti kdo je krivec za to, da je do registracije sploh prišlo. Kdor je tega kriv bo moral tudi disciplinsko odgovarjati.

Za ObZTK Bežigrad
JANEZ PAVČIČ

Rekordi vzbujajo obete

Zelo dobri rezultati mladih atletov

LJUBLJANA — Čeprav atletska sezona v Sloveniji seveda še ni dosegla vrhunca, pa je dosedanji izkupiček rekordov SRS že kar zadovoljiv. Še zlasti obetajoče pa je, da so bili mnogi dobri rezultati; doseženi že v začetku tekmovalnih merjenj, kar vzbuja za nadaljevanje sezone še nove obete.

Zadnja dva republiška rekorda sta bila postavljena na srednješolskem pokalnem timtu. Baboškova je v skoku v višino v Celju kar za 6 cm izboljšala svojo republiško znamko. To je zares odlična atletinja, ki je letos spomladi na treningu v Romuniji spremenila slog. Prav je, da je njen trener vztrajal pri »straddlu« tudi potem, ko prvi rezultati niso bili kdove kako spodbudni. Zdaj pa se je leta 1951 rojeni atletinji vodpriloe in njenih 168 cm pomeni 4. rezultat vseh časov v Jugoslaviji.

Miloš Mele je v Kranju pretekel 300 m v času 34,1. Njegov dosedanji rekord od 16. 9. 1967 je znašal 34,6. Polsekundni napredek na 300 m, bi se seveda moral poznati tudi na 400 m. Na tej progi je Miloš Mele (letnik 1950) bil med svojimi vrstniki že lani celo prvi v Evropi!

Drugi rekordni rezultati letošnje sezone so tile: člani — višina: Milek 213 (hkrati izenačen rekord SFRJ), članice — 100 m: Lubej (izenačen rek.), 4 x 100 m: rep. SRS 48.7 (izenačen rek.), kopje: Urbančič 54,38 (hkrati rekord SFRJ, upajmo, da bo kdo od svstralske zveze zahtevsi rekordna zapisnike!), st. mladinci — disk: Rečar: 49,05 (hkrati tudi rekord SFRJ), hoja 5 km: Lah 25:41,6, st. mladinke — 60 m: Klemenc 7,7 (izenačen), disk: Ronutti 33,05, pionirke — 60 m: Klemenc 7,7

232 pionirskih ekip je tekmovalo

LJUBLJANA — Letošnjega tekmovanja za »atletski šolski pokal Slovenije« se je udeležilo po zadnjih podatkih 232 ekip iz vse Slovenije, od tega 125 moških in 107 ženskih. Zal je vreme organizatorjem tekmovanj zadnje dni nagajalo, zato bodo nekateri izvedli tekmovanje kasneje.

Ker bo republiški finale pokalnega tekmovanja za osnovne šole že v torek 4. junija v Ljubljani — ob 15. uri na stadionu Slovana v Mostah (zvezni finale bo 16. junija v Novem mestu), je AZS zaključila s prijavami za finale SRS in objavila vrstni red ekip in posameznikov, ki se bodo potegovali za naslova pionirskih prvakov Slovenije.

V finale pionirskih ekip so se uvrstile: I. osnovna šola »Tone Znidarič« — Ptuj (769 točk), osn. šola »Katja Rupena« — Novo mesto (697), osn. šola Žalec (637), osn. šola Prebold (622), osnovna šola Dolenjske Toplice (621) in osn. šola »Franjo Vrunč« — Celje-Hudinja (621). Rezerve so ekipe osn. šole I. celjske čete — Celje (607), osn. šole A. Hohkraut — Trbovlje (594), osn. šole Brežice (583) in osn. šole Piran (569).

V finale ekip republiška — se uvrstile: osn. šola »Pinko Tomažič — Koper (844 točk), osn. šola »Katja Rupena« — Novo mesto (782), IV osn. šola Celje (767), osn. šola Cerknica (757), osn. šola Žalec (736) in osn. šola Kobarid (707). Rezerve so osn. šola »Franc Vrunč« — Celje-Hudinja (675), osn. šola »Miha Pintar-Toledo« — Velenje (659), osn. šola Sloven. Konjice (649) in osn šola Šentjur pri Celju (646).

F. M.

TENIS

Teniški razgledi

MARIBOR — Mladinska teniška ekipa Branika je zmagala na pokalnem turnirju v Varaždinu, kjer je premagala domači Varteks in Medveščak iz Zagreba s po 4:3. Najuspešnejša igralka je bila državna prvakinja Pipanova, med mladinci pa je z odličnim odporom Kanotiju presenetil Košak.

CELJE — V nadaljevanje republiške teniške lige je domača ekipa dobila proti Novinarju iz Ljubljane 2:1. Jazbec je premagal Fugino 6:2 6:1, par Godnik — Jazbec pa dvojico Fugina — Bergant 2:6, 6:1, 6:3, medtem ko je edino točko izgubil prof. Klemenc proti Bergantu 2:6, 3:6.

LJUBLJANA — Na prvenstvu TK Olimpija je prišlo do precejšnjih presenečenj. V četrtfinalu je Ogrin izločil dr. Dolečka 6:1, 6:4, Pucihar pa je premagal Kocjana 6:1, 6:1. Prva četverica igra skupaj z Breskvarjem po sistemu »vsak z vsakim«, pri čemer je Puciharja že doslej dva poraza (z Žerovcem 1:6, 1:6 in Škuljem 2:6, 2:6), Breskvar pa je premagal Ogrina 6:0 6:0.

LJUBLJANA — Mestna reprezentanca bo na mednarodnem turnirju Alpe-Adria v Mariboru nastopila v naslednji postavi: Breskvar Škulj, dr. Žerovec in Škuljeva.

PO DOMAČIH KRAJIH

Derbi za Duplje

DUPLJE — 19. kolo v ljubljanski conski rokometni ligi so rokometaši Dupelj premagali rokometaše Grosupelj s 17:15. Kot se ne ve, kdo bo prvak, je tudi težko napovedati, kdo bo izpadel.

Tekmovalna komisija — ljubljanske cone je pritožbo Radeč ugodno rešila in tako so zopet tretji, ker so dobili štiri točke nazaj, ter pa rokometaši Krškega niso plačali kazni, zaradi prekrška na tekmi Krško — Šentvid je tekma Radeče — Krško registrirana s 5:0 brez borbe.

Rezultati: Duplje : Grosupije 17:15 (7:11), Križe : Krmelj 17:8 (8:5), Kranj : Novo mesto 7:7 (1:3), Radeče : Krško 5:0 b. b., Šentvid : Hrastnik 19:13 (11:8), Medvode : Slovan B — ni rezultata.

Lestvica po 19. kolu:						
Medvode	17	12	1	3	274:232	27
Kranj	17	12	1	3	309:215	25
Radeče	17	9	1	7	247:275	19
Duplje	17	8	2	7	285:269	18
Grosuplje	17	8	2	7	294:302	18
Šentvid	17	7	2	8	246:248	16
Krško	17	8	0	9	324:321	16
Hrastnik	17	6	4	7	236:267	14
Križe	17	5	3	9	244:250	13
N. mesto	17	5	3	9	256:311	13

J. K.

HOKEJ NA LEDU

Pereči problemi še zmeraj niso rešeni

JESENICE — Na rednem letnem občnem zboru hokejskega kluba Jesenice je predsednik F. Taler uvodoma nanizal uspehe v minuli sezoni in dejal, da splošen napredek ustreza 20-letnemu delovanju tega kluba.

Veliko je bilo govora o drsališču pod Mežakljo, ki še nima strehe. Pristojni forumi bi morali vsekakor podpreti željo in potrebo po taki gradnji, kajti na odprtem drsališču res ni mogoče računati na nadaljnji napredek.

Kritiziral je popačene vesti v radiu in tisku glede znane afere. Dejal je, da so na sestanku komisije pri republiški zvezi govorili o vsem drugem kakor pa o stvareh, ki jih je izvedela javnost. Vsi navzoči so se zavzemali za reorganizacijo oziroma, da je treba osrednjo in republiško zvezo prilagoditi današnjemu razvoju. Predlagajo celo, da bi ta dva foruma ukinili in ustanovili republiško komisijo, v kateri naj bi bili zastopani vsi klubi z enakim številom glasov. Nezaupnico zvezi so utemeljili z vrsto nerešenih vprašanj v minulem poslovnem letu.

Vrhunski hokej bo po mnenju vseh v sedanjih razmerah zaostajal za razvojem hokeja drugod po svetu. Treba bo najti več finančnih sredstev, pri čemer naj bi pomagali republiški in zvezni zavodi.

P. KARLIN

ŠKOFJA LOKA — V gorenjski moški košarkarski ligi so odigrali 4. kolo: Rezultati: Krvavec : Tekstilec 38:71 (20:43), Kroj ml. : Kropa 60:48 (28:30), Jesenice II. : Medvode 47:57 (26:30), Radovljica : Triglav ml. 41:63 (22:26), Krvavec : Jesenice II 24:32 (9:17), Kropa : Radovljica 58:49 (20:32), Medvode : Triglav ml. 67:52 (33:28). Vodi Triglav ml., pred Krojem ml., Tekstilcem in Medvodami itd.

P. POKORN

SARAJEVO, 30. maja — Organizacijski komite rallyja »Sutjeska 68« je obvestil vse udeležence, ki so v republiškem tekmovalnem razredu, da bo to tekmovanje hkrati tudi prvenstvo Jugoslavije za 1968 leto. Rally bo v začetku julija.

Tekmovalci v rallyju in za državno prvenstvo bodo startali v glavnih mestih posameznih republik.

T. SULC

VATERPOLO

SFRJ : Bolgarija 8:1

KRSKO, 30. maja — V prijateljski vaterpolski tekmi je jugoslovanska reprezentanca premagala Bolgarijo 8:1 (2:0, 1:0, 4:1, 1:0). Pred 150 gledalci je sodil Jugoslovan Knežević. Strelci: Sandić in Poljak po 2 ter Marović, Trumbić Lopatny in Dabović po 1 za SFRJ, za goste pa je bil uspešen Hristov.

Zmaga domačinov bi bila lahko precej višja, toda niso se preveč potrudili niti niso igrali s polno močjo. Za obe ekipi je bil pač to le trening, bolj pomemben za goste, ki iz Krškega odhajajo na kvalifikacijski turnir za nastop na olimpijskih igrah. Jutri igrata reprezentanci še eno tekmo, v soboto pa se bo naša ekipa pomerila še z Mehikanci.

T. SULC

IVER DNEVA

40 let namiznega tenisa pri nas

Sombor bo 14. in 15. junija slavil nadvse popularen jubilej. Pred 40 leti so v tem vojvodinskem mestecu namreč ustanovili prvo namiznoteniško organizacijo v Jugoslaviji. Igra z belo žogico je v Jugoslaviji dosegla nesluten razvoj in velike mednarodne uspehe. Dolinar in Harangozo sta bila leta 1954 svetovna prvaka v parih, ekipa Jugoslavije in par V. Marković in Janez Teran pa evropski prvaki 1962. Letos pa so osvojili naslov evroskih prvakov Surbek ter par Vecko — A. Stipančić. Toda to so le najpomembnejši uspehi! Na prosiavi v Somboru bodo podelili zlate znake, plakete in druga priznanja najzaslužnejšim namiznoteniškim delavcem, razen tega pa bo tudi turnir najboljših jugoslovanskih mojstrov igre s celuloidno žogico.

Ob tem slavju pa ne gre pozabljati, da bodo kmalu lahko podoben jubilej slavili tudi v Murski Soboti, kjer je bilo prvo namiznoteniško središče v Sloveniji.

TELOVADBA

Zastopstvo SRS za državno prvenstvo

LJUBLJANA, 30. maja. Jutri bodo odpotovali v Beograd slovenski telovadci in telovadke, ki bodo v nedeljo sodelovali na državnem prvenstvu. V zveznem razredu bo iz SRS nastopil razen Cerarja, Brodnika, Kersniča, Vratiča, Srota in Kiissla še Plestenjak. Zastopstvo za tekmovanje v I. razredu sestavljajo Nastran, Kutin in Živec (vsi N. dom) ter Šoštarič, Milkovič, Pajnik, Spendl in Teršek (vsi Mb. Z.), tekmoval bo tudi Sambolec (Sp. Šiška) ter člana trboveljskega Partizana Gričar in Krebe. Od mladincev prvega razreda bo nastopila kompletna vrsta mariborskega Železničarja ter Piletič (Mb C.).

Medtem ko bo imela Slovenija v Marlenki Kovač edino zastopnico v veznem razredu, pa bodo v I. razredu nastopile Vrtičeva iz Ptuja, Trunškova (N. d.) in Krmčeva (Mb. Z.). Med mladinkami I. razreda se bodo potegovale za najvišja mesta telovadke Partizana Zelena jama (Lj): Perišičeva, Labovičeva, Müllerjeva itd., tekmovali pa bosta tudi Nežmah in Hlastec iz Kidričevega ter Simeničeva (Mb. Z.).

Državno prvenstvo bo nedvomno izredno zanimivo, ker je pričakovati ogorčeno borbo med olimpijskimi kandidati. Mednje se bosta vsekakor skušala vrniti Anić iz Zagreba in Vidović iz Zagreba. Trener državnih reprezentantik iz Beograda prof. Bajin pa je izjavil, da vlada med selektorji veliko zanimanje za nastop mladink Partizana Zelena jama in še nekaterih drugih, največ iz Vojvodine. Tudi Bajin je mnenja, da bo treba ženisko reprezentanco do svetovnega prvenstva Ljubljani pomladiti. Po njegovem mnenju bo treba zamenjati vsaj tri dosedanje reprezentantke, seveda če se bo sedaj v Beogradu izkazalo, da imamo primeren kader.

D. K.

ŠAH

Priložnost za Ostojića

Polovični državni prvak, mednarodni mojster Predrag Ostojić se bo od 1. do 20. junija udeležil velikega mednarodnega turnirja v Reykjaviku, kjer bodo igrali še velemojstri Tajmanov, Vasjukov, Byrne, Olafsson, Uhlmann in Szabo, mednarodna mojstra Johannson in Adison ter sedem mojstrov. Turnir bo I a kategorije in bo na njem moč doseči naslov velemojstra. To bo vsekakor izredna priložnost za našega igralca, vendar bi moral za najvišji naslov zagrati res izvrstno.

UTRINKI

ŠE VEDNO S ČOLNI — Boris Klavora, bivši večletni reprezentant v veslanju (četverec in osmerec) je sicer končal ekonomsko fakulteto, toda ko je po svetovnem prvenstvu odložil vesla, se je uvrstil med voznike taksija. Z veslači še vedno sodeluje in je postal tudi priložnostni prevoznik njihovih čolnov. V tej vlogi bo Boris Klavora spremljal naše veslače na mednarodno regato v Duisburg (15. junija).

RESTAVRACIJA ALI ... pa bom zapustil klub! Takšno zahtevo je postavil matičnemu klubu v Zadru košarkar Krešo Ćosić, ki ta čas igra za reprezentanco v Sofiji. Kot trdijo dopisniki s sofijskih kvalifikacij bi Ćosić rad dosegel, da bi mu klubska uprava omogočila odprtje restavracije v Zadru. V nasprotnem primeru bo zapustil klub in pristopil k splitski Jugoplastiki.

NA PRITISK NAVIJAČEV — Uprava NK Vojvodine je sklenila, da bo pozvala iz Švice Vujadina Boškova in ga spet ustoličila kot direktorja kluba, kar je bil pred dvema letoma, ko je Vojvodina osvojila prvo mesto. Do tega sklepa je prišlo po dolgotrajnem pritisku navijačev.

V nedeljo — veleslalom pod Jalovcem

LJUBLJANA — Ker snežne razmere to dovoljujejo, bo v nedeljo napovedani veleslalom pod Jalovcem — s startom ob 10. uri. Organizatorji pa bodo pustili na start samo kategorizirane tekmovalce do 6. razreda pri članih in mladincih.

Odslej Touring klub TAM

Sklep občnega zbora AMD TAM Maribor

MARIBOR — Občni zbor AMD TAM iz Maribora je bil precej več kot samo običajno pretresanje dogodkov v minulem obdobju, na njem smo namreč prvič lahko slišali in se pobliže seznanili s celotnimi problemi, ki tarejo naša avto-moto društva. Na 18. letni skupščini v domu JLA so v poročilih številnim članom in gostom, med njimi je bij tudi podpredsednik AMZJ ing. Jakopič, lepo prikazali celotno dejavnost društva.

Od svoje ustanovitve do danes je društvo opravilo ogromno delo na področju šolanja novih voznikov, v svojih prostorih ob Ptujski cesti 40 je obratovalo pravo podjetje z vsemi gospodarsko uslužnostnimi servisi, pod društvenim birojem je tudi organiziran vsakonedeljski avtomobilski sejem rabljenih avtomobilov, ani pa je društvo prvič tudi resneje poseglo v turistično dejavnost s preurejeno poslovalnico na obmejnem prehodu v Šentilju. Dolgoročne investicije in krediti so pripeljali društvo v težak položaj. Zato bodo ukinili nekatere nerentabilne obrate, kot kleparsko in ličarskega, preuredili pa bodo modernizirani pralni mehanski servis.

Po dogovoru med društvi v severni Sloveniji se v tem društvu ukvarjajo izključno s speedwayem. Sedaj šteje ekipa kar deset dirkačev, pet starejših in pet novincev, ki bodo že letos prvič startali na državnem prvenstvu. V Jugoslaviji je registriranih skupno 19 dirkačev, od tega pa jih ima mariborsko društvo kar 10, kar je spet dokaz, da je AMD TAM najmočnejše v tem športu in da najtrdneje dela za nadaljnji razvoj. V minulem obdobju je društvo priredilo tri dirke, med katerim

Nejasen uvoz (3. stran) — Tudi dinar gre lahko na morje (8. stran) — Priloga RTV (11.stran)

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 31. MAJA 1968 • LETO X., ŠTEVILKA 148 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 6. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

ŠESTA IZDAJA

Kriza v Franciji

Razpustitev parlamenta Levica napoveduje odpor

Opozicija in sindikati obtožujejo de Gaulla, da uvaja diktaturo — Po nepotrjenih vesteh se francosk e čete iz Nemčije zbirajo okrog Pariza — Velike manifestacije deg olistov in desničarjev za de Gaulla

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 30. maja (Po telefonu) — V dramatičnem zaokretu je danes de Gaulle izjavil, da ne bo odstopil, da razpušča parlament, da bo razpisal splošne volitve in da odlaga referendum. Pred tem je državni svet razsodil, da je de Gaullov predlog o referendumu neustaven. Francoske čete iz ZR Nemčije se baje koncentrirajo okrog Pariza. Med njimi so menda jurišne padalske enote. Vodja «neodvisnih republikancev« Giscard d'Estaing je odrekel podporo vladi. Pojasnjena je skrivnost včerajšnje de Gaullove odsotnosti: govorijo, da je stopil osebno v stik z nekaterimi vojaškimi poveljniki. Levičarski voditelji ocenjujejo de Gaullove ukrepe kot nastop diktature.

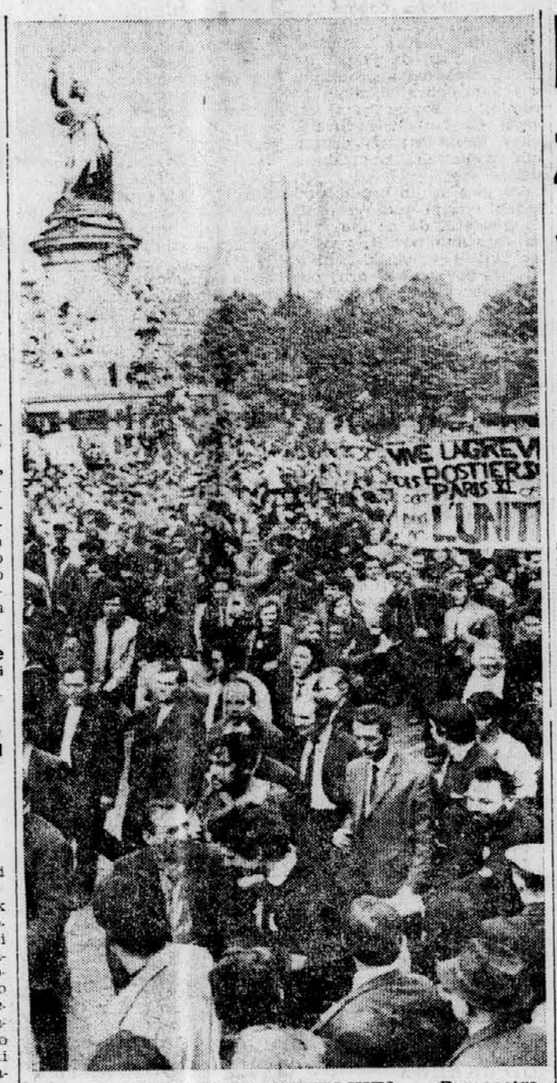
Dve minuti pred napovedanim de Gaullovim govorom po radiu je zmanjkalo električnega toka. Govor je trajal samo šest minut in v Parizu so ga lahko poslušali le tisti, ki imajo baterijske radijske sprejemnike.

Prvi je na de Gaullov današnji govor reagiral voditelj federacije demokratične in socialistične levice François Mitterand. »Glas, ki ga je ljudstvo pravkar slišalo — je rekel — je glas, ki objavlja nastop manjšine in neke predrzne vlade proti ljudstvu. To je nastop diktature. Ljudstvo bo utišalo ta glas.«

»To je provokacija!« je v parlamentu vzkliknil vodja komunistične skupine poslancev Robert Ballanger. Zasedanje, na katerem je to dejal, je trajalo samo tri minute in na njem je predsednik skupščine Chaban-Delmas objavil generalov sklep o razpustitvi parlamenta. Degolistični poslanci so to sporočilo pozdravili z burnim aplavzom. Komunistični in drugi opozicijski poslanci so tudi po odhodu degolistov iz parlamenta ostali v svojih klopeh, peli marseljezo in skandirali »Odstop de Gaulla!« in »Živela republika!«.

Danes se je sestal CK KP Francije. Po zasedanju je generalni sekretar Waldeck Rochet izjavil, da je »treba povsem spremeniti politiko in v ta namen ustanoviti vlado demokratične zveze, ki ne bo odvisna od enega samega človeka, ampak bo slonela na

● Nadaljevanje na zadnji strani

ZADNJI DNEVI PETE REPUBLIKE? — Demonstracije na pariškem Trgu republike. Telefoto: UPI

„Ne bom se umaknil!"

Šestminutni govor predsednika de Gaulla po radiu

PARIZ, 30. maja (AP). Francoski predsednik de Gaulle je danes govoril po francoskem radiu. Njegov govor se je glasil: »Francozinje, Francozi! Kot nosilec zakonite nacionalne francoske oblasti sem v zadnjih 24 urah pretehtal vse možnosti, ne izvzemši niti ene, ki bi mi omogočile, da jo obdržim. Odločil sem se. V sedanjih okoliščinah se ne bom umaknil. Imam mandat ljudstva. Ta mandat bom izpolnil.

Ne bom zamenjal premiera, čigar vrline, zanesljivost in zmogljivost zaslužijo priznanje vseh. Predlagal bo spremembe v sestavi vlade, ki se mu bodo zdele koristne.

Danes razpustil nacionalno skupščino. Predlagal sem deželi referendum, ki bi dala državljanom možnost, da zarišejo temeljite reforme našega gospodarstva in našega prosvetnega sistema in da h[illegible]i povedo, ali mi še nadalje zaupajo ali ne, na sprejemljiv način, demokratičen. Ugotavljam, da sedanji položaj fizično onemogoča to izvesti.

Zato sem tudi odložil referendum. Kar zadeva parlamentarne volitve, bodo v času, predvidenem v ustavi, razen če ne bodo poskušali prevariti vsega francoskega ljudstva in mu preprečiti, da se samo izreče — in to v trenutku, ko so bili že storjeni poskusi, da bi mu preprečili živeti, prav tako kot so preprečili študentom, da bi se učili, učiteljem, da bi predavali, delavcem da bi delali.

To so sredstva zastraševanja, slepitve in tiranije, ki se jih poslužujejo skupine, katere je že zdavnaj osnovala v ta namen stranka, ki je totalitarna, čeprav v tem ni sama.

Če se torej nadaljuje tak položaj, v katerem se uporablja sila, bo moral, da bi obdržal republiko in v skladu z ustavo, storiti druge korake, namesto da neposredno pozovem voli[illegible] države. Vsekakor je treba povsod in takoj organizirati državljansko akcijo. To je treba storiti predvsem zato, da bi pomagali vladi, nadalje na lokalnem torišču, da bi pomagali prefektom, ki bodo komisarji republike, v njegov[illegible] nalogi, da kolikor mogoče zavarujejo življenje prebivalstva, in da bi preprečili subverzijo v vsakem trenutku in povsod.

Franciji zares grozi diktatura. Prizadevajo si, da bi jo primorali, da se vda sili, ki bi se ji naprtila v nacionalnem obupu, sili, ki bi bila potem v bistvu zares sila zmagovalca, to je sila totalitarnega komunizma. Seveda bi bila sprva obarvana s slepilom, poslužujoč se ambicije in mržnje diskreditiranih politikov, potlej pa te osebnosti ne bi veljale več, kot veljajo, in veliko ne veljajo.

Torej, ne! Republika ne bo abdicirala. Ljudstvo se bo spet strnilo. Napredek, neodvisnost in mir bodo slavili zmagoslavje s svobodo.

Živela republika! Živela Francija!«

Izredni zakon sprejet

V Bundestagu glasovalo za zakon 384, proti pa 100 poslancev

BONN, 30. maja. (Reuter-AP.) Zahodnonemški Bundestag, ki ga je stražilo 2000 policajev, je sprejel danes načrt zakona o izrednem stanju. Za zakon je glasovalo 384 poslancev, proti 100, en poslanec pa se je vzdržal glasovanja.

V diskusiji se je zahodnonemški zunanji minister Willy Brandt energično zavzel, da bi sprejeli načrt zakona in hkrati zavrnil sovjetske obtožbe, da zakon ogroža mir v Evropi.

V zvezi z dosedanjim položajem v Franciji je Brandt dejal, da je potrebno iz teh dogodkov potegniti nauk, da »mora biti oblast vlade in parlamenta uporabljena ne samo za določen cilj, temveč tudi ptavočasno.«

Uragan nad Novorosijskom

NOVOROSIJSK, 30. maja. (TASS.) — Nad črnomorskim pristaniščem Novorosijskom se je razbnesle uragan, katerega hitrost je znašala do 160 km na uro. V pristanišču so prenehali natovarjati in raztovarjati blago. Ladje so zapustile zaliv in odplule na odprto morje. Ponesrečila se je samo grška ladja »Leonardos«.

Ceausescu v Kotoru

DUBROVNIK, 30. maja (Tanjug). Generalni sekretar romunske KP in predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu, ki se mudi na obisku v Dubrovniku, se je s člani romunske partijske in državne delegacije danes dopoldne sprehodil po Stradunu in si ogledal znamenitosti mesta. Čeprav je vse dopoldne deževalo, so Dubrovčani potrpežljivo čakali na njegov prihod na Stradun, kjer so ga prisrčno pozdravili.

Danes popoldne so romunski gostje odpotovali v Kotor, kjer so se seznanili z znamenitostmi tega mesta.

Tiskovna konferenca v DSZZ

BEOGRAD, 30. maja. — Na današnji tiskovni konferenci je predstavnik DSZZ navedel koledar bližnjih državniških obiskov.

Britanski zunanji minister Michael Stewart pride v Jugoslavijo 5. junija.

Indijski predsednik dr. Zakir Husain bo na osebno vabilo predsednika Tita obiskal našo državo 10. junija.

Kiro Gligorov bo prve dni junija obiskal CSSR in vrnil podpredsedniku vlade CSSR njegov lanski obisk.

Ker zaradi s[illegible]vk v Franciji ni bilo mogoče dobiti telefonskih zvez z Mavretanijo predstavnik DSZZ ni mogel potrditi informacije, da bo mavretanski predsednik Ould Daddah prispel v Jugoslavijo 3. junija.

In še kratek komentar o obisku Ceausesca: doslej so govorili o mednarodnem položaju. Pogovori so potekali v prijateljskem vzdušju in smo z njimi zadovoljni.

V. H.

Ne samo principi — tudi številke govorijo proti

Predlogi o korenitih spremembah delitve dohodka so rasli izven gospodarske prakse

LJUBLJANA, 30. maja. Zoper delne, premalo kompleksne rešitve v gospodarstvu, sprejete po premalo premišljenih razglabljanjih, v hitrem postopku, smo se doslej borili s principialnim stališčem, da takšni postopki ogrožajo demokratičnost. Zdaj pa so tu tudi številke, ki kažejo težke materialne posledice takšnih postopkov. Tako so dejali na seji upravnega odbora republiške gospodarske zbornice, ko so ocenili najnovejše podatke o rezultatih medsebojnega klirinškega pobotanja terjatev delovnih organizacij.

Je torej gospodarstvo res tako brez moči, da lahko le s trpkim zadovoljstvom ugotavlja, kako se uresničujejo napovedi o škodljivih posledicah, ki so jih predstavniki gospodarstva predvideli vnaprej, nihče pa jih ni upošteval. Takšna je bila osnovna skupna misel članov upravnega odbora ob podatku, da je obseg medsebojne zadolženosti v organizacijah naše republike za okoli 700 milijonov novih dinarjev večji kot ob začetku priprav na izvedbo kliringa. Računajo, da se je zaradi kliringa dokaj zmanjšalo poravnavanje tekočih obveznosti in tako je bila tudi plačana realizacija v gospodarstvu naše republike v prvih štirih mesecih tega leta za 7 odstotkov manjša kot v istem času lani. V novih dinarjih izraženo je bila torej v prvih štirih mesecih tega leta plačana realizacija za nad 2200 milijonov manjša, kot bi bila, če kliringa ne bi bilo. V vsej naši republiki pa so delovne organizacije do 8. maja vnovčile za nekaj nad 1500 milijonov novih dinarjev prijavljenih terjatev. Prav to je najbolj neugodno,

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Novotny izključen iz CK Zmaga nad konservativci

Komisija za rehabilitacijo bo še letos ugotovila odgovornost za politične procese

PRAGA, 30. maja (Tanjug). Centralni komite KPČ je izključil iz svojih vrst bivšega prvega sekretarja CK KPČ Antonina Novotnega. Hkrati so na plenumu CK njega in več drugih razrešili članstva v KPČ. Odločitev plenuma je med prebivalstvom naletela na ugoden odmev.

Dokler ne bo dokončno razjasnjena odgovornost za politične procese v preteklosti, je CK KPČ »suspendiral« člane KPČ: Antonina Novotnega, Karla Bacileka, Pavla Davida, Bruna Kelerja, Štefana Raisa, Viljema Širokega in Jirija Urvalko. Ti so najbolj odgovorni za organiziranje znanih političnih procesov, med katerimi je bil najbolj mračen proces proti bivšemu generalnemu sekretarju partije Slanskemu in še desetim partijskim in državnim funkcionarjem, ki so jih obesili.

Potem ko je centralni komite sprejel poročilo komisije za partijsko rehabilitacijo, je tej komisiji zadal nalogo, da najpozneje do konca tega leta razišče vzroke in posledice nezakonitih političnih procesov v letih 1948 do 1954. Komisija bo predvsem ugotovila odgovornost organov in posameznikov za organiziranje teh procesov.

Plenarno zasedanje CK KPČ se nadaljuje.

Terorista z beograjske postaje prijeli

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). — Danes so sporočili, da je državna varnostna služba odkrila povzročitelja eksplozije na beograjski železniški postaji; v eksploziji je bilo ranjenih več ljudi, nastala pa je tudi precejšnja materialna škoda.

23. maja letos je Ivan Jelić, doma iz Omanska pri Doboju, proti večeru podtaknil razstrelivo ob vhodu v garderobo na beograjski postaji. Do nedavna je bil zaposlen v Dornbirnu v Avstriji. V sporočilu je rečeno, da je Jelić podtaknil razstrelivo, ker ga je k temu nagovorila neka emigrantska teroristična skupina v ZRN, ki mu je tudi preskrbela razstrelivo. Jelića so z dokaznim gradivom vred izročili okrožnemu sodišču v Beogradu.

Dodatni ukrepi za hitrejšo rast v gospodarstvu

Iz ekspozeja Mike Špiljka — Razprava v gospodarskem in zveznem zboru

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Pod predsedstvom Vidoja Smilevskega je bila danes dopoldne skupna seja zveznega in gospodarskega zbora. Na njej je predsednik ZIS Mika Špiljak prebral poročilo o gospodarskih gibanjih v prvih štirih mesecih letos in o predlogih najnovejših gospodarskih ukrepov, s katerimi naj bi poživili gospodarsko rast.

Po mnenju Mike Špiljka gospodarska gibanja v tem času niso bila povsem zadovoljiva, vendar to nikakor ne bi smelo zamegliti pozitivnih tendenc, da se izkopljemo iz stagnacije. Te tendence so, čeprav skromne, vendarle vidne.

Industrijska proizvodnja se je v prvih štirih mesecih povečala v primerjavi z istim časom lani za 2.7 %. Proizvodnja se je najbolj povečala v ladjedelništvu — za 54 %, električne energije je za 10 % več, v industriji nekovin se je proizvodnja povečala za 9 odst. itd.

O strukturnih spremembah in diferenciaciji govori tudi podatek, da se je proizvodnja v kovinski industriji povečala od leta 1964 za komaj 3 %, medtem ko je hkrati proizvodnja kovinskih konstrukcij večja za 43%, vozil pa za 14%. Sočasno se je proizvodnja v precizni mehaniki zmanjšala za 22%, proizvodnja tirniških vozil pa za 14%.

Izvoz in uvoz količinsko zaostajata v primerjavi s prvimi štirimi meseci lani; izvoz je manjši za 5 %, uvoz pa za 3%.

Ohrabrujoče je dejstvo, da je industrija povečala izvoz na konvertibilno področje in s tem v celoti nadomestila padec izvoza kmetijskih pridelkov.

Še zmerom je čutiti vpliv čezmernega in nenadzorovanega uvoza, ki ovira prodajo domačih izdelkov. Proizvajalčeve cene industrijskih proizvodov mirujejo, cene na drobno pa so večje za 3.8% v primerjavi z lanskim decembrom. Investicijska poraba je večja za 9%, izplačila za investicije iz sredstev delovnih organizacij pa za 10 odst.

Nominalni osebni dohodki so se povečali za 7%, realni dohodki pa samo za 1%, ker so življenjski stroški narasli za 6,8%. Zaloge v industriji se kopičijo počasneje, kot so se lani. To velja zlasti za april.

V zaposlovanju se nadaljuje neugoden razvoj. Število vseh zaposlenih se je zmanjšalo za 0.7%, tistih, ki iščejo zaposlitev, pa je za skoraj 10 odst. več.

Povzetek: Trg je razmeroma stabilen, povpraševanje postaja živahnejše. Dinamika v nekaterih industrijskih vejah je tudi letos zadovoljiva. Toda hkrati se kažejo resni problemi hitrejše rasti proizvodnje na temeljnih gospodarskih področjih, težave so pri izvozu, v likvidnosti gospodarstva in v kmetijstvu, pač spričo omejenih izvoznih možnosti.

Predsednik ZIS je dejal, da je precej tovarn in drugih delovnih organizacij v resnih te-

Nadaljevanje na 2. strani

Socialisti: ne opozicija ne koalicija

Sodijo, da je na sklep PSU vplival predsednik republike Saragat

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 30. maja. — (Po tel.) Socialisti ne pojdejo niti v opozicijo niti v vlado, ki jo bo treba sestaviti po sklicanju novega parlamenta. Tako je sklenila direkcija PSU, ki je z večino glasov ugotovila, da ta čas ne obstajajo pogoji za koalicijo s krščansko demokracijo. Odločitev mora potrditi še centralni komite stranke, ki je sklican za jutri. Ob tem pa sta se danes sestala sekretariata PSU in krščansko demokratske stranke.

V dokumentu direkcije PSU, ki je bil izglasovan z večino glasov in ki je v opreki z idejami predsednika stranke Nennija, je rečeno, da formule levega centra nikakor ne gre zametavati, da pa je sodelovanje s krščansko demokracijo zaradi dvoumne in dvolične politike (ki jo vrhu vsega skuša še skrivati za lažno enotnostjo krščansko demokratskega vodstva) za zdaj nemogoče. Krščanski demokrati naj sami sestavijo vlado, socialisti pa bodo potem po dejstvih prosto in samostojno presojali o možnostih za obnovo levega centra, upajoč pri tem, da bo tak razvoj dogodkov pospešil tudi diferenciacijo znotraj same krščanske demokracije in spravil v njej na površje sile, ki so iskreno razpoložene za novo politiko. Vsako sodelovanje s komunisti PSU slej ko prej izključuje.

●● Nadaljevanje na zadnji strani

CK Srbije: polemika s stališči članov Ćosića in Marjanovića

Drugi dan razprave o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v Socialistični republiki Srbiji

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Centralni komite ZK Srbije je nadaljeval danes razpravo o mednacionalnih odnosih. Debata poteka ob dokumentu o nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti v SR Srbiji, vendar pa prevladuje v nastopih polemika z Dobrico Ćosićem in Jocom Marjanovićem, ki sta se včeraj zavzela za stališča, nasprotna nekaterim temeljnim določbam politike Zveze komunistov.

Čutim dolžnost, je dejala Katerina Patrnogić, ko je omenila Ćosićeve in Marjanovićeve ugotovitve, da ne le kot članica CK, temveč tudi kot komunistka in človek, ki živi na Kosovu in Metohiji, odgovorim na pol resnice in laži. Izjavila je, da je politični položaj v tej pokrajini zdaj neprimerno boljši, kot je bil pred četrto sejo CK ZKJ in šesto sejo CK ZK Srbije, in da tovrstne ocene ne morejo sloneti na posameznih ekscesih.

Patrnogićeva je navedla vrsto dejstev o razmerah na Kosovu in Metohiji. Med drugim je zavrnila glasove o razseljevanju Srbov in Črnogorcev. Povedala je, da je med deset tisoč ljudmi, ki se vsako leto selijo iz pokrajine, devet tisoč pripadnikov albanske narodnosti.

Laszlo Rehak je oporekal ugotovitvi Dobrice Ćosića, da dokument o mednacionalnih odnosih, o katerem razpravlja CK, ni na zadostni ideološki in politični ravni. Rehak je bil nasprotnega mnenja, da bo dokument koristen za politično akcijo in da je v njem izjemnega pomena stališče, po katerem je srbski narod z narodnostmi, ki živijo v SR Srbiji, samo z razvijanjem socialistične republike na načelih internacionalizma in kot sestavni del jugoslovanske socialistične skupnosti mogel v povojnem času doseči tako velike uspehe.

Po Rehakovem mnenju je pomen tega stališča v tem, ker so v nekaterih sedanjih ustanovnih debatah navajali, da narodnosti so v nekem smislu konstitutivni element, vendar ne, kadar gre za SR Srbijo kot državno skupnost.

Nekaj pridržkov je Rehak imel tudi glede stališča v dokumentu, ki se nanaša na tendence v zvezi z zahtevami narodnosti po kulturni avtonomiji. Predvsem je menil, da je vsa stvar pretirana in da samoupravne institucije, zlasti v občinah, ki so naseljene pretežno z narodnostmi, dajejo dovolj možnosti za nacionalno izražanje.

Naposled je Rehak zavrnil tudi Ćosićeve trditve o madžarskem segregacionizmu. Poudaril je, da zapiranje vase ne more biti realni interes te narodnosti v Vojvodini.

Nadaljevanje na 3. strani

Na mrtvi točki

Poslanci so rekli ne. Ne bodo še enkrat na forumu kot je socialno-zdravstveni zbor sprejemali že sprejeta načela o zdraviliškem zdravljenju, poudarjali nadaljnjo veljavo že sklenjenih sklepov. To bi bil papirnat način urejanja nekega problema, zapiranje oči pred resnico, ki jo vsi poznajo: praksa gre že dobri dve leti svojo pot mimo načel. Zavarovanci ne morejo na zdravljenje v zdravilišče, tudi če bi jim bilo to zelo potrebno, zdravilišča pa so prazna, oprema neizkoriščena, ker ni denarja za to obliko zdravstvenega varstva.

Odločitev poslancev, da zgolj govorjenje o načelih ne zadošča, in temu ustrezna naloga, naložena odborom, naj najdejo in predložijo to kar nam manjka — elastične rešitve, kako naj se zavarovanec zdravi v zdravilišču, nam budi upanje, da vsa zadeva z zdravilišči le ne bo večno podobna povesti o jari kači.

Nesporno je bilo in ostaja dejstvo, da ima Slovenija v svojih zdraviliščih zavidanja vredno bogastvo, da pa to bogastvo zadnja leta ničemur ne služi, nasprotno, z nezasedenimi zmogljivostmi ustvarja nove in nove deficite. Anomalija je nevzdržna: zaradi izredno številnih prometnih nesreč pa tudi nesreč na delovnem mestu so naši nezgodni oddelki prenatrpani in bolniki se zdravijo v razmerah, ki niso več ničemur podobni. Hitro jih odpuščajo v domačo oskrbo, brez prave nege in rehabilitacije pa se jim bolniki dopusti zavlačujejo. In tudi veliko razmeroma mladih ljudi je invalidsko upokojenih, ker niso bili deležni ustrezne rehabilitacije. Podobno je s srčnimi in drugimi bolniki. Porazna bi bila računica, če bi enkrat odkrito primerjali, koliko znesejo taki stroški in koliko manjši bi bili izdatki, če bi uporabljali vsaj bolnišnične oddelke v naših zdraviliščih.

Hkrati pa tudi ne poznamo nobene elastičnosti in se kot pijanec plota držimo samo možnosti — ali plača vse socialno zavarovanje, ali pa bolnik ne gre v zdravilišče, čeprav bi ljudje marsikdaj radi sami nekaj prispevali k stroškom zdravljenja, kadar bi jim bilo to pri okrevanju potrebno. Tudi ni nikogar, ki bi razširil iniciativo gospodarskih organizacij, pripravljenih, da za zdravljenje članov svojih kolektivov v zdraviliščih tudi nekaj prispevajo. Bo zahteva poslancev, da preidemo od besed k dejanjem, premaknila stvari naprej?

MARIJA NAMORŠ

SOBOTNA PRILOGA

Igor Gruden:
SLOVENSKI KULTURNI PROSTOR SEGA ČEZ DRŽAVNE MEJE
Dopis iz Trsta

Božidar Pahor:
DANIEL COHN-BENDIT
Portret tedna

STODVAJSET LET PO MANIFESTU SPET HODI STRAH PO EVROPI...
Ali so študentski nemiri uvod v novo dobo?

Marijan Tršar:
BOŽIDAR JAKAC
Naši sodobni slikarji in kiparji

Jože Snoj:
UTEMELJEVANJE SLOVENSKE PRICUJOČNOSTI
Pogovor s Srečkom Vilharjem

SEDANJI ARHITEKT NAJBLIŽJI OBLIKOVALCU
Še veliko nerazvozlanih vprašanj

Matevž Hace:
POLOVICO VASI BO MOJE!
Pripoved

Boris Kuhar:
MALLORCA — RAJ NA ZEMLJI
Iz popotne beležnice

ZA KONEC TEDNA

Američani podprli frank

PARIZ, 30. maja (UPI). Ameriška banka za federalne rezerve je dodelila francoski banki kredit sto milijonov dolarjev, da bi podprla frank v sedanjem izrednem položaju.

Nadaljevanje s prve strani

CK Srbije: polemika s stališči članov Ćosića in Marjanovića

Milojko Drulović je dejal, da je bilo politično potrebno razpravljati prav o narodnostih, ker so nekajkrat na sejah CK ZK Srbije govorili predvsem o mednacionalnih in medrepubliških odnosih, problemi narodnosti pa so bili drugotnega pomena. Omenil je prejšnje ugotovitve, da smo pri nas v preteklosti srečno reševali nacionalno vprašanje.

Reči moram, da niti pred dvajsetimi leti separatizem ni prevladoval na Kosovu in Metohiji, čeprav bi bil takrat lahko imel vojaško in vsako drugo podporo, je poudaril Drulović in vprašal: »Zakaj bi zdaj imel večjo možnost spričo želja birokratov po vojvodstvih?«

Drulović je govoril o tako imenovani »kosovski resnici« in poudaril, da so »birokratsko-policijski prsti zapustili boleče sledove na mednacionalnih odnosih, zlasti na Kosmetu«. Toda, je dejal, to ni žig sramote na Zvezi komunistov Srbije. Boj proti tem pačenjem je revolucionarni humanizem in doslednost v boju za enakopravnost.

Kar zadeva avtonomijo, je dejal Drulović, gre za naporno iskanje moznosti, da bi učinkoviteje zastopali interese pokrajine v zvezni in republiški skupščini. V nekaterih republikah govorijo, da so Srbi etatisti, centralisti, konservativci. Vem, da so ljudje, ki govorijo tako o Srbih, vendar so tudi v Srbiji ljudje, ki govorijo tako o Hrvatih. Kdo so ti, ki govorijo to? Mislim, da so to šovinisti, najbolj črni šovinisti.

Zdi se, da dve napol resnici dasta eno neresnico, je dejal v začetku svojega govora Veli Deva, ko je omenil včerajšnja nastopa Marjanovića in Ćosića. Poudaril je, da so na sedmi seji pokrajinskega komiteja ZK ob popolni idejni in politični podpori CK ZK Srbije ocenili politični položaj in se domenili o ukrepih in smereh nadaljnje idejnopolitične dejavnosti Zveze komunistov na Kosovu in Metohiji. Stališča, ki jih je zavzel pokrajinski komite, je ljudstvo v celoti podprlo.

Toda birokratske sile in reakcionarji iz vrst vseh narodov in narodnosti na Kosmetu »se pehajo za nacionalno deliteve«. To poèenjata tako srbska in črnogorska kot tudi šiptarska in turška reakcija. Skupna značilnost vseh je, da jih ovira dejavnost komunistov po brionskem plenumu. To je čutiti v vsakdanjem boju s temi silami. Odpori reakcionarnih sil se kažejo zlasti proti politiki ZK za enakopravnost in enotnost narodov in narodnosti, za enakopravnost jezikov itd.

Nazadnjaške sile, ki se upirajo politiki ZK, izhajajo iz tega, da je treba zavarovati »nacionalni interes«. To velja tako za šiptarsko kot srbsko in črnogorsko reakcijo.

Docela jasno nam je, da imajo iste razredne pozicije, ideologijo in socialno podlago, je poudaril Veli Deva.

Nacionalistična konfrontacija se je pokazala v temah, ki so jih navedli posamezniki v včerajšnji razpravi. Tu je vsebovano vprašanje »čigavo je Kosovo«. Te teme ni začel Ćosić, je rekel Deva, ta stvar je starejšega datuma. Reakcionarne sile pogrevajo to vprašanje in tako dokazujejo, da ne priznavajo enakopravnosti narodov in narodnosti.

»Ali šiptarska reakcija in nacionalizem ustvarjata nezaupanje v položaj Srbov in Črnogorcev na Kosmetu?« je vprašal Veli Deva in odgovoril: »Da, v zvezi s srbsko in črnogorsko reakcijo, ki ne želi nič boljšega šiptarskemu narodu, kot ne želi niti svojemu. Reakcionarji so prav tako zagnali hrup o odpuščanju Srbov na Kosmetu z dela. Podatki pa kažejo, da so Srbi glede na skupno število pripadnikov tega naroda v pokrajini procentualno bolj zaposleni kakor v južni Srbiji, da so Črnogorci na Kosmetu procentualno zaposleni v večjem številu kakor v Črni gori, da pa je med zaposlenimi v primerjavi s skupnim številom te narodnosti najmanj Šiptarjev.«

Deva je med drugim rekel, da je res, da imamo na Kosmetu opraviti s pojavi iredentizma, a ne šele od včeraj. Iredentizma niso ustvarili komunisti in politika enakopravnosti narodov in narodnosti, marveč je iredentizem zastava reakcionarjev v vseh plasteh.

»Naloge Zveze komunistov v boju zoper vse te pojave so jasne,« je dejal na koncu Veli Deva. »Toda razprava tovariša Dobrice Ćosića kaže, da je demoraliziran politik.«

Glede na Ćosićeva in Marjanovićeva izvajanja je Marko Nikezić dejal, da je slišal v pogovorih mnenje, da bi bilo treba vse to razčistiti že prej in da je bilo doslej dosti kompromisov.

»Kaže, da vsaka stvar potrebuje svoj čas,« je pripomnil, rekoč, da pridejo takšni problemi na dnevni red šele, ko »dozore«. Potem je ponavadi videti tudi pot rešitve.

Po Nikezićevem mnenju oba včerajšnja nastopa, ki sta zbudila toliko odmeva, nista istovetna. Med njima so razločki, tako v argumentaciji kot v poudarkih, vendar pa se prav nesrečno dopolnjujeta.

Nadaljeval je, da ne more reči, ali je bil trenutek za tak nastop posebej izbran in ali je tudi to bila stvar Ćosićevih in Marjanovićevih nagibov. Dejal je, da so bila nekatera dejstva, ki sta jih povedala v svojih govorih, že znana. Vendar so njune ugotovitve presenetile, ker je zmeraj od izbranega zornega kot odvisno tudi, kaj se bo videlo. V teh izvajanjih so pomešani nekateri vzroki in posledice in s slabim namenom obsojena smer, ki je bila začrtana prav zato, da bi omenjene probleme rešili.

Nikezić se je posebej dotaknil teze, da sta tržišče in blagovna proizvodnja vira mednacionalnih trenj, pri čemer je poudaril, da bi z malo dobre volje lahko prišli do edino pravilne ugotovitve, da so vzroki v tem, da moramo spričo siromaštva reševati probleme, ki smo jih leta puščali ob strani. Prejšnji časi so imeli svoje žrtve, svojo nujnost, pa tudi svojo lepoto. Takrat smo rešili nekatere stvari. Toda objektivno smo že prišli iz tega obdobja, ko smo spoznali nujnost, da po starem ni bilo več mogoče.

V nadaljnjem izvajanju je Nikezić izrazil mnenje, da zbuja največ skrbi socialistični konservativizem. »V tem nemiru, ki dandanes stresa svet, so v areni samo socialistične ideje,« je dejal. »Spopadajo se različne socialistične koncepcije. Ne gre za to, ali socializem ali ne, ampak za to, kakšen socializem.«

S tega stališča je Nikezić izrazil mnenje, da v Ćosićevem in Marjanovićevem primeru ne gre za antisocialistična naziranja. Njune ideje so dobro znani koncepti socializma. In prav pri tem prihaja danes do cepitev.

Potem se je dotaknil tez o ogroženi enotnosti in je opozoril nā to, da naša formula v tem pogledu ni edina. Je tudi enotnost zaradi enotnosti. Toda naši narodi se niso vojevali zaradi enotnosti. Združili so se zaradi svobode.

Na koncu je Marko Nikezić dejal, da imajo stališča v politiki vselej kak praktičen namen. Tega namena Ćosić in Marjanović nista pojasnila, ko sta včeraj nastopila. V tem smislu jima je tudi zadal vprašanje, ali zares mislita, da je tisto, kar sta obrazložila, lahko platforma za skupno življenje narodov in narodnosti Srbije.

Joca Marjanović je izrazil presenečenje nad tem, da je njegov včerajšnji nastop zbudil tak odmev, češ da so v polemikah z njim navedli malo argumentov, več pa je bilo kvalificiranja in condnjevanja. Po njegovem mnenju skoraj niti niso razpravljali o problemih, na katere je opozoril, in iz tega je povzel ugotovitev, da bodo ti problemi še naprej ostali nerešeni.

Skušal se je braniti pred očitki, da zavzema nacionalistična stališča, sklicujoč se na svoje dvajsetletno delo, v katerem si je, kakor je dejal, prizadeval odkriti korenine srbskega nacionalizma. Prav tako je zanikal, da bi bil pomen njegove razprave v tem, da bi pozival na revizijo celotne politike Zveze komunistov, rekoč, da je hotel samo priti s problemi na dan.

Kar zadeva njegove izjave o zaskrbljenosti za enotnost Zveze komunistov, pa je rekel, da enotnosti ni nujno treba graditi samo na stalinističnih osnovah in da je veliko načinov, da bi jo okrepili.

»Če je član centralnega komiteja v skrbeh, ker peša enotnost, zakaj je treba to oceniti kot politično platformo?« je vprašal.

Glede na pripombe, ki so mu jih izrekli v zvezi z njegovim pojasnilom, da je vzrok mednacionalnih trenj v blagovno-denarnih odnosih, se je Marjanović verbalno skliceval na to, da gre Zvezi komunistov zgodovinska zasluga, ker je našla novo pot in ker je prišla dotorej, da brez tržnega gospodarstva ni možna socialistična demokracija. Takoj pa je tudi ponovil včerajšnjo tezo, da blagovno-denarni odnosi negativno vplivajo na mednacionalne odnose.

Na neposredno vprašanje, od koga je dobil podatke o izseljevanju Srbov s Kosova in Metohije, Joca Marjanović ni hotel odgovoriti, rekel pa je, da je podatke dobil od ljudi, ki jim je mogoče verjeti.

Dobrivoje Radosavljević je najprej opozoril na to, da je tema, o kateri govore na plenumu, prišla na dnevni red v trenutku, ko je v Zvezi komunistov dosti odprtih vprašanj, ko si prizadevajo za uresničitev reforme in reorganizacije ZK. Vse to povzroča dokajšnje vrenje znotraj Zveze komunistov, to vrenje pa se izraža med drugim tudi v tem, s čimer sta Ćosić in Marjanović prišla na dan na plenumu.

Radosavljević meni, da Ćosić v bistvu podcenjuje boj za nacionalno enakopravnost, čeprav se v besedah izreka za to enakopravnost. Ne vidi ali pa noče videti, kje so problemi na nacionalnem torišču. ZK je že zdavnaj v boju za socializem, Ćosić in Marjanović pa se nista potrudila, da bi se vživela v tisto smer razvoja, ki krepi samoupravne odnose v družbi.

Radosavljević je označil Ćosića kot človeka, ki ugotavlja neke pojave, odgovorov na to pa ne da. Ćosić ne vidi, ali ZK premaguje težave, ki objektivno obstajajo, pomešal pa je mnoge pojme, tako da je podoben nekomu, ki se »vozi s čolnom brez kompasa«.

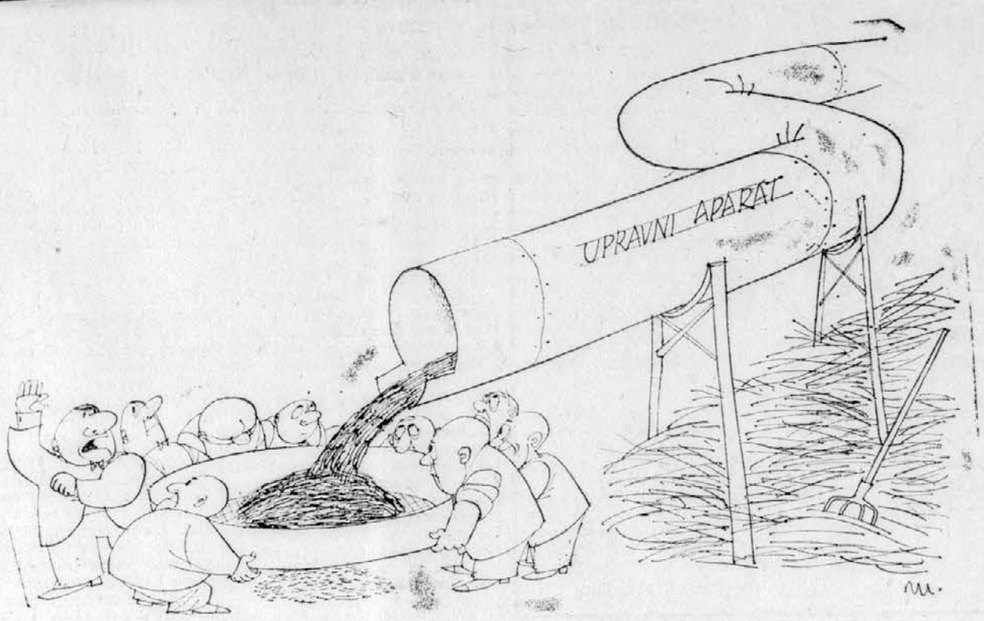
Ćosić si na primer prizadeva, da bi nosilce birokratsko-nacionalističnih pojavov videl samo v ljudeh, ki opravljajo določene funkcije. Nosilci takih pojavov pa so lahko v vsakem okolju, je rekel Radosavljević. Ćosić prav tako ne priznava, da je Zveza komunistov začela boj proti nacionalizmu in birokratizmu, za enakopravnost vseh narodov in narodnosti.

Dotaknil se je še nekaterih stvari iz govorov Ćosića in Marjanovića in je poudaril, da je izvor nacionalizma samoumevno v vseh tistih, ki so bili v stari Jugoslaviji zatirani. Pri njih se razvija težnja po nacionalni enakopravnosti, ko pa naletijo na kakršenkoli birokratski in centralistični odpor, potem se pri njih razumljivo poraja tudi nacionalizem. S tem je Radosavljević v bistvu odgovoril na Ćosićeve obtožbe zoper vse komuniste na Kosovu in v Metohiji. Dejal je, da so bile te trditve v njegovem govoru najtežje.

Radosavljević je ponovno poudaril, da sta Ćosić in Marjanović v svojih govorih kritizirala celotno politiko Zveze komunistov. Pristavil je, da je ta debata na plenumu, čeprav vsebuje tudi politično škodljive momente, resen prispevek k idejnemu boju ZK Srbije in k oboroževitvi njegovih članov v boju za pravilno obravnavanje nacionalnega vprašanja.

Na koncu seje so govorili še Miloš Minić, Dobrica Ćosić in Petar Stambolić. (Ob koncu redakcije povzetkov njihovih izvajanj še nismo prejeli.)

MILAN MAVER: SAMOUPRAVLJAVSKO REŠETO

— Jaz sem tega sit — naj nam raje oni začno pošiljati zrnje, ki bo kaj prida, pa ne bo treba kar naprej rešetati.

Kakšen zakon o dohodku?

Delovna enota naj bi postala izhodišče za združeno delo

Marijan Rožič: Delovne enote postajajo nuja sodobne samoupravne blagovne proizvodnje in z njihovim razvojem naj bi se delovna organizacija otresla vsega, kar je v njej neustrezno, staro, neposlovno, centralistično in avtarkično, da bi omogočili nov proces proizvodno-poslovnega povezovanja

Z zakonom bi radi uresničili ustavno načelo o dohodku, načelo, ki določa samostojnost delovnih ljudi pri uporabi dohodka v združenem delu, spodbuja k smotrnosti in ustreznemu odnosu do poslovne politike, pospešuje proces integracije in uporabo sodobnih proizvodnih metod in daje veliko večje možnosti za samostojno samoupravno delovanje.

Po dosedanjih predpisih je bil dohodek podjetja predvsem knjigovodska in obračunska kategorija, po intencijah predlaganega zakona pa postaja družbenoekonomska kategorija, torej spodbuda za večjo gospodarsko aktivnost. Hkrati postaja tudi družbeni odnos in s tem tudi upravljalna oziroma samoupravljalna kategorija. S takšnim prijemom, ki ga je treba v končnem besedilu docela jasno in konkretno uveljaviti, presegamo avtarkičnoekonomistično in finančnomanipulativno obravnavanje dohodka ter odpiramo nove procese deetatizacije, širimo samoupravno delovanje ter vpliv dohodkovne logike, v kateri naj bo zaobseženo sodobno gospodarjenje. Takšna obravnava bo nujno vplivala tudi na položaj, delovanje in vedenje delovnih ljudi, saj je še zmerom živo pojmovanje, da zadostuje samo proizvajati, dohodek pa naj zagotovi kdo drug. Abstraktne debate o tem, ali lahko delavec razpolaga z dohodkom ali ne, ali delavca preveč idealiziramo ali ne, je treba preseči tako, da omogočimo delovnim ljudem razpolagati z rezultati svojega dela, da se bodo bolj posvečali sodobnemu gospodarjenju, da bodo postali nosilci družbene reprodukcije in strnjevanja sredstev. Ilu-zorno je namreč pričakovati, da se bodo v blagovnem gospodarstvu vsi ravnali po enem kopitu. Družbenoekonomski odnosi na podlagi dohodka oziroma dohodkovni odnosi, kot navadno pravimo, vsebujejo vse elemente poslovnosti in gospodarjenja z nižjimi stroški, ob upoštevanju sodobnih tehničnih dosežkov, združevanju znanosti in dela, skrbi za čedalje večjo akumulacijo kot podlago bodoče delitve večjega dohodka itd. Dohodkovni odnosi, s katerimi postopoma presegamo sedanje pomanjkljivosti, vsebujejo prizadevanja za kakovostno proizvodnjo, za specializacijo, smotrno investicijsko politiko, za uveljavitev strokovnega znanja, poslovne pobude in večje odgovornosti. Dohodkovni odnosi torej niso nekakšna »potrošniška usmeritev« ali samoupravna iluzija, niti ne lov za osebnimi dohodki na glede na delovne rezultate, temveč prioritetno prizadevanje, da bi ustvarili čim večji dohodek na podlagi ustrezne poslovne politike, izhajajoč iz trga, zakona vrednosti in zakonitosti sodobne tehnike, tehnologije in organizacije proizvodnje.

Predlagani osnutek zakona določa tudi izhodiščna načela in osnove za družbene službe, konkretizirajo pa jih dopolnitve tistih zakonov, ki urejajo njihovo delovanje. Tako nastaja čas, ko bomo mogli tudi na vsem področju tako imenovanega negospodarstva na realnih temeljih uresničevati načelo dohodka in skupaj z drugimi reševati organsko povezovati gospodarstvo in družbene službe. To je še zlasti pomembno zato, da čimprej preseženo sedanje stanje, ko en del delovnih ljudi pridobiva dohodek in osebne dohodke neodvisno od rasti narodnega dohodka. V zakonu je torej treba dovolj jasno v poglavitnem omogočiti proces, da bo družbenoekonomska logika dohodka začela delovati v vseh oblikah združenega dela, se pravi, v družbenih službah, bankah, elektro gospodarstvu ipd. Z nadaljnjimi zakonskimi rešitvami bo takšna izhodišča mogoče konkretizirati glede na posebnosti posameznih dejavnosti in tako jemati dohodek kot podlago gmotnega položaja vseh delovnih ljudi v vseh oblikah združenega dela. Zakonskemu osnutku nekateri očitajo, da je preveč posplošen, da preveč govori o delitvi dohodka, manj pa o pridobivanju ipd. Zakon ne bi izpolnil naloge, če bi na ravni federacije urejal vse do najmanjših nadrobnosti, kajti konkretna vprašanja morajo na podlagi enotnega izhodišča razreševati delovni ljudje v svojih delovnih skupnostih, še zlasti pa je njihova samoupravna pravica, da samostojno določajo politiko in konkretne odnose v delitvi.

Še zlasti pomembno je, da je zakon v bistvu naslovljen na delovne skupnosti kot subjekte gospodarjenja; v dokončni verziji naj bi bilo to ustrezno izraženo. Dohodek pridobivajo delovni ljudje, združeni v delovne skupnosti, ki se kažejo v različnih oblikah združenega dela na podlagi družbenih sredstev za proizvodnjo. Nedvomno je, da se samoupravno delovanje in odločanje ne moreta omejevati samo na delovno enoto ali delovno organizacijo, temveč naj bi postajala širši družbeni odnos. Čedalje glasnejši sta potreba in zahteva po tem, da dobita združeno delo in njegova logika prevladujoč vpliv v celotnem političnem sistemu.

Na podlagi praktičnih izkušenj, znanstvenih spoznanj in družbenopolitičnih stališč postavlja zakonski osnutek delovno enoto kot prvo obliko združenega dela na realno mesto. Delovni ljudje samoupravno organizirani v delovni organizaciji, naj namreč odločijo, upoštevaje vse potrebne pogoje, kje bodo ustanovili delovno enoto, s kakšnimi pravicami in dolžnostmi, kako bodo urejali odnose med delovno organizacijo in delovno enoto in drugimi oblikami združenega dela. Delovno enoto torej zakon legalizira kot osnovno izhodiščno obliko združenega dela. Spričo tega naj bi bila delovna enota v celoti dovzetna za vse sodobne procese gospodarjenja in samoupravne produkcijske odnose, kar ji bo omogočilo, da bo postala nosilka integracije, sodobne organizacije dela in vseh drugih elementov učinkovitega poslovanja ter uveljavljanja delovnega človeka v samoupravnem sistemu. Če delovna enota v resnici izraža interese proizvajalcev, ne more biti avtarkično zaprta, poslovno neučinkovita, ne more drobiti integriteto dohodka ali zapirati samoupravljanja v ozke okvire svojega delovanja. Delovna enota naj bo nosilka novih procesov poslovnega povezovanja, vseh različnih oblik združenega dela in v vseh teh oblikah naj se na podlagi samoupravnega sistema izražajo neposredni napredni interesi delovnih ljudi. Delovne enote torej postajajo nuja sodobne samoupravne blagovne proizvodnje in z njihovim razvojem naj bi se delovna organizacija otresala vsega, kar je v njej neustrezno, staro, neposlovno, centralistično in avtarkistično, da bi omogočili nov proces proizvodnoposlovnega povezovanja. Zapiranje v delovno enoto je družbeno in poslovno že zastarelo; z večjo pobudo in poslovnostjo naj bi razvijali tudi vse druge oblike združenega dela. Postopoma bo verjetno vsaka izmed njih dobila tudi značaj ekonomskopravne osebe. Nekateri pridržki glede delovnih enot, pridržki, ki jih je bilo mogoče slišati v zadnjem času, navadno izvirajo iz pogostokrat izmišljenih, narejenih ali že zdavnaj zastarelih predpostavk ali pomanjkljivosti v praksi. Povsem jasno je namreč, da rešitve ne bomo iskali v tem, da bi delovne organizacije tekmovale, katera ima več delovnih enot, v predpisovanju, koliko ljudi je lahko v njeni sestavi, ali v tem, da bi od zunaj določali njihove pravice in dolžnosti.

Družbeni položaj delovne enote in njeno delovanje bosta odvisna od delovnih ljudi samih; od subjektivnih sil pa je treba pričakovati kar največjo zavzetost za iskanje rešitev, ki ustrezajo stopnji družbenoekonomske in tehnične razvitosti delovnih organizacij. Pričakovati je tudi, da se ne bodo zadovoljevale z obstoječim stanjem. Posamezniki se z ustvarjanjem navideznih dilem ali s tem, da puščajo v nemar zastarelo in enostransko delovanje delovnih enot, pogostokrat zavzemajo za tehnokratske, nesamoupravne rešitve. Pri tem podcenjujejo družbenoekonomsko vlogo delovnega človeka v gospodarjenju in delitvi in skrivajo svojo nezmožnost, da bi organizirali sodobno proizvodnjo.

Obvestilo bralcem

Spoštovane bralce obveščamo, da bo stran »Za dom in družino«, ki je doslej izhajala ob petkih, v »Delu« vsak ponedeljek.

Uredništvo

Odgovor na odgovor

Vsa resnica?

Pri KIK Pomurka se izogibajo polemike o kmečkih vprašanjih – Kaj menijo o tem družbene organizacije in občinski organi?

V odgovoru kmetijsko industrijskega kombinata Pomurka na pismo kmeta Franca Ivaniča, ki ga je podpisal v imenu razvojne službe I. Pejnović, nismo zvedeli nič takega, o čemer ne bi že slišali ali brali v časopisih. Podoba je, da bi se na kombinatu radi izognili polemiki, ki bi jo sprožili odgovori na vprašanja, napisana — po njihovih trditvah — v »skrajno tendencioznem in polemičnem tonu«. Zato odgovor zveni kot »dobronamerni informativni članek«.

Kmetje niso dobili odgovora na vprašanja, ki jih je postavil F. Ivanič v svojem pismu: zakaj sklepa kombinat dve vrsti pogodb s kmeti, eno za kooperante, drugo za nekooperante; koliko bo kombinat odkupil od nekooperantov oziroma od kmetov, ki bodo sklenili pogodbe II. vrste, ker jih na kombinatu ne smatrajo za blagovne proizvajalce; kako se zbirajo sredstva za zajamčene cene goved in prašičev kooperantom; kako naj specializirajo svojo proizvodnjo kmetje, ki pri sedanjih pogojih za kooperante in razmerah na lastnih posestvih ne morejo postati kooperanti; o možnostih specializacije proizvodnje na kmečkih posestvih in sodelovanja kmetov pri odločanju o kmetijskih vprašanjih, ki so pomembna za vse kmete; o kmetijski pospeševalni službi in podobnem.

Odgovori kmetijsko industrijskega kombinata Pomurka, ki naj bi bili odgovori na navedena vprašanja, silijo k nadaljevanju polemike. Zakaj se izogibajo polemike o stvareh, o katerih še niso prepričali kmetov? Kmetje jim gotovo ne bi zamerili, če bi jim odkrito povedali, kakšne so razmere v kmetijstvu, kakšne so možnosti kombinata pri uresničevanju njihovih želja, in tako pojasnjevali, zakaj ne morejo storiti več, kot so predvideli za letos — če pa kmetje niso zadovoljni, pa naj si poskušajo pomagati še kako drugače. Kmetje pa ne verjamejo njihovim trditvam, da je po odpravi kmetijskih zadrug za kmete bolje, kot je bilo prej.

V odgovoru F. Ivaniču je Ivan Pejnović končno le priznal, da kmetje, ki ne bodo kooperanti, »vsekakor ne bodo na slabšem, kot so bili doslej«. Toda takih kmetov, ki »ne bodo na slabšem«, je na njihovem območju kar 11.000. Če kmetje res ne bodo na slabšem, pa lahko pokaže le polemika, ki je na kombinatu ne marajo.

Taka izjava Ivana Pejnoviča hkrati kaže, da so vse letošnje razprave o kmečkih vprašanjih in zadružništvu, o željah in predlogih kmetov, ki jih je bilo veliko v vsej Sloveniji, naletele pri KIK Pomurka na gluha ušesa. Kmetje niso zadovoljni s takimi kmetijskimi organizacijami, kot so jih imeli lani. Povedali so tudi, zakaj. V njih želijo imeti več besede, da se bo kooperacija lahko ustrezno širila. Oživili bi radi tudi nekatere dobre oblike dejavnosti nekdanjih kmetijskih zadrug, ki so veliko prispevale h gospodarskemu in kulturnemu razvoju podeželja. Odločanje o tem je treba v večji meri pustiti kmetom. V sedanjih ali novih kmetijskih organizacijah. In ne le nekaterim, temveč vsem, ki želijo sodelovati.

Franc Ivanič ni omenjal le malih in velikih kmetov, ampak tudi gospodarsko močnejše in slabše. Niso še vsi kmetje toliko strokovno podkovani, da bi bilo vse odvisno od velikosti posestva. Povedal je tudi mnenje kmetov o specializaciji proizvodnje. Odgovora pa ni dobil. Pospeševalna služba pri kombinatu gotovo še sama ne ve, kako naj si kmetje, ki zdaj ne morejo biti kooperanti, pomagajo s specializacijo. Tak odgovor je menda le čudežno zdravilo za vse, odgovor na vsa vprašanja, ki jih drugače ne znajo ali ne morejo razložiti. Kdo jim bo pomagal? Če kmetijski strokovnjak lahko posveti vsakemu kooperantu, ki naj bi jih bilo le 2000, le pol ure časa v dveh mesecih, koliko lahko pomagajo drugim kmetom kmetijski tehniki, ki so zdaj skladiščniki in odkupovalci, a na svojih območjih imajo veliko več kmetov?

Po odgovorih Ivana Pejnoviča lahko sklepamo, da so opozorila Franca Ivaniča zelo resna. Stvari bo treba obravnavati drugače kot doslej. Ne le na kombinatu, tudi v občinskih organih in pri družbenih organizacijah. Kmetijstva pri 11.000 kmetih v murskosoboški občini ni moči usmerjati le z odkupom, o katerem odločajo le kombinat in ožji krog kmetov. Ob odpravljanju kmetijskih zadrug so namreč trdili, da želijo imeti v vsej občini enotno kmetijsko politiko. Sodeč po sedanjih razmerah pa je kmetijska politika v celoti podrejena odkupni politiki.

Tolikim občanom — dodajmo še družinske člane kmetov — tudi ni moči odreči enakopravnosti v primerjavi z drugimi proizvajalci, ki lahko odločajo o gospodarjenju v kolektivu ali kmetijski organizaciji. To je gospodarski in hkrati socialni problem skoraj polovice vseh občanov v tej občini. Socialne probleme kmetov, ki imajo na svojih posestvih majhne dohodke, a se ne morejo zaposliti drugod, bi bilo moči urejati ali vsaj omiljevati z gospodarskimi ukrepi, z enako pomočjo vsem kmetom, ne glede na to, če imajo malo ali veliko lastnih sredstev za proizvodnjo, ali zdaj pridelajo malo ali veliko. Izkoristiti je treba vse možnosti, naj bodo na tem ali na drugem kmečkem posestvu. Če bodo kmetje več pridelali, bo manj socialnih problemov. Če bodo pridelali še z manjšimi stroški, bodo laže gospodarili in bodo bolj zadovoljni. Pravic pri upravljanju v kmetijstvu ne bi smeli meriti le s količino prodanih pridelkov, ampak z vso proizvodnjo kmetov, saj tudi živila, ki jih porabijo v lastnih gospodinjstvih, tvorijo del narodnega dohodka. Prispevke, izračunane po katastrskem dohodku, plačujejo tudi od pridelkov za lastno gospodinjstvo.

Te stvari bo treba urejati drugače kot doslej in po potrebi spremeneniti tudi statute in zakone. Če jih ni moči urediti v okviru kombinata, bo treba razmišljati o drugačnih oblikah organizacij kmetov. O tem bi moral spregovoriti kmetijsko industrijski kombinat Pomurka v odgovoru Francu Ivaniču, če res želi vsem kmetom dobro.

J. PETEK

»Znanost delovnemu človeku«

Jugoslovansko društvo za širjenje znanstvenih spoznanj »Nikola Tesla« je zasnovalo v sodelovanju s širokim krogom zainteresiranih znanstvenih in društvenih organizacij novo akcijo »znanost delovnemu človeku«. To je akcija, ki naj bi trajala po en mesec v letu, in sicer ves oktober. Projekt, ki sta ga pripravila predsedstvo tega društva in posebni koordinacijski odbor, vključuje v akcijo šole, delovne organizacije, tehnična in ostala društva, strokovne, družbenopolitične in druge organizacije in ima namen spodbujati širjenje spoznanj s področja znanosti, pri čemer računajo zlasti mnogo na znanstvenike in znanstvene institucije.

V. S.

IBI
INVESTICIJSKI BIROJI
TRBOVLJE
ENGINEERING

Scotchgard ODBIJA madeže IN PRIVLAČI potrošnike
Madeže na scotchgard prtu samo obrišemo s suho krpo ali pivnikom in na prtu ni več niti sledu o madežu.
Scotchgard (SKOČGARD) BOMBAŽNI PRTI ODBIJAJO: OLJE, OMAKE, ALKOHOL, VODO, SADNE SOKOVE, ČRNILO itd.
ZATO NA MIZO SAMO Scotchgard® PRTE, IZDELEK TEKSTILINDUS KRANJ

Se frank opoteka?

Kakor se vrstijo dramatični prizori na francoskem notranjem prizorišču, tako je že tudi iz Londona, Bonna, Rima in drugod slišati zaskrbljene glasove o tem, kako bi francosko notranje razsulo utegnilo vplivati na mednarodne gospodarske odnose. Te skrbi so za sedaj usmerjene predvsem k temu, kako utegne francoski proces vplivati na prihodnost Evropske gospodarske skupnosti, in k vprašanju, kakšna bo reakcija v svetovnem finančno-valutnem kompleksu.

Rim je zaskrbljen predvsem zaradi Evropske gospodarske skupnosti, njenega prihodnjega razvoja in direktnih italijansko-francoskih odnosov. Finančni krogi v Londonu in Bonnu so že bolj ali manj prepričani, da je Peta republika pri kraju, vsaj takšna, kakršna je bila; in da zato utegne devalvacija franka sprožiti novo, tokrat še hujšo mednarodno valutno krizo.

Devalvacija franka? O gospodarskih posledicah sedanjega zastoja v Franciji, kjer je v nekem trenutku stavkalo kar osem milijonov delavcev in to v industrijah, ki so dajale francoskemu gospodarstvu največ dinamike — avtomobili, letalstvo — o teh posledicah kajpada trenutno ni nobenih količinsko opredeljenih podatkov. Toda že na prvi pogled je razvidno, da bo francosko gospodarstvo kot celota utrpelo zelo občutno škodo in da bo obnova — kakršnakoli že bo in kakršnakoli vlada jo bo vodila — težavna in ne prav kratka. Da pa bi laže razumeli, od kod govorice o možni devalvaciji franka, ki so se iz špekulacije že spremenile v presojo resnih možnosti, si je treba ogledati pozicijo franka pred majskimi dogodki.

Frank je bil tja do leta 1965 ali 1966 zares ena najtrdnejših valut v zahodnem sistemu. Zlate in devizne rezerve so se v prvi polovici tega desetletja povečevale povprečno za 800 milijonov dolarjev letno in dosegle letos vrednost 30 milijard frankov ali nekaj več kot 6 milijard dolarjev. Do srede desetletja je francoski izvoz precej presegal uvoz, a tudi dotok kapitala je presegal odtok. Opirajoč se na te rezerve, ki jih je zdaj petina v zlatu, je de Gaulle zaostril ofenzivo zoper monopolski položaj dolarja in funta v svetovnih valutnih odnosih.

Toda hkrati se je zgodilo še nekaj drugega. Približno sredi 1966 se je francoska plačilna bilanca vrnila v ravnotežje, od prvih mesecev lanskega leta se francoske rezerve niso povečale niti za dolar. Do te spremembe odnosa med aktivo in pasivo v tekoči plačilni bilanci je prihajalo počasi. Toda Pariz se je zavedal, da gre za dolgoročno gibanje, ki ga je povzročilo predvsem pešanje notranjega razvojnega tempa v francoski industriji, poleg tega pa strah pred tem, kakšna usoda utegne čakati francosko industrijsko in kmetijsko proizvodnjo po letošnjem 1. juliju, ko bodo notranje carine v EGS dokončno padle. Francija je zaradi vsega tega v mednarodnih finančnih posvetovanjih pred devalvacijo britanskega funta ostro vztrajala pri zahtevi, da ta devalvacija ne sme seči včez mero, ki je znosna za Francijo«, sicer pa bo devalvirala tudi sama. Potem je med jebruarsko-marčno krizo svarila, da bo sledila slehernemu morebitnemu razvrednotenju dolarja, a ne samo z ustreznim, temveč s še večjim zniževanjem tečaja lastne valute. Hkrati pa sta francoska vlada in centralna banka začeli pritiskati na Bonn, češ naj razmisli o revalvaciji, povišanju vrednosti svoje valute v odnosu na druge. Vse to se je dogajalo medtem, ko so se predsednik de Gaulle na državnem, minister Debré na medvladnem in finančni strokovnjak Rueff na medbančnem nivoju vojskovali zoper dolarski monopol. Valutne rezerve, na katere so se pri tem opirali, so ostale nedotaknjene, vendar je bilo v Franciji pogosto slišati kritiko, češ da bi bilo del teh rezerv pametneje uporabiti za modernizacijo industrije in investicijsko injekcijo, ki bi sunila gospodarstvo v hitrejši tek.

Ob sedanjih dogodkih je eno skoraj gotovo: konkurenčna moč francoskega gospodarstva bo vsaj začasno upadla, a to se le pridružuje notranjim strukturnim šibkostim, ki so se že prej začele izražati v plačilni bilanci. Možno je torej pričakovati, da se bo primanjkljajska vrzel odprla tako z večjim nesorazmerjem med uvozom in izvozom kakor tudi z odtokom kapitala. Oboje res utegne pritisniti na frank, čeprav so rezerve dovolj velike, da bodo z njimi — kdor bo pač vodil vlado — nekaj časa financirali deficit. Zato je trenutno vse odvisno od tega, kako se bodo ustalile notranje politične razmere in kakšno bo družbeno ozadje prenovljenega državnega vrha. Od tega zavisi tako usoda franka kot razvoj v EGS in — naposled — v marsičem tudi razvoj naših gospodarskih stikov s Francijo.

D. DOLINAR

HARTUNG: PRISTRIŽENA KRILA

»Die Welt«, Hamburg

Po italijanskih volitvah

Pritegniti vajeti pa v dir...

Prihodnja vlada se bo najbrž podvizala pri reševanju nekaterih problemov, hkrati pa bo skušala utesniti levico

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM — »Ljudje, ki pridejo iz dežele v mesta, so pogosto zbegani. Pričakovali in obetali so si bogve kaj, življenje po predmestjih velikih mest pa veste, kakšno je. Prišleci se čutijo osamljeni, zapuščeni in celo izigrani, izgubljajo tla pod nogami in v zagrenjenosti potem glasujejo za komuniste. Toda sčasoma se vživijo in ustalijo, in tedaj se tudi spet spomnijo, za koga so volili v domači fari.« Tako nekako je modroval Mariano Rumor, sekretar krščansko demokratske stranke, nekaj dni pred 19. majem, ko je bil vprašan, kaj misli o »plasmaju« KP Italije na bližnjih parlamentarnih volitvah.

Rezultat je bil tak, da ga je treba, spet po Rumorovem mnenju, temeljito premozgati. Vodstvo Krščanske demokracij bo šele sedlo k politični analizi volilnih izidov, zato niti Rumor niti njegova stranka zazdaj nista dala drugih uradnih indikacij. Seveda če odštejemo samoumevno vedenje, češ: volitve so samo potrdile, da je Krščanska demokracija vodilna in odločilna sila v deželi, in sploh se ni zgodilo nič takega, kar bi lahko vplivalo na njene politične principe; vladna večina v parlamentu je z novimi mandati, ki jih je dobila krščanska demokratska stranka, samo še okrepljena in edina resna skrb je v tem, da koalicijska vlada čimprej spet poprime za delo ... in podobno.

Vendar, po pravici povedano, nihče ne more prav mirno gledati na minule volitve in na perspektive, ki izhajajo iz njih. Vatikanski »Osservatore Romano« je precej zlovoljno ugotovil, da je vsega kriva nezadostna politika demokratskega tabora, se pravi stranke tako imenovanega levega centra: Češka gor, Češka dol — je pribil — toda v Italiji so komunisti dobili 800.000 novih glasov. Pri tem je treba imeti na umu, da se je cerkev v minuli predvolilni kampanji do neke mere, vsaj za tradicionalne pojme, »dezangažirala«: nekoliko manj ali vsaj manj apodiktično je pritiskala na duše svojih vernikov-volivcev in krščansko demokratski stranki, ki je v vladanju učakala polnoletnost, je dodelila večjo samostojnost v nalogi, da predstavlja in uresničuje krščansko svetno oblast.

V stališču, ki ga je rimska cerkev zavzela do političnih volitev v domači italijanski deželi, lahko opazimo odsvit zvestobe, ki jo je cerkev dolžna svojim koncilskim naukom. Toda prav ti nauki so tudi povzročili, da so se v katoliškem območju razširili pojavi »nesoglašanja«, se pravi pojavi »nebrzdane« kritike, ki zajema tako cerkvena vprašanja kot krščansko demokratsko politično prakso. »Osservatore Romano« se boji, da bi se utegnil politični položaj v Italiji še radikalizirati, toda to najbrž ne bo povsem izločilo tendence, da cerkev na osnovi volilne izkušnje revidira svojo politiko v smislu tradicionalnih metod.

Radikalizacije se ne boji samo vatikansko glasilo, ampak tudi tak list, kot je milanski »Il Giorno«, za katerim stoji državni kapital. Čeprav so pota njegovega razmišljanja kajpada drugačna, se njegov sklep glasi: »V volilnih izidih ne razbiramo toliko nekega splošnega premika na levo, kolikor neko radikalizacijo glasov za levico — z vsemi nevarnostmi protiudarcev, ki si jih lahko predstavljamo.« V teh besedah je najbrž predvsem svarilo komunistom, naj se ne petelinijo preveč, pa tudi dober svet tistim, ki bi jih mamila izkušnjava, da bi snovali kake »represalije«.

Na volitvah, na katerih nekdo zmaga, mora biti drugi poražen. Če so »zmagovalci« v tem primeru komunisti, potem sta, po oceni rimskega »Espressa«, poraženca kar dva: to sta Združena socialistična stranka in predsednik dosedanje vlade Aldo Moro. Za urednike »Espressa« (ki so »politični in ideološki krizi komunizma« korakajo, pokazale pa so tudi, da vloga socialistov v vladi ni bila zadovoljivo ocenjena.

Kdo ve, zakaj volilci plemenitega poslanstva socialistov, ki »neutrudno branijo demokracijo in napredek pred grožnjami z leve in z desne«, niso više ovrednotili. Vendar to še ni vse: lepo ali grdo, toda politična logika je taka, da bosta Komunistična partija in Krščanska demokracija vsaka s svoje strani še huje pritisnili na oslabljene socialiste. To pravzaprav že delata. Kakšen bo rezultat te dvojne »masaže«, pa bo pokazala prihodnost.

Uspeh KPI je znova spodbudil tudi »daljnovidneže«, ki že nekaj časa slikajo na italijansko politično obzorje podobo »velike koalicije« krščanskih demokratov in komunistov. Tej prijazni viziji prilagajajo tudi svoje argumente: v 8,500.000 glasovih za KPI vidijo predvsem znamenje, da se je italijansko ljudstvo »otreslo strahu pred komunizmom«, v visokih zaupnicah, ki jih dobiva KPI na volitvah, pa vidijo tudi garancijo, da se bo nekoč prevratniško definitivno vključila v demokratično parlamentarno igro.

Zdi se, da se Italija nahaja na majhni prelomnici. Gospodarski in družbeni razvoj dežele sta na stopnji, ko terjata skladnejšo in bolj dinamično politiko. Obsežni pojavi notranje migracije z velikimi premiki v življenjskih navadah in mentaliteti so le eden izmed indikatorjev sodobnega dogajanja. Življenjska potreba po komuniciranju s širokimi gospodarsko-političnimi prostori in krčevita zahteva mladih generacij po odkrivanju novih vrednot sta prav tako samo dva refleksa procesov, ki rujejo v globinah sedanjega časa. V kolikšni meri in po katerih pravilih pa se bodo tem objektivnim potrebam prilagodile tako imenovane subjektivne politične sile — tiste, ki delujejo v vladi, in tiste, ki delujejo v opoziciji — pa je seveda drugo vprašanje. Zato nihče ne bi hotel biti prerok.

Zlasti ker je treba Italijo gledati v dveh specifičnih mednarodnih kontekstih: v evropskem, v katerem se vendarle nekaj giblje, in v atlantskem, ki vpliva močno statično.

TIT VIDMAR

In kaj, če bo izbruhnil mir?

Cena vietnamske vojne je znana — toda ali bi prihranki, ki bi jih prinesel mir, koristili najbolj potrebnim? — Odgovor je vsaj dvomljiv

Pariška pogajanja med DR Vietnamom in ZDA tičijo v zastoju — morda šele prvem med mnogimi — a značilno je, da se Američani in njihovi zavezniki vsaj gospodarsko pripravljajo za mir, kakor bi bila to malone že sklenjena stvar. »Kaj, če izbruhne mir?« se glasi vprašanje, na katerega iščejo odgovor. Od odgovora je namreč odvisno to, kako se bodo prilagodili novim razmeram: prilagoditev pa bo morala seči precej globoko.

Zanimivo je, da se azijski zavezniki ZDA in tudi tisti »nevtralci«, ki so naklonjeni ameriški strani, na tihem krepko upirajo »prenaglemu« miru. To je do neke mere razumljivo. Južna Koreja, Japonska, Tajvan, Tajska, Malezija, Singapur, Avstralija in Nova Zelandija — vsem je vietnamska vojna odprla dotok dohodkov, ki niso tako majhni, da bi jih bilo mogoče zanemariti. Vsem tem deželam se je povečal izvoz, vse po vrsti je zajel nezdravi boom, ki ga poganja sevanje iz vietnamskega žarišča.

Tajska

Vzemimo na primer Tajsko. Ta dežela prejema letno po 60 milijonov dolarjev uradne ameriške pomoči. Toda to je še najmanj. Za gradnjo letalskih in pomorskih oporišč so Američani v zadnjih dveh letih na Tajskem porabili 300 milijonov dolarjev, ta denar pa je na tajsko gospodarstvo deloval približno tako, kot bi bangkoška vlada naložila toliko kapitala v velika javna dela. Tajska ekonomija se je prej razvijala, toda stabilno — stabilno seveda v klasičnem okviru dežele z neenakomerno delitvijo dohodka, z velikim deležem kmečkega prebivalstva in bolj s trgovsko in oderuško kot produktivno domačo buržoazijo. Vietnam je vse spremenil, začel se je silovit investicijski vzpon in iz ameriških zasebnih virov je poleg tistih naložb v oporišča samo lani priteklo 110 milijonov dolarjev ter iz japonskih 140 milijonov. Razen tega prihaja na Tajsko vsak dan povprečno tisoč ameriških vojakov iz Vietnama, ki si tu iščejo »počitek in rekreacijo«; praktično to pomeni, da je v Bangkoku zrasla velika industrija zabavišč in javnih hiš, ki tudi prispeva svoje — v dobrem in slabem oziru.

Južna Koreja, Hongkong, Singapur ...

V Južni Koreji se vietnamski učinki izražajo bolj posredno, toda samo lani je njen izvoz narasel za 14 milijonov dolarjev, kar za to deželo ni malo. Večina izvoza gre uradno na Japonsko in ZDA, od tega pa potem skoraj štiri petine reeksportirajo v Južni Vietnam. Toda Seul se miru v Vietnamu ne boji posebno; ironija mednarodnih dogodkov je hotela, da je prišlo do znanega incidenta »Puebloa«, po katerem je ameriška letna pomoč takoj poskočila s 110 na 160 milijonov dolarjev letno ...

Hongkong je v vsej tej sferi zgodba zase. Del te zgodbe sestavljajo ameriški vojaki, ki prihajajo tja na dopust po tekočem traku; drugi del pa tiči v izvozu. Hongkong si je lani povečal izvoz za ameriški trg za 30 odstotkov, tako da se je vzpel na raven 400 milijonov dolarjev. Pri tem izvozu je treba upoštevati, da gre v večini primerov vsaj za dvakratni reeksport: prvič iz LR Kitajske v Hongkong in od tam po presenetljivo domiselnih špekulantskih poteh v ZDA, drugič pa iz ZDA v Južni Vietnam. Ali pa pot drži iz Kitajske čez Hongkong v japonske roke in od tam v Južni (in Severni) Vietnam.

V Singapuru so se ameriški nakupi v zadnjih dveh letih potrojili. Razen tega je Singapur veliko pridobil še na dva načina: s financiranjem, ki ga usmerjajo njegove banke po vsem prostoru jugovzhodne Azije, in z remontnimi deli v singapurskem pristanišču, kjer popravljajo ameriške in druge ladje, ki krmijo ameriško-saigonske vojaške potrebe.

Kar zadeva Malezijo, je njen neposredni dobiček iz vietnamske vojne razmeroma majhen. Cenijo, da znaša komaj dva milijona dolarjev letno, kar je toliko kot nič. Drugače pa je s ceno naravnega kavčuka na svetovnem trgu, ki je močno odvisna od porabe v Vietnamu. Že nekaj let se Malezija krčevito trudi ustaviti padanje cene za to daleč največjo izvozno postavko, konec vojne v Vietnamu pa jo utegne potisniti globoko navzdol.

Japonska milijarda

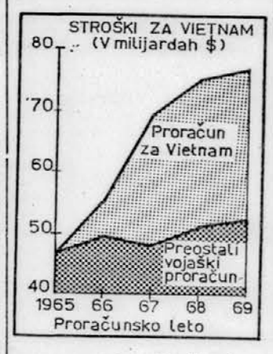
Konec vojne bi v tem prostoru gospodarsko najbolj prizadel Japonsko. Največje japonske banke so v skupni študiji, izdani ob začetku maja, ugotovile, da priteče na Japonsko zaradi Vietnama vsaj milijarda dolarjev letno. Samo direktni nakupi ameriških vojaških agencij so lani veljali 100 milijonov dolarjev. Približno 650 milijonov dolarjev japonskega izvoza v ZDA je neposredno povezanega z vojno, preostalih 250 milijonov dolarjev dohodka pa nastaja v posrednih transakcijah. Japonska vlada in kapital se prizadevno pripravljata na preusmeritev, zakaj dežela si zdaj, ko ima občuten plačilni primanjkljaj, ne more privoščiti, da bi izgubila še milijardo dolarjev — in japonski business na vseh straneh otipava možnosti za nadaljnje prodore.

Ameriški predsednik je svoj čas obljubil, da bodo ZDA pod nekaterimi politično malce dvomljivimi pogoji po koncu vojne zlivale v Vietnam in okolico približno za eno milijardo dolarjev gospodarske pomoči letno. Toda v času, ko je bila ta ponudba izrečena, še ni bilo svetovne valutne napetosti; razen tega pa sedanji ameriški kongres tako ljubosumno varuje možnjo, da visi ta milijarda na zelo tanki nitki. Res je seveda, da utegne morebitni mir spremeniti prav vse okoliščine in tudi te, vendar — je treba na to še čakati.

Združene države Amerike

In naposled gospodarstvo samih Združenih držav?

Vojna bo vzela iz proračuna ZDA za letošnje finančno leto, ki se bo končalo 30. junija, približno 27,5 do 28 milijard dolarjev. Toda to je

samo proračun. Dosti več pove dejstvo, da je Vietnam stal v finančnem letu 1963/64 0,05 odstotka ameriškega bruto proizvoda, v finančnem letu 1967/68 pa bo stal približno 3 odstotke bruto proizvoda. Resnično »letno ceno« Vietnama za ZDA so izračunali z različnimi prijemi in v različnih ustanovah, vse cenitve pa se zelo približujejo tisti, ki jo je postavil znani ekonomist Triffin z univerze Yale; on trdi, da Vietnam v celoti jemlje iz ameriške plačilne bilance približno pet milijard dolarjev letno. Spričo tega ni čudno, da borzni kazalci vztrepetajo vsakokrat, ko pride ob Vietnamu do kakega političnega obrata, in da so takrat, ko je Johnson napovedal pariška pogajanja, na Wall Streetu z obsegom transakcij potolkli devetintrideset let stari rekord iz obdobja velike krize.

Ekonomski svetovalci ameriškega predsednika imajo že izdelan načrt za preusmeritev gospodarstva v mirnodobne vode. Obrambni proračun naj bi približno v dveh letih znižali za 20 milijard dolarjev. To pomeni, da bi tempu vojaških izdatkov zastajal korak za po 10 milijard dolarjev letno, preostalih 8 milijard, ki danes odtekajo v Vietnam, pa bi usmerili v večje vesoljske in vojaške raketne programe. Napovedujejo, da bi vse to utegnilo spustiti tempo naraščanja ameriških cen s štirih odstotkov letno na 2,5 do 3 odstotke, da bi se vrnili k nižjim obrestnim meram in dosegli zniževanje primanjkljaja ali celo ravnotežje v plačilni bilanci. Toda kaj bi to pomenilo za druge dežele?

Evropa in tretji svet

Naraščanje ameriških cen, visoke obrestne mere in primanjkljaj v plačilni bilanci so vplivali na to, da se je večal tuj izvoz na ameriški trg, hkrati pa je odliv dolarjev pomagal financirati svetovno trgovino. Če se vse to skrči, bodo neposredno prizadeti drugi. To je eden od razlogov, zaradi katerih danes že govore o »kritični fazi« svetovne valutne napetosti, čeprav ustreznih znamenj na površju ta hip ni videti. Vsekakor je mogoče pričakovati, da se bo pospešil tempo mednarodnih razgovorov v svetovnih finančnih in valutnih ustanovah, a da bo vsaj med Ameriko in zahodno Evropo prišlo do novih trenj, zakaj evropski izvoz bo verjetno zastajal.

Vse to je seveda odvisno od mnogih »če« in »ko«. »Če« z avenije Kléber je samo eden med množico. Največ »če« pa seveda visi nad reševanjem razmer v razvijajočih se deželah. Konferenci UNCTAD II v New Delhiju sta zarila nož v hrbet predvsem izgovora z vietnamskimi izdatki in svetovno finančno krizo. Kaj pa, ko tega dvojega ne bo več?

DUŠAN DOLINAR

Italija gleda v Francijo radovedno in zaskrbljeno

Najprej so de Gaullu privoščili, zdaj pa že razmišljajo o posledicah in vplivih

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 30. maja. (Po telefonu). Italijanski tisk posveča dogodkom v Franciji že od vsega začetka največjo pozornost. Razen obveščevalne vneme se v tem razodevajo tudi posebni vidiki, iz katerih Italijani motrijo Francijo in francoske probleme. Zadnjim poročilom iz Pariza se pridružujejo komentarji, ki izražajo rastočo zaskrbljenost.

V prvi fazi pariških dogodkov v italijanskih listih skoraj ni bilo opaziti drugega kot profesionalno radovednost, stopnjevano z zvedavostjo, ki velja pač za vse, kar se dogodi v francoski prestolnici. V okraču italijanskih parlamentarnih volitev je bilo čutiti kvečjemu namigovanje, češ poglejte, kaj se dogaja v ošabni Franciji in kako mirno in lepo je v »zaničevani Italiji«. Pravoverni atlantisti in drugi sovražniki golizma, ki jih v Italiji ne manjka, so celo z neprikrito privoščljivostjo govorili o težavah, ki jih doživlja stari, samopašni general.

Nenadoma pa se je tok spremenil. Politični eksperti so začeli obujati zgodovinske paralele z letom 1936 in z drugimi datumi, predvsem pa so začeli jemati v obzir realne posledice francoske krize. Začeli so računati, koliko izgublja Italija vsak dan zaradi zastoja v tekoči trgovini s Francijo. Še bolj so se začeli spraševati, kako bo položaj v Franciji vplival na nadaljnji razvoj skupnega trga. In čedalje bolj opazna je misel, da bi utegnilo radikalno vedenje francoskih delavcev vplivati tudi na razpoloženje italijanskih delovnih množic.

Komunistična »Unità«, ki je primerjala francosko in italijansko notranjo situcijo in v njima našla razne vzporedne poteze, je doživela zelo strog odgovor merodajnih glasil. Vendar to seveda ne spreminja stališča KPI, ki vidi v rezultatih italijanskih volitev, v raznih italijanskih protestnih gibanjih in tako dalje ter v dogajanju, v katerem sodeluje KP Francije, resna in sinhronizirana znamenja zgodovinskih zaokretov v političnem razvoju Zahodne Evrope.

TIT VIDMAR

Pariška komuna (študentov) 68

Odprti sejem revolucionarnih idej na Sorbonni

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

»Kje se pride do Bastille?« me je pred dnevi v še sorazmerno mirnem Parizu vprašal na cesti v moji latinski četrti podeželan. Najbrž kak kmet; morda celo eden tistih, ki so zdaj v demonstracijah v Nantesu obesili prašičku za vrat transparent: »Pompidou, čas je, da mi vrneš solde, ki si mi jih vzel!« Takrat je bilo seveda do trga, s temelji Bastille v tleh, ki so jo v veliki revoluciji napadli kot simbol kraljevskega nasilja, priti zelo lahko. V petkovih demonstracijah pa se je krvavi spopad med študenti in policijo V. republike sprožil prav zaradi tega, ker so črno očeladeni kordoni preprečili manifestantom pot preko tega trga.

A tudi sicer danes v Parizu ne bi tako enostavno odgovoril na vprašanje: »Kje se pride do Bastille?« Še pravi: katera je najustreznejša pot do nove revolucionarno spremenjene družbe, ki je po desetih letih golizma in navidez silno urejene Francije naenkrat izbruhnila kot zapletena, med seboj v vrtincu se križajoča, eksplozivna zahteva: bodisi v obliki reforme, ki bi jo izvedla dosedanja oblast; bodisi v obliki popolne zamenjave vlade in režima po ustavni poti; bodisi v obliki revolucije in nove civilizacije na razvalinah stare.

De Gaulle, Pompidou, d'Estaing so za prvim kažipotom. Mitterrand, Mollet, Segny in delno Rochet so za drugim. Cohn-Bendit, Sauvageot, Geismar za tretjim.

Vmes pa je seveda še nič koliko ljudi in kažipotov Nekontroliranih.

Ko je De Gaulle, vselej tako gotov svoje poti pred ZDA, te dni sprejel nastopni obisk novega ameriškega veleposlanika Sargenta Shriverja, je po zmagoviti poti v Romunijo, kjer so mu študenti ploskali, skoraj tragično zinil: »Naša usoda je poslej odvisna od boga.«

*

Šel sem mimo razvalin starega samostana Cluny ob študentskem bulvarju St. Michel. Vhod v postajo podzemeljske železnice je bil razbit. Preko ceste so ležali kupi granitnih kock, iz katerih so študentski demonstranti gradili svoje barikade, posekane platane, požgani avtomobili, prometne table, kandelabri in požagane železne ograje.

Tudi del tiste ograje, čez katero so se nekoč sklanjali tuji turisti in ogledovali razvaline srednjeveške civilizacije starega Clunyja. Majhen moped brez prvega kolesa, ki je že tedne in tedne ležal zapuščeno prislonjen ob zidu — kajti ob današnji obilici materiala ga je lastnik najbrž sploh zavrgel — je zdaj v mestni gverili prav tako postal dragoceno staro železo.

Umazana voda z razmetanimi, napol zoglenelimi smetmi in škatlami kemičnih granat, se je vlekla po zamašenih odtokih, medtem ko so mi ostanki solzilnega plina v zraku izstisnili iz pekočih oči nasilne solze.

Kakšna naj bi bila nova civilizacija, za katero se tako gnevno zavzemajo mladi študentski ustajniki z rdečo in s črno zastavo po vsem svetu; a še zlasti v najbolj civilizacijski Evropi; in še posebej v najbolj civilizacijskem Parizu?

Konflikt med generacijami, med materialnimi možnostmi, mentalitetami, moralami, stili, modami, je izbruhnil tod na bulvarjih St. Germain in St. Michel že precej pred sedanjimi množičnimi ustajami, v katerih so že doslej v dveh tednih zabeležili dva tisoč ranjenih.

Dolgonogi, potegnjeni fanté z dolgimi lasmi, ki je nekoč igral kitaro, je zdaj, hropeč v megli solzilca, metal kamenje zoper policaje; dekle v hlačah, z nekam neokusno velikimi uhani v obliki bingljajočih kovinskih polmescev, pa je, oblečena v belo haljo, preko katere so ji narisali s tušem velik moder križ, prenašala ranjence v restavracijo »Trije sovražniki«, kjer so ponoči med boji uredili eno izmed zasilnih ambulant.

*

Tudi Sorbonna je bila spremenjena v bolnišnico. Hodil sem po Sorbonni že prvi dan, potem ko so jo po kratkem zaprtju in policijski okupaciji revolucionarno razgreto zavzeli študenti in v njeno častitljivo kupolo zataknili rdečo komunistično in črno anarhistično zastavo. Skoraj pijani svoje nove moči so iz teritorije Sorbonne navdušeno začeli ustvarjati svojo državo v državi. Celo rodoljubni Victor Hugo na kamnitem podstavku je dobil v roke rdeči prapor.

»Sorbonna, prvič izpraševana po letu 1848,« sem srečal velik napis že pri vhodu, skozi katerega smo se komolčili. Pod arkadami časti nad klasičnim stopniščem so čez steno pljusknile velike črne, z roko napisane parole: »Kdor izpelje revolucijo samo do polovice, si sam izkoplje grob! ...«

B. POGAČNIK

(Se nadaljuje)

GD Videm ob Ščavnici

ugodno PRODA

gasilski avtomobil – avtocisterno 3000 l

CHEVROLET z naprej vgrajeno črpalko ZUPAN 1200 l na minuto.

Motor je generalno popravljen. Vozilo je tudi primerno za komunalna dela. Interesentom lahko pošljemo v vpogled fotografije. 5242

Tiskarna »JOŽE MOŠKRIČ«
Ljubljana, Nazorjeva 6

proda

kamionet DKW 3–6,
1-tonski — izklicna cena Ndin 3.500.—

2 kolesarnici
za po 20 koles — izklicna cena 1.500.— Ndin

Ponudbe z 10 % pologom zbiramo do srede, 5. junija do 10. ure, ko bo licitacija na dvorišču tiskarne v Nazorjevi 6. 5241

Republiški sekretariat za notranje zadeve SRS
Ljubljana, Kidričeva 2

razpisuje

JAVNO PRODAJO

večje količine rabljene opreme, in sicer:

1. raznega pisarniškega inventarja,
2. stavbenih vrat in oken,
3. 5 večjih blagajn in 2 veliki pločevinasti omari,
4. 2 večjih polic za knjižnico,
5. [illegible]nega pulta LTH
6. 6 gostinskih samopostrežnih miz ultrapas,
7. tiskarskega stroja znamke »Victoria«,
8. stružnice univerzalne,
9. raznega drobnega inventarja in materiala,
10. vrtalnega stroja tip STB,
11. brusilne [illegible] LTH.

Javna prodaja bo v LJUBLJANI na Vodovodni cesti 93 za družbeni sektor dne 3. junija 1968 od 8. do 12. ure, za zasebni sektor pa isti dan od 14. do 19. ure in naslednji dan od 8. do 12. ure

Interesenti družbenega sektorja morajo pri nakupu predložiti pooblastilo oziroma naročilnico svoje delovne organizacije.

Informacije: telefon 310-843 int. 131

5230

OGLAŠUJTE V DELU

NA WEEKENDU „PITI ALI NE PITI?„

TO NI VPRAŠANJE ČE GRE ZA PIVO UNION

V nekaj vrstah

HRASTNIK

Srečanje mladine na Kalu — V počastitev kongresa mladine v Sloveniji pripravljajo 16. junija občinski komiteji ZMS iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja v sodelovanju s CK ZMS srečanje slovenske mladine na planinski postojanki Kal nad Hrastnikom.

ZAGORJE

Nižja proizvodnja — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je proizvodnja v delovnih organizacijah še vedno nekoliko nižja, kot je bila v istem obdobju lani. V aprilu so bili nekoliko nad povprečjem prvih treh mesecev le v tovarni elektroporcelana na Izlakah, v TV Varnost in lesnoindustrijskem podjetju.

MARIBOR

Splavi za karavano prijateljstva — Mesti Celovec in Beljak sta kupili vsako po en splav, ki bo prebivalce teh mest iz Avstrije peljal s karavano prijateljstva od 28. junija do 4. julija po Dravi.

Gostje iz Srbije — V sredo zvečer je dobila občinska konferenca SZDL Maribor obvestilo, da bo prišlo s karavano bratstva in enotnosti iz Srbije na obisk v Maribor, Celje in druge kraje severovzhodne Slovenije okoli 450 gostov.

PTUJ

Pomemben jubilej — Letos praznuje ptujska godba na pihala pomemben jubilej. Preteklo je namreč sto let, odkar so ustanovili to godbo, ki je tiste čase pogosto nastopala v javnosti. Ob tem jubileju si godbeniki najbolj želijo primerne prostore za vaje.

Novi predsednik Turističnega društva — Pred kratkim so izvolili bivšega direktorja kmetijskega kombinata v Ptuju za novega predsednika Turističnega društva.

TRBOVLJE

Asfalt — Na odseku Gimnazijske ceste so te dni položili asfaltno prevleko in uredili cestno povezavo med to cesto in cesto do pokopališča. Uredili so tudi kanalizacijo in cestno razsvetljavo.

Zazidalni načrt — Na območju Vovkove loke med Keršičevim hribom in vznožjem Partizanskega vrha bodo v prihodnje lahko zgradili 30 zasebnih stanovanjskih hiš. Zazidalni načrt za Keršičev hrib III., ki ga je sprejela občinska skupščina Trbovlje, pa vključuje tudi rezervirano zemljišče za objekte žičnice na Partizanski vrh in parkirne prostore.

LITIJA

Podelitev Levstikovih bralnih značk — Na osnovni šoli Dušana Kvedra so te dni prvič podelili Levstikovo bralno značko, ki jo je dobilo 130 učencev te šole. Po krajšem kulturnem sporedu, ki so ga pripravili člani literarnega krožka, se jim je s pesmimi in prozo predstavila mladinska pisateljica Vida Brestova.

VAČE

Toča — V noči od ponedeljka na torek je v okolici Vač pri Litiji klestila toča. Škodo še ocenjujejo.

HRASTNIK

Oddih v Vrsarju — Delavci v hrastniških podjetjih, ki so člani Počitniške skupnosti, bodo tudi letos lahko preživeli 10 dni počitnic v počitniškem naselju v Vrsarju. Hrastničani se precej zanimajo za oddih v Vrsarju, saj za glavno sezono ni več prostih mest. Dnevni penzion bo za člane skupnosti 15 in za nečlane 25 din.

Pogled na platno

TARZAN, GOSPODAR DŽUNGLE: **rojstvo filmske legende** — Ni ga bilo in ne bo ga boljšega Tarzana od Johnnyja Weismüllerja! Vsa starejša generacija gledalcev se še razneženo spominja navdušenja, s katerim je v mladosti polnila kinematografe in spodbujala to posebljene človeške popolnosti v njegovem boju z zlom v naravi in v ljudeh. Navsezadnje je minilo trideset let, odkar se je Wiesmüller v džungelskem atelju postavljal pred svojo Jane. Z legendo torej ni danes nič več. Pa je vendarle srečanje s Tarzanom na svoj način poučno in zabavno. To je namreč srečanja z neko logično sestavljeno filmsko šablono, ki je oblikovana do vseh potankosti natančno, v preprostem jeziku, ki je umljiv filmsko še tako nerazgledanemu gledalcu, z veliko zaljubljenostjo do poštenega računa, po katerem mora vsak gledalec dobiti za svoj denar svojo zabavo. Mišičasti glavni junak, lepotica Maureen Sullivan, preprosta dramatičnost zgodbe, izvrstno okrašena filmska divjina in predvsem živali od krokodilov in slonov do slavne Cite so izpolnili vse pogoje za nastanek filmske legende, za komercialni uspeh serije, ki je bil v letih pred drugo svetovno vojno res velik. Ne vem, zakaj se film vrača v kinematografe. Bolje bi ga bilo prepustiti domačnostnemu razpoloženju pred malimi ekrani.

S. G.

Občanov barometer

Kdo ščiti stanovalca

Za kdo ve kako zbran in tehten pogovor pravzaprav niti ni bilo časa, saj je moral 39-letni Ivan Mevželj, pristen Ljubljančan z Viča in po poklicu miličnik, kar stalno vzdigovati slušalko: »Da, tukaj uprava javne varnosti. Želite?« In na drugi strani žice so hoteli stalno službo, tega ali onega referenta... Ivan Mevželj je bil včeraj dežurni pri vhodu v Upravo javne varnosti — od sedmih zjutraj do osmih zvečer.

Kadar je dežurni, Ivan Mevželj veliko bere, predvsem časopise.

— »Že zjutraj prinesem s seboj »Delo«. Z vašim časnikom sem kar zadovoljen; dobro obvešča. Le včasih me zbode, ko se nepotrebno pisarjenje o kakšni malenkosti dneve in dneve vleče v Pismih bralcev. Kot, da ne bi bilo bolj pomembnih zadev.«

— *Je današnji dan za vas žalosten, vesel ali povprečen?*

— »Bolj povprečen, čeprav se nimam nad čem pritoževati. Oglasilo se je sicer veliko strank, toda ker je slabo vreme, se še kar da zdržati 12 ur v zaprtem prostoru.«

— *Kaj vas kdaj posebno prizadene, ne le osebno, ampak širše, kot občana?*

— »Moti me, da nihče ne poskrbi za zaščito stanovalca, ki stanuje v zasebni hiši. Nekateri prav grdo ravnajo s svojimi najemniki ali podnajemniki. Nagajajo jim z vsem mogočim. Zanima me, kdo pravzaprav lahko kaj ukrene v takih primerih oziroma bi moral ukreniti.«

Zvonil je telefon in Ivan Mevželj je spet postal dežurni miličnik, vratar, telefonist, skratka, fant za vse. Do konca njegovega dežurstva je manjkalo še precej dolgih ur..

K. D.

Čevljarji v Zoisovi hiši?!

Posvet s hišnim svetom bi »Domu« prihranil kopice nevšečnosti

LJUBLJANA, 30. maja. Na današnji komisijski obravnavi oddelka za gradbene in komunalne zadeve občine Ljubljana-Center o vselitvi obrtnoproizvodnega obrata čevljarskega podjetja »Zmaga« v hišo Breg 22, so prvič — čeprav uradno neobveščeni — lahko o tem povedali svoje mnenje tudi stanovalci Zoisove hiše sami. V dokaj burnem pogovoru so sodelovali tudi predstavniki organizacij, ki skrbe za podobo tega, urbanistično še posebno občutljivega dela Ljubljane.

Pred časom je stanovanjsko podjetje »Dom« po posvetu s skupščino občine Center izdalo odločbo o vselitvi v nove prostore na Bregu 22 obratu podjetja »Zmaga«, ki bo z razširjanjem in rušenjem Ulice Moša Pijade izgubilo svoje dosedanje proizvodne obrate. O tem pa se niso posvetovali z mnogimi organizacijami, ki jim takšna sprememba ne gre v račun, predvsem pa ne s stanovalci, ki so ob tem najbolj prizadeti. Na današnjem sestanku so skupno zlahka ugotovili, da vselitev v prostore Breg 22 tudi za podjetje »Zmaga« ne bi bila trajnejša rešitev: prostori so namreč vlažni, zatohli, povsem neprimerni za delo 33 delavcev, kolikor bi jih bilo zaposlenih v obratu.

Stanovalci so tudi ugotavljali, da bi pritlične prostore sami potrebovali, saj nimajo kleti, drvarnic in kolesarnice, obenem pa bodo tako izgubili tudi upanje na garaže, ki jih bo potrebovala »Zmaga«. Vendar se načelno ne upirajo, da bi pritlični prostori služili kot skladišča ali trgovina: so le proti temu, da bi se v njih naselila bučna proizvodna dejavnost, ki bi vsekakor močno motila stanovalce in prizadela zgodovinsko zaščiteni objekt ter njegovo neposredno okolico.

Podjetje »Dom« tokrat ni ravnalo pravilno tudi glede na pred kratkim izdani odlok o namembnosti prostorov v Stari Ljubljani. Za spremembo prostorov iz skladišč Uprave za notranje zadeve v precej hrupen proizvodni obrat »Zmage« bi morali imeti lokacijsko dovoljenje, ki pa ga doslej še nihče ni izdal. Nastaja tudi vprašanje, kdo bo povrnil dvomesečno najemnino, ki jo je »Zmaga« plačevala »Domu« ter stroške preko milijon S dinarjev, ki jih je podjetje že vložilo v adaptacijo prostorov.

Nekaj pa je razumljivo vsem, ki so bili danes prisotni na komisijski obravnavi: sestanek hišnega sveta ter predstavnikov podjetij »Dom« in »Zmaga« na samem začetku bi bil probleme vsaj preprečil, če že ne rešil.

B. ČONTALA

Nova prometna ureditev na ljubljanskem trgu

LJUBLJANA, 30. maja. — Promet na ljubljanskem živilskem trgu so preuredili. Poslej velja nova prometna ureditev, ki jo je sprejel svet za komunalne in stanovanjske zadeve občinske skupščine Ljubljana Center, ob soglasju mestnega prometnega urada. Nova ureditev prometa zajema prostor na živilskem trgu in ob njem.

Poslej velja na trgu in ob njem ves dan le enosmerni promet iz obeh voznih smerih po Stritarjevi in Mačkovi ulici, po Pogačarjevem trgu in po delu Adamič-Lundrovega nabrežja do Zmajskega mostu.. Tu je obvezna smer v desno v Kopitarjevo ulico.

Dovoljeno je parkiranje v Mačkovi ulici na poloviční širini desne strani ulice. Parkiranje je časovno omejeno na petnajst minut. Na Pogačarjevem trgu je urejeno parkirišče, ki ga čuva čuvaj med 5. in 19. uro. Vzdolž Adamič-Lundrovega nabrežja je dovoljeno ustavljati avtomobile ob desni strani (ob kostanjih) največ za pol ure. Na začetku nabrežja stoji prometni znak »Dovoljeno za dostavo blaga«. Na vseh tržnih površinah Vodnikovega trga, ki so simbolično ograjene, je prepovedan promet za vsa vozila (tudi kolesa) med 7. in 15. uro. Vsa dostava blaga mora biti zaključena do 7. ure zjutraj. Blago lahko dovažajo do prodajnih mest iz smeri Kopitarjeve ulice (oziroma Zmajskega mostu) po enosmernih poteh med prodajnimi površinami, z izvozom vozil na Ciril-Metodovo ulico (pri trgovini Dom).

Predlagana sprememba programa modernizacije cest

MARIBOR, 30. maja. Danes se je sestal svet za komunalno gospodarstvo mariborske občinske skupščine in razpravljal o spremembah programa modernizacije cest v občini Maribor v letu 1968. Predlog predvideva skrčitev programa modernizacije cest in ulic na mestnem območju na račun treh cest na izvenmestnem območju. V programu modernizacije so pa predvideli cesto Hoče — Pohorski dvor, Fram—cesta I. red. in cesto Spodnji Duplek—Zgornji Duplek.

Zavarovani za pol dinarja

Dodatno zavarovanje v avtobusih velja za primer smrti, poškodb ali invalidnosti

LJUBLJANA, 30. maja — Zavarovalnica »Jugoslavija« je sklenila pogodbo za dodatno zavarovanje potnikov z avtobusnimi podjetji Ljubljana-Transport, Sap-Ljubljana in Avtoprometom iz Nove Gorice S štajerskimi in gorenjskimi avtobusnimi podjetji pa so že tudi dosegli sporazume, zato upajo, da bodo tudi z njimi kmalu podpisali pogodbe. Potniki se bodo lahko dodatno zavarovali od prvega junija dalje.

Dodatno zavarovanje bo veljalo za primer smrti, invalidnosti in poškodb. Avtobusna podjetja bodo prodajala zavarovalne police po 0,50 din, v primeru nesreče pa bodo izdala zapisnik, ki ga bodo poslali zavarovalnici. Na zavarovalno polico bodo sprevodniki vpisali številko vozne karte, vse pravice zavarovanja pa bodo zavarovanci uveljavljali neposredno pri zavarovalnici. Dodatno zavarovani potnik bo zavarovan pri vstopu in izstopanju iz avtobusa in ves čas vožnje. Zavarovalne police bodo prodajali na vseh avtobusnih postajah, kjer prodajajo vozne listke. Potnik, ki bo kupil polico že na postaji, bo zavarovan že za primer nesreče, ki bi se mu zgodila na poti do avtobusa. Zavarovalne police bodo prodajala samo podjetja, ki imajo podpisano pogodbo z zavarovalnico, lastnik police pa bo zavarovan tudi v avtobusih drugih podjetij. V primeru smrti ali invalidnosti bo dobil zavarovanec oziroma njegovi svojci povrnjeno vso vsoto, za katero je bil zavarovan, ne glede na to, če je za te primere že kje zavarovan. Za zdravljenje bo dobil zavarovanec vsoto, ki mu je ne plača socialno zavarovanje, če je socialno zavarovan, če pa ni, bo dobil od zavarovalnice najvišjo vsoto, ki je določena za te primere, to je štiri tisoč dinarjev.

B. P.

Okostja aktivistov na inštitutu za sodno medicino

LJUBLJANA, 30. maja. — V včerajšnji številki smo poročali o odkritju grobišč v soseski VI v Šiški. Danes smo o tem zbrali že nekaj podatkov. Grobove so odkrili delavci, ki so pripravljali kanalizacijo za stanovanjsko sosesko na gradbišču v Dravljah. Izkopali so več kot dvajset okostij, ki so ležala v zemlji približno tričetrt metra globoko. Ker so jarke za kanalizacijo kopali z buldožerjem, so okostja precej poškodovali. Kraj, kjer so grobove našli, si je ogledala tudi skupina strokovnjakov Instituta za sodno medicino v Ljubljani, kamor so tudi izkopana okostja prepeljali. Na institutu bodo poskušali ugotoviti, koliko časa so bila v zemlji.

Občani Dravelj, posebno tisti, ki so tam živeli med vojno in so jim razmere dobro znane, menijo da gre za grobove aktivistov, ki so jih najbrž ustrelili Nemci in člani zloglasne belogardistične organizacije »črna roka« in ponoči prepeljali in zakopali v Dravljah. Jutri zvečer bo v prostorih krajevne skupnosti sestanek občanov, ki bodo skušali obuditi svoje spomine in razvozljati to skrivnost.

V.

ZBIRALNA AKCIJA V LJUBLJANI NADVSE USPEŠNA. Foto: E. Selhaus

Rent-a-car: letos ugodnejši najemi vozil

LJUBLJANA, 30. maja — »Kompasova« služba za izposojanje avtomobilov se je za letošnjo turistično sezono dobro pripravila. Pozornost so posvetili predvsem izboljšanju svojih storitev in se v ta namen tesneje povezali z znanimi rent-a-car podjetji »Amex« iz ZDA in z italijansko podružnico »Hertza«. Lansko jesen so odprli informacijske pisarne v Dubrovniku in Zagrebu, dalj časa jo imajo že na Brnikih. Informacijske urade nameravajo odpreti na vseh pomembnejših jugoslovanskih letališčih.

Pred kratkim so dobili tudi pošiljko 40 novih »opelkadetov«, tako da zdaj »Kompasova« služba za izposojanje vozil premore okoli 140 večinoma novih avtomobilov. V svojih podružnicah po vseh glavnih mestih Jugoslavije so namestili redne uslužbence, kar bo po svoje tudi pripomoglo k izboljšanju storitev. Tudi cene so letos v primerjavi z lanskimi ostale iste, v več primerih pa so celo nižje; uvedli so popuste za daljše najeme, z delovnimi organizacijami pa so sklenili pogodbe za dolgoročni najem vozil, pri katerem imajo še drugih 10 do 15 odstotkov popusta na veljavne cene.

B. C.

Obvestilo

Bralcem, ki se obračajo na »Delo« z različnimi vprašanji, smo odgovarjali vsak petek v rubriki »Vprašanja in odgovori«. Tako so dobili odgovore le enkrat na teden. Da bo ta stik z našimi bralci pogostnejši, bomo na vprašanja odgovarjali od torka, 4. junija 1968 vsak dan pod rubriko »Pisma bralcev.« UREDNIŠTVO

Smrtna kazen za uboj taksista

Beograjsko sodišče je obsodilo S. Lisovca in D. Gutića na smrt

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). Senat okrožnega sodišča v Beogradu je obsodil Sava Lisovca in Dragoljuba Gutića na smrt. Obsodbo je danes prebral predsednik sodnega sveta Dumitrije Miloradović; tretjega obtoženca Vojina Zubca so obsodili na 11 let strogega zapora. Tako se je končal sodni proces proti obtožencem, ki so 7. decembra lani ubili nedolžnega voznika taksija Tiosava Jankovića ter se polastili njegovega vozila; naslednjega dne, 8. decembra pa so drzno oropali kurirja iz blagovnice »Beograd« Dragorada Jelčića, ki so mu vzeli 100.000 Ndin in ga ranili. Lisovcu in Gutiću je pri tem ropu pomagal Vojin Zubac.

Obsodbo so začeli brati ob 9. uri v nabito polni dvorani. Pred poslopjem okrožnega sodišča v Masarykovi ulici so imeli številni miličniki polne roke dela, da bi preprečili vstop v poslopje več sto ljudem, ki so se želeli udeležiti sojenja. Ozračje na ulici pred sodnijskim poslopjem in v sodni dvorani je bilo napeto. Slišati je bilo zahteve ljudi, naj obtožene obsodijo na smrt. Številni časnikarji, fotoreporterji ter televizijski in filmski snemalci so prav tako čakali, da bodo v dvorano vstopili sodniki in obtoženci.

Točno ob 9. uri so v dvorano vstopili člani sodnega sveta. Nekoliko pozneje so miličniki privedli v dvorano obtožene Lisovca, Gutića in Zubca.

Predsednik sodnega sveta Miloradović je nato začel brati obsodbo. Lisovac in Gutić sta bila videti precej zbrana. Tudi ko je predsednik sodišča prebral, da sta Sava Lisovac in Dragoljub Gutić obsojena na smrt, Vojin Zubac pa na 11 let strogega zapora, so obsojeni ostali mirni.

Predsednik senata Miloradović je povedal, da je sodišče ugotovilo, da je Lisovac ubil taksista Jankovića, Gutić pa je streljal na kurirja Dragoljuba Jelčića ter mu odvzel torbo, v kateri je bilo več kot 100.000 N dinarjev. Uboj voznika taksija in drzen napad na kurirja iz blagovnice »Beograd« sta bila vnaprej pripravljena. Zamisel o gangsterskem napadu se je porodila Gutiću že leta 1963. Ko je prestajal kazen, se je spoznal z Lisovcem, s katerim sta se sprijateljila in v drugi polovici lanskega leta sta se domenila, da bosta napadla kurirja, ki je vsak dan nosil v

S. LISOVAC

D. GUTIĆ

banko denar iz blagovnice. Lisovac in Gutić sta se več krat sestala in se domenila o vseh podrobnostih za to drzno razbojništvo, odšla sta celo na kraj določenega zločina v Novi Beograd, da bi predvidela vse podrobnosti. Pri tem jima je pomagal Vojin Zubac.

Nadalje je predsednik senata dejal, da je ta zločin eden najhujših, kar jih je bilo v Beogradu kar kaže, da sta Lisovac in Gutić zločinca, ki se ne pomišljata pred ničemer. Oba sta družbeno nevarna v tolikšni meri, da ju je treba zaradi zaščite družbe za vedno odstraniti. Časovne kazni sta že prestajala — Lisovac je doslej že osem let v zaporu, Gutić pa dve leti. Sodišče je ugotovilo, da sta Lisovac in Gutić zelo zlobna. Oba sta se po uboju nedolžnega taksista zabavala s poslušanjem glasbe in večerjala po lokalih. Tretji obtoženec Zubac, ki bi moral ščititi premoženje svojega podjetja, pa je obema roparjema celo pomagal. Bil je celo toliko predrzen, da je hodil v bolnišnico obiskovat ranjenega kurirja in je o njegovem zdravju obveščal Lisovca in Gutića. Sodišče pa je pri njemu upoštevalo olajševalne okoliščine, saj je sodstvo priznal, doslej še ni bil kaznovan, razen tega je še mlad in bo kazen 11 let strogega zapora lahko na njega delovala vzgojno. Ob zaključku je predsednik senata tudi povedal, da se obtoženci lahko proti tej sodbi pritožijo na vrhovno sodišče Srbije. Obtožence so nato v spremstvu miličnikov odpeljali iz sodne dvorane skozi kordon, ki so ga miličniki napravili vse do dvorišča, da bi obtožence zaščitili pred ogorčenimi občani.

Lep uspeh zbiralne akcije

V Ljubljani so zbrali v dveh urah 50 ton starih oblek, čevljev in drugega blaga

LJUBLJANA, 30. maja — »Ljubljančani so se odzvali naši akciji tako, da je to preseglo vsa naša pričakovanja,« so nam povedali na glavnem odboru Rdečega križa Slovenije, kjer je dežurna skupina sprejemala podatke o pomoči, ki so jo zbrali na terenu. Zbiralne akcije starih oblek in obutve so se Ljubljančani udeležili v zares velikem številu. V eni uri so zbrali v Ljubljani že več kot 20 ton blaga. Uro kasneje, ko smo prvič govorili z zbirnim centrom, se je ta številka podvojila.

V Roškem naselju je 128 družin prispevalo blaga v teži tri tone in pol. V skladišče v Šentvidu so občani do 19. ure znosili šest ton obleke in obutve. Na Prulah se je akciji odzvalo 288 družin, v Rožni dolini 250, v krajevni skupnosti Milana Česnika prav tako 250 (prispevale so tri tone blagu), v Mostah so znosili občani za tovornjak blaga, prav tolikо v Dravljah. V krajevni skupnosti Poljane se je do 18. ure udeležilo akcije 1.000 družin, na Krimu 180, v Rožni dolini so zbrali tri tone blaga...

Med aktivisti Rdečega križa, ki so zbirali blago, (bilo jih je okoli 10.000!) je bilo največ mladine. Svojo nalogo so dobro opravili; pravzaprav pa ni bila niti toliko težka, saj so občani rade volje iz omar prinašali obleko in obutev ter darovali. Veliko ljubljanskih občanov je naložilo blago na vozičke ali zložilo v kovčke in so sami obiskali zbirališča Rdečega križa. Res, Ljubljančani so se te človekoljubne in solidarnostne akcije udeležili polnoštevilno in tako dokazali, da so pripravljeni pomagati.

Ob 20.30 uri smo zbrali še naslednje podatke: v krajevni skupnosti Kolezija so zbrali tono blaga, v Trnovem 700 kilogramov, v občini Šiška po grobi in približni oceni 20 ton obleke in obutve, na Taboru 7 ton blaga (darovalo je 7.000 družin), v občini Ljubljana Center 15 ton blaga.

Težko je zdaj povedati, koliko so darovali ljubljanski občani v celoti. Točnejše podatke bomo lahko zvedeli šele jutri, ko bodo blago uredili, stehtali in sortirali.

Akcija pa je pokazala, da so podobne akcije v Ljubljani zaželene. Opozorimo naj, da so občani, ki smo jih anketirali v včerajšnji številki, menili, da bi kazalo podobne akcije pripraviti tudi za zbiranje steklenic, papirja in podobnega blaga, ki ga v stanovanjih ni mogoče koristno porabiti, nekomu pa bi z njimi precej pomagali.

I. V.

Ali nadzorniki ali miličniki

Kakorkoli – a Ljubljana res že potrebuje komunalne nadzornike

Na uredništvu se je pred dnevi oglasil naš bralec Leopold Kosič. V zanimivem pogovoru je orisal svoj predlog za ureditev perečega ljubljanskega komunalnega problema — uvedbe milice ali mestnih nadzornikov, ki bi čuvali parke in druge javne površine pred nemarnostjo obiskovalcev ali celo vandalizmom posameznikov in skupin. O tem perečem komunalnem problemu Ljubljane smo vprašali za mnenje tudi podpredsednika mestnega sveta inž. Ljuba Levstika.

Na kratko najprej navedimo predlog tovariša Kosiča:

Mestni svet naj bi postavil skupino štirih do osmih odločnih in razgledanih mož — mestnih nadzornikov v posebnih uniformah in s posebnimi izkaznicami, kar bi jim dajalo pravico, da lahko zahtevajo tudi mandatne kazni, večje prekrške pa prijavijo sodniku. Neprestano naj bi krožili po vsej Ljubljani, se pojavili zdaj tu, zdaj tam, in zlasti ob značilnih urah dneva in večera temeljito preprečevali uničevanje nasadov, odmetavanje smeti, nadlegovanje sprehajalcev in podobno. Prav bi bilo, ko bi bili ti nadzorniki usposobljeni tudi za to, da bi dajali ljudem razne turistične informacije ter druge napotke za orientacijo po Ljubljani, v zimskem času pa bi lahko pomagali komunalni inšpekciji pri nadzoru nad odstranjevanjem snega s pločnikov, nad posipanjem poledice ipd. Ne glede na škodo, ki bi jo taki nadzorniki preprečili, predlagatelj meni, da bi tako skupino mestnih nadzornikov lahko plačevali v dokajšnji meri tudi iz mandatnih kazni, ki bi jih izrekali.

O gornjem predlogu je podpredsednik inž. Ljubo Levstik dejal, da je v nekaterih točkah dober, da pa so na mestnem svetu v dogovoru z organi milice in s komunalnimi organizacijami prišli do mnenja — za zdaj seveda še neuradnega — da bi najbolje kazalo za tako komunalno nadzorstvo uporabiti posebno skupino rednih organov milice.

Kakorkoli že — nekakšno komunalno nadzorstvo v Ljubljani bi bilo res že skrajno potrebno. Do same turistične sezone ne kaže več odlašati z njim.

B. F.

Piranski „miljarder“ čaka na odločitev

Francoske oblasti zahtevajo izročitev industrialca Denisa Savona iz Marseilla, ki so ga pri nas priprli na zahtevo Interpola

Pred skoraj poldrugim letom se je v Piran preselil 51-letni francoski državljan Denis Savon iz Marseilla. Ljudem je pripovedoval o svojih poslovnih stikih v Franciji in po tem so ga nekateri začeli imenovati piranski »miljarder«. Govorice o francoskem bogatašu pa so se še bolj razplamtele, ko so ga naši organi 27. marca letos aretirali. Takrat so se začele širiti vesti o njegovem bogastvu, pa tudi o čudnih poteh, po katerih je prišel do njega in o različnih zvezah. Resnica je seveda precej drugačna kot so govorice.

Denisa Savona so naši varnostni organi priprli na zahtevo Interpola. Preiskovalni sodnik v Marseillu je namreč marca letos izdal za Savonom tiralico, ker ga dolžijo velike goljufije, poneverjanja in uporabe listin.

Kakor smo zvedeli pri preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Kopru, se zdaj ta zadeva, bliža koncu. Francoske oblasti so zahtevale izročitev Denisa Savona, ki je bil do 1966. leta generalni direktor, predsednik ali vodja več velikih družb, ki so šle v stečaj. Pri tem dolžijo bivšega generalnega direktorja, da je zatajil na škodo teh družb 1,745.000 novih frankov, da je zatajil 2 milijona novih frankov na škodo različnih manjših poslovnih partnerjev, da je dajal neresnične bilance zboru delničarjev in končno, da je tudi uporabljal ponarejene dokumente.

V kratkem bo senat okrožnega sodišča sklepal o zahtevi po izročitvi. Če bo senat izročitev odobril, se bo Denis Savon lahko še pritožil.

Govorice in ugibanja, ki jih je raznetila aretacija poldrugo leto v Piranu bivajočega »miljarderja« iz Francije, s tem dobivajo živiljenjsko osnovo. Marsikaj, kar je bilo slišati, bo s tem demantirano kot izmišljotina.

G. G.

Poročilo protiperonosporne službe

Obveščamo vinogradnike celotnega Krasa (okolica Tomaja, Godenj, Šepulj, Dutovlja, Komna itd.) da je sedaj čas za škropljenje vinske trte proti peronospori. Za to škropljenje priporočamo predvsem organske pripravke kot so: Ortho phaltan 0,2%; Dithan M-45 0,25% ali Ortocid ali 0,3% Dithan oz. Zineb. Škropivu proti peronospori dodajte obvezno še 0,3% Cosana in 0,1% Sandovita, da istočasno zavarujete trto pred oidijem.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreč 22. kola ki je bilo 30. V. 1968

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
40	10
50	10
42150	510
074330	2.000
594120	2.000
31	8
71	20
29631	568
92561	500
276811	30.000
766651	10.000
522	100
24882	400
49432	1.000
66622	500
289032	2.000
3	4
35453	504
96453	404
437843	2.004
498013	50.004
24	8
27904	500
85544	400
91434	400
502504	2.000
644264	100.000
947504	2.000
5	4
15945	404
37765	1.004
78475	504
847365	2.004
06	8
00326	400
12436	500
41176	400
429316	10.000
27	8
77	8
5037	200
84537	500
652837	2.000
739627	2.008
643	50
01388	500
37828	400
93178	1.000
9	4
17160	1.004
60559	404
70189	404
675349	2.004

Loto

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.685,45 ND
Trojke 25,35 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — I. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 11, 12, 15, 19, 22 in dodatna 29
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 31.302,00 ND
Četverke 368,25 ND
Trojke (konč. vred.) 13,65 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke

Ljubljana (1)
1-K-401885/4
Maribor (1)
56-178302/4
Mur. Sobota (1)
63-176756/4
Trbovlje (1)
94-189500/4

1. Končno poročilo za 21. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 21. 5. 1968.
Četverke 1.209,00 ND
Trojke 17,70 ND
Rok za izplačevanje dobitkov je do 2. VIII. 1968.

2. Začasno poročilo za 22. kolo loto — II. žrebanje
Žrebanje je bilo 28. 5. 1968.
Izžrebane številke: 8, 12, 19, 29, 34 in dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
Peterka 50.000,60 ND
Četverke 324,65 ND
Trojke 14,00 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke

Ljubljana (2)
1-209688/4 in 7-197645/4

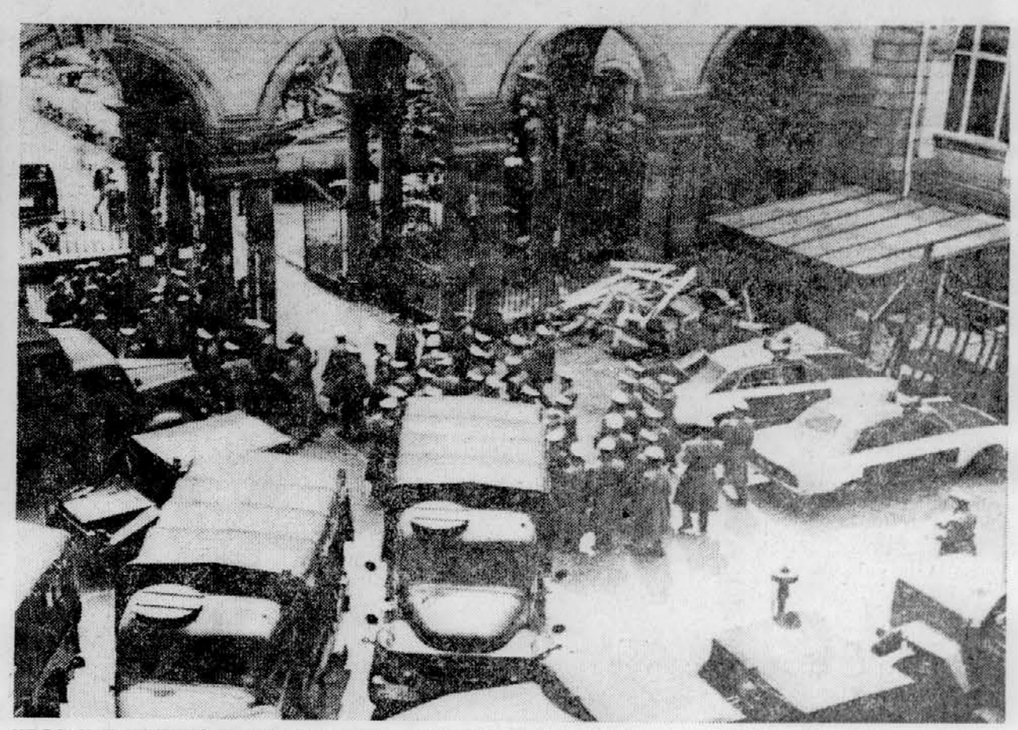
MARKET
PO REKLAMNIH CENAH
● KOMPOTI »GROCKA« – MARELICE – BRESKVE
● DJUVEČ
● »JADRAN« SARDINE
SUPERMARKET

AVSTRIJSKI PRAVNIKI V LJUBLJANI — Graški gostje ljubljanske univerze so zaključili obisk s sprejemom pri avstrijskem generalnem konzulu dr. Heinrichu Riesenfeldu (desno). Sprejema so se udeležili tudi član IS dr. Ernest Petrič (levo), republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc (drugi z desne) in številne druge osebnosti. Foto: Selhaus

70 LET SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA MUZEJA — Slovenski šolski muzej v Ljubljani, ki sodi po letu nastanka med najstarejše slovenske muzeje, slavi letos sedemdesetletnico delovanja. Včerajšnje slovesne otvoritve jubilejne razstave se je udeležilo veliko uglednih gostov. Foto: E. Selhaus

VDOR V UNIVERZO V FRANKFURTU — Zahodnonemška policija je včeraj s silo vdrla v poslopje frankfurtske Goethejeve univerze, da bi razgnala stavkajoče študente, ki so univerzo preimenovali v univerzo Karla Marxa. Policija je aretirala 20 študentov. Stavkati so začeli v ponedeljek v znamenje protesta proti zakonu o izrednem stanju. O tem zakonu, ki daje vladi v Bonnu posebna pooblastila, so poslanci v Bundestagu odločali včeraj. Na sliki: policija pred univerzo v Frankfurtu. Telefoto: UPI

Nadaljevanje s prve strani

Razpustitev parlamenta – Levica napoveduje odpor

sporazumu na programu vseh sil levice«.

Enotna socialistična stranka Francije, ki ji pripada Pierre Mendes-France, je nocoj zahtevala takojšnjo ustanovitev skupne fronte vseh levih sil, »ki so bile organizirane že prej in tistih, ki so se pojavile zdaj na barikadah in v zasedenih tovarnah«.

V sporočilu stranke je rečeno, da bi takšna fronta morala organizirati »nepregledne uličene demonstracije, ki so edini možni odgovor na izziv generala — predsednika. Ker oblast ne klone, jo je treba še bolj paralizirati in povsod, kjer je to mogoče, ustanavljati avtonomne oblasti«.

Današnji de Gaullov govor je stranka označila kot poziv k oboroženim represalijam, t. j. kot poziv na državljansko vojno. Stranka se je izrekla tudi za ustanovitev začasne vlade.

Zelo ostro so na de Gaullov govor reagirali tudi sindikati. Tako na primer sindikat prosvetnih delavcev meni, da je šel države »napovedal vojno francoskemu ljudstvu«. Generalna konfederacija dela poudarja, da predsednik republike »ne bo zastrašil delavskega razreda, ki je odločen uresničiti svoje pravice in z vsemi drugimi naprednimi silami v državi ustvariti demokracijo«. Socialistični sindikat Force ouvriere je ogorčen nad »surovim tonom« šefa države in poziva svoje pristaše, naj nadaljujejo akcijo. Krščanski sindikat (CFDT) meni, da de Gaullov nastop pomeni »nesprejemljivo izsiljevanje s strahom in diktaturo« ter poudarja, da zavrača »izbiro med poslušnostjo in državljansko vojno«.

»De Gaulle je priznal, da ni sposoben najti izhoda in zdaj se skuša s silo obdržati na oblasti«, pravi sindikat univerzitetnih profesorjev, ki poziva predavatelje in študente, naj okrepijo svoje varnostne sile na zavzetih univerzah, kajti »univerze ne bodo kapitulirale pred degolističnimi komandosi«.

De Gaullu so takoj odgovorili tudi študentje. »Enotnost vseh delavcev in izobražencev — poudarja unija francoskih študentov — ni bila še nikoli tako potrebna kot zdaj«. Največja študentska organizacija poziva vse sindikalne organizacije na dogovor, da bi skupno hitro odgovorili degolističnemu režimu in prenesli oblast na delavce.

Okrog 16. ure popoldne so se v Parizu začele velike manifestacije desničarjev in degolistov. Na trgu Concorde se je zbralo okrog 150 do 200.000 ljudi. Manifestanti so nosili francoske zastave in portrete de Gaulla z napisi: »De Gaulle pomeni mir!« in »Francija na delo!«.

Pozneje je število manifestantov po uradnih ocenah naraslo na okrog 600.000. Sprevod manifestantov je šel po Elizejskih poljanah z razvitimi zastavami. Slišati je bilo klice »Komunizem ne bo prodrl!«, »Osvobodite fakultete!«, »Osvobodite Sorbono!« in podobne. Med manifestanti so bili tudi številni poslanci.

Danes se je zvedelo nekaj več o včerajšnji zagonetni izginitvi de Gaulla. General se je zgodaj dopoldne vrnil v Pariz po 25-uri odsotnosti. De Gaulle je po pričevanju očividcev prebil svoj čas v Colombeyu, dejansko osamljen v gradiču sredi gozda in tudi obiskov ni sprejemal, pač pa je bilo zelo veliko raznih telefonskih pozivov.

Ko je včeraj de Gaulle na pot iz Pariza v Colombey za približno pet do šest ur izginil neznano kam, je med Francozi nastopila sila negotova psihoza, češ, kaj to pomeni in to tako pri njegovih pristaših kot tudi pri njegovih nasprotnikih. Nekatera ugibanja o tem, kje je bil de Gaulle včeraj pred prihodom v Colombey, so tudi navajala, da je bil mogoče pri svojem zetu generalu v Mulhousu ali kje druge, kjer je pregledoval možnosti vojske in orožništva za chranjevanje javnega reda. V zvezi s tem opozarjajo, da je minister za vojsko Piere Messmer danes obiskal predsednika vlade Pompidouja.

Nocoj je poveljstvo francoskih čet v Zahodni Nemčiji odločno zanikalo vesti, po katerih je de Gaulle včeraj obiskal poveljnika teh čet Jacquesa Massuja. Štab francoskih čet v Baden-Badenu je zanikal tudi poročilo, da je bil general Massu včeraj v Parizu ali v nekem drugem delu Francije. Po tem sporočilu Massu ni zapustil Zahodne Nemčije.

Medtem pa se v Franciji še vedno širijo nepotrjena poročila, da se francoske čete iz Zahodne Nemčije zbirajo okrog Pariza.

●●

Socialisti: ne opozicija ne koalicija

Mnogi v Rimu so prepričani, da je k oblikovanju stališča združene socialistične stranke, veliko prispeval nekdanji voditelj socialnih demokratov in sedanji predsednik republike Saragat. Najresnejši ugovor tistih članov socialistične direkcije, ki se niso strinjali z večinskim dokumentom, je v tem, da se stranka v bistvu postavlja v položaj pasivnega pričakovanja, namesto da bi jasno in aktivno formulirala svojo politiko.

Ne da bi se spuščali v domneve in prerokovanja, bi lahko rekli, da so se italijanske vladne stranke po volitvah namesto za slavnostno banketno mizo znašle okrog velike sklede vroče kaše. Utegnejo se precej časa sukati okrog nje.

Medtem se seveda lahko zgodi v deželi to in ono. Na razvoj stvari bodo nedvomno vplivali tudi mednarodni dogodki, zlasti francoski, v tem, ko je o posledicah notranjega premikanja na italijansko zunanjo politiko še prezgodaj govoriti.

TIT VIDMAR

●●●

Ne samo principi – tudi številke govorijo zoper

da so delovne organizacije uspele dobiti s kliringom samo 52 odstotkov za klirinško pobotanje prijavljenih terjatev; plačale pa so kar 90 odstotkov oziroma 1291 milijonov novih dinarjev svojih obveznosti.

Uresničila pa se je tudi napoved, ki so jo dali v gospodarski zbornici Slovenije, da na noben način ni mogoče vnaprej napovedati, kakšen bo konkretni rezultat kliringa za to ali ono organizacijo. Vse skupaj bo odvisno od sreče, so ob predlogih za izvedbo kliringa dejali pred meseci v zbornici.

Danes pa smo slišali predstavnike poslovnega združenja Vektor: v našem podjetju nismo imeli doslej nikoli blokiranega žiro računa, zdaj pa nam zaradi kliringa grozijo minimalni osebni dohodki. Toda takšnih gospodarskih organizacij, ki so kliring prijavile znatno večje terjatve, kot so znašali njihovi dolgovi, je dolga vrsta. Žal pa se je zgodilo, da so te organizacije plačale svoje dolgove, njihovi dolžniki pa svojih obveznosti niso poravnali. Tako je v ljubljanski Elektrotehni, Mladinski knjigi, v jeseniški železarni ... Vse te organizacije so torej s kliringom več izgubile, kot pa od njega dobile.

To, da je imela Slovenija z izvedbo kliringa za 209 milijonov novih dinarjev presežka in da je bila s Srbijo izjemna republika, ker so pač vse druge imele pri kliringu primanjkljaj, daje torej dokaj varljivo podobo. Brez pretiravanja lahko rečemo, da kliring ni rešil prav ničesar in je bil celo škodljiv, če upoštevamo, da je zadržal sprejem ukrepov, ki bi bili za resnično odpravo medsebojne zadolženosti v gospodarstvu ekonomsko utemeljeni in realni.

Močno zanimiva je bila tudi zaključna ugotovitev v razpravi o osnutku temeljnega zakona o ustvarjanju in delitvi dohodka. Ugotovili so, da so vsa leta, odkar trajajo razprave o nujno potrebnih spremembah v delitvi dohodka, prihajale zahteve za korenito spreminjanje obračuna le iz vrst posameznikov, organov in organizacij izven gospodarstva. Rasle so torej izven realne gospodarske prakse. Predstavniki slovenskega gospodarstva pa so — vsaj v organih gospodarske zbornice — vseskozi menili, da korenite spremembe niso potrebne, ker je obstoječi obračun ustrezen in ga je treba samo dopolniti z uvedbo obračuna po fakturirani realizaciji in še s takšnim vrednotenjem zalog, da te ne bi mogle biti previsoko ocenjene. Gospodarstvo pa je seveda tudi za uvedbo sistema direktnih stroškov in drugih sodobnih metod za ugotavljanje poslovnega uspeha, ki jih ne bi bilo mogoče po mili volji spreminjati.

Tokrat so spet spomnili na rezultat ankete ob koncu minulega leta, ko so v gospodarskih organizacijah pokazali dokajšnjo skepso do vseh tistih predlogov, s katerimi bi ustaljeni način obračuna poslovnega uspeha v veliki meri postavili na glavo. Kaj torej storiti? Po mnenju članov upravnega odbora bo koristno povsem razčistiti sporna vprašanja. Nikakor ne bi smeli pohiteti s sprejemom rešitev, ki imajo problematično vrednost!

V razpravi o podjetniški akumulaciji v minulem letu so v upravnem odboru morali pohvaliti nov metodološki pristop, zaradi katerega je analiza še bolj prepričljivo lahko pokazala, kako sta se lani še nadalje zmanjšala delež delovne skupnosti in pa del, ki je odpadel na podjetniško akumulacijo v skupnem družbenem proizvodu gospodarstva — na račun zaskrbljujoče naraščajočega deleža družbene skupnosti. Pri obravnavi predlogov za dopolnitev deviznega in zunanjetrgovinskega sistema so posebej podčrtali, da gre le za dopolnitve in racionalne spremembe sedanjega režima. Splošne spremembe ne bi bile zaželjene, saj bi le še povečevale kratkotrajnost in nestabilnost ureditve tega gospodarskega področja.

Zbornični upravni odbor je podprl tudi stališče naših zavarovalnih organizacij, ki nasprotujejo temu, da je vse denarne presežke iz pozitivnih zvrsti zavarovanja kratkomalo prevzela zavarovalnica »Jugoslavija«, medtem ko naj bi vse primanjkljaje prevrgli na vse jugoslovanske zavarovalne organizacije. Strinjali so se tudi z zahtevo, da predpisi o začetni varnostni rezervi v zavarovalstvu nikakor ne smejo biti takšni, kot so, saj omogočajo, da bi kot pozavarovalnica v vsej državi obstajala edinole zavarovalnica »Jugoslavija«. Praktično to pomeni, da bi se spet vrnili k centraliziranemu zavarovalstvu.

F. JERAS

NOVO NOVO NOVO
Biljana
DETERGENT ZA STROJNO PRANJE

Ostri ukrepi VS proti Rodeziji

NEW YORK, 30. maja (UPI). Varnostni svet je sinoči soglasno sprejel sklep o popolni prepovedi trgovine z Rodezijo. Sprejel je kompromisno resolucijo, ki določa, da vse države popolnoma prenehajo trgovati z Rodezijo (iz embarga so izvzeta zdravila, časopisi in knjige) kakor tudi investirati v Rodeziji in ji pošiljati denarna nakazila. Vse vlade naj prepovedo vsak drug promet s to deželo in zapro preostale konzulate v Salisburyju.

Papež ponuja Vatikan za mesto pogovorov

RIM, 30. maja. (AP.) — Poglavar rimskokatoliške Cerkve papež Pavel VI. še vedno ponuja delegacijama Severnega Vietnama in ZDA, naj nadaljujeta pogovore v Vatikanu. To je danes izjavil predstavnik svete stolice za tisk v zvezi s poročili, da se utegnejo ameriško-severnovietnamske pogovore zaradi sedanjega položaja v Franciji preseliti kam drugam. Dejal je, da bi Vatikan nudil delegacijama vse možnosti za delo.

Kanada namerava priznati LR Kitajsko

OTTAWA, 30. maja (AFP, Reuter). Kanadski premier Pierre Trudeau je napovedal, da bodo »temeljito preučili« kanadsko zunanjo politiko »v skladu z nacionalnimi potrebami in obveznostmi do mednarodne skupnosti«.

Trudeau je objavil dokument o zunanji politiki države z naslovom »Deklaracija o načelih«. V njem poudarja, da namerava Kanada »čimprej priznati vlado LR Kitajske in ji omogočiti, da zavzame svoje mesto v OZN, ne da bi pri tem pozabila, da je na Tajvanu še ena, drugačna vlada«.

V zahodni Evropi ne kupujejo frankov

ZURICH, 30. maja. — Po vesteh tujih agencij so nekatere banke v Zahodni Evropi danes ustavile manipulacije s francoskim frankom. Vse menjalnice v Zürichu so prenehale zamenjavati francoski frank. V ženevskih bankah je zmeda. Podoben položaj je tudi v luksemburških bankah. Vse nizozemske banke so davi prav tako prenehale zamenjavati francoski frank. »Nemška banka« v Frankfurtu je pozvala zahodnonemške banke, naj ne sprejemajo več francoskega plačilnega sredstva.

Podobno so ukrenili s francoskim frankom tudi v Italiji in drugod.

Po vesteh iz Londona je negotovost na evropskih borzah zaradi dogodkov v Franciji vplivala tudi na padec vrednosti londonskega funta. V prvih popoldanskih urah je zdrknil na najnižjo vrednost po devalvaciji.

Prva seja zveznega pravnega sveta

BEOGRAD, 30. maja (Tanjug). V zvezni skupščini je bila danes prva seja novega zveznega pravnega sveta. Seja sveta, katerega predsednik je dr. Nikola Balog, je začel predsednik zvezne skupščine Milentije Popović. Članom sveta je čestital k izvolitvi in dejal, da zvezna skupščina pričakuje veliko pomoč od sveta v prihodnjem zakonodajnem delu, ki bo zelo obsežno in pomembno.

Že na prvi seji je zvezni pravni svet začel pretresati zakon o skupnih prejemkih, zakon o advokaturi in druge predpise.

Vojaški režim odpustil trideset grških sodnikov

Gre za obračunavanje z ljudmi, ki niso hoteli postati poslušni služabniki režima

ATENE, 30. maja (Tanjug). Grški vojaški režim je obtožil 30 sodnikov z obrazložitvijo, da »nedostojno« opravljajo svoje funkcije. V sklepu o odpustitvi je rečeno, da so pri opravljanju svojih funkcij pokazali pristranost do določenih političnih strank in so se zavzemali, da bi organizirali lasten sindikat. Nadalje so jih obtožili, da so bili člani nenacionalnih organizacij in so sodelovali s skrajno levico.

Po mišljenju dobrih poznavalcev prilik v Grčiji gre za obračunavanje režima z ljudmi, ki so zavestno opravljali svojo dolžnost ter niso hoteli biti poslušni služabniki režima in delati to, kar bi bilo v nasprotju z kodeksom pravosodja.

Med odpuščenimi sodniki so predsednik vrhovnega sodišča in pet vrhovnih sodnikov, namestnik državnega tožilca pri vrhovnem sodišču, dva predsednika apelacijskega sodišča, državni tožilec pri apelacijskem sodišču in njegov namestnik, nadalje dva apelacijska sodnika in še drug. sodniki. Obtožni sodniki nimajo pravice do pritožbe niti nimajo pravice zahtevati odškodnino.

Med odpuščenimi sodniki je tudi večje število tistih, ki so se med drugo svetovno vojno borili na strani osvobodilne fronte ali ji pomagali. Med odpuščenimi so tudi taki, ki so se v času meščanskih vlad in še posebno med vlado Karamenlisa zavzemali za organizacijo strokovnega sindikata. Večina med njimi so uglednі družbeni delavci in znani pravniki-sodelavci številnih mednarodnih konferenc pravnikov, precejšnje število pa se jih je ukvarjalo tudi s publicistiko s področja prava.

Avstrijsko jugoslovanski pravniški dnevi

DUNAJ, 30. maja. — V dneh od 27. do 29. maja je avstrijsko društvo za primerjalno pravo organiziralo avstrijsko-jugoslovanske pravniške dneve. Sestanki pravnikov obeh držav so bili v pravosodni šoli v dvoru Altkettenhof v Schwechatu pri Dunaju. Jugoslovansko delegacijo so sestavljali dr. Bogdan Zlatarić, dr. Alojzij Finžgar, dr. Peter Kobe, dr. Zvonimir Šeparović, dr. Mladen Singer in dr. Bronislav Skaberne.

Prvi dan je bil posvečen obravnavanju mladoletnikov v kazenskem pravu. O tem sta najprej govorila Singer in dr. Egward Forregger z Dunaja; dr. Skaberne in dr. Otto Nerbert z Dunaja pa sta obravnavala vzgojni ukrep strožjega nadzorstva skrbstvenega organa.

Drugi dan sta dr. Finžgar in dr. Róbert Dittrich govorila o varstvu osebnosti v avtorskem pravu.

Prepričevanje pijanosti v cestnem prometu in položaj obeh strank (javnega tožilca in obtožence) v kazenskem postopku sta bili temi tretjega dne sestanka. Prvo temo sta obravnavala dr. Šeparović in dr. Eugen Serini z Dunaja, drugo pa dr. Kobe in dr. Heribert Harbich z Dunaja.

V referatih in diskusijah so referenti in drugi diskutanti prikazali pravno ureditev posameznih obravnavanih problemov in izkušnje različnih ureditev posameznih vprašanj.

Ob tej priložnosti je rektor univerze in predsednik društva, ki je pripravilo sestanek pravnikov obeh držav, dr. Fritz Schwind, priredil sprejem na rektoratu univerze, jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Lazar Mojsov pa na jugoslovanskem veleposlaništvu.

B. S.

NDR zavrača češkoslovaški protest

PRAGA, 30. maja (AFP) — Predstavnik predsedstva vlade NDR je zavrnil češkoslovaški protest zaradi vesti, ki jih je 9. maja objavil vzhodnonemški list »Berliner Zeitung« o tem, da so v Pragi ameriški tanki. Predstavnik vlade je izjavil, da ima omenjen list pravico objavljati take vesti, in je pripomnil, da ima tudi sam pri rokah zanesljive podatke. Gre namreč za to, da so v Češkoslovaški nabavili prilagojene ameriške tanke iz Zahodne Nemčije za snemanje filma »Bitka za most pri Remagenu«.

Zadnje vesti

Plenum CK ZK Srbije končan

BEOGRAD, 30. maja — Plenarna seja CK ZK Srbije je nocoj končala. Sprejeli so dokument o uresničevanju politike nacionalne enakopravnosti v Srbiji, nadalje sklep o začasnem zamrznjenju osebnih dohodkov funkcionarjev ZK Srbije in osnutka resolucij o nadaljnjem razvoju političnega sistema in o družbenopolitičnih odnosih na vasi.

CK ZK Srbije se je tudi distanciral od stališč Dobrice Cosića in Jovana Marjanovića, ker so v nasprotju s programskimi nalogi ZK in pomenijo diskvalifikacijo dosedanjih naporov srbskih komunistov v odstranjevanju deformacij izpred brionskega plenuma. »CK odločno obsoja klevete na naslov komunistov v avtonomnih republikah, posebno na Kosmetu, kakor tudi žalitev, izrečene komunistom v drugih republikah. Politična odgovornost Cosića in Marjanovića je toliko večja, ker sta dolgoletna člana ZK in CK in ker so njuna stališča v nasprotju z njunim ugledom v javnosti in z njunim revolucionarnim delovanjem«, je rečeno v sklepu CK Srbije.

Pompidou rekonstruira vlado

PARIZ, 30. maja (AFP). — Kot se je zvedelo iz dobro obveščenih krogov, je Pompidou začel nocoj s posvetovanji za rekonstrukcijo svoje vlade. Pompidou je sprejel predsednika ljudske skupščine Chabana-Delmasa in ministra za industrijo Guicharda.

Okoli 10 milijonov delavcev stavka

PARIZ, 30. maja (Tanjug). Približno 10 milijonov francoskih delavcev še nadalje stavka tudi po zahtevi predsednika de Gaulla, naj se vrnejo na delo.

Poziv študentov na nove manifestacije

PARIZ, 30. maja (AFP). Nacionalna zveza študentov Francije (UNEF) je pozvala nocoj vse sindikalne zveze, naj organizirajo »močne enotne manifestacije na ulicah«, do popolne uresničitve svojih zahtev. UNEF je pozval delavce in študente, naj bodo pripravljeni, da se bodo odzvali na poziv take manifestacije.

Nacionalna zveza študentov Francije prav tako priporoča, naj se »delavci in študentje zavežejo, da se bodo uprli pripravam za državni udar«.

Italijanski komunisti obsojajo de Gaulla

RIM, 30. maja (AP). Italijanska komunistična partija je nocoj pozvala na množične demonstracije v solidarnost z delavci in študenti v Franciji. Partijsko glasilo »Unita« je obsodilo predsednika de Gaulla zaradi poskusov, da bi »izsiljeval in zastraševal« francosko ljudstvo s »pozivanjem na protikomunistično nasilje«.

Podmornico »Scorpion« še vedno iščejo

NORFOLK (Virginija), 30. maja (AP). Poveljstvo ameriške mornarice se ne trudi več, da bi odkrilo, od kod so prišli radijski signali, za katere so menili, da so s pogrešane jedrske podmornice »Scorpion«. Sporočili so, da so intenzivno iskali vso noč in niso odkrili nobenih sledov, odkod bi prihajali radijski signali, ki jih je snoči ujelo neko patruljno letalo.

Sporočili pa so, da bodo še nadalje iskali podmornico, ki je z 99 člani posadke izginila prejšnji ponedeljek.

Graški pravniki končali obisk v Ljubljani

LJUBLJANA, 30. maja. — S sprejemom pri avstrijskem generalnem konzulu dr. Heinrichu Riesenfeldu je skupina 54 avstrijskih profesorjev prava, njihovih asistentov in študentov graške pravne fakultete zaključila dvodnevni obisk v Sloveniji.

V svojem pozdravnem govoru je dr. Riesenfeld dejal, da je obisk z graške fakultete prispevek k boljšemu spoznavanju in tesnejšemu sodelovanju sosednih dežel.

Študentje profesorja dr. Kafke in dr. Burghardta, ki so jih na predavanjih profesorji ljubljanske Univerze dr. Goričar, dr. Snuderl, dr. Kvovsky in dr. Kušej seznanili z jugoslovanskim pravom, so danes s slovenskimi pravniki razpravljali o skupnih problemih ter ugotovili, da je medsebojno sodelovanje najuspešnejši način za odstranjevanje pregrad med sosednima deželama.

B. CONTALA

Sporazum SZ — ZDA in pariški pogovori

WASHINGTON, 30. maja (Tanjug). Napovedujejo, da se bodo prihodnji teden začeli pogovori med Sovjetsko zvezo in ZDA o novem dveletnem sporazumu o kulturnem sodelovanju. Tu sodijo, da sta ta sporazum kakor tudi konzularna konvencija, ki jo je nedavno ratificirala ZSSR, tesno povezana s pariškimi pogovori o Vietnamu. Sovjetska zveza — tako vsaj mislijo ameriški listi — bi rada dala vedeti Washingtonu, da se lahko ameriško-sovjetsko sodelovanje poglobi in postane tesnejše, če bodo ZDA na pariških pogovorih pokazale dobro voljo.

Telegrami

»ANGLIJA NI PUNTARSKA« — LONDON. Vodja opozicijske konservativne stranke Edward Heath je zahteval zboljšanje britanskih vladnih institucij, tako da Britanija ne bi doživela »puntа«, kot ga je Francija. Menil pa je, da se v Angliji kaj podobnega ne bi moglo zgoditi, ker so v deželi »globoko zakoreninjene demokratične tradicije«.

JOHNSONOV PREDLOG — WASHINGTON. Predsednik Johnson je predlagal, da bi ameriški državljani imeli volilno pravico že z 18. letom namesto z 21. letom kakor doslej, češ da je velika večina mladih državljanov pokazala zrelost.

TAJNI SPORAZUM IZRAELA — KAIRO. List »Al Gumhuria« piše, da je Izrael sklenil z Zahodno Nemčijo nov tajni sporazum o nakupu orožja in da gre med drugim za dobavo 20 vojaških transportnih letal, razen tega pa še za več letal tipa »Phantom«. Sporazum pa so iz Bonna demantirali.

ODSTOP VLADE — LIMA. Perujski predsednik Belaunde Terry je sprejel odstop vlade premiera Ferrera. Vlada je odstopila zaradi hude gospodarske in finančne krize v deželi.

IRAŠKI OBISK — BAGDAD. Iraški minister za industrijo Ibrahim Husein je na čelu gospodarske delegacije odpotoval na obisk v Moskvo, kjer se bo dogovarjal o uresničitvi nekaterih načrtov v okviru sporazuma o tehničnem in gospodarskem sodelovanju. Obiskal bo tudi Bolgarijo in Madžarsko.

OBISK DELEGACIJE JLA — DRESDEN. Delegacija JLA pod vodstvom državnega sekretarja za narodno obrambo generalpolkovnika Nikole Ljubičića se je včeraj mudila v Dresdenu. Ogledala si je inštitut za avtomatizacijo in mehanizacijo poveljevanja enot in obiskala visoko vojaško akademijo »Friedrich Engels«.

OPAZOVALNICA SATELITOV — KAIRO. Iz Moskve so dobavili v Kairo postajo za spremljanje satelitov, peto te vrste na svetu. Postaja lahko odkrije kakršnekoli satelite.

VDOR ČEZ MEJO — HONGKONG. Po vesteh AFP je skupina kakih 70 kitajskih kmetov včeraj vdrla čez mejo, s kamenjem napadla policijsko postajo in raztrgala britansko zastavo na mostu Lowu, ki loči Hongkong od Kitajske. Kongkonška policija jih je pregnala s solzilnim plinom.

VROČINA V MEHIKI — MEXICO. Huda vročina je pritisnila v severni Mehiki. Umrlo je 81 ljudi, 263 pa jih je v nevarnosti za življenje. Med umrlimi je največ nekaj mesecev starih otrok, ki umirajo zaradi pomanjkanja vode v organizmu.

Pa še to:

SAJ NI TREBA — Včerajšnji plenum republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in republiškega odbora sindikata družbenih dejavnosti je razpravljal o problemih samoupravljanja v družbenih dejavnostih, največ o šolstvu.

Čeprav so bili vabljeni, se seje niso udeležili predstavniki izvršnega sveta, republiške skupščine, skupščine republiškega zavoda za socialno zavarovanje, skupščine izobraževalnih skupnosti ...

No, saj bomo o tem še razpravljali na zborih volivcev ...

Vreme 30. maja 1968 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	13	19
Planica	12	17
Brnik	12	20
Maribor	14	16
Slovenj Gradec	10	17
Celje	11	18
Novo mesto	12	16
Koper	20	21
Kredarica	1	1
Reka	18	20
Pulj	19	21
Split	—	—
Dubrovnik	15	20
Zagreb	16	20
Beograd	18	21
Sarajevo	13	15
Titograd	18	19
Skopje	17	22
Celovec	—	20
Gradec	15	21
Dunaj	16	22
Milano	17	24
Genova	—	19
München	14	11
Zürich	14	13
Benetke	18	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Višinsko jedro hladnega zraka se zadržuje nad južno Italijo. S ciklonskim gibanjem zračnih mas povzroča nastanek padavinskih območij in s tem nestalno vreme v večjem delu Sredozemlja.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA:

Ponoči bo oblačno. Vmes bo še deževalo. Čez dan bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami ali nevihtami. Nočne temperature bodo med 10 in 15, dnevne do 20 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno oblačno bo s krajevnimi padavinami, deloma z nevihtami.